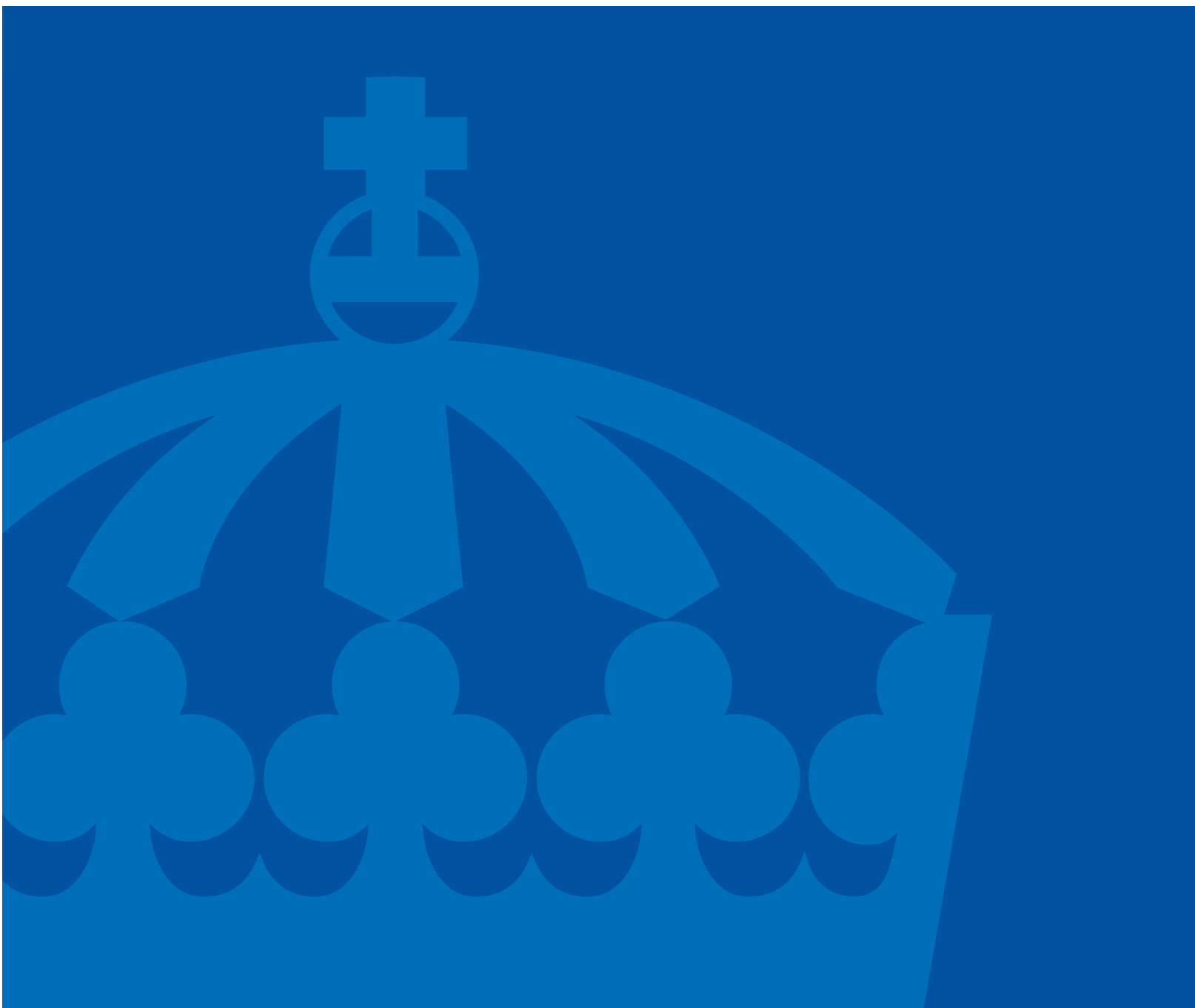

Årsredovisning 2012

Länsstyrelsen
Kalmar län

Årsredovisning 2012

Länsstyrelsens meddelandeserie 2013:04

ISSN: 0348-8748

Copyright: Länsstyrelsen Kalmar län

Redaktör: Eva Hammarström

Beslut om årsredovisning för 2012

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Kalmar 2013-02-22

Stefan Carlsson

Landshövding i Kalmar län

Innehållsförteckning

Beslut om årsredovisning för 2012	1
Landshövdingens sammanfattning av verksamhetsåret 2012	5
Organisation	6
Länsstyrelseinstruktion 2§	
Länsstyrelseinstruktion 3-6 §	7
Sakområde Trafikföreskrifter	15
Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	16
Sakområde Lantbruk och landsbygd	20
Sakområde Fiske	32
Sakområde Regional tillväxt	37
Sakområde Infrastrukturplanering	54
Sakområde Energi och klimat	59
Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende	66
Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd	73
Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	94
Sakområde Kulturmiljö	99
Sakområde Folkhälsa	106
Sakområde Jämställdhet	111
Sakområde Integration	117
Sakområde Övrig verksamhet	
Organisationsstyrning	130
Personaluppgifter	131
Kompetensförsörjning	131
Sjukfrånvaro	
Året i siffror	
Sammanställning över väsentliga uppgifter	
Resultaträkning	
Balansräkning	
Anslagsredovisning	
Tilläggsupplysningar och noter	

Landshövdingen har ordet

Som ny landshövding i länet ville jag börja med att lära känna länet genom att bland annat besöka länets tolv kommuner, en rad företag och företrädare för olika organisationer. Detta för att bilda mig en uppfattning om respektive kommun och därigenom få en helhetsbild över länets förutsättningar och utvecklingsmöjligheter.

Länsstyrelsen ska tillsammans med kommunerna och andra regionala aktörer bidra till att utveckla näringslivet, bostadsbyggandet och infrastruktur för vägar, tåg, flyg, IT mm och samtidigt förstärka och bevara de höga natur- och kulturvärden som finns i vårt kustnära län. Dessa värden utgör grunden för en god livskvalitet för de som bor och verkar i länet samt för våra många besökare.

Samtidigt som Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet ska vi också ta hänsyn till regionens förhållanden och förutsättningar. Vi ska med ett helhetsperspektiv samordna olika samhällsintressen. För en långsiktigt hållbar utveckling är det viktigt att ta vara på och synliggöra de värden Länsstyrelsen tillsammans med övriga offentliga och privata aktörer skapar.

Jag har under året samlat en rad företrädare för sk strategiska samtal på Residenset. Samtalen, som har kretsat kring bl a bostadsbyggande, de gröna näringarnas utveckling, integrationsfrågor mm, har inspirerat till att driva utvecklingen inom de olika områdena. Samtalen kopplar ihop kunskapen och kompetensen på Länsstyrelsen med länets behov och arrangeras tillsammans med andra aktörer i länet.

Under våren inleddes arbetet med den Digitala Agendan. I mars genomfördes en workshop i Kalmar där ledande regionala företrädare diskuterade temat eHälsa tillsammans med IT- och energiminister Anna-Karin Hatt och andra företrädare för Näringsdepartementet. Som avslutning signerades en avsiktsförklaring om att gemensamt ta fram en regional digital agenda. Målet i arbetet med digital samhällsutveckling är att med hjälp av IT

skapa förutsättningar för en effektiv samverkan i länet, att de organisatoriska gränserna blir mer osynliga för medborgarna samt att stärka konkurrenskraften för länets näringsliv. Under 2012 har arbetet med att förbättra möjligheterna för samverkan inom länet fortsatt med oförminskad kraft. Arbetet sker i nära samarbete med Regionförbundet, landstinget och länets kommuner.

Ytterligare exempel på viktiga frågor som lyfts under året är;

- att tillsammans med Länsstyrelsen i Kronobergs län verka för utvecklingen av det krisdrabbade Glasriket,
- att i samverkan mellan Länsstyrelsen, berörda organisationer och lantbrukare komma fram till en lösning kring stenmurar som ett hinder för rationellt jordbruk framförallt på Öland. Detta har lett till ett gensvar hos Jordbruksverket som nu tillsätter en utredning kring eventuell lagändring av biotopskyddslagstiftningen kopplat till jordbruksmark,
- utveckling av större investeringsobjekt som t ex Astrid Lindgrens värld i Vimmerby, Ekerum på Öland samt Circle resort i Fårbo, Oskarshamn.

Sammantaget har Länsstyrelsen under året haft extra fokus på att förbättra dialogen med företag och länsinvånare samt har ambitionen att minska ärendebalanser och handläggningstider. Länsstyrelsen är nu inne i en tid av förändring, där myndigheten är lyhörd och tar till sig signaler från det omgivande samhället för att bli ännu modernare och mer kund- och serviceinriktad. Ett arbete som kommer att fortsätta under 2013.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare för det goda verksamhetsresultatet och för ett gott samarbete under 2012.

Stefan Carlsson

Landshövding Kalmar län

Organisation

Länsstyrelsen Kalmar län

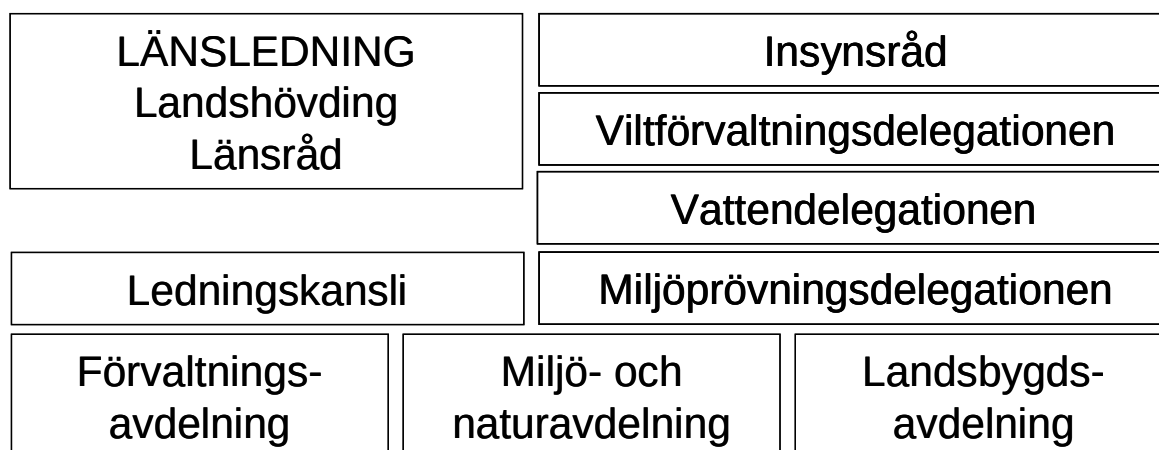
Länsstyrelsen är organiserad i tre avdelningar – Förvaltningsavdelningen, Miljö- och naturavdelningen och Landsbygdsavdelningen, vardera indelade i ett antal enheter, samt ett Ledningskansli. En mindre omorganisation genomfördes under våren 2011 då tre enheter vid Landsbygdsavdelningen slogs ihop till två. Länsledningen, de tre avdelningscheferna, ledningskansli-chefen, personalchefen, ekonomichefen och kommunikationschefen utgör ledningsgrupp (Direktion).

Länsstyrelsen har sedan 2008 ett insynsråd bestående av åtta ledamöter, som utses av regeringen, med landshövdingen som ordförande. Viltförvaltningsdelegationen, med landshövdingen som ordförande, beslutar sedan 1 februari 2010 i övergripande frågor vid tillämpning av älg- och rovdjursförvaltningspolitik.

Länsstyrelsen i Kalmar län är Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt som omfattar avrinningsområden i sju län. Vattenmyndigheten har till uppgift att beskriva kvaliteten på vattenmiljön i distriktet och initiera vattenförvaltning enligt förordningen (2004:660) som bygger på EU:s vattendirektiv. Vid Länsstyrelsen finns en Vattendelegation, där landshövdingen är ordförande, som beslutar om bl.a. förvaltningsplan för genomförande av EU:s vattendirektiv.

Vid Länsstyrelsen finns också en Miljöprövningsdelegation (MPD) för prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Delegationen, som består av ordförande och två miljösakkunniga, är självständig men administrativt knuten till Länsstyrelsen.

Organisation

Enligt Länsstyrelseinstruktion 2§

Redovisning enligt regleringsbrev och länsstyrelseinstruktion 2§

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Uppdrag 1. Länsstyrelsen ska redovisa sina insatser och göra en bedömning av uppnådda resultat för sin uppgift att verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar

Väsentliga insatser och resultat inom Länsstyrelsens verksamhet under året

Länsstyrelsens verksamhet har under året styrts av länsstyrelseinstruktionen, regleringsbrevet samt verksamhetsplan och budget. Uppföljningarna under året har visat att myndigheten i allt väsentligt genomfört uppdragen i enlighet med denna styrning. Länsstyrelsen har under det gångna året både bidragit till en, tillsammans med andra länsstyrelser, så likartad service som möjligt för medborgarna, och genom prioriteringar gett verksamheten en inriktning för Kalmar läns behov.

Länsstyrelsen i Kalmar ger information om länet, lagstiftning, e-tjänster och ansökningsblanketter på hemsidan i den länsstyrelsegemensamma grafiska profilen och även på flera andra sätt, t.ex. på verksamhetsrelaterade informationsmöten i länet.

Länsstyrelsen har under 2012 ordnat kurser både för sökande och konsulter i att söka stöd och att redovisa använda stöd inom det verksamhetsområden där fel och brister i ansökningarna orsakar längst kötider, nämligen Landsbygdsprogrammets utvecklingsstöd till projekt och företag. Länsstyrelsen tar aktivt initiativ i olika nätverk för att i förenklingssyfte samverka om länsstyrelsegemensamma svar på remisser från departement och centrala verk.

Länsstyrelsen har under året upprätthållit samverkan med relevanta myndigheter med

verksamhet i länet. Operativa samordningsmöjligheter mellan myndigheter har försvårats av att samtliga myndigheter som har verksamhet i Kalmar län har annan organisation och andra styrande prioriteringar av verksamheten än Länsstyrelsen, en problematik som bl.a. uppmärksammats inom ramen för utredningen ”Statens regionala förvaltning” SOU 2012:81.

Särskild samordning sker med flera myndigheter och kommuner samt Regionförbundet i Kalmar län inom ramen för regleringsbrevsuppdragen om integration och flyktingmottagning, samverkan mot ekonomisk brottslighet (SAMEB), inom det energi- och klimatstrategiska arbetet, miljöområdet (Miljösamverkan Sydost), anordnat länsplan- och byggdagar m.fl. Länsstyrelsen har under 2012 initierat samverkansmöte med kommuncheferna i länets kommuner för genomgång av aktuella verksamhetsfrågor och presentation av goda exempel och samverkansmöjligheter.

Landshövdingen har under året genomfört kommunbesök i samtliga kommuner i länet. Tillsammans med kommunledningarna har aktuella verksamhets- och utvecklingsfrågor diskuterats. Landshövdingen har också under året genomfört en rad besök hos företag och organisationer

Länsstyrelsen har också aktivt deltagit i ett flertal verksamhetsområdesanknutna aktiviteter med departement och centrala verk, t.ex. Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen, Jordbruksverket m.fl.

Insatser för att skapa fler platser för ensamkommande barn

Dialog om mottagande av ensamkommande barn har under året förts kontinuerligt med samtliga kommuner i länet. Länsstyrelsen har under året haft överläggningar med kommunalråd, aktuella nämnder, kommunchefer, socialchefer och flyktingsamordnare.

Länsstyrelsen har sett ett ökat behov av samverkan på regional nivå. Utifrån det ökade behovet har ett regionalt strategiskt arbete påbörjats. I det strategiska arbetet som leds av Länsstyrelsen medverkar länets samtliga kommuner, Migrationsverket, Landstinget, Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten, Linnéuniversitetet, Näringslivet m.fl. Effekter av det strategiska arbetet är att arbetet med integration har uppmärksammats, olika organisationers roller har tydliggjorts och att fler aktörer än tidigare har visat intresse och delaktighet. Utöver det regionala arbetet sammankallar Länsstyrelsen till gemensamma nätverksträffar för länets boendeföreståndare och flyktingsamordnare. Till nätverksträffarna bjuds även de kommuner in som inte har ett mottagande av ensamkommande barn. Syftet är att skapa kontakter över kommungränserna, utbyta information och öka kunskapen om hur ett mottagande kan fungera i praktiken. I förlängningen är förhoppningen att detta ska resultera i ett ökat mottagande av ensamkommande barn i länet.

Digital agenda

Den nationella s k Digital agenda, som Landshövdingen undertecknade med ett s k signatärskap 19 mars 2012 tillsammans med ordförande för Regionförbund och Landsting i Kalmar under överinseende av IT-minister Anna-Karin Hatt på besök i Kalmar. Signatärskapet eller med andra ord den avsiktsförklaring som undertecknades innebär en sammanhållande strategi som syftar till att Sverige på bästa sätt kan

utnyttja de möjligheter som digitaliseringen innebär att länet delar målet om att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter och att Länsstyrelsen m fl avser att ta fram en regional digital agenda för Kalmar län i bred samverkan med relevanta aktörer i samhället. Arbetet med Digital agenda påbörjades under hösten 2012. Ett måldokument för arbetet med Digital agenda är under produktion och arbetet i länet fortskrider under 2013. Länsstyrelsen deltar aktivt i det nationella arbetet tillsammans med Länsamverkan Bredband och Bredbandsforum.

Träprogram – för ett hållbart Småland

Ett viktigt projekt för att skapa en hållbar tillväxt i regionen är ”Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland”. Programmet innebär ett omfattande samarbete mellan de tre Regionförbunden och de tre Länsstyrelserna i Småland (Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län) som under 2011 fattade beslut att ta fram en gemensam strategi för hur offentliga aktörer skall arbeta med utveckling och stöd till den trärelaterade industrin i Småland. Utifrån detta fortsätter arbetet 2012 med att ta fram ett handlingsprogram med insatser inom tre utpekade områden. Utvecklingsmöjligheter i byggande och interiöra miljöer, Behovsstyrd kompetensförsörjning och Tydlig rollfördelning mellan berörda aktörer. Till handlingsprogrammet fogades ett treårigt ramprogram med prioriterade åtgärder. Av de i strategin föreslagna insatserna skall sex områden prioriteras för att så fort som möjligt (under perioden 2011 – 2014) ge avtryck i verkligheten.

Det nya Glasriket

Regeringen tog i mars 2012 beslut om ett särskilt uppdrag för Länsstyrelserna i Kalmar respektive Kronobergs län gällande Glasriket, där även regionförbunden i de båda länen erbjöds att delta. Uppdraget innebär att för regeringens räkning genomföra insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriket till och med 2014. Länsstyrelsen i Kronoberg utsågs till samordnare. Uppdraget tar sin utgångspunkt i befintliga resurser på nationell, regional och lokal nivå och ska ske i samverkan med berörda

aktörer. Tillväxtverket ska bistå länen i deras arbete. VisitSweden AB ska ges möjlighet att delta i uppdraget.

I den första delrapport som lämnades i augusti 2012 finns en övergripande analys av väsentliga åtgärder som måste genomföras för att utveckla Glasriket. Förstudien konstaterar att de fokusområden som är nödvändiga att arbeta med för glasrikeregionens utveckling är:

- Lokal och regional ledning
- Miljö och energi
- Det levande kulturarvet Glasriket
- Besöksnäring
- Incitament för utveckling
- Forskning, utveckling och utbildning

Arbetet för fossilbränslefri region

Arbetet för en fossilbränslefri region drivs gemensamt i länet och omfattar åtgärder för minskad klimatpåverkan och hållbar tillväxt inom områdena vägtrafik, biogas, energieffektivisering, el från förnybara källor, uppvärmning av fastigheter, miljöteknik, kompetensutveckling samt upphandling av varor och tjänster. Arbetet ska bidra till en hållbar tillväxt i Kalmar län, göra att Kalmar län inte har några nettoutsläpp av fossil koldioxid 2030 samt effektivisera länets energianvändning. Den förnybara andelen av Kalmar läns energianvändning uppgår till 65 % (år 2010). Bakom denna höga andel står en mycket stark utveckling av främst bioenergi och vindkraft. Länet har bl a på gång två stora vindkraftsetableringar nämligen den havsbaserade etableringen utanför Kårehamn, Öland med 16 verk som blir klar under 2013 samt en etablering i skogsmiljö på max 25 verk i Bjälebo, Oskarshamn, där det nu finns ett lagakraftvunnet tillstånd.

Åtgärder i vatten

Arbetet med en regional vattenförsörjningsplan, som påbörjades under 2011, fortsatte under 2012 med besök hos länets alla kommuner samt en workshop för olika aktörer i länet för att prioritera de viktigaste dricksvattenresurserna på regional nivå. Uppdraget slutredovisas i början på 2013. Ett annat vattenåtgärdsarbete, med deltagande från nästan alla länets kommuner, framtagande av vatten- och avloppsplaner finansierat

genom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt)-medel vilket sammanfaller bra med arbetet kring regional vattenförsörjningsplan eftersom nu kommer även kommunerna ta fram kommunala vattenförsörjningsplaner. Genomförande av åtgärder enligt VA-plan kommer dessutom att, t ex genom att göra förbättringar av enskilda avlopp och reningsverk, bidra till minskade utsläpp av näringsämnen till Östersjön.

Södra Östersjöns vattendistrikt

Sedan 2004 har Länsstyrelsen i Kalmar län haft ansvaret att samordna och driva arbetet med vattenförvaltningen enligt EU:s vattendirektiv inom Södra Östersjöns vattendistrikt. Eftersom insatserna sker inom och med hänsyn till avrinningsområdesgränser har verksamheten varit fokuserad på att initiera och stödja samarbeten mellan de ingående länen (10 stycken), kommunerna (90 stycken) och ett stort antal andra aktörer som har intresse i vattenvårdande frågor. Ett viktigt resultat i detta är att inom distriktet finns ett fyrtiotal vattenråd som är frivilliga sammanslutningar av flertalet intressenter inom ett avrinningsområde. Vattenmyndigheten och Länsstyrelsen ser dessa som forum för diskussioner där lösningar på problemen ofta kommer från verksamhetsutövare och andra intressenter med stöd av myndigheternas underlag. Arbetet med vattenförvaltningen är nu inne i sin andra förvaltningscykel vars resultat skall rapporteras till EU 2016.

Havsplanering

I det för Sverige nya ansvaret att även planera havsområden ut till angränsande länder blev länsstyrelsen i Kalmar län utsedd att samordna insatserna för havsområdet Östersjön. De ingående kustlänsstyrelserna, förutom Kalmar, är Stockholm, Södermanland, Östergötland, Blekinge, Skåne och Gotland.

Länsstyrelsens första viktiga insats har varit att samordna de ingående kustlänsstyrelsernas liksom kustkommunernas framtagande av relevanta underlag inför nulägesbeskrivningen av havsområdet Östersjön.

Underlaget behöver sedan granskas och bearbetas i samråd med Havs och -vattenmyndigheten som har väglednings- och rapporteringsansvaret.

När detta är klart kommer en plan för havsområdenas planering att tas fram i diskussion och samarbete med alla ingående aktörer. Beslut om havsplanen kommer sedan att tas av regeringen.

Nedan följer ett antal indikatorstabeller

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23

Sysselsättning	2012	2011	2010
Antal kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal kvinnor sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		8	8
Antal män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal män sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		18	18
Antal sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		13	13
Nyföretagande	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		16,1	14,2
Antal nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		31,6	28,6
Antal nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		47,7	42,8

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Andelen sysselsatta utanför tätort är oförändrade mellan åren. Beträffande nyföretagandet på landsbygden kan man konstatera att en ökning skett mellan åren. Orsaken till uppgången är svår att förklara på annat sätt, än att den är konjunkturberoende.

Man ser mellan 2010-2011 att kvinnligt nyföretagande ökat, både utanför tätort liksom totalt i länet. Trenden finns även för 2012 enligt Regionförbundet Kalmar läns handlingsplan för jämställd tillväxt 2012-2014. Trenden är också att det startas lika mycket företag utanför tätorterna likväl som inom tätorterna i länet.

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18

Detaljplaner	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		2	0
Antal upphävda detaljplaner		1	0
Strandskyddsdispenser	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har överprövat		26	6
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har upphävt		13	0

Källa: Boverket,

2010: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2010. Naturvårdsverket ärendenr NV-00711-11, tabell 5

2011: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2011. Naturvårdsverket ärendenr NV-00289-12, tabell 4

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Detaljplaner: Få detaljplaner överprövas eller upphävs. Totalt har Länsstyrelsen under 2012 granskat 106 detaljplaner och nio översiktsplaner/fördjupade översiktsplaner. Dessutom tillkommer sju tematiska tillägg till översiktsplaner. 53 detaljplaner (varav hälften i Kalmar kommun) har antagits under året och 15 planer har överklagats. Slutsatserna av denna granskning är att kommunerna är förhållandevis väl insatta vad gäller olika nationella mål, riksintressen och övriga statliga intressen och att dessa beskrivs, med vissa undantag, väl i den översiktliga planeringen. En detaljplan har upphävts med hänvisning till en ny bestämmelse i plan- och bygglagen som tillkom 2008. Bestämmelsen innebär att kommunen vid sin lämplighetsprövning ska ta hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Enligt 5 kap 14, 22 §§, plan- och bygglagen (SFS 2010.900) ska länsstyrelsen under detaljplaneprocessen verka för att en bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. I den upphävda planen bedömde länsstyrelsen att en eventuell översvämning i det aktuella området kunde få konsekvenser för miljö kvalitetsnormer för vatten och för kommuner nedströms och därmed även blir en mellankommunal fråga.

Strandskyddsdispenser: Antalet strandskyddsdispenser som kommunerna meddelat har ökat.

Länsstyrelsen har också tagit in en större andel för överprövning och har upphävt fler. En anledning till det ökade antalet upphävda dispenser var att kommunerna gett allt fler dispenser för bostadshus och komplementbyggnader och för dessa finns färre tillämpliga grunder för att ge dispens jämfört med för andra typer av byggnader och anläggningar.

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20

Biologisk mångfald	2012	2011	2010
Markåtkomst produktiv skog, antal hektar	291	197	279
Förekomst av rovdjur i länet	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		0	0
Vattenmiljö	2012	2011	2010
Antal ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	42	42	42
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status i förhållande till totala antalet i länet (%).	100	100	100
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	98	98	98
Mark	2012	2011	2010
Antal sanerade objekt i förhållande till inventerade objekt i riskklass 1 (%).		20	18
Förnybar energi	2012	2011	2010
Installerad effekt MW (megawatt) i vindkraftverk.		183,5	79,1
Producerad el, antal MWh (megawattimmar) som kommer från vindkraft.		332 793	164 164

Källa: Naturvårdsverket, 2010: Ulv i Skandinavien, statusrapport för vintern 2010-2011. Högskolan i Hedmark Oppdragsrapport nr 1-2011. 2011: Varg i Skandinavien och Finland, slutrapport från inventering av varg vintern 2011-2012. Högskolan i Hedmark Uppdragsrapport nr 6-2012. VISS-databasen, Havs- och vattenmyndigheten, EBH-databasen, Vindkraftsstatistik 2011 (Statens Energimyndighet ES 2012.02).

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Biologisk mångfald, Markåtkomst produktiv skog: Kostnaderna för markåtkomsten har under senare år ökat kraftigt till följd av ökade fastighetspriser och att ett påslag på 25% numera tillkommer vid överenskommer om inträngsersättning. Länets medelstillgång för markåtkomst vid områdesskydd täcker för närvarande endast ca 50 % av det förväntade behovet som för den kommande treårsperioden beräknas uppgå till ca 110 mnkr. För att uppnå målet i den regionala skogstrategin behöver ytterligare ca 3 400 hektar produktiv skogsmark skyddas genom reservatsbildning. Om detta mål ska kunna uppnås inom rimlig tid måste det ske en kraftig resursförstärkning av markåtkomstanslaget.

Förekomst av rovdjur i länet: Inga förekomster av vargrevir med föryngringar finns i dagsläget i länet. Förekomsten av vargar som passerar och under kortare tid uppehåller sig inom länet förväntas dock öka de närmaste åren. Skador på tamdjur förväntas likaså öka. Bildande av vargrevir kan komma att ske när som helst. Länsstyrelsens arbete med rovdjursfrågor kommer att behöva öka väsentligt inom kort.

Vattenmiljö: Generellt görs en omklassning av yt- och grundvattenförekomster vart sjätte år. Under perioden 2010- 2012 har ingen ny klassning gjorts och därför visar inte indikatorn på någon förändring. En ny statusbedömning kommer att genomföras under 2013 och beslutas i slutet av 2015. Antalet ytvattenförekomster som uppnår hög eller god status var 42% vid den klassning som beslutades 2009. Mycket åtgärdsarbete återstår därmed i Kalmar län för att uppfylla vattenförvaltningens generella krav på god status i sjöar, vattendrag och kustvatten. Antalet grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status var 98% och god kvantitativ status var 100 % vid den klassning som beslutades 2009. Bedömningen av den kvantitativa statusen är gjord utifrån att mätdata saknas, varför det inte motsvarar de verkliga förhållandena. Mycket arbete återstår för att för framförallt grundvatten få fram ett användbart bedömningsunderlag. Arbetet med vattenvård presenteras vidare under sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd.

Mark, efterbehandlade objekt: Antalet sanerade objekt i förhållande till inventerade objekt i riskklass 1 kan inte sökas ut på ett enhetligt sätt ur Länsstyrelsernas databas, EBH-stödet, i och med att åtgärdade objekt i de allra flesta fall tilldelas en lägre riskklass när sanering är genomförd. Kommentarer är svårt att ge eftersom de siffror som ska kommenteras inte stämmer med dem som Länsstyrelsen i detta fall får fram. Om man däremot lämnar EBH-stödet, som uppges vara källa till de framtagna siffrorna, och istället räknar på antal bidragsobjekt som har åtgärdats under 2010 respektive 2011 enligt de nyckeltal som Länsstyrelsen årligen lämnar till Naturvårdsverket per den sista februari, stämmer siffrorna. Dock ska det beaktas att inga åtgärdade tillsynsobjekt har tagits med i den angivna tabellsiffran om den ska relateras till Länsstyrelsernas nyckeltalsredovisning. Länsstyrelsen har 27 objekt med status "delåtgärd" och "åtgärd" i databasen. Av dessa är det nio stycken som med manuell utsökning kan sägas vara slutligt åtgärdade objekt i riskklass 1. Siffran nio ska relateras till att detta är stora och därmed kostnads- och tidskrävande saneringsobjekt. För närvarande finns det 46 objekt i riskklass 1. Av dessa är två i fasen åtgärd-pågående. Kalmar län har regionaliserat det nationella miljömålet giftfri miljö, vilket bland annat innebär att Kalmar läns 30 högst prioriterade objekt ska vara åtgärdade år 2020 och senast 2050 ska det inte återstå några förorenade områden som enligt dagens kriterier motsvarar riskklass 1. Om målet för år 2020 ska uppnås måste antalet saneringar per år öka, snabbare takt än indikatorn visar. Själva indikatorn skulle eventuellt behöva förfinas för att kunna skilja ut objekt som sanerats med statliga bidrag respektive objekt som har sanerats genom en ansvarig part. Det skulle också vara värdefullt att se hur andelen objekt som befinner sig i åtgärdsfas utvecklar sig från år till år eftersom det ofta tar flera år innan ett objekt slutredovisas.

Förnybar energi, vindkraft: Kalmar län följer trenden i landet väl med 2011, som är ett år då både många och stora vindkraftverk uppfördes. Effekten i verken som installerades under 2011 är i de flesta fall omkring 2 MW per verk och i flera fall är det anläggningar med fyra till sex verk som uppförs. Eftersom flera av länets äldre verk är små, en del så små som 0,2 MW effekt, gör en anläggning med sex stycken verk á 2 MW stor skillnad i statistiken. En stor andel av anläggningarna under 2011 uppförs på kommunala beslut då de understiger gränsen för tillståndsplikt. Utbyggnaden sker under 2011 främst i kustkommunerna. Under 2011 kom dock flera tillståndsansökningar in till Länsstyrelsen där ansökningarna omfattar 15-20 vindkraftverk placerade i skogsmiljö i inlandet, dessa kommer dock inte att kunna byggas förrän tidigast om tre år.

Jämställdhet utgiftsområde 13

Nystartade företag	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		35,1	32,5
Antal nystartade företag av män i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		64,9	67,5
Mäns våld mot kvinnor	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre, där förövaren är bekant eller obekant med offret. Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre	148	156	159

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), Brottsförebyggande rådet

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Man ser att mellan 2010-2011 har kvinnligt företagande ökat. Trenden finns även för 2012 enligt Regionförbundet Kalmar läns handlingsplan för jämställd tillväxt 2012-2014.

Utifrån tabellen ovan har antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor över 18 år, där förövaren är bekant eller obekant med offret, minskat under de två senaste åren. Länsstyrelsens uppdrag är främst att verka för ett utvecklingsarbete rörande *våld i nära relationer*. Utifrån tabellen ovan går det inte att utläsa hur många anmälda brott som avser våld i nära relationer och inte heller hedersrelaterat brott och förtryck varför slutsatser är svåra att definiera mer än att anmälda brott mot kvinnor har minskat. Länsstyrelsen strävar mot regeringens mål att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Under sakområdet Jämställdhet finns det beskrivet hur Länsstyrelsen arbetar med detta genom nätverk, kompetensutveckling samt utbildning avseende våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Integration utgiftsområde 13

Nyanlända flyktingar eller andra skyddsbehövande	2012	2011	2010
Antal kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande i förhållande till antal kommuner inom länet (%).	100	100	100
Antal platser per 10 000 invånare i länet	23,6	22,3	21,6
Ensamkommande flyktningbarn	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	4	2,8	2,6

Källa: Migrationsverket , Befolkningsstatistik från SCB

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Samtliga kommuner har en överenskommelse om mottagande av nyanlända. Antalet platser per 10 000 invånare har ökat något för varje år. Förhandlingar fortsätter med samtliga kommuner om ytterligare utökat mottagande. Även gällande ensamkommande barn har det skett en årlig ökning av antalet platser.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktion 2§

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Se vidare uppdrag 1 och bl a sakområde regional tillväxt, uppdrag 21 från RB 2011.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktion 2§

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Se vidare uppdrag 1 och sakområde Skydd mot olyckor, uppdrag 68.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktion 2§

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346).

Tillsyn, kontroll och tillsynsvägledning

Länsstyrelsen i Kalmar län har inom alla berörda sakområden i mer eller mindre omfattning någon typ av tillsyn eller tillsynsvägledning. Länsstyrelsen i Kalmar län har under 2012 haft särskilt uppdrag gällande tillsynsarbetet inom kulturmiljö (kyrkliga inventarier och fornlämningar i skog)- och alkohol/tobaksområdet.

Inom kulturmiljöområdet har sydlänen (Blekinge, Skåne, Kronoberg, Jönköping och Östergötlands län) tillsammans arbetat fram en gemensam tillsynsplan som sedan har brutits ner på länsnivå. Tillsynsprojektet har också tagit fram gemensamma beslutsdokument, se vidare sakområde kulturmiljö, väsentliga insatser, rubrik Utvecklad tillsyn.

Inom alkoholområdet har Länsstyrelsen implementerat det länsstyrelsegemensamma projektet. Effekterna av det länsstyrelsegemensamma projektet har inneburit betydligt utökad tillsyn jämfört med 2011. Se vidare sakområde Folkhälsa, Väsentliga insatser.

Beträffande genomförd tillsyn inom räddningstjänsten, se vidare sakområde Skydd mot olyckor, inom samhällsplanering se vidare sakområde Hållbar samhällsplanering och inom djurskyddet se sakområde Livsmedelskontroll, rubrik djurskydd.

Gällande tillsyn inom miljöskyddsområdet och miljösamverkan sydost, se vidare sakområde Naturvård och miljöskydd, uppdrag 48.

Enligt Länsstyrelseinstruktion 3-6 §

Sakområde Trafikföreskrifter

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER TRAFIK

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,70	0,56	0,68
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,03	0,08	0,08
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,40	0,36	0,44
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	540	478	677
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,31	0,28	0,42
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	114	117	138
Antal beslutade ärenden	100	124	152
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 25*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Den ökade resursåtgången i förhållande till minskningen av såväl antal inkomna ärenden och beslutade beror på att arbetet kring Ironman Sweden och

Skumtimmen(filminspelning) har varit omfattande samt att det har varit personalförändringar under året.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Under året har tävlingen ” Ironman Sweden” med deltagande från hela världen genomförts i Kalmar med omnejd. Under hösten spelades filmen Skumtimmen in på Öland. Båda dessa aktiviteter har genererat omfattande beslut om tillfälliga avstängningar av vägavsnitt på Öland och i Kalmartrakten. Aktiviteterna har haft en positiv effekt för såväl turistnäringen som andra enskilda företag, vilket beskrivs i

regionförbundets enkät inom projektet ”More than sports”. Beslut om nya lokala trafikföreskrifter har tagits då det har anlagts en större rastplats har anlagts vid Botorpsström söder om Västervik. I Färjestaden har en ny cirkulationsplats i byggts i anslutning till en ny vägsträcka som har till syfte att avlasta trafiken genom Färjestaden.

Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER LIVSMEDELSKONTROLL, DJURSKYDD OCH ALLMÄNNA VETERINÄRA FRÅGOR

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,09	3,72	1,93
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,90	8,96	8,95
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,57	7,13	6,41
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 592	10 644	9 532
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,99	6,32	5,84
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	2075	1624	1552
Antal beslutade ärenden	2124	1804	1233
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	59	95	5
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 28*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Under 2012 har antalet beslutade ärenden ökat och antalet ärenden äldre än två år har minskat, trots att antalet årsarbetskrafter minskat jämfört med föregående år.

Minskningen av årsarbetskrafter beror på pensionering, föräldraledighet och andra tjänstledigheter.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Kalmar län präglas av en omfattande djurhållning inom animalieproduktionen, vilket ger ett omfattande underlag för kontroller av livsmedel, djurskydd och allmänna veterinära frågor.

Investeringsviljan har under de senare åren varit mycket god vilket har avspeglats i ansökningar om förprovning av djurstallar.

Antalet ansökningar är i nivå med föregående år men antalet nya djurplatser är mindre. Näringslivet har fortsatt att driva projektet Våga Bygg Mera för att stimulera investeringar i animalieproduktionen.

Såväl livsmedelskontrollen som arbetet med djurskydd och allmänna veterinära frågor regleras av EU-förordningar. Urval av kontrollobjekt grundas på olika register vilka i dagsläget bedöms vara bristfälliga med avseende på uppdateringar samt omfattningen av objekt. Detta begränsar möjligheterna till en säker värdering av resultatet för hur läget i länet är inom respektive kontrollområde.

Ärendebalansen inom djurskyddskontrollen är i stort sett oförändrad men antalet avslutade ärenden har ökat jämfört med

tidigare år. Detta beror på att antalet inkomna anmälningar och antalet kontroller har ökat samt att arbetet med att utveckla och effektivisera djurskyddskontrollen fortgår. Resursbristen i förhållande till antalet kontrollobjekt kvarstår, vilket Länsstyrelsen tidigare påtalat.

Livsmedelskontroll

Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll inom länet genom att samordna kommunernas verksamhet och ge dem stöd, råd och vägledning. Detta sker främst genom att två länsmöten per år hålls för samtliga kommunala livsmedelsinspektörer. Länsmötena är prioriterade i verksamheten med mål att nå en samordnad bedömning på livsmedelsområdet kommunerna emellan. Länsstyrelsen har också som uppgift att genomföra revision av kommunal livsmedelskontroll, två sådana har genomförts under 2012.

Länsstyrelsen ansvarar för den operativa kontrollen av livsmedel i primärproduktionen. Kontrollen, som rör livsmedelskedjans första steg, syftar till att livsmedlen ska vara säkra och att konsumenterna inte ska bli vilseledda. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att bygga upp kontrollorganisationen på området. Under året har det genomförts 48 kontroller (18 revisioner och 30 tvärvillkorskontroller) av livsmedelsföretag i primärproduktionen för att kontrollera om verksamhetsutövaren uppfyller livsmedelslagstiftningen. Urvalet för kontroll har gjorts dels genom riskvärdering dels genom stickprov. Av länets uppskattningsvis omkring 4 000 livsmedelsföretagare i primärproduktionen finns 216 företag i Länsstyrelsens register (63 företag registrerades under 2012). Det låga antalet kontroller samt den låga andelen registrerade primärproducenter gör att några effekter av gjorda kontroller ännu inte kan ses.

Länsstyrelsen har under året deltagit i ett projekt gällande IT-stöd till primärproduktionen. Då genomförandet av detta IT-stöd har blivit försenat, har inte planen kunnat följas avseende att gå ut med en "kampanj" gällande att livsmedelsföretag i primärproduktionen ska registreras.

Djurskydd

Under 2012 har 679 anmälningsärenden avslutats. 583 djurskyddskontroller har

genomförts varav 189 normalkontroller. Vid årets början hade Länsstyrelsen 308 öppna ärenden inom djurskyddskontrollen (förprovning undantaget) och vid årets slut var den siffran 299.

Under sommaren genomfördes 30 kontroller för att följa upp 2011 års betesprojekt där beteskravet för mjölkkobesättningar kontrollerades. En ny föreskrift om betesreglerna trädde i kraft under juni 2012 och kontrollerna syftade därför också till att informera om den nya lagstiftningen. Effekten av kontrollerna blev att betesfrågan återigen hamnade i blickfånget och att Länsstyrelsen visade att frågan inte släpps.

Länsstyrelsen i Kalmar har också deltagit i ett nationellt transportprojekt med huvudsyfte att öka antalet kontroller av djurtransporter på väg, vid pålastning och vid avlastning. I Kalmar skedde kontrollerna av avlastning på KLS Ugglarps AB och Guldfågeln AB och kontrollerna av pålastning hos två leverantörer av slaktkyckling. Länsstyrelsen i Kalmar deltog i projektet under en vecka då 73 kontroller av djurtransporter gjordes. Förutom en transportör som saknade tillstånd för transporten uppdagades inga allvarliga brister. Effekten av kontrollerna blev att efterlevnaden av reglerna kring djurtransporter bedömdes vara utan större avvikelser och att Länsstyrelsen fick ökad kännedom och förståelse för de problem som finns inom djurtransportnäringen. Effekten blev också att kunskapen om bestämmelserna kring djurtransporter ökade hos djurtransportörerna och slakteripersonal. Länsstyrelsen blev efter kontrollveckan inbjuden till ett möte på KLS Ugglarp i Kalmar för att diskutera djurtransportfrågorna tillsammans med slakteriets personal, livsmedelverkets veterinärer och djurtransportörerna.

Länsstyrelsen har fördjupat samarbetet med Polismyndigheten i Kalmar/Kronobergs län i gemensamma frågor. Ett större samverkansmöte mellan polismyndigheterna i Kalmar/Kronoberg och Blekinge samt Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Blekinge hölls i Kalmar under hösten 2012.

Samverkansmöten med externa parter till exempel LRF har genomförts vilket har

medfört ett ökat kontaktnät som kommer att underlätta framtida samarbete.

Länsstyrelsen har deltagit i ett riksomfattande projekt gällande likabedömning av djurskydd för pälsdjur (mink). Länsstyrelsen har deltagit som föreläsare vid Linnéuniversitetets djurskyddsutbildning.

Antalet ärenden avseende ansökan om förprovning av djurstallar enligt djurskyddslagen är nästan oförändrat jämfört med 2011. Antalet djurplatser som har förprovats är dock färre än för år 2011. Under året hanterades 105 ansökningar om förprovning och 208 besiktningar av byggnadsåtgärder i djurstallar genomfördes. Den genomsnittliga handläggningstiden för ansökan om förprovning ligger på 41 dagar från komplett ansökan till beslut och 70 % av ärendena handläggs inom 40 dagar. 56 % av ärendena gällande besiktning av djurstallar handläggs inom 40 dagar. De stallar som förprovats är övervägande för nötkreatur (ca 60%) och hästar (ca 20%). Djurhållare på Borgholm, Mörbylånga, Kalmar och Vimmerby kommun står för ca 56 % av alla ansökningar i länet. Att antalet förprovningar är ungefär detsamma som förra året visar på att investeringsvilja fortfarande finns i delar av länet. Något fler besiktningar har genomförts detta år vilket är positivt för det förebyggande djurskyddsarbetet som förprovningar står för.

Smittskydd/Smittsamma djursjukdomar och djurhälsa

Länsstyrelsens epizootiberedskapsplan har omarbetats under året.

Under året har en besättning varit spärrad pga. salmonellasmitta. Besättningen är under avveckling. En besättning är under utredning pga. humansmitta.

Den obligatoriska salmonellakontrollen på fjäderfä (värphöns) har genomförts helt enligt fastställda rutiner.

Under året har fem besättningar utretts pga. koppling till humanfall av EHEC. Vid en av dessa har samband konstaterats och sanering av besättningen pågår.

Tillsyn och kontroll av djurhälsoprogram har inte prioriterats men viss dokumentationskontroll genomförs av rapporter som kommer in till Länsstyrelsen.

Till Länsstyrelsen har rapporterats ett fåtal fynd av resistenta bakterier på sällskapsdjur. Övervakningen är viktig för att synliggöra problematiken med resistenta bakterier i samhället i stort.

Djurhälsopersonal (veterinär verksamhet, seminverksamhet och läkemedel)

Länet är indelat i fem veterinärdistrikt i vilka fältverksamheten bedrivs från fem veterinärstationer samt fristående privatpraktiserande veterinärer. Flera djursjukhus och djurkliniker bedriver dessutom djursjukvård på sällskapsdjur och hästar.

Under året har Länsstyrelsen genomfört tillsyn av djurhälsopersonal. En ambulerande stordjursveterinär samt en veterinärklinik har besökts. Dessutom har sju dokumentationskontroller av veterinärer som medger villkorad läkemedelsanvändning genomförts. Totalt har tillsyn genomförts hos elva personer inom djurhälsopersonalen under 2012.

I länet finns totalt ett fyrtiotal djurhållare med grisar, får eller nötkreatur som har villkorad läkemedelsanvändning. Särskild kontroll av läkemedelshantering har genomförts hos fem av dessa utöver den kontroll som ligger inom ramen för andra kontrollområden.

Effekten av detta väntas bli att medvetenheten om gällande lagstiftning höjs och att enskilda veterinärers kontroll av läkemedelshantering hos djurhållarna förbättras samt att djurhållarnas kunskap om lagstiftningen på området höjs.

Dokumentationskontroll av seminverksamhet har utförts i enlighet med plan. Länsstyrelsen känner inte till några problem i verksamheten som kan baseras på genomförd kontroll och inte heller på anmälningsärenden.

Foder i primärproduktionen och animaliska biprodukter (ABP)

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att skapa en kontrollorganisation på området. Enligt en uppskattning finns drygt 3 000 foderföretagare i Kalmar län. Dessa registreras i Jordbruksverkets register över foderföretagare. Kontroll har inom ramen för tvärvillkorskontrollerna genomförts hos 34 av dessa. För närvarande har Länsstyrelsen ingen uppfattning, baserad på resultatet

av den offentliga kontroll, om tillståndet i foderföretagen i primärproduktionen. Länsstyrelsen har begränsad kännedom om transporter av animaliska biprodukter som sker i länet. Kontroll har genomförts av tre transporter av animaliska biprodukter. Effekterna av detta är att Länsstyrelsen inte

kan dra några slutsatser om regelefterlevnaden på området och på lång sikt bör kontrollfrekvensen ökas.

Länsstyrelsen har under 2012 hanterat 59 ärenden som rör nedgrävning av hästdjur.

Redovisning enligt regleringsbrev

Uppdrag 5. Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att kvalitetssäkra uppgifterna i djurskyddskontrollregistret.
--

Länsstyrelsen i Kalmar har deltagit i förarbetet genom att uppskatta tidsåtgång för registervården för länets uppgifter, samt tagit del av den tidsplan, som

Jordbruksverket har tagit fram, inför genomförandet under 2013.

TABELL 1.1 VERKSAMMA VETERINÄRER OCH DJURSKYDDINSPEKTÖRER

Tabell 1.1 Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antalet verksamma veterinärer i länet ¹⁾	132	104	102
varav män	52	45	66
varav kvinnor	80	59	36
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal ²⁾	12	13	
Antal inspektörer inom djurskyddskontroll, åa ³⁾	7,4	6,9	8
varav män	1	1,1	1
varav kvinnor	7	5,8	7
Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, åa ³⁾	0,4	0,2	0,16
varav män	1	0,1	0,14
varav kvinnor	5	0,1	0,02
Antalet under året meddelade djurförbud ⁴⁾	9	7	10
Antalet under året beslutade omhändertaganden av djur ⁵⁾	103	55	44
Antalet genomförda djurskyddskontroller ⁶⁾	583	525	459
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter ⁷⁾	4	2	0
Antal kontroller av hästpass ⁸⁾	27	29	

Källor och källkommentarer:

- 1) Vet@bas. Dessa siffror visar antal veterinärer som är bosatta i länet den 31 december. Siffrorna belyser därmed inte hur många som är kliniskt verksamma i länet. Länsstyrelserna saknar idag eget register över tillsynsobjekt. *Årets siffra är inte helt jämförbar med tidigare års siffror som bygger på en grundligare utredning över hur många som är kliniskt verksamma i länet.*
- 2) Platina. Diarieförs under VÄS-kod 284, och kan vara antingen anmälningsärenden eller tillsynsärenden.
- 3) Agresso. Antal årsarbetskrafter: Även tid som läggs på övergripande arbetsuppgifter, kompetensutveckling m.m. bör inkluderas. Däremot inte tid som lagts på andra arbetsfält, t.ex. krisberedskap eller miljöskydd. Tid som läggs på tvärvillkorskontroll redovisas på annan kod och bör inte heller räknas in. *Antalet årsarbetskrafter för 2012 följer länsstyrelsernas gemensamma definition och är inte helt jämförbar med tidigare års siffror.*
- 4) Platina. Ställningstagande djurförbud av xx djurslag (summera de olika ställningstagandena)
- 5) Platina. Ställningstagande omedelbart omhändertagande xx djurslag samt ställningstagande omhändertagande xx djurslag (summera de olika ställningstagandena)
- 6) DSK. Antal kontrolluppdrag. Rapport DSK_KUP011. *Avser antal kontrolluppdrag i Djurskyddskontrollregistret och är inte synonymt med antalet ärenden.*
- 7) Platina. Ärendetyp offentlig kontroll, rubrik Normal kontroll av ABP, samt övriga ärendetyper och rubriker om så är befogat
- 8) DSK. Rapport DSK_KUP008, välj checklista häst, summera svaren ja respektive nej på fråga 1: Finns hästpass?

Övrig kommentar:

Antalet omhändertaganden är nästan fördubblat jämfört med förra året. Ökningen avser sällskapsdjur där majoriteten av ärendena avser djurslaget katt.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 4§

- tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar.

Se vidare under Sakområde
Livsmedelskontroll, djurskydd och
allmänna veterinära frågor, rubrik

smittskydd/smittsamma djursjukdomar och
djurhälsa.

Sakområde Lantbruk och landsbygd

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER LANDSBYGD OCH LANTBRUK

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	19,45	20,11	18,86
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	28,35	26,02	25,02
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	26,17	25,95	25,87
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	40 115	39 748	38 588
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	22,70	23,59	23,66
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	20134	20898	13648
Antal beslutade ärenden	20890	22089	17360
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	135	68	27
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	38
Varav Jordbrukarstöd, VÅS 601*			
Antal behandlade SAM-ansökningar (st)	3368	3476	3586
Antalet utbetalningar (st)	12043	11589	12449
Direkta verksamhetskostnader vht 601* (tkr)	15 934	17 922	15 630
Direkta kostnader per SAM-ansökning (kr/st)	4 731	5 156	4 359
Direkta kostnader per utbetalningsärende (kr/st)	1 323	1 546	1 256
Varav Landsbygdsstöd, VÅS 602*			
Summa antal beslutade ansökningar om företagsstöd och ansökningar om utbetalning av företagsstöd (st)	281	253	221
Direkta verksamhetskostnader vht 6020 (tkr)	1 530	2 050	1 700
Direkta kostnader per beslutad ansökan om företagsstöd och ansökan om utbetalning av företagsstöd (kr/st)	5 444	8 103	7 692
Summa antal beslutade ansökningar om projektstöd och ansökningar om utbetalning av projektstöd (st)	66	67	62
Direkta verksamhetskostnader vht 6021 (tkr)	553	589	391
Direkta kostnader per beslutad ansökan om projektstöd och ansökan om utbetalning av projektstöd (kr/st)	8 378	8 791	6 306
Summa antal beslutade ansökningar om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (st)	91	53	81
Direkta verksamhetskostnader vht 6022 (tkr)	256	161	136
Direkta kostnader per beviljad ansökan om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (kr/st)	2 813	3 038	1 679
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 6020, Landsbygdsutveckling – företagsstöd ⁵⁾	59		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 60*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 6020 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 69.

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Ökningen av årsarbetskrafter och verksamhetskostnader beror på att handläggningen av återkrav har ökat som en följd av blockinventeringen 2005-2010.

Kommentar till nöjdhetsindex:

Länsstyrelsen får förhållandevis lågt nöjdhetsindex för verksamhetsområde 6020 i brukarundersökningen. Det låga betyget

orsakas främst av de långa handläggnings-tiderna för handläggning av företags- och projektstöd. Handläggningstiderna orsakar

ekonomiska problem för de stödsökande, och riskerar då också att minska intresset för åtgärderna i landsbygdsprogrammet.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Livsmedelsproduktionen i Kalmar län har stor betydelse för sysselsättningen i länet, för en levande landsbygd och ett rikt odlingslandskap. Investeringsviljan inom mjölksektorn är fortsatt stor. Även inom slaktkycklingsområdet märks ett stort intresse för verksamhetsutveckling och utökning. Motsatsen gäller tyvärr för grisnäringen, där konkurrensen från utlandet är hård, vilket leder till att företagen i hög takt avvecklar sin produktion av slaktsvin och smågrisar.

Landsbygdsföretagandet hamnar allt mer i fokus. Det är viktigt att skapa förutsättningar för att kunna verka och bo på landsbygden. Här spelar åtgärderna för projekt- och företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet en viktig roll. Den ovan beskrivna investeringsviljan inom jordbruket kan stimuleras genom prioriterade åtgärder såsom investeringsstöd. Men det ställer ökande krav på länsstyrelsens kapacitet för förprovningar enligt djurskyddslagen och miljöbalksprövning av större jordbruksföretag. Under 2012 har åtgärden *Modernisering inom jordbruket* rönt fortsatt stort intresse, så stort att hela budgeten är beslutad vid 2012 års slut. Fortsatt efterfrågan råder och dagligt intresse finns hos lantbrukare, konsulter och banker. Övrig företagsamhet på landsbygden stötts bl.a. med åtgärder för mikroföretag och turism. Inom dessa områden har intresset från företag varit stort under hela programperioden. Här finns fortfarande medel för beslut, men det är troligt att de tar slut innan utgången av 2013.

Den nya utmaningen *Sverige – det nya Matlandet* ger effekt i länet. I allt fler sammanhang framstår den lokale livsmedelsproducenten och förädlaren av livsmedel som en förutsättning för att visionen ska kunna uppfyllas. I länet finns många företagare som ser utvecklingsmöjligheter för närproducerad mat, vilket också nu möts med konsumenternas efterfrågan. Länet fortsätter profilera sig inom *Sverige - det nya Matlandet* och kröntes med framgång under hösten då Borgholms kommun kom på tredje plats som Sveriges Matlandethuvudstad, nominerad av bl a Länsstyrelsen Kalmar län. Exempel på ytterligare aktiviteter i länet inom Sverige – nya Matlandet:

- Nationell Matlandetkonferens i Borgholm
- Gastronomisk akademi
- Besöksakademi
- Kulinarisk akademi

Lantbrukets betydelse för odlingslandskapets natur- och kulturvärden förstärks allt mer. Det livskraftiga jordbruket är en förutsättning för att många av dessa värden ska bevaras och utvecklas. Även här har Landsbygdsprogrammet stor betydelse. Förutom företagsstöd och projektstöd medverkar miljöersättningarna till att miljö kvalitetsmålen kan uppfyllas.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att handläggningstider för beslut och utbetalning av stöd minskar samtidigt som risken för finansiell korrigering förebyggs och minimeras. Länsstyrelserna ska dessutom särskilt arbeta med återkrav och under 2012 hantera de återkrav som är en följd av kommissionens ställningstagande om sanktion för stödåren 2005–2008.

Genom att följa de instruktioner som finns i handläggarstöd och andra styrdokument säkerställer Länsstyrelsen att handläggningen av jordbrukarstöd sker på ett kostnadseffektivt sätt, med minimerad risk för sanktioner. För att underlätta för brukarna att söka stöd hålls s.k. öppet hus inför sista ansökningsdatum. Förutom den information som sprids via Jordbruksverkets trycksaker och hemsida, ger även Länsstyrelsen ut relevant information om stödregler mm i nyhetsbrev och på den egna hemsidan. De konsultföretag som är bönderna behjälpliga med ansökningar utbildas årligen med nyheter och tillämpning inom stödområdet. Inför sista ansökningsdag gjorde Länsstyrelsen en stor satsning på att få in ansökningarna digitalt genom SAM-Internet. Satsningen måste anses som mycket lyckad då över 98 % av ansökningarna kom in via SAM-Internet.

Under 2012 har Länsstyrelsen nästan levt upp till utbetalningsmålen i SUSS 2012. Länsstyrelsen har gjort en bättre måluppfyllelse av SUSS än 2011. I Kalmar län nåddes drygt 80 % av antalet delutbetalningsärenden av miljöersättningar och kompensationsbidrag i oktober. Till första slututbetalning av miljöersättningar och kompensationsbidrag den 28 december

var 92 % av utbetalningsärendena med. Gårdsstödet utbetalades den 3 december till 92 % av ärendena. Ytterligare en utbetalning av gårdsstödet gjordes den 28 december. Genom dessa två utbetalningar fick 97 % av länets brukare sitt gårdsstöd utbetalt under 2012. Arbetet har löpande rapporterats till Jordbruksverket om hur verksamheten framskridit.

Länsstyrelsen genomförde 211 arealkontroller 2012. Totalt kontrollerades ca 18 000 ha jordbruksmark. Endast 2% av arealen hade anmärkningar på skötseln.

Arbetet med återkrav av gårdsstödet för åren 2008, 2009 och 2010 har varit en prioriterad arbetsuppgift under 2012, och är klart enligt plan.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

10. Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd.

Länsstyrelsen har vid administration av jordbruks- och landsbygdsstöd följt Jordbruksverkets styrning av stödprocessen. Resultatet har inte fullt ut svarat mot de målsättningar som satts upp i tidplanen SUSS(styr- och uppföljningssystem)-JBR(jordbrukarstöd), men likväl är regleringsbrevsuppdraget att ”i så hög utsträckning som möjligt” betala ut stöd under innevarande verksamhetsår att betrakta som uppnått. Länsstyrelsens arbete med kontroller av jordbrukarstöd i fält har

slutförts inom utsatta tider. Länsstyrelsen har löpande rapporterat och vid förfrågan från Jordbruksverket svarat på frågor om handläggnings- och kontrolläge.

Handläggningen ska ha målsättningen fyra månader för ansökan om LB-stöd (landsbygdsutvecklingsstöd) och tre månader för ansökan om utbetalning av LB-stöd. Se uppdrag 13 samt även uppdrag 11, SUSS-LB.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

11. Länsstyrelserna ska under 2012, tillsammans med Jordbruksverket, genomföra en processgenomgång av stödprocessen för landsbygdsutvecklingsstöd. I denna ska erfarenheter från andra medlemsländer tas tillvara.

Under 2012 har processprojektet SUSS-LB startat, en samverkan mellan bl a Jordbruksverket och Länsstyrelserna. Det övergripande målet med projektet är att effektivisera LB-processen hos stödmyndigheterna och LAG (Leader action group) samt hos förvaltningsmyndighet och utbetalande myndigheten så att kunderna får rätt beslut i rätt tid. Med rätt beslut menas ett beslut som är korrekt enligt gällande regelverk och som uppfyller kriterierna för prioritering som anges i landsbygdsprogrammet. För att uppnå effektmålen är det viktigt att projektet arbetar för mer samsyn och målstyrning. Projektet ska se över Jordbruksverkets förankringsprocess vad det gäller regeltolkningar så att tolkningarna håller hela vägen. Att synliggöra allas roll i processen samt att öka medvetandet för alla inblandade i processen om landsbygdsprogrammets mål bidrar också till att effektivisera hanteringen av LB-stöden. Projektet måste även utreda

möjlighet att systematisera uppföljningen av åtgärdsplanerna kopplade till revisioner så att deras resultat kan användas som input för att styra processen på ett bättre sätt och för att kunna utvärdera behovet av nya åtgärder.

- a) Projektet ska löpande ge information till stödmyndigheterna och LAG om projektet och dess resultat. Huvudsaklig informationskanal ska vara webbportalen ”*Ladan*”. Projektet ansvarar för förberedelse av informationen, linjeverksamhet på Process- och planeringsenheten på Jordbruksverket ansvarar för publiceringen av texterna.
- b) Projektet ska anordna speciella utbildningar löpande vid behov under projektets genomförande.
- c) Projektet ansvarar också för att informationsflöde mellan projektet

och projektets olika arbetsgrupper fungerar på ett korrekt sätt. d) Vid projektets slut ska projektet genomföra utbildningar om uppföljningssystemet för ledning hos stödmyndigheterna och LAG samt hos Jordbruksverket. e) Projektet ska lämna dokumentationen av projektets	arbete och resultat för redovisning till regeringen efter färdigställande 2013. Vad gäller samarbete och erfarenhetsutbyte med andra medlemsländer har detta skett med Tyskland (Nordrhein-Westfalen) och i Spanien (Barcelona, Katalonien).

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

12. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av Landsbygdsprogrammet för Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå de i programmet angivna målen i enlighet med förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. I detta ingår att enligt Jordbruksverkets riktlinjer rapportera om programmets genomförande, resultat och effekter. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020.

Genomförandet av Landsbygdsprogrammet görs i enlighet med den regionala strategi som tagits fram inom programmets partnerskap, och som uppdaterats vid behov efter beslutade programändringar. I strategin har fastställts sex huvudsakliga fokusområden: konkurrenskraft, natur- och kulturvärden, energiförsörjning, vattenkvalitet, djurvälstånd och livskvalitet. Ansökningar som uppfyller dessa områden, prioriteras i handläggningen och beslut om olika åtgärder. Resultatet av arbetet redovisas i den årliga rapporten om programmets genomförande till Jordbruksverket. Vid ett möte i februari 2011 med programledningen redovisades resultaten av beslut 2007-2009. Att mjölkproduktionen dominerar jordbruket i Kalmar län, märks i den stora andel av företagsstöden som gått till denna produktionsgren I, *moderniseringsåtgärden*. För övrigt företagande på landsbygden har mikroföretagsstödet stor betydelse, vilket inte minst märks genom att förhållandevis små insatser ger stora effekter på sysselsättningen på landsbygden. Ca 7 mnkr i stöd har exempelvis genererat över 50 arbetstillfällen inom mikroföretag på landsbygden i Kalmar län!

Miljö- och jordbruksutskottet har tillsammans med näringsutskottet

genomfört en uppföljning av tre delar inom Landsbygdsprogrammet. Syftet med uppföljningen har varit att ge utskotten ett fördjupat kunskapsunderlag i landsbygdsfrågor vid beredning av ärenden. Fallstudier har genomförts i tre län, Kalmar, Norrbotten och Västra Götaland. Uppföljningen har särskilt inriktats på resultaten av stöd till mikroföretag, grundläggande tjänster och stöd till biogasproduktion. Den 3-4 maj besöktes Länsstyrelsen i Kalmar av tjänstemän och riksdagsledamöter från de båda utskotten. Under besöket fick man bland annat information från projektägare om olika projekt inom områdena för uppföljning. Den 4 maj genomfördes studiebesök hos några av de företag som fått stöd via Landsbygdsprogrammet. Under dagarna deltog också Regionförbundet.

Uppföljningen visar att resultaten upplevs som positiva för landsbygdens utveckling men att programmet antagligen inte kommer att nå ända fram till målen för åtgärderna. Det är dock i dagsläget för tidigt att slå fast vilka slutresultat som landsbygdsprogrammet kommer att ge. Man betonar att det är viktigt att uppmärksamma även resultat som inte är enkelt mätbara.

Landsbygdsprogrammet har gjort att landsbygdsfrågor uppmärksammas på olika sätt. Landsbygden är en resurs för hela Sveriges utveckling och ett långsiktigt arbete inom landsbygdsutveckling är viktigt. Det är också viktigt med lokalt deltagande och regional anpassning.

I uppföljningen framgår att landsbygdsprogrammet kan förenklas och myndigheternas handläggning vidareutvecklas. Det behövs samverkan och samordning mellan myndigheterna insatser och en förbättra samordning mellan de olika stöden till landsbygden. Uppföljningen redovisas i rapporten "Uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet" (Rapporter från riksdagen 2012/13:RFR4).

Inom lantbrukets miljöområde prioriteras åtgärder för att minska de negativa effekterna som kan bli följden av det moderna jordbruket. Landsbygdsprogrammets miljöersättningar har stor betydelse även för att målen i EU:s vattendirektiv, BSAP (Baltic action plan) m.m. ska kunna nås. Exempel på viktiga ersättningar är fånggrödor, skyddszoner och anläggning av våtmarker. Kompetensutveckling inom miljöområdet bidrar till en ökad medvetenhet bland brukarna och att åtgärder genomförs som minskar miljöbelastningen. Projektet Greppa Näringen är ett tydligt exempel på detta, men når inte alla som skulle ha behov av kompetensutveckling då deltagandet är frivilligt för de som tillhör målgruppen. Länsstyrelsens behörighetsutbildning för användare av kemiska bekämpningsmedel är ett annat exempel, som bidrar till att riskerna med användningen kan minska.

Projektstöden både inom Leader och i övriga delar av Landsbygdsprogrammet är en form för samarbete inom samhällets olika sektorer. Det är en möjlighet att i sin närmiljö ta plats i ett utvecklingsprojekt både som eldsjäl och som generell deltagare för att tillföra utvecklingskraft, empowerment (dvs. egenkraft) och engagemang. Goda exempel på detta är:

Leaderprojektet *Barnfilmens hus* genomförs mitt i Astrid Lindgrens Hembygd, i Mariannelund, där filmerna om Emil spelades in. Här ska ett "Astrid Lindgrens Filmhus" etableras. Det stod klart efter den

förstudie Emilkraften genomförde vintern 2009/10. Filmhuset, kommer på ett kreativt sätt att förmedla kunskap om Astrid Lindgrens samtliga filmer, vilket kommer få både nationell och internationell betydelse. Projektet skall, förutom etablerandet av själva huset/museet/utställningen, stärka regionens arbete med film bland unga genom filmfestivaler, pedagogisk verksamhet, seminarier, utställningar m.m.

Ölandsidrotten är ett Leaderprojekt i samverkan mellan Camping Öland, Ölands kommunalförbund, Smålandsidrotten och Ölands idrottskrets för att skapa slagkraftiga, tillväxtbefrämjande idrottsarrangemang och en modell för detta. Syftet är att genom att utnyttja varandras kompetenser och nya nätverk kunna stärka arrangörernas organisation och kvalitetsutveckla föreningarnas idrottsarrangemang. Projektet kommer också att lägga stor kraft på att utveckla strukturer som gynnar de aktörer som tillsammans vill arbeta med idrottsturism. Detta ska stärka intäkterna till såväl besöksnäringen, kommunerna och idrotten samt på sikt öka antalet arbetstillfällen i regionen.

Projektet *Mötesplats Hanåsa* syftar till att skapa en mötesplats i Hanåsa med fokus på spontanidrott och aktiviteter. Mötesplatsen ska vara öppen för alla, barn till pensionärer, i bygden och fungera som en bro över generationsgränserna och ge en positiv effekt på integration. Projektet är ett samarbete mellan flera föreningar och kommunen i Högsby.

Harebofiber är ett projekt i några byar längst ut i den västra delen av Emmaboda kommun. Projektets syfte är att skapa en bättre infrastruktur genom att bygga ut bredband med fiber för företagare och lantbrukare i byarna. Målet är att bygden blir attraktivare vilket man hoppas ska leda till inflyttning och att företagen får möjlighet att utvecklas och expandera.

Under året har länsstyrelserna tillsammans med Jordbruksverket bemannat ett stort antal arbetsgrupper som tillsammans förbereder ett nytt Landsbygdsprogram för perioden 2014-2020. Länsstyrelsen i Kalmar län deltar i detta arbete, genom

medverkan i grupper och deltagande på hearings, seminarier och nätverksträffar.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

13. Länsstyrelserna anvisas medel från landsbygdsprogrammet via anslag 1.21 och 1.22 inom utgiftsområde 23 vilket regleras via Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2012.

Under 2012 ska länsstyrelserna särskilt arbeta för att minska handläggningstiderna inom axel 1,3 och 4 samt delar av axel 2 (avseende Utvald miljö). Länsstyrelserna ska redovisa följande:

- handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna,
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka insatser länsstyrelsen vidtagit under 2012 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2012.

Handläggningstider

För ansökningar om beslut:

- företagsstöd, tio månader
- projektstöd, sju månader
- projektstöd inom Leader, 14 månader

För ansökningar om utbetalning,
åtta månader.

I den processbeskrivning av Landsbygdsprogrammet som togs fram 2010, konstateras att varje hantering av ansökan om stöd eller utbetalning i genomsnitt tar drygt tre dagar att handlägga och att övrig tid är tid som förflyter mellan kompletteringsbegäran och handläggning. Kötiden är en resursfråga (antal handläggare och ett så effektivt arbetssätt som är möjligt) och handläggningstiden en fråga om hur komplett ansökan är när den kommer in och hur snabbt den kompletteras från avsändaren. Länsstyrelsen tillämpar modellen ”3+2” enligt särskilt beslut, dvs. vid komplettering (ambitionen är att detta sker vid ett tillfälle) begärs den inom tre veckor. Kommer inte kompletteringen in vid detta tillfälle skickas en påminnelse med nytt slutdatum ytterligare två veckor framåt. Därefter behandlas ansökan på befintligt material, dvs. bifall eller avslag. Det vanligaste är att stödmottagaren nyttjar hela den totala fem-veckorsperioden och att den begärda kompletteringen kommer in

under de sista dagarna. Beslutet om begränsad tid för kompletteringar har dock kortat handläggningstiderna.

För att undvika stopp i handläggningen vid tolkningar och frågeställningar innehåller varje veckas handläggarmöte först på dagordningen en beredningspunkt. Denna punkt får ta erforderlig tid i anspråk av mötet i syfte att rätta ut alla aktuella frågetecken.

Ytterligare ett sätt att korta handläggningstiderna som Länsstyrelsen Kalmar län tillämpar, är att samla flera aktörer i ett projekt i landsbygdsprogrammet då administrationen av ansökan och redovisning kan rationaliseras i omfattning. Projektstöden är i regel mera komplexa i sin form än företagsstöden. Den stora stötestenen i ett projekt är att kunna presentera sina ambitioner i konkreta aktiviteter samt sätta tidsram och kostnad på densamma. Handläggningstiden påverkas ofta av just denna fas och många skulle önska en mera generell summa att arbeta med i en pågående process, något som inte stöds av regelverket för Landsbygdsprogrammet eller övriga EU-program. När sedan de beskrivna insatserna i ett projekt ska bli föremål för utbetalning kan inriktningen ha tagit en annan vändning och kostnaderna likaså, vilket i sig kan innebära att handläggningen fördröjs. Dessa

faktorer betonas i de kurser Länsstyrelsen erbjuder, där också förslag till lösningar och olika angreppssätt presenteras.

Under 2012 har ärendeflödet studerats i detalj per handläggare för att undanröja avvägningar och hinder i handläggningen.

SUSS-LB, ett styr- och uppföljningssystem för landsbygdsutvecklingsstöden, har implementerats under senhösten, och ger viss vägledning kring åtgärder. Arbetet med SUSS-LB fortsätter och intensifieras under 2013, se uppdrag 11.

TABELL Handläggningstider för ansökan om stöd

	Medel, dagar	Median, dagar	Antal ärenden
Företagsstöd axel 1	256	269	93
Företagsstöd axel 3	322	357	67
Projekt axel 1	194	270	7
Projekt axel 3	233	207	30
Projekt Leader axel 4 totalt	485	406	9
Projekt Leader axel 4 handläggning Lst	280	285	
Projekt Leader axel 4 handläggning Leader	186	107	
Totalt antal ärenden			206

Särskilda insatser Axel 1

Även 2012 har konsultutbildning erbjudits länets konsulter, i syfte att bl.a. förbättra ansökningar om stöd och utbetalning. Kurser i att söka och redovisa stöd har erbjudits både konsulter och allmänhet. Dessa har varit populära. Inom axel 1 är det företrädesvis ansökan om företagsstöd som är mest frekvent. Projektstöd har varit aktuella inom t.ex. åtgärderna Infrastruktur, Samarbete Gröna näringarna och Diversifiering. De två förstnämnda stängdes per juli 2011 varför den möjligheten ej stått till buds under 2012.

Särskilda insatser Axel 2

Inom utvald miljö har verksamheten under 2012 varit fokuserad på ett urval av åtgärder, exempelvis anläggning av våtmarker, restaurering av betesmarker och slåtterängar, mosaikbetesmark och överloppsbyggnader.

Inom kompetensutvecklingen har olika aktiviteter genomförts med fokus på de åtgärder som varit aktuella att söka inom utvald miljö under 2012. Exempel på det är kurser om anläggning av våtmarker, enskild rådgivning och information i Landsbygdsnytt.

Särskilda insatser Axel 3

I axel 3 finns i de flesta åtgärder möjlighet att söka både företagsstöd och projektstöd. Under året har den s.k. Landsbygdsakademin (fastlandets tio kommuner) och även Ölandsnätet (de två Ölandskommunerna) ökat sina insatser. Dessa två projekt återfinns i åtgärden Kompetensutveckling och har som mål att med ett enkelt anmälningsförfarande via hemsida, erbjuda landsbygdsföretag såväl rådgivning inom entreprenörskap, fortbildning med hjälp av kortkurser av anställda som ökad kompetens om den tjänst eller produkter man erbjuder sin marknad. Allt i syfte att öka tillväxt och sysselsättning på landsbygden.

I Landsbygdsakademins 10 kommuner deltar 38% från gröna näringarna och 62% från övriga landsbygdsföretag i statistik från oktober 2012. Kalmar, Torsås, Västervik och Nybro representerar de mest frekventa kommunerna i projektet. Fler män än kvinnor deltar i denna kompetensutvecklingsinsats, 42% är kvinnor och 58% män.

Särskilda insatser Axel 4

Inom axel 4 Leader finns möjlighet för Leader (LAG)-kontoret att bistå med genomgång av ansökan om stöd och av ansökan om utbetalning innan de inkommer till Länsstyrelsen. Leader-kontorens personal har genomgått samma utbildning i program och regelverk som handläggarna på Länsstyrelsen. När Leader-kontoret ska gå igenom ansökan efter stödmottagaren, och därefter sänder in materialet till Länsstyrelsen sker ytterligare handläggning och ibland finns fortfarande brister i ansökan till Länsstyrelsen. Detta förlänger tyvärr handläggningstiden. Därför är det viktigt med gemensamma utbildningsinsatser. Vid de fyra årliga nätverksträffar Länsstyrelsen har med de fem Leader (LAG)-grupperna i länet påtalas de vanligaste anledningarna till komplettering, allt i syfte att öka kvaliteten i ansökningarna. Så kallade paraplyprojekt kan vara en möjlighet för små projekt där ett Leader-kontor äger och redovisar projekt till Länsstyrelsen, och därmed kan små projekt med enkel administration, för den som söker, sättas igång på landsbygden.

En projektmodell som lanserats i flera Leadergrupper är s k startgascheckar. Startgas är checkar om 10 000 kr, max fem checkar per projektägare med krav på medfinansiering i form av ideell tid minst omfattande ca 30 timmar per check. Max 14 dagars handläggningstid från komplett ansökan till beslut utlovas t e x från Leaderkontoret Leader KalmarÖland.

Startgascheckar kan beviljas till:

- Förstudier
- Förprojektering
- Kontaktskapande aktiviteter och resor
- Miniprojekt
- Bymobilisering

Särskilda insatser utbetalningar

Vid verksamhetsgenomgång konstateras att en normal handläggningstid är ca 3 dagar per ärende, om inte komplikationer i form

av oklarheter med kompletteringar m.m. uppstår. Fortfarande kräver så gott som samtliga utbetalningsansökningar komplettering vilket förlänger handläggningstiden markant. Länsstyrelsen ser över varje möjlighet till kortare tid för handläggning.

Under 2012 har ca 246 ansökningar av utbetalning inkommit. Av de 246 har 82 betalats ut.

Åtgärder med låg anslutning i länet

Utnyttjad budget

- Moduleringsmedel inom primärproduktion (förbättringar klimat- och energi) 62 %

Information har skett via telefonsamtal till konsulter och sökande som själva ringer. Pga resursbrist har ingen informationskampanj genomförts.

Orsaker till låg anslutning samt vidtagna insatser för en ökad anslutning

Moduleringsmedel inom primärproduktion (förbättringar klimat- och energi)

Orsak till låg anslutning är att information inte fullt ut nått målgruppen ännu trots ett flertal informationstillfällen. I början av 2012 genomfördes konsultutbildningar i norra och södra länsdelen, då möjligheten med detta stöd betonades i syfte att få spridning. Samarbete med Länsstyrelsens klimat- och energieffektiviserings-handläggare ökade under 2011 och 2012 vilket resulterade i flera samarbeten i gemensamma ansökningar t ex Vimmerby biogas där Länsstyrelsen bidrog med 250 000 kr i energieffektiviseringsmedel till en förstudie och 100 tkr ur Landsbygdsprogrammet. Projektet är ett samarbete mellan Vimmerby energi, Arla, Åbro och Vimmerby kommun.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 4§

- tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1346).

Länsstyrelsen ansvarar för att bevaka så att dödsbon som helt eller delvis äger jord- och skogsbruksfastighet avvecklar sitt fastighetsinnehav inom en period om fyra år från det att dödsboet bildades. Länsstyrelsen erhåller information om när ett dödsbo uppstår, där det ingår en sådan

fastighet. Information skickas ut till dödsbodelägarna om gällande regelverk. I förekommande fall skickas en påminnelse om att avyttring inte skett inom fyra år och vid behov utdöms vite för att påskynda processen.

Sakområde Fiske

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER FISKE

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,61	0,67	0,82
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,07	0,09	0,07
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,37	0,43	0,52
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	845	659	730
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,48	0,39	0,45
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	215	212	210
Antal beslutade ärenden	245	225	188
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	15	9	15
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	2 205	2 074	3 041

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 62*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Antal årsarbetskrafter ligger ganska stabilt under perioden 2010-2012 vilket har sin förklaring i att arbetsuppgifterna inom område Fiske inte förändras särskilt mycket mellan åren. Antalet inkomna ärenden 2012 ligger på näst intill på samma nivå som 2010 och 2011. Detta visar att

ärendegenomströmningen inom sakområdet Fiske är stabil. Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år härrör från ansökningar inom Europeiska Fiskefonden där handläggningstiden varierar med ärendets omfattning.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Yrkesfisket i Kalmar län kan uppdelas i två kategorier av fiskande, *skärgårdsfiskare* och *utsjöfiskare*. Östersjöns ganska artfattiga fiskbestånd gör fiskarna beroende av ett fåtal arter för sin försörjning. Idag är fisket artspecialiserat och därmed sårbart medan möjligheten till mångfald i utnyttjandet av de biologiska resurserna var nyckeln till överlevnad i gamla tiders kustfiske.

Länets yrkesfiske är under ständig förändring. Tillgången på fisk och efterfrågan på marknaden styr förändringarna både vad gäller målart och antalet yrkesutövare. Kalmar län uppvisar samma negativa trend inom fisket som landet i övrigt. Idag uppgår antalet licensierade yrkesfiskare till 92 stycken vilket endast motsvarar en fjärdedel av yrkeskåren under 80-talets goda torskfiske. I skärgårdsområdet bedrivs

fisket med stöd av enskild rätt och här är fisket en icke obetydlig del av skärgårdsbefolkningens samlade försörjning även om fisket inte alltid bedrivs på heltid. Fiske som näring i länets skärgårdar är en viktig förutsättning för bibehållande av en bofast skärgårdsbefolkning.

Ål, torsk och sill/skarp-sill utgör idag de ekonomiskt viktigaste arterna för länets småskaliga kustfiske men även fisket efter plattfisk och kustbundna sötvattensarter utgör en viktig del av fiskarens försörjning. Runt Öland dominerar garnfiske efter torsk men även flundra, piggvar och ål utgör viktiga målarter. Ett icke obetydligt kustnära trålfiske efter skarp-sill är en viktig inkomstkälla för ett antal fiskeföretag. Inom länets skärgårdsområden är ålfisket en förutsättning för ekonomisk lönsamhet i fisket. Sedan 2007 krävs särskilt tillstånd

för att fiska ål och Kalmar län har flest tillstånd i landet, 63 stycken, vilket väl speglar ålfiskets stora betydelse för fortlevnaden av länets kustnära fiske.

Fisketurism är en näringsgren under utveckling och flera yrkesfiskeföretag ser här en möjlighet att kombinera sitt fiske med t.ex. guideverksamhet och olika former av upplevelseturism.

Av ovanstående beskrivning förstås att länets kustfiske brottas med stora problem vilket i förlängningen medför en negativ utveckling inom förädlingsindustrin. Nyrekryteringen inom fiskesektorn är mycket låg, medelåldern är hög och investeringsviljan är liten. Flera faktorer påverkar fiskets fortlevnad där fiskbestånd inom biologiskt säkra gränser är avgörande. Andra viktiga problem att lösa är rekryteringsskador inom kustnära sötvattensarter samt stora skador på fisk och redskap orsakade av gråsäl. Den snabba ökningen av gråsälspopulationen under 2000-talet utgör ett starkt hot mot kustfiskets bedrivande där skadorna på fångst och redskap tidvis är så stora att fisket omöjliggörs.

Fiskevård

Länsstyrelsen fortsätter att ha en god dialog med mark- och kraftverksägare för att kunna genomföra fiskevårdsåtgärder med stor effekt och enligt en prioritering som stödjer vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Kustmiljögrupper, vattenråd och kommuner är andra samarbetspartners som Länsstyrelsen för en projektdialog med och försöker stötta ekonomiskt genom t. ex. det statliga fiskevårdsanslaget, Europeiska Fiskefonden, LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) och biologiska återställningsmedel.

Fiskvandringsskjörigheterna i Emån är fortfarande ett stort mål inom fiskevårdsarbetet i Kalmar län. Förhandlingar som berör fiskvandringsskjörigheterna pågår för Karlshammars-, Blankaströms- och Jugnerholmarnas kraftverksstation. En tappningsplan har även upprättats för kraftverken vid Finsjö. Länsstyrelsen har under året, genom Emåförbundet, tagit fram en detaljerad rapport om förslag till biotopvårdande åtgärder för delar av Emåns huvudfåra. Framtagande av åtgärdsplaner tillsammans med löpande biotopvårdsarbete gör

förutsättningarna för Emåns lax och unika öringstam allt bättre samtidigt som åtgärden främjar flera andra fiskarter och övrig fauna. Länsstyrelsen har, likt för Emån, även tagit fram rapporter för åtgärdsförslag gällande Virån och Loftaån.

Ölands Trolling & Sportfiskeklubb och Torsås kommun har i dialog med Länsstyrelsen genomfört biotopvård i Silverbäcken respektive Bruatorpsån. Stor vikt har här lagts vid att skapa goda markägarkontakter för att uppnå en gemensam samsyn gällande åtgärdsgenomförande. I båda fallen har åtgärden visats för allmänheten och i fallet Bruatorpsån har projektet även involverat skolelever som en del i deras utbildning.

Under året har ett intressant våtmarksprojekt påbörjats vid Långlöt, Borgholms kommun. Våtmarken ska byggas upp likt terrasser med fullgoda fiskvandringsskjörigheter mellan vattenspeglarna. Detta är ett exempel på att eliminera fallhöjd för att göra fiskvandring möjlig utan särskilt anlagda fiskvägar.

Mönsterås kommun har med hjälp av Länsstyrelsens fiskevårdsanslag förbättrat och byggt fiskvandringsskjörigheter vid två tidigare anlagda våtmarker. Provfiskeresultat visar att liknande åtgärder har gett positiva effekter på det lokala kustbeståndet av gädda. Löpande kontakter med länets kommuner visar på ett stort intresse för att driva flera liknande projekt då de även ger vinning i närsaltreduktion och biologisk mångfald.

I ett led att skydda länets fiskeresurser och att gällande regelverk följs har Länsstyrelsen, under året, förordnat ett flertal fisketillsynsmän. Stor vikt har särskilt lagts på att förbättra fisketillsynen i Kalmar läns kustvatten. Länsstyrelsen har varit delaktig vid utbildningen av nya fisketillsynsmän.

Svensk flodkräfta är i dagsläget starkt hotad av kräftpest. Länsstyrelsens förvaltningsplan för flodkräftan i Kalmar län har godkänts av Havs- och vattenmyndigheten. Beslut om skyddsområde för flodkräfta på Öland, enligt 2 kap. 10 § i *Förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen* beräknas tas i början av 2013. Under året har Länsstyrelsen uppdaterat sitt register över länets sjöar

gällande förekomst av såväl flod- som signalkräfta.

I samarbete med Sportfiskarna har Länsstyrelsen påbörjat ett försök med risvasar av t ex gran i de kustmynnande vattendrag som fortfarande har uppvandring av abborre under vårens lekperiod. Detta är ett delprojekt för att stärka den dåliga rekryteringen av abborre på kusten.

Miljöövervakningsprogrammet för Emåns malbestånd har genomförts enligt Kalmar läns fiskevårdsplan. Kvalitetssäkring av insamlad data sker i samarbete med

Vattenriket Kristianstad, Länsstyrelsen i Kronoberg, Länsstyrelsen i Södermanland och Artdatabanken. Provfisken och DNA-prover rapporteras kontinuerligt till Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Ovanstående projekt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen, stärka den biologiska mångfalden, bevarandaspekter och ge nödvändig kunskap om skyddsvärda fiskbestånd samt att uppnå god ekologisk status enligt vattenförvaltningen och EU:s vattendirektiv.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

16. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå målen enligt förordningen (EG) 1198/2006.

Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt program 2014–2020.

Länsstyrelserna ska fortsatt redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007–2013.

Nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen 2007-2013

Länsstyrelsen informerar brett om möjligheten att söka projektfinansiering inom Europeiska Fiskefonden där åtgärderna utgår från den gemensamma fiskeripolitiken och den nationella strategiska planen. Informationsinsatser gjordes bl.a. genom Länsstyrelsens hemsida, sammankomster med länets yrkesfiskarförbund, kustmiljöföreningar samt kommuner. Länsstyrelsens handläggning av inkomna ärenden har skett inom länsstyrelsens ramanslag.

Länsstyrelsen har varit behjälplig i att finna offentlig medfinansiering till inkomna projektansökningar och bidragit genom att använda det statliga fiskevårdsanslaget, 1:12, som medfinansiering. Med tanke på regelverket för medlens användning har Länsstyrelsen medfinansierat projekt inom området *Skydd och utveckling av den akvatiska faunan och florin*, främst inom projekt gällande kustnära våtmarksanläggning där ett av syftena varit ökad fiskreproduktion gällande kustbundna

sötvattensarter. Åtgärderna har bidragit till att nå målet inom insatsområdet avseende att förbättra förutsättningarna för naturliga fiskbestånd.

Länsstyrelsens medfinansiering, till projektansökningar inom Europeiska Fiskefonden (EFF), från anslaget 1:12:

- 2007: 425 000 kronor, vilket motsvarar 85 % av erhållen tilldelning,
- 2008: 460 000 kronor, vilket motsvarar 65 % av erhållen tilldelning,
- 2009: 360 000 kronor, vilket motsvarar 57 % av erhållen tilldelning,
- 2010: 0 kronor
- 2011: 0 kronor
- 2012: 0 kronor

Inkomna ansökningar inom EFF, där Länsstyrelsen kan bidra med medfinansiering, har under 2012 varit obefintliga. Dessa ansökningar har tidigare främst kommit från kustkommunerna och en förklaring till

årets nedgång kan vara att kommunerna fokuserat på ansökningar inom LOVA

(lokala vattenvårdsprojekt), Leader och havsmiljöanslaget.

17. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar

Omprövning av vattendomar

Länsstyrelsen har inte initierat några nya omprövningar av vattendomar under 2012. Länsstyrelsen kommer att under 2013 påbörja en översyn av vilka verksamheter som ska prioriteras gällande dessa ärenden i samråd med bl.a. Kammarkollegiet.

Nedan följer de ärenden som pågår eller avslutats under 2012, i länet gällande omprövning av vattendomar:

Utrivningen av vattenkraftverket vid Emsfors i Emån påbörjades under 2010 och färdigställdes under 2011. Under 2012 avslutades ärendet då Högsta domstolen, genom ett avslag, avgjorde den överklagade domen från Mark- och miljööverdomstolen.

En omprövning av gällande omlöp och fingaller vid Karlshammars kraftverk i

Emån, pågår. Ärendet är överklagat till Högsta domstolen.

Restaureringen av sjöutloppet vid sjön Linden i Emåns avrinningsområde fortgår. Tillstånd till att riva ut dammen vid utloppet i sjön Linden och uppföra en ny grunddamm i form av ett naturligt sjöutlopp medgavs av Mark- och miljödomstolen under 2012.

En förnyad omprövning i Mark- och miljödomstolen av vattendomen för ett omlöp vid Duveströms vattenkraftverk i Alsteråns huvudfåra har pågått under 2010-2012. Prövningen är ännu inte klar, förhandlingar hölls under 2012.

TABELL 1.2 FISKE

Tabell 1.2

Länsfakta inom fiskeområdet	2012	2011	2010
Antal fiskevårdsområden	98	98	98
Antal yrkesfiskelicenser	92	96	104
Antal fartygstillstånd	85	85	97
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	4	5	20

Källa: Länsstyrelsens egna register

Kommentarer Tabell 1.2

Antalet fiskevårdsområden i Kalmar län har under flera år legat på en konstant nivå och under 2012 har inga ansökningar om nybildande inkommit. Sedan 1990-talet har antalet yrkesfiskelicenser halverats. Samma situation gäller för antalet fartygstillstånd. Detta är inget specifikt för Kalmar län utan speglar väl den negativa trend som gäller för hela landet. Orsaken är den djupa svacka som det småskaliga yrkesfisket befinner sig i, främst orsakad av minskade fångster. Antalet inkomna ansökningar inom EFF, Europeiska Fiskefonden, ligger på en låg nivå vilket orsakas av att yrkesfiskeföretag har dålig lönsamhet och därmed låg investeringsvilja samt att flera kommuner som tidigare sökt stöd inom ”Skydd och utveckling av akvatiska miljöer” numera söker stöd inom LOVA - Lokala vattenvårdsprojekt, Leader och andra finansieringskällor.

Sakområde Regional tillväxt

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER REGIONAL TILLVÄXT

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,31	0,39	0,75
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,15	0,35	0,43
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,25	0,41	0,69
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	637	1 100	1 535
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,36	0,65	0,94
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	10	26	24
Antal beslutade ärenden	22	12	8
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	5	11
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	1 679	1 715	1 725

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 30*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Årsarbetskrafter män och kvinnor har minskat något sedan 2011. Detta beror på att det var fler personer på Länsstyrelsen i Kalmar län som var involverade i projekt för regional utveckling under 2011 än 2012 samt att något mindre tid har lagts på att administrera anslag 1:1 under 2012 än under 2011 då Länsstyrelsen haft färre ärenden.

Antal inkomna ärenden och initiativärenden inom det regionala anslaget var högre 2011 då Länsstyrelsen administrerade ett större antal ärenden och detta kan också förklara ett större antal av beslutade ärenden 2012.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Kalmar län har en av landets mest segregerade arbetsmarknader, sett till andel män och kvinnor inom offentlig respektive privat sektor. Männen står för ca 2/3 av sysselsättningen inom den privata sektorn och kvinnor för merparten av sysselsättningen inom den offentliga sektorn. Detta påverkar även den geografiska segregationen eftersom kvinnor tenderar att arbetspendla i mindre utsträckning. Detta gör att det blir en relativt begränsad arbetsmarknad för kvinnor, inte minst kvinnor med högre utbildning. Att det kan vara svårt för akademiker att få jobb i länet beror delvis också på strukturen på näringslivet i länet.

I dag domineras näringslivet i länet av mindre företag. 99 procent av länets företag har färre än 100 anställda, inklusive jord- och skogsbruksföretag. 67 procent av samtliga företag är enmansföretag. Detta är positivt ur arbetsmarknadssynpunkt, då det är i de mindre företagen nyanställningar sker. Näringslivet blir också mindre sårbart när det består av en mängd mindre företag än några få stora. Företagen ägs ofta av grundaren och i närmare 50 procent av företagen är ägaren över 50 år. Den stora dominansen av mindre företag gör därför att frågor kring ägarskiftet är mycket viktiga att uppmärksamma. Det som särskiljer Kalmar län från andra län är bl.a. den stora dominansen av antal anställda inom tillverkningsindustrin samt den relativt

höga andel anställda inom jord- och skogsbruk. Trenden är dock tydlig att antalet anställda inom både jord- och skogsbruks- samt tillverkningsindustrin minskar. Störst är minskningen inom tillverkningsindustrin. Andra sektorer som ökar i andel anställda är inom utbildning och forskning, företagstjänster, personliga tjänster samt handel.

Tillverkningsindustrins dominans kan vara både positiv och negativ, beroende på företagets struktur och innovationskraft. En stor andel av företagen är underleverantörer, ofta till ett mycket begränsat antal kunder vilket gör dem sårbara. Det finns emellertid stora utvecklingsmöjligheter för industrin inom nya tillväxtområden som t.ex. energi, IT, hälso- och sjukvård och miljöteknik. Även om det inte är inom tillverkningsindustrin som de nya jobben skapas är tillgången till en stark och kompetent tillverkningsindustri

viktig för utvecklingen av den privata tjänstesektorn. Här spelar också den offentliga sektorn en viktig roll som kund.

Andelen sysselsatta inom jord- och skogsbruk är liten jämfört med motsvarande verksamheter med jämförbar omsättning inom tillverkningsindustrin. Görs en djupare analys av näringen som då även inkluderar de indirekta sysselsättningseffekterna är bilden en annan, drygt 22 procent av den totala andelen förvärvsarbete kan relateras till jord- och skogsbruksnäringen. Av länets totala BRP (bruttoregionalprodukten) står de gröna näringarna för 15 procent, vilket är näst mest i landet efter Värmlands län. Neringen har också stor betydelse för länets attraktivitet, då det är en betydelsefull näring för att bibehålla en levande landsbygd samt ett attraktivt landskap.

OBS!! Redovisning enligt 2011 års regleringsbrev

Uppdrag 21(Ur RB 2011). Länsstyrelserna ska följa upp och redovisa hur andra statliga myndigheter tillämpar länets regionala utvecklingsstrategi.

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Länsstyrelsen har inte under 2012 haft möjlighet att fullfölja detta uppdrag fullt ut med en fullständig kartläggning av andra statliga myndigheters aktiviteter i länets regionala utvecklingsstrategi (RUS). Inte heller har länets regionförbund haft det fokus i 2012 års uppdatering av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) utan har haft ett mera övergripande angreppssätt. Under 2013 planeras en gemensam workshop med representanter för berörda statliga myndigheter i länet som följs upp med en enkät som ska ligga till grund för en mera övergripande rapportering i årsredovisningen för 2013.

I följande text redovisas dock ett antal goda exempel på hur andra statliga myndigheter tillämpar länets RUS.

Ansvaret för det regionala tillväxtarbetet i Kalmar län ligger sedan 1997

hos Regionförbundet i Kalmar län. Länsstyrelsens uppgifter inom sakområdet består i att förvalta anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder om ca 2 mnkr (5 % av det regionala tillväxtanslaget), samarbeta med Regionförbundet inom Landsbygdsprogrammet samt att samordna andra statliga myndigheters insatser. Det är svårt att peka på enskilda resultat av Länsstyrelsens insatser inom sakområdet regional tillväxt, eftersom dessa till stor del utförs tillsammans med andra aktörer. I många fall består Länsstyrelsens arbete inom de nämnda områdena av deltagande i processer, som initieras av t ex Regionförbundet, där resultaten kan uppstå såväl omgående som först efter flera år. Dessa samarbetsprojekt är angelägna för länets utveckling och samarbetet innebär en tillgång till större resurser och aktörernas olika kompetenser. Ett exempel på sådana projekt är Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland. Ett projekt som syftar till att förbättra förutsättningarna och samordna medlen för en av regionens viktigaste näringsgrenar som också ger fördelar på

miljöområdet. (se vidare under rubrik Växande näringsliv).

Statliga myndigheter bidrar på olika sätt till det regionala utvecklingsprogrammets genomförande. I huvudsak medverkar myndigheterna via sin ordinarie verksamhet. Detta gäller till exempel universitetet, Arbetsmiljöverket, Arbetsförmedlingen, Trafikverket m fl. Andra myndigheter bidrar genom att finansiera verksamheten, i första hand Länsstyrelsen, Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet. Revideringen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har pågått under en del av 2011 och beslutades i början av 2012.

Den nya RUS fokuserar på sex prioriterade områden:

- *Rund och gränslös region*
- *Växande näringsliv som bidrar till hållbar utveckling*
- *Lärande och kompetensförsörjning*
- *Befolkning och välfärd*
- *Miljö i balans*
- *Kultur och upplevelser*

I löpande text nedan anges exemplifierande aktiviteter som kunnat identifieras i linje med länets utvecklingsstrategi

Rund och gränslös region

En bredbandsstrategi har tagits fram för Kalmar län. Den har gemensamt tagits fram av Länsstyrelsen, Regionförbundet och länets kommuner. En bredbandssamordnare anställdes för att genomföra förankringsarbetet av strategin. En ansökan med Regionförbundet som projektägare ställdes till landsbygdsprogrammet och en samfinansiering kom till stånd. En samverkansgrupp med Länsstyrelsen, Regionförbundet och kommunerna har träffats fem gånger under 2012 för att diskutera bredbandsarbetet.

De två utlysningarna av medel till kanalisation (förutbyggnad av bredband via fiber) ägde rum 2012 och resulterade i tolv nya ansökningar. Tillgängliga medel i utlysningarna var ca 10 mnkr. Under året har fem projekt beviljats ca 9,6 mnkr i projektstöd till kanalisation för utbyggnad

av bredband via fiber. Dessutom tillkommer annan offentlig finansiering från PTS och kommuner. Projekten finansieras också av privata medel med ca 9,8 mnkr. De beviljade projekten kommer att generera ca 255 km kanalisation på landsbygden i Kalmar län. Antalet hushåll och företag som får möjlighet att ansluta sig är ca 1 500 och av dessa har vid ansökan ca 600 anmält sitt intresse för bredband. Värt att nämna när det gäller infrastruktur och kommunikation är också att det sista bredbandsprojektet med medfinansiering från regionala anslaget och Landsbygdsprogrammet, Brännamåla bredband har avslutats under 2012. Tillgången till bredband är av stor vikt för att öka en Orts attraktionskraft och för att skapa förutsättningar för företagande på landsbygden.

PTS har fått regeringens uppdrag att driva *Länssamverkan bredband 2.0*. Ett viktigt syfte med *Länssamverkan bredband* är att vara ett forum för utbyte av kunskap och information mellan län och myndigheter. Målet är att skapa bättre förutsättningar för utbyggnaden av bredband. Under 2012 har *Länssamverkan bredband 2.0* träffats tre gånger. Från Kalmar län har både Länsstyrelsen och Regionförbundet deltagit på träffarna.

En annan del rör den nationella *Digital agenda*, där Landshövdingen undertecknade ett s k signatärskap 19 mars 2012 tillsammans med ordförande för Regionförbund och Landsting i Kalmar under överinseende av IT-minister Anna-Karin Hatt på besök i Kalmar. Signatärskapet eller med andra ord den avsiktsförklaring som undertecknades innebär en sammanhållande strategi som syftar till att Sverige på bästa sätt kan utnyttja de möjligheter som digitaliseringen innebär:

- Att vi delar målet om att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter och
- Att vi avser att ta fram en regional digital agenda för Kalmar län i bred samverkan med relevanta aktörer i samhället.

Arbetet med *Digital agenda* påbörjades under hösten med ett arbetsmöte på

Regionförbundet. Fyra temaområden beslutades tillsammans med ansvarsorganisation:

- Infrastruktur - Regionförbundet
- Hälsa, vård och omsorg - eHälsainstitutet
- Kompetens - Linnéuniversitetet
- Näringsliv - Kalmar Science Park

Arbetsområden i länet:

1. Lätt och säkert att använda (dvs säkra, tillgängliga och användbara e-tjänster)
2. Tjänster som skapar nytta (dvs en enklare vardag för företag och privatpersoner, moderna lärverktyg, åtkomst till kultur och arkiv)
3. Det behövs infrastruktur (dvs ett robust och öppet internet, personlig integritet, bredband i världsklass för alla hushåll och företag)
4. IT:s roll för samhällsutvecklingen (dvs ett verktyg i forskning och i innovationsprocesser, jämställdhet och respekt för mänskliga rättigheter)

Ett måldokument för arbetet med *Digital agenda* är med ovanstående som grund under produktion och arbetet i länet fortskrider under 2013. Länsstyrelsen deltar aktivt i det nationella arbetet tillsammans med Länsnämnden Bredband och Bredbandsforum.

Länsstyrelsen deltog under hösten på en nationell konferens om Digital Agenda som hölls i Örebro.

Växande näringsliv som bidrar till hållbar utveckling

Inom detta område har ett par projekt initierats under 2012 med finansiering ifrån det regionala anslaget. Under året har ett större samarbetsprojekt påbörjats med syfte att skapa hållbara servicelösningar på tolv orter på landsbygden i Kalmar län. Projektet heter *"Service skapar tillväxt i Kalmar län"*. En väl fungerande service ses som grundläggande förutsättning för både ett attraktivt boende och för möjligheten att bedriva företagande. Förutom länets

samtliga kommuner sker utbyte och samarbete med en mängd olika aktörer för att hitta lösningar som är anpassade för varje ords unika behov. I projektets referensgrupp sitter exempelvis deltagare från Linnéuniversitetet, Coompanion, arbetsförmedlingen och Företagarna. Projektets finansiärer är Tillväxtverket, Regionförbundet i Kalmar län och Länsstyrelsen Kalmar län. Projektledare är organisationen *Hela Sverige skall Leva* och de utvalda orterna är Berga, Bergkvara, Fliseryd, Gullringen, Halltorp, Järnforsen, Kristdala, Långasjö, Orrefors, Rälla/Stora Rör, Södra Möckleby/Degerhamn och Överum.

Ett annat projekt för att skapa tillväxt som finansieras av Länsstyrelsen i Kalmar län genom det regionala anslaget är *"Förstudie Glasriktet"*. Syftet med projektet är att skapa en gemensam grund för det fortsatta arbetet med insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriktet i enlighet med Regeringens uppdrag till länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län. Länsstyrelsen i Kronoberg utsågs till samordnare. Uppdraget tar sin utgångspunkt i befintliga resurser på nationell, regional och lokal nivå och ska ske i samverkan med berörda aktörer. Tillväxtverket ska bistå länen i deras arbete. VisitSweden AB ska ges möjlighet att delta i uppdraget. En första redovisning av uppdraget ska ske till regeringen senast den 31 augusti 2012 och slutredovisas senast den 31 december 2014.

I den första delrapport som lämnades i augusti 2012 en övergripande analys av väsentliga åtgärder som måste genomföras för att utvecklas Glasriktet. Rapporten Glasriktet gör inte anspråk på att vara en fullständig djupanalys. Fler analyser kommer att vara nödvändiga under arbetets gång. Under uppdragets första månader genomfördes en förstudie, som belyser historik och nuläge. I förstudien skulle man, genom att samla in information, skapa en bild av tidigare insatser, lärdomar från dessa och behov av nya. Utifrån en analys av det insamlade materialet har nu ett förslag på olika insatser presenterats utifrån de sex fokusområdena Lokal och regional ledning, Miljö och energi, Det levande kulturarvet, Besöksnäringen, Incitament för utveckling, Forskning och utveckling samt

Utbildning. Förstudien är ett samarbete mellan Länsstyrelserna och Regionförbunden i Kalmar och Kronobergs län. I den första delrapport som lämnades i augusti 2012 en övergripande analys av väsentliga åtgärder som måste genomföras för att utvecklas Glasriktet. Rapporten Glasriktet gör inte anspråk på att vara en fullständig djupanalys. Fler analyser kommer att vara nödvändiga under arbetets gång. Under uppdragets första månader genomfördes en förstudie, som belyser historik och nuläge.

På uppdrag av Regionförbunden och Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län har OECD genomfört en *”Territorial Review”* av området Småland och Blekinge. Projektet, *”A Territorial Review Småland och Blekinge”* har haft till syfte att belysa den långsiktiga konkurrenskraften och utvecklingskraften i ett nationellt och ett globalt perspektiv. Länen står inför gemensamma utmaningar när det gäller att åstadkomma en hållbar regional utveckling. Projektet innebär en noggrann och systematisk analys av de i projektet ingående länen men även av hela det geografiska området som länen tillsammans utgör. Den färdiga rapporten innehåller ett antal rekommendationer och har fått ett stort genomslag. Ett exempel på detta är att rapporten har skrivits in som en del av nya RUS i flera regioner. Rapporten har redan legat till grund för nya projekt. Ett exempel på detta är det tidigare nämnda samarbetsprojektet *”Service skapar tillväxt i Kalmar län”* där OECDs rapport nämns i projektplanen.

Ett viktigt projekt för att skapa en hållbar tillväxt i regionen är *”Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland”*.

Programmet innebär ett omfattande samarbete mellan de tre Regionförbunden och de tre Länsstyrelserna i Småland(Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län) som under 2011 fattade beslut att ta fram en gemensam strategi för hur offentliga aktörer skall arbeta med utveckling och stöd till den trärelaterade industrin i Småland. Utifrån detta fortsätter arbetet 2012 med att ta fram ett handlingsprogram med insatser inom tre utpekade områden:

1) Utvecklingsmöjligheter i byggande och interiöra miljöer,

2) Behovsstyrd kompetensförsörjning och
3) Tydlig rollfördelning mellan berörda aktörer. Till handlingsprogrammet fogades ett treårigt ramprogram med prioriterade åtgärder. Av de i strategin föreslagna insatserna skall sex områden prioriteras för att så fort som möjligt (under perioden 2011 – 2014) ge avtryck i verkligheten.

De sex insatserna är:

- Insatser för att marknadsföra visionen om Träregion Småland.
- Inrättande av en företagsforskarskola (”branschdoktorander”) för trä vid Linnéuniversitetet, Högskolan i Jönköping och Linköpings Universitet.
- Samordning av de tre läners arbete med utbildnings-, rekryterings- och attitydfrågor.
- Coachning av SME (små- och medelstora företag), mentorsarbete inför ägarskiftet, brobyggande företag – akademi mm.
- Avsättning av medel till en gemensam pott för att snabbt och samordnat kunna hantera ansökningar om utvecklingsprojekt i linje med strategin.
- Skapande av en för de tre Regionförbunden och Länsstyrelserna gemensam samordningstjänst för att fortsättningsvis driva arbetet med att förverkliga strategin och genomföra handlingsprogrammet.

Ett motiv till satsningen på ett träprogram är bl.a. att trä är ett förnyelsebart material som lagrar koldioxid under användningen och att projektet därför bidrar till en hållbar utveckling miljömässigt. Träindustrin finns ofta i glesbygden och projektet bidrar därför på sikt till att bevara en levande landsbygd. Vidare är träindustrin en profilnäring för Smålandsregionen och en av regionens viktigaste näringsgrenar. Detta projekt överensstämmer väl med de rekommendationer som OECD ger i sin studie av Småland och Blekinge.

Lärande och kompetensförsörjning

Inom detta område har under 2012 ett nytt projekt finansierat av det regionala anslaget beviljats för området. Länsstyrelsen har finansierat ett projekt för att Connect Sydost skall kunna utöka sin verksamhet med s.k. språngbräddor i länet. Genom språngbräddan tränas företagen inför kontakten med kapital och får rådgivning inför sin strategiutveckling. Arbetet med att stödja projekt för lärande och

kompetensutveckling har i övrigt fortsatt i de redan pågående projekt Länsstyrelsen i Kalmar stödjer. Dessa är *Q-vös för småskalig landsbygdsturism – jämställdhet, Tillväxt Nybro och Landsbygdsakademin* – företagsutveckling landsbygd. I de två förstnämnda projekten sker ett samarbete med Regionförbundet i Kalmar län och Landsbygdsakademin – företagsutveckling landsbygd finansieras även via Landsbygdsprogrammet.

Miljö i balans

Under området miljö i balans finns två pågående projekt med en tydlig miljöinriktning finansierade av det regionala anslaget. Projekten *"X-mobile"* och *"Biogas – nya substrat från havet"*. I projektet *"X-mobile"* stödjer länsstyrelsen i Kalmar län genom det regionala anslaget ett mobilt servicecenter. Denna *"X-mobile"* skall vara tillgänglig för allmänhet, näringsliv och kommuner som deltar i olika aktiviteter kopplat till energi och klimat. Projektets syfte är att skapa en medvetenhet och ett kunnande vad gäller energi och hållbar utveckling. X-mobile kan också ta sig ut till skolor som med begränsade ekonomiska resurser inte kan ta sig till motsvarande permanenta utställningar. Projektet har skett i samarbete med bl.a. Energikontor sydost men kommer att fortsätta genom ett samarbete med Oskarshamns kommun. I projektet *"Biogas- nya substrat från havet"* undersöks och provröts nya substrat från havet såsom musslor, alger, vass och fiskslam för biogasproduktion. Målet är att utveckla en fungerande kedja från hav till rötningsanläggning. Projektet är ett samarbete mellan ett flertal kommuner, företag och länsstyrelser i regionen och Regionförbundet i Kalmar län är projektansvariga.

Befolkning och välfärd

Det finns flera pågående projekt som passar in på fokusområdet befolkning och välfärd. Projektet *"Landsbygdshandel och service i bygden"* är ett pågående projekt som drivs av landsbygdsmentorerna med finansiering både ifrån Landsbygdsprogrammet och ifrån det regionala anslaget med vilket även Regionförbundet i Kalmar län deltar. Projektet syftar till att i samverkan med

privata och offentliga aktörer förstärka och utveckla den lokala servicen med dagligvarubutiker i fokus. En god allmän servicenivå ses som en grundläggande förutsättning för en gynnsam utveckling på landsbygden. I Projektet *"lokalt utvecklingsarbete på Öland"* försöker man hitta nya gemensamma nämnare och samarbetsformer utifrån områdets lokala utvecklingsplaner, tanken är att dessa skall leda till nya projekt och affärsmöjligheter samt en metod för att förankra landsbygdsfrågor. Projektet *"servicepunkt i Byxelkrok"* har avslutats under 2012.

Kultur och upplevelser

Ett par projekt inom området kultur och upplevelser med finansiering från anslag 1:1 har slutförts under 2012. Det ena projektet är *Ölandsoperan* som har till syfte att utveckla ett operakoncept med kostnadseffektiva och nyskapande idéer och gynna regionens turistutveckling. Det andra projektet handlar om en förstudie för att undersöka förutsättningar, möjligheter och svårigheter med att etablera ett *öländskt historiskt/arkeologiskt museum(ÖHM)*.

Övriga exempel

Regeringen har utsett Norrbottens, Dalarnas och Skåne län till pilotlän för grön utveckling. Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Trafikverket, Tillväxtverket och Statens energimyndighet har fått i uppdrag att stödja pilotlänen under perioden 1 september 2010 till 30 juni 2013 genom att:

- bistå med expertkompetens för bland annat styrmedels- och systemanalyser

- medverka med kompetensstöd i genomförandet av pilotprojekt samt

- underlätta dialog och erfarenhetsåterföring

Syftet är att stärka och utveckla det regionala klimat- och energiarbetet och därmed omställningen till en grön utveckling. Tanken är att arbetet ska inspirera och stödja andra län i deras arbete, och att detta ska kunna vara en drivkraft för miljödriven affärsutveckling i syfte att skapa nya jobb, tillväxt och ökad

konkurrenskraft. I pilotlänen ska verktyg och styrmedel för att stimulera denna omställning analyseras och testas.

På Skogsstyrelsens sektorsråd har bl a diskuterats skogens betydelse för regional utveckling. Skogar med höga sociala värden är en viktig resurs för samhället när det gäller människors välbefinnande, hälsa, boende/livsmiljö, regional utveckling och turism. Skogsstyrelsen arbetar för att uppmärksamma och stärka skogens värde för rekreation, friluftsliv, folkhälsa och naturturism. Tillsammans verkar Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen för att skogar med höga sociala värden ska få en förvaltning och skötsel så att natur- och kulturmiljövärden liksom möjligheterna till rekreation bevaras och utvecklas långsiktigt.

SLU- Torslunda Omfattande arbete har genomförts i samverkan med SLU, Linnéuniversitetet, Hushållningssällskapet, Mörbylånga kommun, LRF, Svenska Kyrkan Växjö Stift m fl för att skapa ett grönt utvecklingscentrum på Torslunda. En förstudie beviljades i december 2011 i syfte att kartlägga behov och etablera ett utvecklingscentrum för de gröna näringarna. Under 2012 blev det klarlagt att Hushållningssällskapet kan skapa ett grönt utvecklingscentrum på Torslunda. Medel för utveckling av centrat har sökts i både landsbygdsprogrammet och regionala fonden.

Samarbetsprojekt Linnéuniversitetet – Regionen

Under våren 2009 träffades företrädare för regionen Kalmar Län och Kronobergs län för att diskutera samarbete kring regionen och Linnéuniversitetet. Syftet var att diskutera samarbete för att utveckla områden som är betydelse för städer, region och det nya universitetet. Ett gemensamt utvecklingsarbete inom fyra valda delprojekt; Attraktion och synlighet, Infrastruktur och fysisk miljö, Utbildning, forskning och innovation och Regionen och världen, valdes ut för att bidra till en gynnsam utveckling för såväl regionen som universitetet. Resultaten från delprojekten redovisades under våren 2010.

Som ett led i det fortsatta samarbetet har en workshop anordnats mellan

Linnéuniversitet och Länsstyrelsen i Kalmar hösten 2011. Det valda temat var Biologisk mångfald och klimatanpassning. Resultatet från workshopen är ett fortsatt samarbete inom detta område och att två nya temana planeras; Östersjöstrategi och efterbehandling. Under 2012 har det fortsatta samarbetet inneburit att två workshop anordnats mellan Linnéuniversitet och Länsstyrelsen i Kalmar. Valda teman var "Hotade arter och landskapsstrategi" och "Kemikalier i miljön – Risk och åtgärder". Den senare workshopen innefattar två forskningsprojekt som Linnéuniversitetet genomför. Det ena av dessa rör riskbedömning i glasriktet och det andra möjligheten att återvinna metaller från sedimenten i Oskarshamn hamnbassäng.

Samarbetsprojekt Sanering av Oskarshamns hamnbassäng.

Oskarshamns kommun genomför Projekt Sanering av Oskarshamns hamnbassäng med bidragsmedel från Naturvårdsverket via Länsstyrelsen i Kalmar län. Projektet erhåller även finansiering från Saft AB och Oskarshamns kommun. Projektet befinner sig nu i genomförande skedet enligt Naturvårdsverket kvalitetsmanual för efterbehandling av förorenade områden.

Till projektet är det kopplat en oberoende granskning som görs utanför den ordinarie projektorganisationen. Expertgruppen består av nio erfarna personer med naturvetenskaplig bakgrund. Gruppen granskar projektets undersökningsresultat och åtgärdsförslag under projektets gång.

Under 2012 har ansökan prövats av Mark- och miljödomstolen. Därefter har Naturvårdsverket m.fl. överklagat och begärt prövningstillstånd hos Mark- och miljööverdomstolen, som inte har fattat något beslut ännu. Spridningen av föroreningar från de förorenade sedimenten i Oskarshamns hamnbassäng är mycket omfattande. Varje år sprids t.ex. flera ton zink, enstaka ton koppar och hundratals kg bly till Östersjön. Ännu allvarigare för Östersjön är spridningen av dioxiner som sker från sedimenten. De beräknas uppgå till 100 – 300 mg/år (som WHO-TEQ). Dioxiner är det allvarligaste miljögiftet i Östersjön och det görs stora insatser i hela Europa för att minska utsläppen. De speciella dioxinerna från Oskarshamns hamnbassäng sätter sitt tydliga avtryck i

sediment och bottenlevande djur inte bara i hamnbassängen, utan även flera kilometer ut i Kalmarsund.

En sanering av hamnbassängen bidrar förutom att stoppa spridningen av miljögifter till Östersjön att förverkliga kommunens planer för en ny färjeterminal. I början av 2000-talet utvecklades planer för ett nytt läge för färjeterminalen längre ut i hamnen. I september 2006 fick kommunen miljötillstånd för utbyggnaden. Enligt tillståndet krävdes muddring av området kring terminalen av en sådan omfattning att det var orealistiskt för kommunen att finansiera arbetet. Följden blev att utbyggnaden av terminalen senarelades och byggs ut först när saneringen i hamnbassängen är genomförd. Även utflyttningen av terminalen gynnar både saneringsprojektet och kommunen. Genom utflyttningen blir inte den inre hamnen trafikerad med fartyg i samma omfattning som när färjorna regelbundet angör nuvarande terminal, vilket underlättar saneringen och medverkar till att målet med saneringen kan uppnås.

Integrationsarbetet

En framgångsfaktor för tillväxt i länet är en snabb introduktion av nyanlända i arbetslivet. Genom *Regional överenskommelse om samverkan kring introduktion av asylsökande, nyanlända och andra flyktingar (RÖK)* samverkar Länsstyrelsen, Migrationsverket, Landstinget, Myndigheten för skolutveckling, Försäkringskassan, Regionförbundet och Arbetsförmedlingen. I den centrala överenskommelsen redogörs för respektive myndighets- och organisationsuppgift och ansvar i asyl- och introduktionsprocessen. Aktörerna i Kalmar län har utgått från den modellen och vill visa och konkretisera hur de ska samverka samt var detta kan förbättras och utvecklas. Tillsammans med kommuner, Regionförbundet, Arbetsförmedlingen och Migrationverket har Länsstyrelsen deltagit i ett antal nätverksmöten i syfte att bli klargöra respektive organisations roll i integrationsarbetet. Ett exempel på detta är den inspirationsdag om integration som Länsstyrelsen bjöd in till den 3 oktober med syfte att synliggöra goda exempel, skapa möten och visa på mångfaldens möjligheter. Deltagare var länets kommuner, EU-parlamentariker, Linnéuniversitetet, lokala politiker,

Arbetsförmedlingen, Studieförbund, Röda Korset, Landstinget, tjänsteman från Arbetsmarknadsdepartementet, andra länsstyrelser m fl. (Se vidare sakområde Integration, rubrik väsentliga insatser).

Samarbete med Skogsstyrelsen

Länsstyrelsen ingår i Skogsstyrelsens regionala sektorsråd. Länsstyrelsen har vid dessa möten presenterat och förankrat den regionala strategin, landsbygdsprogrammet mm. Det skogliga sektorsrådet gör det möjligt att på strategisk nivå diskutera målens innebörd och åtgärder för god måluppfyllelse. Under slutet av 2012 initierades ett närmare samarbete genom planering av ett antal möten utifrån olika tema/behov.

Samarbete kring infrastrukturfrågor

Trafikverket arbetar i sin ordinarie verksamhet med att utveckla infrastrukturen inom Kalmar län. Under 2010 slutfördes planeringsarbetet med den nya infrastrukturplanen för 2010 – 2021. Planen innebär en starkare satsning på kollektivtrafikåtgärder, vilket stärker utvecklingen av ett hållbart transportsystem, i enlighet med intentionerna i den regionala utvecklingsstrategin. Länsstyrelsen arbetade tillsammans med Trafikverket inom ramen för Godstransportrådet, där även näringslivet var representerat, med frågor för att stärka samarbetet mellan olika trafikslag och utveckla hållbara transporter. En del i dessa satsningar var länsstyrelsens stöd till projekt för logistikplanering i matdistribution i södra Kalmar län.

I infrastrukturprojektet "Ölanda" har Ölanda flygplats rustats upp bl a genom målning och asfaltering. Projektet ha skapat en möjlighet att under lång tid upprätthålla ett flygfält på norra Öland.

Regional utveckling och samverkan

Det regionala partnerskapet, kallat *Länspartnerskapet*, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med regionala utvecklingsstrategin (RUS), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numera även landsbygdsprogrammet (LBP), är ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst då vad avser de processer och utvecklingsprogram som sker

inom ramen för det regionala utvecklings-/tillväxtprogrammet, strukturfonderna samt Landsbygdsprogrammet. Länspartnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering och genomförande, och har därigenom även en påverkande och granskande funktion.

Länspartnerskapet sammansättning speglar de olika grupperingar som aktivt arbetar med hållbar tillväxt i länet. Sedan tidigare deltar Svenskt Näringsliv, ALMI, Företagarna, LRF, Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Linnéuniversitetet, Regionförbundet, LO, Skogsstyrelsen och Hushållningssällskapet. Genom Länspartnerskapet har Länsstyrelsen aktivt verkat för att stimulera statliga myndigheters insatser i det regionala utvecklingsarbetet. Genom deltagandet i partnerskapet får Länsstyrelsen en god bild av hur de i partnerskapet ingående statliga myndigheterna tillämpar länets regionala utvecklingsstrategi.

I och med att Landshövdingen och Regionförbundets ordförande gemensamt fick det s.k. *samordningsuppdraget mot varsel*, fördjupades det redan pågående arbetet mellan Länsstyrelsen, Regionförbundet och andra regionala aktörer i länet i syfte att stärka såväl individer som företag som på olika sätt drabbats eller kan komma att drabbas av lågkonjunkturen. Länsstyrelsen har ett nära samarbete med kommunerna, landstinget, arbetsförmedlingarna, fackliga organisationer, näringslivsorganisationer

med flera. Många projekt har initierats i Kalmar län, vilket har motverkat den ekonomiska krisen.

Hösten 2009 beslutade varselsamordnarna i Småland att samordna länens insatser riktade mot träindustrin. Under våren 2011 har en utvecklingsstrategi arbetats fram i samarbete mellan regionförbunden och Länsstyrelserna i Kronobergs län, Kalmar län och Jönköpings län. I strategin föreslås flera insatser som kan stärka näringen, bland annat stimulera utveckling mot "*Lean production*", låta det offentliga gå före i en samordnad kravformulering och upphandling för fler kommuner, stimulera exporten till länder utanför nordnorden, dit den mesta exporten går i dag, skapa gemensamma traineeprogram, för i första hand mindre företag, ökad marknadsföring i anslutning till exempelvis Möbelriksdagen och Trätriennalen mm.

Länets regionala resurscentrum vidgar sina insatser med stöd av såväl basfinansiering från Tillväxtverket, som från övriga EU-program samt regionalpolitiska medel. Under 2012 har en hel del av länets arbete för kvinnors företagande haft fokus på landsbygden men även fokus på olika branscher och dess utveckling. Länsstyrelsen har en utsedd referensperson som rådgivande, med uppgift att bevaka jämställdhetsaspekten i flera stödformer. Se även uppdrag 31 (OBS! RB 2012).

Uppdrag 31 (Ur RB 2011). Berörda länsstyrelser ska, i enlighet med prioriteringarna i den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013, innefattande tydliggörandena i regeringens skrivelse Strategiskt tillväxtarbete för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning (skr. 2009/10:221), ge en sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt. Sammanfattningen ska vara uppdelad på prioriteringarna i den nationella strategin och innehålla de viktigaste insatserna under året. För prioriteringen Strategiskt gränsöverskridande samarbete ska särskilt aktiviteter inom ramen för Östersjöstrategin redovisas. Sammanfattningen ska innehålla en bedömning av resultatet av de redovisade prioriteringarna.

Sammanfattning

De projekt som beviljats under 2012 har väl svarat mot programmets målsättningar inom de nationellt prioriterade områdena. Under 2012 har några nya projekt beviljats. Detta beror dels på att fler tidigare projekt

fortfarande är under genomförande och dels på att de nya projekt som beslutats är mer omfattande och att tillgänglig budget därför intecknats relativt snabbt. Flertalet av dessa projekt syftar till att genom samarbete och samordning med fler lokala och regional

aktörer förbättra förutsättningarna för en hållbar tillväxt i länet och Länsstyrelsen i Kalmar ser deltagande i dessa projekt som mycket angeläget. Bland dessa nya projekt kan nämnas *"Service skapar tillväxt i Kalmar län"* som är ett projekt för att skapa förutsättningar för boende och företagande genom att skapa servicelösningar på utvalda orter i länets alla kommuner. Ett annat projekt är *"Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland"* där Länsstyrelser och Regionförbund i Smålandsregionen samarbetar för att skapa en gemensam strategi för träindustrin. Länsstyrelsen i Kalmar län stödjer dessutom ett projekt där man tillsammans med aktörer i Kronobergs län arbetar för att hitta insatsområden för att effektivt främja den fortsatta utvecklingen i Glasriket (se vidare uppdrag 21 (RB 2011)).

Länsstyrelsen har fortsatt att stötta projekt som syftar till att stärka jämställdheten i länet i form av projektet *"Runt Hörnet"* för småskalig landsbygdsturism och jämställdhet som finansieras både genom det regionala anslaget och genom landsbygdsprogrammet, samt projekt som vill öka medvetenheten om vår miljö och hur vi alla kan vinna på att arbeta mer miljövänligt. Många av de pågående projekten 2012 har en inriktning mot service och tillväxt.

Då medel ur anslaget inte får användas till att stödja projekt som omfattas av (2000:283) om regionalt bidrag till företagsutveckling utan skall vara av företagsfrämjande art är det naturligt att man samarbetar med andra regionala aktörer i projekten som kan göra detta. I flera projekt sker samarbete med Regionförbundet i Kalmar län och andra lokala och regionala aktörer som exempelvis Länsbygderådet, LRF och kommunerna.

Även under 2012 har projektägare haft problem med att komma in med redovisningen inom utsatt tid. Detta beror liksom tidigare år på att många av dessa projekt skall redovisas hos andra aktörer och att det är svårt för dessa projektägaren att förutse och rekvirera ett delprojekt i den takt som planeras då hänsyn måste tas till annan redovisning, tillstånd och handläggningstider.

Detta är troligen en orsak till varför utbetalda medel brukar släpa efter mot vad som budgeterats. Det utbetalda beloppet för 2012 ligger dock inom den beloppsgräns som anvisats i regleringsbrevet för 2012. Många projekt löper också naturligt under ett års tid vilket innebär en viss ansamling av redovisningar i december. För att motverka detta försöker länsstyrelsen få projekten att rekvirera i etapper även om det innebär lite mer jobb för projektägaren.

Åtterrapportering till Tillväxtverket föreligger på ett antal områden, exempelvis skall anges om stöd utgår till projekt för kvinnliga resurscentra och i vilken omfattningen Länsstyrelsen samarbetar med andra statliga aktörer och inom vilka prioriterade områden.

Målet för verksamheten inom regional utveckling, anslag 1:1 är att besluta och betala ut så många projekt som möjligt som uppfyller kraven enligt den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 samt gällande lagstiftning. Länsstyrelsen når detta mål för 2012.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi tar även hänsyn till de fyra huvudsakliga mål samt 15 prioriterade områden i EU:s Östersjöstrategi.

Övergripande mål i EU:s Östersjöstrategi

1. Att förbättra miljön i östersjöregionen, med speciellt fokus på havsmiljö.
2. Att skapa en konkurrenskraftig region genom att stödja en mer balanserad ekonomisk utveckling i Östersjöregionen.
3. Att skapa en mer tillgänglig och attraktiv region såväl för dess invånare som för företag, arbetskraft och turister.
4. Att göra Östersjöregionen till en säkrare och tryggare plats.

Av de 15 prioriterade områdena i strategin arbetar Kalmar län bl a via Vattenmyndigheten Södra Östersjöns vattendistrikt aktivt med följande områden:

- Begränsa näringstillförsel till havet till godtagbara nivåer.
- Åtgärder för att motverka och anpassa Östersjöregionen till klimatförändringarna.

- Regionens potential avseende forskning och innovation.
- Att stödja entreprenörskap och stärka små och medelstora företag.
- Att göra jordbruket, skogsbruket och fisket mer hållbart.
- Att förbättra interna och externa transportförbindelser.
- Att stärka regionens attraktivitet genom insatser för utbildning, turism och hälsa.

Se vidare under uppdrag 20 (RB 2012), rubrik samverkan Baltic Master)

Uppdrag 39 (Ur RB 2011). Länsstyrelserna ska redovisa vilka insatser som har gjorts på konkurrensområdet, i enlighet med konkurrensförordningen (2008:604).

Länsstyrelsens insatser på konkurrensområdet

Information om konkurrensfrågor sker på flera sätt, bland annat via Länsstyrelsens webbplats.

Inom länsstyrelsen bevakas att stöd till företag inte snedvrider konkurrensen. En särskild upphandlingsfunktion finns sedan ett antal år på myndigheten. Utgångspunkten är att i allt upphandlingsarbete ska Länsstyrelsen, så långt det är möjligt, konkurrensutsätta de varor/tjänster som myndigheten avser att köpa.

Det finns på Länsstyrelsen en beredskap att medverka i olika aktiviteter och hantera

klagomål eller tips från allmänheten. I övrigt bevakar Länsstyrelsen konkurrensaspekten i hantering av ärenden avseende EU:s strukturfonder samt inom landsbygdsprogrammet.

Länsstyrelserna deltog våren 2012 i en gemensam överläggning med Konkurrensverket. Vid mötet utbyttes erfarenheter mellan länsstyrelserna och Konkurrensverket.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

Uppdrag 20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

Samverkan EU:s Baltic Master I o II

EU-projekten Baltic Master I och II, med över 40 partners från 9 länder (bl a. Länsstyrelsen i Kalmar län), har sedan 2005 arbetat aktivt med att öka den maritima säkerheten och beredskapen runt om Östersjön. Beredskapen för miljöolyckor varierar mycket i och mellan Östersjöländer. Knappt hälften av de svenska kustkommunerna har en beredskapsplan för att hantera ett utsläpp vid kusten. Ännu färre har övat sin beredskap. Med andra ord är många kommuner dåligt förberedda om en olycka

skulle vara framme. Genom undertecknandet av en gemensam framtidsvision för Östersjön vill Baltic Masters politiska företrädare uppmärksamma problemet och vad som behöver göras. Projektet avslutades under 2012.

Samverkan grundläggande betaltjänster

Länsstyrelserna ska på uppdrag av regeringen bevaka att tillgången till grundläggande betaltjänster motsvarar samhällets behov. Till grundläggande

betaltjänster räknas möjlighet att ta ut kontanter, betala räkningar och företag och föreningars möjlighet att sätta in dagskassor på bankkonto vilket är av stor betydelse för näringslivets utveckling och tillväxt, särskilt på landsbygden/glesbygd. Grundläggande betaltjänster har en koppling till Regional Serviceplan varför samverkan med Regionförbundet i frågan har skett under 2012. Utveckling av ytterligare servicepunkter, t.ex. på norra Öland är en del av lösning i frågan.

Under sommaren 2012 upphörde de av PTS upphandlade tjänsterna som ersatt Svensk kassaervice. Dessa är brevgirot, ett sätt att bl.a. betala räkningar med kontanter via posten och kassagirot, som bl.a. ger möjlighet att betala räkningar i vissa butiker. Av detta skäl var 2012 års bevakningsuppdrag något mer omfattande än tidigare års bevakningsuppdrag, både Länsstyrelserna som PTS behövde veta om dessa tjänster fortfarande efterfrågades.

Information inhämtades genom intervjuer med representanter för grupper som Länsstyrelsen genom tidigare års bevakningsuppdrag vet är extra utsatta. Intervjuer genomfördes med två representanter för pensionärsorganisationer, med representanter för två handikapporganisationer, med två representanter för invandrare, med två representanter för företagareorganisationer och med fyra företagare. Dessutom genomfördes intervjuer med ett antal organisationer som verkar i regionen och speciellt på landsbygden där Länsstyrelsen vet att avstånden ibland skapar problem. Ett stort antal frågor besvarades också av representanter för företag, pensionärsorganisationer och handikapporganisationer via e-post och några via enkätprogram.

Materialet visar att det även 2012 finns de som upplever problem med grundläggande betaltjänster i länet. Majoritetet av befolkningen upplever inga problem med tillgången till betaltjänster men funktionshindrade upplever bl.a. problem med att uttagsautomater inte är rätt anpassade och äldre, speciellt på landsbygden är inte bekväma med eller klarar inte av att använda Internetbanken och tvingas ibland ta hjälp av exempelvis

släkt eller grannar för att betala sina räkningar.

Utvecklingen mot ett kontantfritt samhälle och överflyttningen av service från fysiska personer till webbaserade lösningar innebär att de som inte klara av att ta till sig dessa lösningar blir mer utsatta än tidigare. Klarar man väl av tekniken kan det dock innebära förbättringar för exempelvis funktionshindrade som då ges möjlighet att utnyttja betaltjänster på samma villkor som icke funktionshindrade. Totalt sett bedöms situationen för betaltjänster i Kalmar län som i stort sett oförändrad.

I Kalmar län gör Länsstyrelsen utifrån materialet i rapporten bedömningen att det kan finnas ett behov av att söka medel från PTS under 2013 för att genomföra ett projekt för att underlätta för nyanlända att kunna använda betaltjänster.

Under inledningen av 2012 erbjöd även PTS medel för en behovsbedömning av situationen för betaltjänster i länet. I Kalmar län gjordes denna bedömning tillsammans med länsstyrelserna i Gotland, Blekinge och Södermanland. I denna bedömning framkom bl.a. att det finns ett missnöje med höga kortavgifter hos länens företag samt att man är missnöjd med den mobila täckningen. Problemen med att hantera dagskassor verkar dock ha minskat i och med en ökad kortanvändning. Utifrån det material som insamlats kunde Länsstyrelsen dock inte dra slutsatsen att det finns en skärgårds/kustnära problematik som är gemensam för de i gruppen deltagande länen.

En sammanställning av länsstyrelsernas arbete angående betaltjänstuppslaget finns i länsstyrelsernas årsrapport 2012.

Samverkan är en förutsättning för att skapa tillväxt. Länsstyrelsen har ett omfattande och regelbundet samarbete med statliga myndigheter inom områden som gynnar tillväxten. Detta gäller exempelvis planfrågor, infrastruktur och kompetensutveckling, där Trafikverket, Försvarsmakten, Arbetsförmedlingen och Linnéuniversitetet är viktiga samarbetspartners. (se uppdrag 21 (RB 2011).

Uppdrag 24. Länsstyrelserna ska redovisa varför aktuella prioriteringar gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Prioriteringar och insatser:

De prioriteringar som beaktas, innan stöd eller annan insats sätts in, stäms ofta av med Regionförbundets företrädare. Länspartnerskapet, det regionala partnerskapet, i Kalmar län har utvecklats till att vara länets gemensamma organisation för förankring, prioritering och genomförande av insatser i de program som finns tillgängliga för länets utveckling. Genom partnerskapet sätts därmed grunden för såväl arbetet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som det regionala tillväxtprogrammet (RTP). Länspartnerskapet har stor möjlighet att påverka genom sin rådgivande, utvärderande och granskande funktion, i såväl utformandet av programmens strategier, dess visioner och mål för utvecklingen i länet. Detta i sin tur påverkar handläggningen av varje ansökan om stöd utifrån varje form av finansiering. Länspartnerskapet används främst för den regionala utvecklingsstrategin (RUS) respektive tillväxtprogrammet (RTP) och Landsbygdsprogrammet men även för andra frågor.

Kalmar län har även samrådsgrupper inför beslutsmöten i strukturfondspartnerskapet Småland och öarna med representanter från Länsstyrelsen, Regionförbundet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan när det gäller Sociala fonden. I Regionala fonden är hela Länspartnerskapet involverade vid förekommande samråd.

De viktigaste prioriteringarna har under året varit att:

- Främja strategiskt gränsöverskridande samarbete genom att tillämpa rekommendationer från *Territorial Review* för att stärka regionens konkurrenskraft och tillväxt. Parallellt med det regionala uppdateringen av utvecklingsstrategin för länet (RUS) löper arbetet med att implementera OECDs rekommendationer för Småland-Blekinges förutsättningar för regional konkurrenskraft i *Territorial*

Review som presenterades på en länsövergripande konferens i november 2011. OECD gav i sin rapport rekommendationer om vilka frågor som bör prioriteras i det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet de kommande åren.

Utifrån de rekommendationer som presenterats i OECDs rapport - A Territorial Review – Småland och Blekinge har det strategiska gränsöverskridande samarbetet fortsatt och ett antal samarbetsprojekt har prioriterats under 2012. Bland dessa finns de tidigare nämnda projekten Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland och Service skapar tillväxt i Kalmar län men även en omfattande förstudien gällande insatser för utvecklingen i glasriket.

- Främja samarbete mellan FoU, näringsliv och offentlig sektor, genom att starta ett samarbete med Kalmar Science Park och dess inkubatorverksamhet. Målet är att få till stånd en modell för grön inkubator, antingen virtuell eller fysisk.
- Främja utveckling av regionala profilområden, exempelvis genom att stödja de kulturmiljöer kring glasbruken, Boda och Orrefors, och dess möjligheter att vara stödstrukturer till nya/etablerade företag inom turism, design och hantverk. Även stöd till regionala profilområden såsom träindustrin och livsmedelsproduktion inom t.ex. bruna bönor.
- Främja en gynnsam kultur för entreprenörskap och företagande, exempelvis genom näringslivsprojekt i Nybro "Tillväxt Nybro", eller "Runt Hörnet" i sydöstra länsdelen. "Runt Hörnet" är ett projekt med fokus på att främja kvinnligt företagande.
- Främja insatser som underlättar nyföretagande och samverkan mellan företag genom projekten "Tillväxt i nya och etablerade småföretag" som arbetar med en modell för s.k. språngbrädor. "Utveckling Algutsboda socken",

”Landsbygdshandel och service i bygden” samt ”Projekt för lokalt utvecklingsarbete på Öland”.

- Främja en ökad användning av förnybara energikällor och att driva på teknik- produkt- och tjänsteutveckling genom att stödja ”Biogas-substrat från havet”, men även ”X-mobile” som informerar om nya energiformer till allmänhet, näringsliv och skolor.
- Främja kompetensförsörjning, genom att stödja administration av Landsbygdsakademien ett kompetensutvecklingsprojekt i syfte att utveckla entreprenörskap, produkt- tjänsteutveckling samt bollplanks- verksamhet med målet att optimera länets landsbygdsföretag och att stärka deras kompetens inför framtiden.
- Främja insatser för länets infrastruktur genom stöd till upprustningen av en flygplats på norra Öland, ”Ölanda”, och till förstudien ”Södermöre Sydost” som verkar för samverkan inom området logistik och livsmedel.
- Främja insatser för länets bredbandsutbyggnad i gles- och landsbygd genom utlysning tillsammans med Regionförbundet av stöd till kanalisering för bredbandsutbyggnad som innebär att landsbygden skapar bättre förutsättningar för sina företag att bedriva affärsverksamhet.
- Främja insatser för länets infrastruktur genom stöd till Godstransportrådet och till förstudien ”Södermöre Sydost” som verkar för samverkan inom området logistik och livsmedel.

De överväganden som gjorts vid beslut om medel för anslaget 1:1 har styrts av prioriteringarna ovan. Eftersom Länsstyrelsen förfogar över en så begränsad del av anslaget (5%) prioriteras även de projekt som erbjuder möjlighet att växla upp 1:1-anslaget med EU-medel för ökad effekt.

- EU:s strategi för Östersjösamarbete stöds genom bl a följande åtgärdsprogram med åtgärder som behöver vidtas av myndigheter och kommuner i Södra Östersjöns vattendistrikt beslutats, där
- Prioritera rådgivning i ett avrinningsområdesperspektiv till jordbruksföretag inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte

uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

- Rådgivning till lantbrukare för att minska riskerna med och användningen av växtskyddsmedel i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.
- Åtgärdsarbete med plan för prioritering av bl a tillsynsinsatser inom avrinningsområden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status har påbörjats.

För länsstyrelserna i distriktet är åtgärder enligt det beslutade åtgärdsprogrammet prioriterade liksom att tillämpa miljö kvalitetsnormer och statusklassificeringsdata i de normala tillstånds- och tillsynsprocesserna för länsstyrelsernas alla verksamhetsområden som påverkar vattenkvaliteten. Till sådana verksamheter räknas tillståndsprovning av miljöfarlig verksamhet, tillsyn av förorenade mark- och vattenområden, tillsyn av vattenverksamhet och pågående miljöfarlig verksamhet, planering och uppföljning av kalkning i försurade vatten och åtgärder mot hinder för fiskvandring, granskning av kommunala översikts- och detaljplaner, fördelning av LOVA-stöd och andra stöd till åtgärder som minskar närings- och kemikalieläckage till vatten, särskilda satsningar inom Landsbygdsprogrammet med information och stöd till åtgärder i jordbrukslandskapet m.m.

Vid sidan av detta är länsstyrelsernas roll att tillsynsvägleda kommunerna i deras uppdrag enligt åtgärdsprogrammet och att bistå andra myndigheter, organisationer och verksamhetsutövare med information och planeringsunderlag.

Kunskaps- och rådgivningsprojektet Greppa Näringen ska inspirera och motivera lantbrukare och rådgivare att använda kunskap så att gårdens miljöpåverkan minskar och lönsamheten förbättras. Projektet är den enskilt största satsningen som gjorts i Sverige för att minska lantbrukets påverkan på den omgivande miljön. I Kalmar län är fokus särskilt på vattenkvalitet i detta arbete.

Uppdrag 30. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet samt hur denna samverkan utvecklats.

Länsstyrelsen och Regionförbundet har under året fortsatt sitt samarbete inom området regional utveckling. Länsstyrelsen deltar i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet. Inom Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs främst regional tillväxt, bredbandsfrågor, miljö-/naturvård, utvecklingsprojekt inom det socialpolitiska verksamhetsområdet alkoholsamordning, jämställdhet, integration och kultur.

Det regionala partnerskapet, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsstrategin (RUS), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numer även landsbygdsprogrammet (LBP), har utvecklats till ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst avseende de processer och utvecklingsprogram som sker inom ramen för det regionala utvecklings-/tillväxtprogrammet samt landsbygdsprogrammet. Partnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering, information och genomförande, och har därigenom även en påverkande och granskande funktion.

För att stödja och möjliggöra samverkan i länet och därmed ge ett kvalitativt gott mottagande av nyanlända har Länsstyrelsen medverkat vid olika nätverksträffar. Dels vid Regionförbundets nätverksträffar, där alla kommuner deltar, dels vid Arbetsförmedlingens etableringsträffar inom arbetsmarknadsområde Kalmar. Länsstyrelsen har ytterligare arbetat för att stärka samverkan i länet med anledning av etableringsreformen genom att tilldela Regionförbundet i Kalmar län medel enligt § 37, förordning om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar (2010:1122) (Se vidare under sakområde Integration).

Vägsamråd, där Trafikverket, länsstyrelsens berörda sakområden och Regionförbundet deltar är ett bra tillfälle att i olika skeden av

väg/järnvägsprocessen ha en god och tvärssektoriell dialog. Infrastrukturfrågor är synnerligen tvärssektoriella till sin karaktär varvid en god samverkan med Länsstyrelsens övriga sakområden och externa aktörer är en central del (Se vidare sakområde Infrastrukturplanering).

Samverkan mellan Regionförbundet och Länsstyrelsen har utvecklats ytterligare under året. Exempel på detta är arbetet med Regional Serviceplan där ett stort instrument för finansiering av genomförandet är Landsbygdsprogrammet, där inte stöd till Kommersiell service kan gå bli aktuellt eller räcka till. Samarbetet fungerar både strukturerat via projektgruppsmöten med handläggare från Regionförbundet och Länsstyrelse vid avstämningstillfällen och även vid konkreta projektstödsdiskussioner. Inför strukturfondspartnerskapets sammanträden för strukturfonderna sammanträder representant för Regionförbundet och Länsstyrelsen tillsammans med övriga berörda organisationer för att sammanställa yttranden från länet över aktuella ansökningar som ska prioriteras.

Ett ytterligare exempel är den bredbandsstrategi som tagits fram i samarbete med Länsstyrelsen, Regionförbundet och länets kommuner. Det projekt, samfinansierat, som finansierat en bredbandssamordnare med uppgift att implementera strategin och även initiera ytterligare bredbandsutveckling har nått avsedd målsättning under året i samarbete Regionförbundet och Länsstyrelse emellan.

Regionförbundet deltar i beslutsmöten för Landsbygdsprogrammet och skjuter där till både kunskap och undanröjer risk för dubbelfinansiering och att medel hämtas ur rätt fond/finansiering.

Länspartnerskapet är också ett forum (för Landsbygdsprogrammet, Regionala fonden,

Sociala fonden samt övriga tillväxtfrågor) för detta samarbete, där övriga relevanta aktörer för länets tillväxtarbete också deltar

År 2013 kommer samarbetet att utvecklas till att skapa en s k partnerskapsöverenskommelse inför ny programperiod,

och ett måldokument för länet vad gäller EU-finansiering, nationell finansiering utifrån RUS, RTP, OECDs rekommendationer och enskilda programdokument.

Uppdrag 31. Berörda länsstyrelser ska bistå det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet i dess uppdrag att, i enlighet med Tillväxtverkets riktlinjer, utarbeta och genomföra en handlingsplan för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2012–2014

Under december 2012 påbörjades det en samverkan mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet Kalmar län angående deras uppdrag att sammanställa en handlingsplan 2012-2014 rörande *Jämställd regional tillväxt*. Ett utkast till denna handlingsplan omfattande sex prioriterade områden lämnades in i januari 2013 inom Regionförbundet till deras ledning för beslut.

I landsbygdsprogrammet och i det regionala anslaget arbetar Länsstyrelsen enligt målen i den regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län (RUS). I strategin anges att vid prioriteringar av ansökningar ska Länsstyrelsen särskilt beakta jämställdhet, ungdomars möjlighet till arbete och utveckling samt integration och mångfald på landsbygden. På beslutsmöten i landsbygdsprogrammet är jämställdhet en av grunderna för prioritering av ansökningar. I det regionala anslaget är jämställdhet en av indikatorerna i ansökansblanketten.

Projektet *Q-vös* är ett pågående projekt för småskalig landsbygdsturism som har fokus på kvinnors företagande och som finansieras både från det regionala anslaget och från landsbygdsprogrammet. Projektet skall främja jämställdheten på landsbygden

genom att skapa livskraftiga kluster för att stimulera främst kvinnliga företagare att utvecklas genom kunskapsförmedling och inspiration. På så sätt kan man synliggöra affärsmöjligheter som finns "runt hörnet" och visa att dessa är möjliga att nå genom samverkan.

Projektet "*Mötesplats Hanåsa*" i landsbygdsprogrammet är ett projekt med målsättningen att ge lika förutsättningar för ungdomar oavsett om de bor i staden eller på landsbygden. Mötesplatsen är inte bara avsedd för de unga utan ska också fungera som en bro över generationsgränserna. Projektet har också en stark integrationsaspekt.

Ett annat projekt med fokus på att skapa samma möjligheter för ungdomar på landsbygden som i staden är "*Spel på hemmaplan*". Det är en förstudie för att titta på och skapa förutsättningar för aktiva ungdomar att bo kvar på landsbygden och samtidigt genomföra en högskoleutbildning i samverkan mellan utbildningssektorn, näringslivet och föreningslivet. Genom projektet hoppas man kunna stärka den lokala och regionala konkurrenskraften och skapa intresse för det lokala näringslivet. (Se även sakområde Jämställdhet).

TABELL 3.2 LÄNSFAKTA INOM EU-STÖD

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	746 734	634 617	959 585
Landsbygdsprogrammet	378 020	294 130	438 590
<i>varav</i> Leader	2 837	4 189	1 497
<i>varav</i> miljöersättningar	266 030	197 908	326 728
<i>varav</i> kompensationsbidrag (LFA)	58 047	49 537	78 453
<i>varav</i> företagsstöd	43 811	36 137	25 019
<i>varav</i> projektstöd	3 238	4 526	2 298
<i>varav</i> miljöinvesteringar	4 057	1 833	4 595
Gårdsstöd	368 714	340 487	520 995

Källa: Dawa: BETAL – Årsstatistik stödutbetalningar per datumintervall Företag + socföretag

Kommentarer Tabell 3.2

Stödutbetalningarna har ökat från år 2011. År 2010 betalades stöden i huvudsak ut inom stödåret, och dessutom betalades återstående del från 2009 ut, därav den högre utbetalningssumman från 2010. År 2011 har utbetalningar gjorts för 80-90% av ansökningarna. I Kalmar län nåddes drygt 80% av antalet delutbetalningsärenden av miljöersättningar och kompensationsbidrag i oktober 2012. Till första slututbetalning av miljöersättningar och kompensationsbidrag den 28 december var 92% av utbetalningsärendena med Till gårdsstödet den 3 december utbetalades 92% av ärendena. Ytterligare en utbetalning av gårdsstödet gjordes den 28 december. Genom dessa två utbetalningar fick 97% av länets brukare sitt gårdsstöd utbetalt under 2012.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- i sin verksamhet verka för att förenkla för företag.

Förenkla för företag

Inom följande områden har Länsstyrelsen i sin verksamhet verkat för att förenkla för företag:

Område klimat och energi

Projektet "Från Ord Till Handling" som pågått fr o m 2011 riktar sig till främst små och medelstora företag inom tillverkningsindustrin. Projektet handlar om att göra företagare uppmärksamma på potentialen, såväl ekonomiskt som hållbarhetsmässigt, med energiomställning och effektivisering. Företagare får hjälp med energikartläggning, konkreta energieffektiviseringsåtgärder och beteendeförändring inom verksamheten. Projektet omfattar två företagsgrupper om cirka 20 företag i vardera. Projektet slutredovisades 2012. Resultatet kommer att presenteras i en rapport samt på Länsstyrelsens hemsida.

Område miljö och natur

Länsstyrelsen har under 2012 haft möten med den sk Jordbruksgruppen, som består av företrädare för lantbruksbranschen och Regionförbundet i Kalmar län. Syftet med dessa möten är att belysa och diskutera problemområden som uppstår i de frågor som hanteras hos Länsstyrelsen och som berör branschen. Under dessa mötet informerar länsstyrelsen om vad som är nytt inom lagstiftningsområdet så att branschen är uppdaterad.

Länsstyrelsen har under 2011 tagit fram en förenklad processbeskrivning som redogör för hanteringen av en tillståndsansökan enligt 9 kapitlet miljöbalken. Att hantera en tillståndsansökan enligt 9 kap. miljöbalken är komplicerat och ärendet ska enligt lag och förordningar passera genom ett antal formella steg innan beslut kan tas. En normal handläggningstid för en ansökan är 1 - 1,5 år. Processbeskrivningen är framtagen för att verksamhetsutövare och företrädare för branschorganisationer ska förstå komplexiteten i denna prövningsprocess. Men också för att de på ett enklare sätt ska se vad som förväntas av

dem i de olika delarna av ansökningsförfarandet och på så sätt underlätta ansökningsprocessen för aktuellt företag.

Område lantbruk och landsbygd**•Telefonsupport**

I samband med ansökningsperioden för stöden ges en omfattande telefonsupport om hur blanketter och kartor ska användas. Särskild satsning har gjorts på användandet av SAM-Internet. Genom att använda SAM-Internet förenklas lantbrukarens ansökningsförfarande genom att de får tillgång till uppgifter enklare. Detta pågår under hela året men har sin största omfattning under månaderna innan sista datum för inlämning av ansökningshandlingarna. Tillsammans med övriga län i landet och Jordbruksverket arbetar Länsstyrelsen med ökad kundtjänst för lantbrukarna genom projekten; en väg in – en samordnad kundtjänst för jordbrukarstöden, "Mina sidor" på nätet samt e-handläggning. Huvudsyftet är förbättrad service och tillgänglighet.

•Konsultträffar

Länsstyrelsen utbildar och informerar årligen länets konsulter, aktiva i landsbygdsprogrammet i syfte att vara väl rustade till deras kunders tjänst. Detta gör Länsstyrelsen för all konsultberoende verksamhet. Antalet konsulter och deras åtaganden skulle kunna öka men enligt vad Länsstyrelsen känner till saknar konsultföretagen inte någon insats från Länsstyrelsen för att detta skulle kunna ske.

•Lokala företagsträffar

Länsstyrelsen besöker länets företagsföreningar för att delge information samt träffar med företagen för enskild rådgivning bl a om landsbygdsprogrammets stödmöjligheter.

•Info via hemsidan

Information om jordbruks- och landsbygdsstöden finns på Länsstyrelsens

hemsida med länkar till Jordbruksverket för att underlätta för företagen.

•*Riktad information i trycksaker*

Länsstyrelsen producerar olika trycksaker till bl a företagare där aktuella information i ämnet fördjupas. Detta sker i form av böcker men också broschyrer, såsom "Landsbygdsnytt" – ett nyhetsbrev som beskriver vad som är på gång inom Landsbygdsområdet.

•*Redovisningskurser*

Det har visat sig svårt för några aktörer att korrekt redovisa sitt företags- eller projektstöd, därför valde Länsstyrelsen att starta kurser i projektredovisning inom Landsbygdsprogrammet. Kurserna är mycket populära och Länsstyrelsen erbjuder dem över hela länet.

•*Projektriggningskurser*

Vid sidan av att redovisa ett projekt uppstår ofta frågor kring hur ett projekt startas eller skapas. Vad ska man tänka på? Hur ska man strukturera? Vilka delar? Hur når man ett mål? Varför ska man ha mål att arbeta efter? Ja frågorna är många – och nyttiga! Av denna anledning har Länsstyrelsen även genomfört sk "projektriggningskurser", vilka varit populära och lett fram till nya projektansökningar.

•*Kommunträffar med företag*

Länsstyrelsen erbjuder kommunernas näringslivsenheter och företagarföreningar möjligheten till direktinformation om Landsbygdsprogrammet genom besök och information till företag för grupp- eller individuell information. Detta är en framgångsrik metod då det oftast kommer in en bra ansökan efter ett personligt möte, som dessutom inte behöver så mycket komplettering, något som annars är ovanligt.

Samarbetspartners infomöten

LRF, HS, RF, Coompanion, Hela Sverige Ska Leva m fl haft bokade informationsmöten där Länsstyrelsen bjuds in för att berätta om möjligheter för företag och vilka andra tillstånd som kan behövas t ex för att inrätta ett gårdsslakteri eller återkommande guidningar i naturreservat mm.

•*Företagarträff*

Några företag har samlats hos varandra och bjudit in Länsstyrelsen för information om specifikt ämne. Vid dessa möten går Länsstyrelsen igenom aktuella frågor och hänvisar vid behov vidare till andra specialister inom Länsstyrelsen, t ex vad gäller rutiner för MPD (miljöprövnings-delegationen)-beslut.

•*Guida företag vid personliga träffar på Länsstyrelsen om deras möjligheter till stöd*

Enskilt möte där företagaren har kommit på spontanbesök eller ringt/mailat för möte ang aktuella frågor.

•*En "dörr in"*

Eftersom ansvaret för bl a den regionala tillväxtpolitiken upplevs delat mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet händer det att företagare ringer till "fel" organisation när det t ex gäller företagsstöd. Då tar Länsstyrelsen/Regionförbundet hand om frågan och förmedlar den "rätt" via handläggarna på aktuell organisation, allt för att underlätta för företagaren.

Område bostadsstöd

När det gäller de olika bostadsstöden (solvärme, solceller, radonbidrag, bidrag till äldre och trygghetsboende) finns information på Länsstyrelsens hemsida. Dessutom ges information till samtliga kommuner för vidare spridning till intressenter. Någon vidare marknadsföring av de olika stöden förekommer inte eftersom tilldelade medel under flera år varit begränsade i förhållande till antalet ansökningar i Kalmar län.

Övrigt gällande tillstånd- och stödansökningar

Kvalitetssäkring i handläggningen av tillstånds- och stödprocesser har utvecklats vid Länsstyrelsen till att omfatta mer än 15 processbeskrivningar för myndighetsutövningen under året. Detta har starkt bidragit till att tillstånds- och stödprocesser kunnat samordnas i samband med en aktuell ansökan och därigenom har förenkling för företagare kunnat genomföras. Ett konkret exempel är den matris som är underlag för genomgång av inkomna ansökningar om investerings- eller projektstöd inom landsbygdsprogrammet som gör att stödsökande tidigt i processen får information om vilka andra tillstånd eller samråd med Länsstyrelsen som krävs

för genomförande av verksamheten. Denna kräver visserligen en tvärsektoriell samordning inom Länsstyrelsen men innebär en väsentlig förenkling och service för företagaren genom att få en inblick över hela tillståndprocessen så att parallella prövningar kan planeras.

Område upphandling och inköp

Länsstyrelsen är en egen upphandlande myndighet. Länsstyrelsen gör inköp och upphandlingar av varor och tjänster, till exempel kontorsmaterial och skyltar samt undersökningar och utredningar. Länsstyrelsen har fastställt riktlinjer för hur man ska köpa eller hyra varor och tjänster, allt enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). För att underlätta för bl a företag att ta del av upphandlingarna finns de tillgängliga via databasen Visma OPIC med verktyget TendSign. Information om detta finns på Länsstyrelsens hemsida med länkar till de aktuella upphandlingarna och databaserna.

Länsstyrelsen är en av de länsstyrelser i landet som upphandlar mest tjänster för skötsel av naturreservat.

Samlingssida för företagare

Under 2012 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att samla all information på en särskild del av myndighetens webbsida som specifikt riktar sig till företagare. Där finns de viktigaste länkarna till Länsstyrelsens egen information samt länkar till andra organ som kan bistå företagen. Det kommer att tillhandahållas information om olika stödmöjligheter, vilka tillstånd som krävs för viss verksamhet (t ex för att bedriva miljöfarlig verksamhet, lantbrukare, djurhållare, exploatörer av skog, mark och vatten mm).

Brukarundersökningar

Brukarundersökningarnas syfte är att följa upp utvalda verksamheter och att använda resultatet från externa synpunkter för att ytterligare förbättra verksamheten och service till allmänhet och företag. En metod för genomförande och en plattform för samverkan utvecklades i samverkan mellan ett antal länsstyrelser. Arbetet fick positiv uppmärksamhet och ingår sedan 2010 som

ett delprojekt till "Ledningsinformation i samverkan" (LISA). Utfallet av undersökningen är ett av de prioriterade nyckeltal som årligen mäts och jämförs mellan länsstyrelserna.

År 2012 genomfördes den gemensamma brukarundersökningen för fjärde gången och samtliga 21 länsstyrelser deltog. Följande fyra verksamheter undersöktes av samtliga länsstyrelser:

- Detaljplaner (402)
- Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder, gällande företagsstöd (602).
- Tillstånd och dispenser avseende naturskydd (521).
- Överklagade lovärenden (4032)

Länsstyrelsen i Kalmar län genomförde ytterligare en brukarundersökning tillsammans med ytterligare tre länsstyrelser kring prövning av miljöfarlig verksamhet (551).

Mer information återfinns i rapporten "Resultat av en länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012, samlat resultat för de 21 länsstyrelserna.

Övrigt

I syfte att förbättra servicen till allmänhet och företag arbetar Länsstyrelsen kontinuerligt med att korta handläggningstiderna vid ansökningar om tillstånd eller stöd. Länsstyrelserna arbetar gemensamt bland annat inom ramen för ett projekt som benämns P4, med att ta fram gemensamma rutiner, mallar och i vissa fall E-tjänster - för att förenkla vilket gagnar såväl företag som allmänhet. Länsstyrelsen medverkar även i det gemensamma regeringsuppdrag "Förenkla för företagen", som samordnas av länsstyrelsen i Kronobergs län.

Länsstyrelsen ger via hemsidan och regionala nätverk information om miljöledningssystemet EMAS - Eco Management and Audit Scheme, som är ett instrument för företagen att visa på ett strukturerat och förebyggande miljöarbete.

Sakområde Infrastrukturplanering

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER INFRASTRUKTURPLANERING

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,35	0,20	0,34
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,04	0,03	0,05
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,22	0,12	0,23
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	307	221	340
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,17	0,13	0,21
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	15	27	39
Antal beslutade ärenden	19	26	44
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 34*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Under 2012 har arbetsinsatsen ökat något jämfört med 2011. Under 2012 har det varit färre inkomna ärenden. Deltagandet i seminarier, möten, workshops m.m. har

ökat något vilket delvis nedprioriterades under 2011 då ordinarie handläggare var föräldraledig.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Infrastruktur-Transport

Av de större projekten märks framförallt 2012 dragningen av E22 väster om Rinkabyholm (Kalmar) som ligger i arbetsplaneskedet. Västerviks kommun har fortsatt planeringen för en ny, sydlig infart till staden. Flera projekt på Öland har påbörjats, t.ex. förbifart Färjestaden samt åtgärder längs med väg 136 mellan Algutsrum och Borgholm. Anläggande av ca 25 mil cykelväg på Öland inom ramen för projektet *fyr-fyr* har påbörjats. Åtgärder längs väg 40 och 23/34 har också inletts/utförts. Preciseringsen av riksintresset Kalmar flygplats har återupptagits och beräknas vara klart efter sommaren 2013.

Vad gäller prioriterade insatser i länet under 2012 råder samstämmighet mellan länsstyrelsen och regionförbundet om fortsatta satsningar på länets större vägar, kust-kust-banan och Stångådalsbanan.

Ett flertal nya kommunala översiktsplaner enligt PBL har färdigställts under året.

Kalmar länstrafik (KLT) har tagit fram en regional plan för kollektivtrafiken i länet. Länsstyrelsen har samrått med KLT angående deras framtagande av denna plan.

På järnvägssidan planeras för stationslägen och mötesplatser på både kust-kustbanan och Stångådalsbanan.

För att bl.a. utnyttja befintlig infrastruktur på ett mer miljövänligt och rationellt sätt finns inom de tre länen i Småland finns ett regionalt Godstransportråd (Smålands godstransportråd). Här finns företrädare för företag, näringslivs-organisationer, Trafikverket och de kommunala samverkansorganen. Ordförande i godstransportrådet är landshövdingen i Jönköpings län. Länsstyrelsen i Kalmar län deltar vid dessa träffar.

En ny lagstiftning för byggande av väg och järnväg införs fr.o.m. 1 januari 2013, med syfte att förenkla och förkorta den fysiska planprocessen.

Länsstyrelsens ambition är att ha korta handläggningstider. I ambitionen ligger att handläggningen av infrastrukturärenden sker tvärssektoriellt, att besluten är tydliga och skickas inom 30 dagar från att kompletta handlingar finns. Länsstyrelsen har även under 2012 levt upp till detta.

Vägsamråd, där Trafikverket och Länsstyrelsen och Regionförbundet deltar, har som regel genomförts en gång varje månad med uppehåll under juli och augusti månad. Samråden är ett bra tillfälle att i olika skeden av väg/järnvägsprocessen ha en god och tvärssektoriell dialog mellan Trafikverket och olika sakområden i huset. Infrastrukturfrågor är synnerligen tvärssektoriella till sin karaktär varvid en god samverkan mellan Länsstyrelsens olika sakområden och externa aktörer är en central del.

Länsstyrelsen har under året deltagit i ett flertal möten och seminarier gällande olika cykelprojekt. Framför allt märks här det projekt som drivs i Ölands kommunalförbunds regi, *fyr-fyr*, där Länsstyrelsen varit representerad i projektgruppen (landsbygdsutvecklingsenheten) samt haft samråd med projektet gällande den fysiska planeringen.

Länsstyrelsen har i yttrande över kommunala översiktsplaner (Kalmar, Västervik, Emmaboda, Högsby) bevakat riksintresse för kommunikationer.

Länsstyrelsen är representerad i såväl arbetsgruppen som styrgruppen i arbetet med riksintresset Kalmar flygplats. Vidare har ett visst arbete lagts på att bevaka riksintresset Kalmar hamn inför ev. kommande etablering av Linnéuniversitet i hamnområdet.

Trafikverket har i samråd med länsstyrelsen tagit fram en beredskapsplan för Ölandsbron, arbetet med att granska denna plan sker under 2013.

Ett mindre antal remisser är besvarade; den största rörde den s.k. kapacitetsutredningen vilken kommer att vara ett betydelsefullt dokument under flera år framöver då det gäller statens prioriteringar av transportinfrastruktur.

Infrastruktur-IT

Se sakområde Regional tillväxt, uppdrag 21 (RB 2011), rubrik Rund och gränslös region.

Sakområde Energi och klimat

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER ENERGI OCH KLIMAT

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män 1)	1,71	0,88	0,67
Årsarbetskrafter kvinnor 1)	0,59	1,17	0,50
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,26	1,15	0,69
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 724	2 322	1 390
Andel av totala verksamhetskostnader (%) 2)	1,54	1,38	0,85
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	15	21	9
Antal beslutade ärenden	16	6	9
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Bidragsutbetalningar (tkr) 3, 4)	151	637	0

1) 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

2) Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

3) Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

4) Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 42*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Förändringen i könsfördelningen från 2011 till 2012 beror på att den kvinnliga klimatanpassningssamordnaren under året bytts ut mot en man. Antalet årsarbetskrafter har dessutom under året ökat totalt, vilket beror på att arbetet med sakanslaget för klimat- och energistrategier under 2011 kom igång sent och därför

medfört en över tid framtung budget. Detta förklarar också områdets ökande andel av den totala årsarbetskraften samt de stigande verksamhetskostnaderna. Under 2012 har några av Länsstyrelsen bidragsbeviljade projekt försenats, med följden att även utbetalningarna skjutits på framtiden.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Arbetet med energiomställning

Ur strategisk synvinkel är antagligen Länsstyrelsens initiativ till en ny Klimatkommission för Kalmar län det viktigaste bidraget till en framtida regional energiomställning i Kalmar län. Klimatkommissionen avser arbeta tematiskt inom prioriterade utvecklingsområden med den regionala klimat- och energistrategin samt arbetet för en fossilbränslefri region 2030 som utgångspunkt.

Den förnybara andelen av Kalmar läns energianvändning uppgår till 65 % (2010), vilket får anses vara ett av de bästa resultaten i världen. Bakom denna höga andel står en mycket stark utveckling inom bioenergi och vindkraft, en fortsatt kamp för biogas till fordon samt en mindre andel

solenergi. De förnybara energislagen har en fortsatt stark utveckling.

Arbetet med klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning pågår i länets alla kommuner. Det finns numera en kontaktperson i varje kommun som ofta även fungerar som samordnare för energi- och klimatfrågor. Problemområdena varierar till viss del då länet både har kust- och inlandskommuner. De största och därmed vanligaste frågorna är kring översvämning, dricksvatten och havsnivåhöjningar. För att möta dricksvattenproblematiken har Länsstyrelsen under 2011 och 2012 tillsammans med kommunerna sett över sårbarhet och möjligheter till alternativa dricksvattenstäckter i kommunvisa möten och workshops. Resultatet håller på att

färdigställas i en regional vatten-försörjningsplan för länet. Regionala scenarier på lång och kort sikt är något som efterfrågas framförallt inom fysisk planering. Länsstyrelsen har under året beställt en uppdatering av den klimatanalys som gjordes 2010.

fysisk planering samt risk och sårbarhetsarbete. Den primära målgruppen för årets arbete har varit kommunerna. Samordningen av arbetet med klimatanpassning, energieffektivisering och miljömålsarbete internt inom Länsstyrelsen kommer fortsatt att vara prioriterat.

Fokus för klimatanpassningsarbetet i länet under 2012 har varit vattenförsörjning,

Redovisning enligt 2011 års regleringsbrev

Uppdrag 45 (Ur RB 2011). Länsstyrelserna ska samordna planeringen för i vilken prioritetsordning som begränsning eller avbrytande av överföring av el till elanvändare inom länet ska genomföras i händelse av förutsedd eller plötsligt uppkommen elbrist samt, på förslag från kommunerna, sammanställa underlag om vilken rangordning av elledningar som ska gälla.

Samordning av planering vid eventuell el-brist

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys tvärsektoriellt inom länet har utvecklats under året. I samband med det har resultatet från *Styrel*-projektet kvalitetssäkrats.

Se vidare sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap, rubrik Väsentliga insatser.

Redovisning enligt regleringsbrev 2012

40. Länsstyrelserna ska redovisa:

- Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan,
- insatser för att utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner för det klimat- och energistrategiska arbetet i samverkan med berörda lokala och regionala aktörer i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan, ökad andel förnybar energi och ökad energihushållning,
- insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete,
- insatser för att verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft, samt
- insatser för att bidra till och stödja Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050.

Strategiskt arbete

Under våren tog Länsstyrelsen initiativ till en ny Klimatkommission i Kalmar län. Länsstyrelsen tog kontakt med Regionförbundet och efter överläggningar var man överens om en modell för den nya kommissionen. Syftet med Klimatkommission Kalmar län är att skynda på det arbete som måste göras för att nå de tuffa

målsättningar som satts upp i den regionala energi- och klimatstrategin samt det regionala samarbetet kring fossilbränslefri region 2030, *no oil*. Ordförande i Klimatkommission Kalmar län är vice ordförande i Regionförbundets styrelse och vice ordförande är landshövdingen i Kalmar län. Kommissionen har träffats en gång under hösten och det sekretariat som utgörs

av regionförbund och länsstyrelse gemensamt har arbetat fram en handlingsplan för år 2013. Klimatkommissionen är i övrigt sammansatt av representanter för energi-, transport- och byggföretag, Linnéuniversitetet, Landstinget Kalmar län, Riksdagen och en kommun i länet. Klimatkommissionen arbetar för Klimatsamverkan Kalmar län, det vill säga den tjänstemannagrupp inom kommun, landsting, regionförbund och länsstyrelse som Länsstyrelsen samordnar inom områdena energi, klimatanpassning och miljömålsarbete. Till denna grupp har det under året dessutom bildats en referensgrupp som träffades första gången i december 2012.

Länsstyrelsen deltog vid det Rundabordssamtal om energi och klimat som Länsstyrelsen i Skåne län, i egenskap av *Pilotlän för grön utveckling*, arrangerade för sydlänen i Malmö i oktober 2012.

Länsstyrelsen samordnar och leder tillsammans med Regionförbundet det strategiska arbetet för att öka tillgången på biogas, vilket är ett utpekat strategiskt område för Kalmar län. Länsstyrelsen har lämnat bidrag till Biogas Sydost för arbetet med att ta fram biogasstrategi för Blekinge, Kronobergs och Kalmar län. Bidrag har också lämnats till Biogas Sydost för att hålla samman ett nätverk av kommunala biogasintressenter i länet. Dessutom har Länsstyrelsen haft företrädare vid Biogas Sydosts medlemsmöten.

Länsstyrelsens uppfattning är att det, inte minst ur strategisk synpunkt, är viktigt att föregå med gott exempel när det gäller den egna organisationens miljö- och klimatpåverkande verksamhet. Därför har Landshövdingen under året beslutat om en intern samordningsgrupp för det interna miljöledningsarbetet. Gruppen är tvärasektoriellt sammansatt och består av fyra tjänstemän; nämligen ekonomichefen, inköps- och upphandlingschefen, servicechefen och klimat- och energistrategen. Gruppen ansvarar för det interna arbetet med såväl energi- som miljöledning.

Insatser för energiomställning

Länsstyrelsen har under året arbetat med ett strategiskt åtgärdsprogram för området Klimat, i vilket miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och Skyddande ozonskikt ingår. Arbetet med åtgärdsprogrammet påbörjades under hösten 2011 i och med den regionala miljömålsdagen, även detta med temat Klimat, och följdes upp i samband med det seminarium om Färdplan 2050 som genomfördes i Kalmar under våren 2012. Åtgärdsprogrammet färdigställs under våren 2013.

Länsstyrelsen arrangerade i maj ett seminarium om planer som verktyg för ett energismart samhälle i Oskarshamn. I planeringsgruppen deltog länsarkitekten vid Länsstyrelsen i Kalmar län. Målgrupp var kommunpolitiker, högre tjänstemän och planerare i Kalmar län samt angränsande län och inledningstalade gjorde Landshövdingen. Seminariet genomfördes i samverkan med Boverket, Energimyndigheten och Kungliga Tekniska Högskolan.

Vidare har Länsstyrelsen arrangerat utbildningar kring dels transporter och dels energiledning i kommuner under september månad. Utbildningarna genomfördes i Emmaboda kommun för att kommuntjänstemän och politiker även från angränsande Blekinge, Kronobergs och Jönköpings län skulle kunna delta. Utbildningarna genomfördes i samverkan med Energimyndigheten.

Länsstyrelsen medverkade aktivt i Länsstyrelsernas monter vid Energiutblick på Svenska mässan i Göteborg i mars. Länsstyrelserna hade till denna mässa gemensamt tagit fram ett informationsmaterial med exempel från det regionala åtgärdsarbetet.

Under ledning av Länsstyrelsen i Jönköpings län har Länsstyrelsen engagerat sig i en förstudie inför ett projekt om elbilar och infrastruktur för laddstolpar; Green Charge Sydost. Syftet med förstudien var att informera kommuner och andra strategiskt viktiga aktörer om det kommande projektet och att försöka få med dem i projektet. I Kalmar län deltar hittills 6 kommuner i projektet Green Charge Sydost

och leds av Blekinge Tekniska Högskola. I Kalmar län invigdes huvudprojektet genom en kick-off i Mönsterås där länsrådet inledningstalade kring vikten av förnybar energi, energieffektivisering och tvärsektoriell samverkan.

Under året har Länsstyrelsen i Kalmar genomfört en gemensam upphandling av Energibalanser för sydostlänen, det vill säga Kalmar, Blekinge, Jönköping och Kronobergs län. Länsstyrelsen i Kalmar har i sammanhanget företrätt alla länsstyrelser och regionförbund i dessa län. Syftet har varit att vara så kostnadseffektiv som möjligt och att få fram så bra och dessutom jämförbara energibalanser för regionerna som möjligt. Samtidigt upphandlades en sydostbalans för Småland-Blekinge att använda främst i EU-sammanhang samt ett uppföljningssystem för produktion och försäljning av förnybar energi i sydostregionen. Energibalansen är ett viktigt redskap för uppföljning av måluppfyllelse, för planering av strategiskt arbete samt att användas som underlag inför framtagandet av en handlingsplan för Klimatsamverkan Kalmar län 2013.

Stöd till kommuner och näringsliv

För att stödja kommunerna i deras arbete med att genomföra sina energi- och klimatsstrategier har länsstyrelsen tagit initiativ till en ansökan till Energimyndigheten om medel för att bland annat göra reseanalyser av kommunpersonalens resor i tjänsten samt till och från jobbet i fyra kommuner och att samordna uppbyggande av samlastningscentraler för kommunala inköp. Ansökan har beviljats och projektet kommer att pågå under 2013-2014. Länsstyrelsen står som sökande, skriver och har samordnat övriga deltagande parter i ansökan, nämligen Energikontor Sydost, Linnéuniversitetet, Regionförbundet och Sustainable Sweden Southeast.

Länsstyrelsen har också tagit initiativ till en ansökan till Energimyndigheten om medel för att öka energieffektiviseringen i små- och medelstora företag. Länsstyrelsen står som sökande, skriver och samordnar övriga deltagande parter nämligen Energikontor Sydost, Linnéuniversitetet, Regionförbundet och Sustainable Sweden Southeast. Beslut om medel har ännu inte fattats.

Länsstyrelsen har under året lämnat ett ekonomiskt bidrag till ett företagsseminarium om energieffektivisering. Seminariet ägde rum i Emmaboda och lockade många så väl stora som små företagare och intresset för energieffektivisering växer långsamt men stadigt bland företagare.

Inom ramen för Klimatsamverkan Kalmar län har Länsstyrelsen arrangerat träffar, främst för kommunernas och landstingets kontaktpersoner, om bland annat passivhus och strategier för energieffektiviseringsarbete i kommuner.

Länsstyrelsen har tagit initiativ till en arbetsgrupp med deltagande från kommunerna och landsting som ska ta fram förslag till hur kommuner och landsting kan klimatkompensera resor som sker med fossila bränslen. Arbetsgruppen har arbetat under hösten och förslaget kommer att läggas fram i mars 2013.

Främjande av förnybar energi

Biogas

Under året beslutade Länsstyrelsen genom landsbygdsprogrammet om ekonomiskt stöd till två biogasanläggningar, varav en nybyggnation av anläggning för rötning av stallgödsel och en ombyggnation av en befintlig anläggning. Totalt stödbelopp för de två anläggningarna uppgår till 2 820 000 kronor. Ytterligare en ansökan om stöd till ny biogasanläggning inkom under året, där handläggning fortfarande pågår.

Totalt i landsbygdsprogrammet beviljades under året 10 företag totalt 1 977 000 kr i stöd. Stödet avser investeringar som innebär nyanvändning eller nyproduktion av förnybar energi och/eller energieffektivisering.

Sol

Länsstyrelsen har under året mottagit totalt 31 ansökningar om stöd till solceller för elproduktion. Ansökningarnas totala stödbelopp uppgick till cirka 13 mnkr och en effekt om 2 100 kW. De pengar som tilldelats Kalmar län för året räckte dock bara till 10 av dessa ansökningar, till vilka Länsstyrelsen beviljade totalt cirka 2 350 000 kronor i stöd till för en effekt om totalt 192 kW. Denna effekt motsvarar en årlig produktion om cirka 188 000 kWh.

Sedan år 2009, enligt förordning SFS 2009:689, har Länsstyrelsen beviljat stöd till solceller om 7 738 000 kronor, motsvarande en effekt om 371 kW och en årlig produktion om cirka 378 000 kWh. Se vidare sakområde Hållbar samhällsplanering och boende.

Vind

Länsstyrelsen medverkade med egen monter vid den Nationella Vindkraftskonferensen i Kalmar den 23-24 maj. Syftet med Länsstyrelsens medverkan var att visa vad Länsstyrelsen gör i avseendet vindkraft och att besökare skulle kunna ställa sina frågor direkt till de handläggare som arbetar med frågorna. Länsstyrelsens vindkraftshandläggare, planhandläggare, klimat- och energistrateg och klimatanpassningssamordnare medverkade.

Länsstyrelsen deltog under året vid två studiebesök arrangerade av Nätverket för vindbruk vid Regionförbundet i Kalmar. Studiebesöken genomfördes på våren i Mönsterås kommun och på hösten i Torsås kommun. Syftet med Länsstyrelsens medverkan var att representera tillstånds-

och prövningsmyndigheten och besöken genomfördes som utflykter till två befintliga vindkraftsparker där bland annat verksamhetsutövaren, Regionförbundet och Länsstyrelsen fick berätta om sina roller i ett vindkraftsprojekt.

I Kalmar län finns nu cirka 140 vindkraftverk, vilken är en ökning med runt 15 verk jämfört med samma tidpunkt förra året. Total effekt för dessa 140 verk ligger nu på ca 200 MW.

Färdplan 2050

Länsstyrelsen har genomfört dialoger med olika företrädare i länet om hur den regionala nivån kan bidra till att en nationell klimatvision uppnås till 2050 på ett kostnadseffektivt sätt, den så kallade Färdplan 2050. Dialogerna genomfördes vid ett seminarium och redovisades i en särskild rapport till regeringen. Landshövdingen bjöd in till och inledningstalade vid seminariet.

41. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 Klimatanpassning inom utgiftsområde 20 med anledning av uppdraget att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Nationell samordning

Varje länsstyrelse svarar för att samordna klimatanpassningsarbetet i det egna länet. För att kunna byta erfarenheter och skapa samordningsvinster länen emellan har länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare bildat ett nationellt nätverk. Nätverket som helhet träffas två gånger per år. Kalmar län hade under året del av trepartnerskap för ordförandeskapet tillsammans med Värmlands och Västerbottens län och planerade samt genomförde det första mötet i april. Länsrådsgrupp 1 har det övergripande ansvaret för nätverket. Inom nätverket sprids information och gemensamma frågeställningar diskuteras. Vid behov tillsätts även arbetsgrupper för angelägna länsgemensamma frågor. Det finns även grupper som särskilt ska bevaka vissa intressen, till exempel en referensgrupp till

SMHI. En arbetsgrupp har även bildats tillsammans med länsstyrelserna i Västra Götaland och Jönköping för att likrikta GIS-skikten för klimat. Effektivt samarbete har även skett i sydostregionen där klimatanpassningssamordnarna samlats ett flertal gånger för erfarenhetsutbyte, diskussioner och problem respektive idéhantering.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen höll en länsplanedag i Kalmar den 17 april om klimatanpassning i den fysiska planeringen. Frågor som bland annat togs upp under dagen var riskerna med översvämning från stigande havsnivåer och ökad nederbörd samt hur man ska ta hänsyn till dessa framtida klimathot i den fysiska planeringen. Stort fokus lades på att visa vilka möjligheter klimatanpassning innebär när det gäller design och

attraktivitetshöjande insatser. Inbjudna inspiratörer var från RePosition och från DHI. I de efterföljande grupparbetena diskuterades frågor som

- 1) vilka de största klimatanpassningsfrågorna är i Kalmar län,
- 2) vilka hinder som finns för klimatanpassningsarbetet samt
- 3) hur vi ska förhålla oss till en stigande havsnivå.

Länsstyrelsen medverkade med föreläsningar i en klimatanpassningsworkshop som Kalmar kommun anordnade den 12 juni. Länsstyrelsen påtalade de krav som ställs på klimatanpassning i Plan- och bygglagen (PBL) samt hur länet kan komma att beröras av klimatanpassning och behovet av en klimatanpassningsplan. Risk och sårbarhetsanalys som ett viktigt instrument i klimatanpassningsarbetet togs också upp under dagen. Kommunens ledande politiker och cheftjänstemän deltog och diskuterade. Efter workshopen fick kommunens kontaktperson för klimatanpassning uppdrag att ta fram förslag på klimatanpassningsplan varför workshopen verkligen kan sägas fått stort gehör och efterföljder i Kalmar kommun.

DHI fick i uppdrag komplettera den tidigare klimatanalysen från 2010 med resultat från totalt åtta klimatscenarier vilka valdes från de så kallade ENSEMBLES-scenarierna. Uppdateringen som blev färdig i november 2012 omfattar ett antal utvalda klimatindex samt flödesanalyser för fem delområden och två framtida tidsperioder. Klimatanalysen kommer fungera som ett värdefullt planeringsunderlag inom både kommunal som regional verksamhet

På en workshop som Torsås kommun anordnade den 25 oktober redovisades resultaten från den uppdaterade klimatanalysen för kommunala politiker och tjänstemän. Länsstyrelsen avser att sprida resultaten från klimatanalysen både via workshops, hemsida som tryckt publikation.

Ett viktigt arbete under året har varit att medverka i länsstyrelsens översyn av kommunala planer i den fysiska planeringen. Behovet av klimatanpassning har framförts i flera översiktsplaner. Planer som granskats under året är bland annat

Västervik, Oskarshamn, Emmaboda och Högsby.

Länsstyrelsernas syn vad gäller klimatanpassning i fysisk planering finns att läsa i den av länsstyrelserna gemensamt framtagna skriften Klimatanpassning i fysisk planering- vägledning från Länsstyrelserna

(<http://www.lansstyrelsen.se/kalmar/sv/publikationer/planeringsunderlag/Pages/Klimatanpassning>) som gått ut till ca 80 mottagare runt om i landet. Bland mottagarna kan nämnas länets kommuner, regionförbund, landsting, trafikverk samt flera byggkonsulter.

En viktig del av klimatanpassningsarbetet är att informera om de effekter ett förändrat klimat kan få samt vad man kan göra för att hindra och lindra de negativa effekterna. Som ett led i Länsstyrelsens informationsarbete har länsstyrelsen under året varit ute och föreläst på ett flertal ställen i olika sammanhang. Kommunala träffar och workshops har nämnts tidigare. Utöver detta har länsstyrelsen även hållit klimatanpassningsföredrag på bibliotek, vattenrådsmöten, i dialogmötesträff med kommuncheferna, på Linnéuniversitet för miljöstudenter samt på ett seminarium om skogsfrågor anordnat av Skogsstyrelsen samt studenter på Hushållningssällskapets skola Helgesbo. Information om klimatanpassning läggs kontinuerligt ut på länsstyrelsen hemsida. För att klimatanpassningsproblematiken ska bli en naturlig del av beslutsprocessen arbetar länsstyrelsen med att lyfta frågan i olika sammanhang, där den negativa påverkan på klimatet annars skulle förbises. Under året har Länsstyrelsen medverkat i centrala, regionala och lokala samverkansmöten samt konferenser med påverkan eller beröring till klimatproblematiken som t ex. den nationella vindkraftskonferensen arrangerad i Kalmar.

Under året har klimatanpassnings-samordnaren i samarbete med Linnéuniversitetet fungerat som handledare åt en student vars examensarbete handlar om klimatanpassningsarbetet kring stigande havsnivåer i Kalmar läns kustkommuner. Arbetet utgörs av sammanställning av de svar som framkommit från enkätfrågor ställda till länets kommuner samt sammanställning av aktuellt forskningsläge

vad gäller havsnivåförändringar. Rapporten utgör en viktig del av det fortsatta arbetet kring anpassning till förändrad havsnivå längs Kalmar läns kuster.

Ett viktigt verktyg i arbetet med klimatanpassning är att tillgängliggöra resultat och scenarier på kartdatabaser, som underlag för bland annat kommunal och regional planering. Under året har därför klimatanpassningssamordnaren utbildat sig i klimatGIS.

Regional vattenförsörjningsplan för Kalmar län

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Kalmar län som påbörjades 2011 fortsatte under året med kommunvisa besök så att alla länets kommuner har besökts. Den 15 mars 2012 genomfördes en workshop med sakkunniga från kommuner och andra organisationer för att prioritera de viktigaste dricksvattenresurserna på regional nivå. För varje utvald vattenresurs gjordes en

beskrivning av storlek, förutsättningar och möjliga klimatförändringshot. Inom arbetet med regional vattenförsörjningsplan har även en klimatanalys upphandlats, kring hur ett representativt urval av grundvatten och ytvatten kan påverkas när det gäller kvantitet och kvalitet på kort respektive lång sikt. Uppdraget ska slutredovisas i början på 2013. Syftet med vattenförsörjningsplanen är att säkerställa tillgången till vattenresurser för dricksvattenförsörjningen i Kalmar län i ett flergenerationsperspektiv. Planen syftar dessutom till att stärka länets förmåga att hantera krissituationer kopplade till hot mot dricksvattenförsörjningen. Projektet finansieras förutom med anslaget för klimatanpassning även med medel från MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER ENERGI OCH KLIMAT

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,47	1,72	1,89
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,82	3,96	4,14
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,35	3,19	3,55
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	4 136	4 972	5 567
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	2,34	2,95	3,41
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1289	1160	1410
Antal beslutade ärenden	1321	1190	1313
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	36	1	2
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner ⁵⁾	51		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4031, Överklagande av beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser ⁶⁾	Ej aktuellt		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagande av beslut om lovärenden och förhandsbesked ⁷⁾	30		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamheterna 40* och 41*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 402 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 62.

⁶⁾ Nöjdindex för verksamhet 4031 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för deltagande 5 länsstyrelser är 30.

⁷⁾ Nöjdindex för verksamhet 4032 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 34.

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Antalet ärenden har minskat i samma omfattning som antalet årsarbeten. Året har präglats av ett antal komplicerade planärenden där Länsstyrelsen tvingats gå emot kommunernas önskemål. I ett fall slutade processen med att Länsstyrelsen till slut blev tvungen att upphäva en detaljplan. I flera av länets kommuner är bristen på kompetens inom plan- och bygglagsområdet stor och Länsstyrelsens begränsade personalresurser förmår inte alltid svara upp mot vissa kommuners behov av råd och stöd. "

Brucarundersökningen 402-Detaljplaner: Länsstyrelsen har under hösten 2012, dvs. före resultatet av brukarundersökningen, arbetat fram en arbetsmodell som bättre ska svara upp mot kommunernas behov av råd

och stöd i tidiga skeden. Modellen är framtagen i samråd med länets kommuner och implementeras i januari 2013.

Gällande brukarundersökningen 4032-överklagande av lovärenden; I undersökningen har frågor om bemötande, webbplatsens innehåll och information om hur man överklagar fått högst betyg. Lägst betyg är på i frågor gällande kompetens, öppen för dialog och "lätt att nå rätt person via telefon". Underbemanningen av jurister är en förklaring till att det är svårt att få kontakt och att ärendebalanserna har varit höga vilket begränsar möjligheten att diskutera ärenden, vilket kan uppfattas som en begränsad öppenhet till dialog.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Under 2011 minskade länets befolkning med 446 personer och under 2012 har länet ökat sin befolkning med 458 personer till totalt 233 548 länsinvånare. Kalmar kommun svarar för två tredjedelar av all nyproduktion av bostäder i länet. Men även i Kalmar krävs mycket attraktiva lägen för att bostadsproduktion ska komma till stånd.

Flera av länets kommuner är sysselsatta med att ta fram nya kommunövergripande översiktsplaner eller arbetar med fördjupningar för centralorterna. Översiktsplanerna befinner sig i olika skeden från samråd till utställning. Länsstyrelsen har upprättat en sammanfattande redogörelse för Mörbylånga kommun.

Linnéuniversitetets beslut att bygga nya universitetsbyggnader innebär en ny och expansiv utvecklingsfas i Kalmar kommun. Lokaliseringar i komplicerade, stadsintegrerade och sjönära lägen ställer stora krav på avvägning mellan olika intressen.

Den för länet mycket betydelsefulla turismnäringen ger upphov till flera detaljplaner för hotell, stugbyar, golfbanor mm.

Oskarshamns och Borgholms kommuner planerar för nya handelsområden i syfte att stärka sitt sällanköpsindex.

Den långa havskusten i länet genererar många planer med frågeställningar och tolkningar kring strandskyddet. Inlandskommunerna hyser stora förhoppningar om att de nya möjligheterna att bygga i strandnära lägen ska locka till sig nya länsinvånare. Klimatförändringar, översvämningsrisker och havsnivåhöjningar är mycket aktuella frågor i Kalmar län.

Länsstyrelsens prioritering inom sakområdet har varit; ärendehandläggning av alla plantyper (översiktsplaner, detaljplaner,) bidrag (radon, solceller, solpaneler, investeringsstöd till äldreboenden samt trygghetsbostäder). Samhällsplaneringsarbetet på Länsstyrelsen är starkt händelsestyrt och syftar till att ge bra service till kommunerna inom rimlig tid. Till övervägande delen har

Länsstyrelsen under året kunnat leva upp till förväntningarna att leverera yttranden inom överenskommen tid och kommunerna har haft möjlighet att komma på plansamråd och tidiga samrådsmöten efter behov.

För att ytterligare vässa Länsstyrelsens kompetens och för att stärka det tvärsektoriella arbetet inom sakområdet hållbar samhällsplanering och boende har en utbildning i miljöbalken och plan- och bygglagen genomförts med bred representation från Länsstyrelsens olika enheter under hösten 2012.

Vårens länsplandag ägnades åt temat *Klimatförändringar och stigande havsnivåer*. Länsstyrelsen medverkade även i ett seminarium för länets planerare om *Planering som verktyg för ett energismart samhälle*. Höstens länsplandag ägnades åt geologiska frågor i översiktsplan och detaljplan i samverkan med SGU (Sveriges geologiska undersökning). Länsstyrelsen har uppmanat kommunerna att följa de webbaserade utbildningarna i nya PBL Länsstyrelsen arrangerade under våren en länsbyggdag för att följa upp hur webb-utbildningarna och den nya lagen fungerar i praktiken inom byggområdet. Kommunerna lyfte bland annat frågor om de nya byggsanktionsavgifterna.

Länsstyrelsens bedömning är att de gemensamma länsplan/länsbyggdagarna fyller en viktig funktion för att uppnå en korrekt och likvärdig tolkning av den nya lagen. Aktuella rättsfall redovisas alltid som en stående punkt på dagordningen i syfte att främja en rättssäker tillämpning av bestämmelserna.

Planeringsunderlag för översiktsplanering

Länsstyrelsen i Kalmar län deltar i arbetsgruppen för planeringsunderlag inom ramen för Forum för hållbart samhällsbyggande. Kommunerna informeras kontinuerligt om nyheter och uppdatering av planeringsunderlagen i GIS.

Strandnära boende

Översynen av det differentierade strandskyddet är klart för Ölandskommunerna. Arbetet pågår i Västerviks kommun, i dialog med kommunen och med Östergötlands län. Det utökade strandskyddet är idag olika i de bägge länen och det är därför viktigt att översynen innefattar ett gemensamt synsätt över de administrativa gränserna.

Miljömålsarbete

Samhällsbyggnadsenheten deltar aktivt i arbetet med att anpassa miljömålen till länet och att verka för att dessa implementeras i kommunernas fysiska planering. Länsstyrelsen konstaterar att de nationella miljömålen, folkhälsomålen och jämställdhetsmålen behandlas i samtliga översiktsplaner. Även vattenfrågor, klimat- och energifrågor får stort utrymme i den kommunala planeringen.

Samverkan med Vattenmyndigheten

Länsstyrelsen i Kalmar är tillika Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt. I syfte att bättre integrera vattenfrågorna i den fysiska planeringen arbetar en planhandläggare halvtid på vattenmyndigheten. Vattenmyndigheten och samhällsbyggnadsenheten samverkar för att informera och utbilda länets och vattendistriktets planerare. Vattenfrågorna lyfts fram vid kommunbesök, plansamråd och länsplandagar. Ett nätverk med fokus på vattenförvaltning och fysisk planering har bildats i södra Östersjöns vattendistrikt för att stärka kopplingen mellan planhandläggare, vattenhandläggare och jurister. Det övergripande syftet med alla dessa aktiviteter är att den fysiska planeringen på sikt ska bidra till att miljö kvalitetsnormen för vatten uppnås i distriktets vattenförekomster.

Havsplanering

Länsstyrelserna, med undantag av länsstyrelserna i Jämtland, Dalarna, Värmland, Örebro, Västmanland, Jönköping och Kronobergs län, ska under året bygga upp kompetens och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i myndighetens havsplaneringsarbete. Arbetet ska bedrivas sektorsövergripande utifrån en

ekosystemansats och även omfatta inventering och analys av tillgängligt underlag för havsplanering. Dessa länsstyrelser ska även stödja och samordna kommunerna i deras arbete med havsplanering.

Länsstyrelserna i Västra Götalands, Kalmar och Västernorrlands län ska dessutom samordna de länsstyrelser som ligger inom samma havsplaneringsområde och etablera kompetens och rutiner för uppgiften. Berörda sektors- och expertmyndigheter bör involveras i arbetet. I syfte att genomföra uppdragen i 2012 års regleringsbrev på ett samordnat sätt har länsstyrelserna i Kalmar, Västra Götaland och Västernorrland valt att samverka i så stor utsträckning som möjligt för att nå ett effektivare genomförande. Det kunskapsutbyte som samordningen resulterat i har varit till nytta för samtliga tre länsstyrelser i arbetet för att bygga upp kompetens och rutiner för att bistå Havs- och vattenmyndigheten i myndighetens havsplaneringsarbete.

De samordnande länsstyrelserna har med start i mars 2012 anordnat telefonmöten en gång i månaden, där också Havs- och vattenmyndigheten deltagit vid vissa tillfällen. Aktuella frågor har diskuterats i syfte att förbereda och samordna havsplaneringsarbetet. På de tidigare mötena togs frågor som ansvarsfördelning i processen, arbetsformer och kunskapsunderlag upp. Senare diskuterades även informationsspridning, etablering av regionala nätverk samt förberedelser inför regionala dialogmöten/konferenser.

De samordnande länsstyrelserna har under 2012 deltagit i referensgruppsmöten som Havs- och vattenmyndigheten (HaV) ordnat. Boverket, SKL(svenska kommuner och landsting), Miljödepartementet och några kommuner har även deltagit. Vid mötena har kunskaps- och erfarenhetsutbyte stått i centrum.

En viktig fråga för samordnande länsstyrelser har varit informations-spridning. Utöver de diskussioner som förts under telefonmötena har länsstyrelserna tillsammans informerat om havsplanering vid Plan- och bostadsdagarna 30-31-maj, på möten inom ramen för FORUM för hållbart samhällsbyggande samt på workshop med

Boverket. Information om havsplanering vid respektive länsstyrelses hemsida har också samordnats.

Länsstyrelsen i Kalmar samordnar arbetet för havsplaneområdet Östersjön. Området består av kustlänsstyrelserna i Stockholm, Sörmland, Östergötland, Gotland, Blekinge och del av Skåne. Under 2012 har länsstyrelsen fokuserat på att skapa kontaktytor och nätverk för de aktörer som bedöms vara relevanta i första skedet av detta uppdrag. I första hand är det de sju kustlänsstyrelserna som är berörda samt de regionala samverkansorgan som finns inom området.

Eftersom uppdraget är helt nytt för Sveriges myndigheter finns troligen ett antal uppstartshinder som kan överbryggas genom ett samarbete både inom länsstyrelserna/kommunerna men främst genom vägledning från HaV. Avstämningsmöten med HaV är viktiga för kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte. Inom länsstyrelserna har arbetsformer över myndighetsgränser utvecklats under lång tid och i olika sakområden. I detta uppdrag tillkommer ett utökat geografiskt område som skall planeras.

I en handlingsplan (2012-10-24 Dnr: 400-7285-12 Dnr: 400-7285-12) för arbetet fram till rapporteringstillfället har Länsstyrelsen i Kalmar län beskrivit de aktiviteter som dragits igång under 2012. Av de punkterna kan nämnas:

Formera tvärsektoriell arbetsgrupp inom den egna länsstyrelsen.

Inom Länsstyrelsen i Kalmar län finns idag en grupp bestående av en marinbiolog, en fysisk planerare och en GIS-kompetens involverade. Likaså är några av cheferna engagerade för att kunna stötta arbetet. Utöver denna grupp har också en person med ansvar för samordningen anställts på deltid. För ytterligare hjälp har också en länsstyrelseperson med kunskaper i den norra delen av havsområdet kopplats in. En rekrytering av en processledare/handläggare för samordningen pågår och beräknas vara klart under början av 2013.

Påbörja kommunikationen inom respektive nätverk, länsstyrelser och kommuner.

Denna aktivitet har tagit merparten av nedlagd arbetstid. Som första initiativ skickades ett informationsbrev ut till de sju

länsstyrelserna liksom till regionala samverkansorganen. Informationen som gavs var kortfattat om uppdraget liksom det uppdrag som Havs- och vattenmyndigheten har. I brevet ombads alla organisationer att lämna namn på lämplig kontaktperson med bred förankring i sin organisation. Resultatet finns nu i form av namnlistor med kontaktuppgifter. Bilateral diskussioner har förts med ett antal av de ingående kontaktpersonerna för att på rätt sätt förankra handlingsplanen och förbereda för ett planerat kick-off möte. I slutet av januari kommer mötet att genomföras och det är Länsstyrelsens förhoppning att då ges mer information om hur lagstiftningsfrågan kommer att lösas. Som fokus vid detta möte kommer erfarenheter att spridas liksom möjlighet ges till en öppen diskussion för vilka roller de olika aktörerna kommer att få och hur arbetet mest effektivt kan komma att bedrivas.

Kustlänsstyrelserna inom havsområdet Östersjön har på olika sätt informerat sina kustkommuner om att arbetet med havsplanering är påbörjat. Detta kommer att underlätta den fortsatta processen då ytterligare direktkontakter behöver tas med berörda kustkommuner. Målet är att samla in och granska relevant underlagsdata för att under 2013 ha en första sk Nulägesbeskrivning för havsområdet. För att ensa och effektivisera arbetet krävs stöd från Länsstyrelsen i Kalmar län och nödvändiga riktlinjer från HaV.

Bostadsbyggande

Länsstyrelsen har idag ingen naturlig koppling till den kommunala boendemarknads-situationen, eftersom de tidigare statliga stöden upphört. Däremot fyller länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys en viktig funktion som planeringsunderlag för kommunernas bostadsförsörjning. Bostadsmarknadsenkäten för 2012 var klar i februari. I samband med årets analys inbjöd länsstyrelsen hyresgästföreningen, fastighetsägareföreningen, allmännyttan (SABO) samt Kalmar kommun för att inhämta djupare synpunkter på bostadsmarknadsenkäten och för att belysa de önskemål som Länsstyrelsen bör analysera särskilt. Ett särskilt möte anordnades även med byggbranschens aktörer, inklusive mäklare. Bostadsmarknadsenkäten ger Länsstyrelsen en god

överblick och kunskap om bostads-situationen i länet och analysen förfinas genom inspel från bostadsmarknadens olika aktörer. Årets analys har haft ett särskilt fokus på situationen för nyanlända invandrare och för hemlösa. Länsstyrelsen i Kalmar län har för år 2012 erhållit 128 000 kr för sitt uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet. Inom Länsstyrelsen delas uppdraget inom verksamheterna plan och jämställdhet. Under året har Länsstyrelsen genomfört en enkät till länets tolv kommuner med syfte att få information om de olika kommunernas behov i frågan. Länsstyrelsen har deltagit i ett höstseminarium med hemlöshets-samordnaren och deltagit vid dennes tillsynsbesök i Kalmar kommun. En handlingsplan för länets hemlöshetsarbete för 2012 har upprättats.

Av bostadsmarknadsanalysen framgår att bostadsbristen i centralorten finns i två tredjedelar av kommunerna. Särskilt i Kalmar kommun finns knappt inga lediga lägenheter vilket ställer till problem vid ombyggnationer när huset måste tömmas. Byggnation av hyresbostäder är i dagsläget inte lönsamt, vilket försvårar kretsloppet i byte av lägenheter från villa till hyresrätt. I inlandskommunerna finns tomma lägenheter, men efterfrågan är där inte särskilt stor. Inlandskommunerna har även det problemet att bankernas värdering av bostaden kräver en mycket stor kontantinsats. Bostadsbyggandet i dessa kommuner ligger därför på en mycket låg nivå. De flesta kommuner anger höga produktionskostnader och vikande befolkningsunderlag som hinder för nytt bostadsbyggande. Den finansiella krisen har gjort att villaproduktion och byggande av bostadsrätter har minskat.

I ett län med en ökad andel äldre människor är bostäder för denna åldersgrupp en viktig fråga. Enligt bostadsmarknadsenkäten 2012 anser 9 av 12 kommuner att behovet av trygghets-/äldreboende är täckt eller kommer att vara täckt inom de närmaste åren. Trots att ytterligare närmare 150 trygghets-/äldreboende byggs/planeras i länet anser två kommuner att bristen kommer att bestå även på längre sikt. En kommun har överskott på bostäder för äldre.

Under 2012 har tilldelade medel för radonsanering räckt till för länets behov. Däremot är de medel som har tilldelats Kalmar län för solceller enligt Länsstyrelsens (och enligt de sökandes) mening otillräckliga. Länsstyrelsen har endast kunnat ge bidrag till 38 av de 91 ansökningar som inkommit sedan 2009.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har under hösten genomfört en enkät i länets kommuner för att följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Analysen visar att byggnadsnämndernas tillsyn utgör en försvinnande liten del av verksamheten och att endast hälften av kommunerna har förändrat sitt arbetssätt beträffande tillsyn sedan den nya lagen trätt ikraft. Antalet anmälningar är i de flesta kommuner sällsynta och endast ett fåtal egeninitierade tillsynsärenden har registrerats.

Länsstyrelsen har även följt upp hur kommunerna har förändrat och anpassat sitt arbetssätt till den nya lagen. Enkäten visar att administrationen har ökat med nya PBL och att den i vissa kommuner tar mer tid i anspråk än själva bygglovsgranskningen. Endast två kommuner hade under 2011 fattat beslut om byggsanktionsavgifter.

Länsstyrelsen har under året deltagit i arbetet på nationell nivå med att ta fram en treårig tillsynsvägledningsplan. Planen kommer att implementeras under 2013.

Kommunernas efterfrågan på och behov av tillsynsvägledning, stöd och råd inom området hållbar samhällsplanering och boende är stor. Länsstyrelsens tillsyn har i första hand en proaktiv inriktning där tendenser till felaktig lagtolkning motverkas och förebyggs i ett långsiktigt perspektiv. Genom kommunbesök och enkäter ges möjlighet att fånga upp frågeställningar och behov av att ta upp särskilda frågor på länsplan- och/eller länsbyggdagar.

Uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen

Länsstyrelserna har i samband med uppföljningen särskilt analyserat hur och vilket genomslag planeringsunderlaget vad gäller olika nationella mål, riksintressen, övriga statliga intressen, regionala intressen och mellankommunala intressen fått i den

kommunala fysiska planeringen samt hur kommunerna förändrat och anpassat sitt arbetssätt till den nya plan- och bygglagen. Enligt Länsstyrelsens bedömning är det främst mellankommunala frågor och översiktsplanernas koppling till den regionala utvecklingsstrategin som behöver utvecklas i den kommunala planeringen.

Den nya strandskyddslagen, med möjlighet till LIS (landsbygdsutveckling i strandnära

lägen), har ännu inte gett någon märkbar positiv effekt på nybyggnationen i inlandskommunerna. I kustkommunerna krockar ofta önskemål om strandnära boende med strandskyddslagens regler. Nya detaljplaner i låglänta strandområden vid kusten, som syftar till att omvandla äldre fritidshusområden till permanentbostäder, stoppas i flera fall av översvämningsriskerna.

Tabell 4.1

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2012	2011	2010
Boverket: Engångsbidrag	3 336	4 643	34 046
Boverket: Periodiska bidrag totalt	210	2 027	6 425
Totalt	3 546	6 670	40 471
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år</i>	0	0	377

Källa: Boverket**Kommentarer Tabell 4.1**

De periodiska stöden håller totalt sett att fasas ut men även engångsbidragen minskar. Det beror bl.a. på att staten inte prioriterar dessa stöd.

Tabell 4.3

Beslut om stöd (antal första beslut)	2012	2011	2010
Reguljära stöd			
Radonbidrag egna hem	105	83	91
Tillfälliga stöd			
Konvertering från direktverkande elvärme	0	9	77
Bidrag till solvärme	1	87	105
Investeringsstöd äldreboendestäder	3	3	1
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	19	58	42
Beslut om avslag/avskrivning	1	1	2
Beslut om återkallande	16	34	51
Beslut om utbetalning	135	203	313
Beslut om omprövning efter utbetalning	1	0	10

Källa: Boverket**Kommentarer Tabell 4.3**

Stöden för radon håller sig runt 100 ärenden per år. Ibland när kommunen har gjort en kampanj med radonundersökningar kan antalet ansökningar öka. Solvärmebidraget har nu upphört (31 dec 2011) för nybeviljande. Antalet ansökningar för äldre-/trygghetsbostäder är lågt eftersom det är en stor egenkostnad med ca 90 % av produktionskostnaden. Kalmar län har många små kommuner och enligt bostadsmarknadsenkäten verkar behovet vara fyllt. Behovet verkar dock finnas fortfarande i kustorterna.

Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER NATURVÅRD, MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	28,15	29,06	30,34
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	33,01	30,43	27,85
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	33,48	33,46	34,30
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	83 803	78 915	76 376
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	47,41	46,83	46,83
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	2291	2092	2043
Antal beslutade ärenden	2243	1978	2013
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	124	94	67
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	17 295	58 199	42 276
Varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet, VÅS 555*			
Beslutade tillsynsärenden, (st)	356	427	362
Totala verksamhetskostnader inkl OH vht 555*, (tkr)	1 172	980	1 048
Kostnad per tillsynsärende, (kr/st)	2371	2296	2895
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd ⁵⁾	54		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 551, prövning av miljöfarlig verksamhet (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning) ⁶⁾	54		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 5*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 521 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 64.

⁶⁾ Tilläggsundersökning- Nöjdindex för verksamhet 551 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de fyra medverkande länsstyrelserna är 58.

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

De varierande siffrorna angående bidragsutbetalningar beror främst på saneringsåtgärder för förorenad mark och aktiviteten i de olika projekten.

Nöjdindex för verksamhet 521 är betydligt lägre än genomsnittet. De fyra främsta områdena för utveckling är att Länsstyrelsen tydligare motiverar besluten, är öppna för dialog, är engagerade och intresserade och att svar sker snabbare på e-posten. Länsstyrelsen tar dessa signaler på allvar och kommer under 2013 att på avdelnings- enhets- och arbetsgruppsnivå diskutera bemötandefrågor och motiveringar av beslut. Den resursförstärkning som skett 2012 och 2013

förväntas förkorta handläggnings- och svarstider.

Nöjdindex för verksamhet 551 är något lägre än genomsnittet. Glädjande är förtroendet för Länsstyrelsens kompetens på området, som är betydligt högre än genomsnittet. Det främsta förbättringsområdet är handläggningstiderna. Dessa förväntas minska dels genom de handläggartjänster som möjliggjorts genom ökat anslag för arbete med miljöprövningsärenden, dels genom de olika åtgärder som vidtagits för att effektivisera handläggningsprocessen. Till dessa hör bl a en uppdelning i en prövnings- respektive tillsynsgrupp av

handläggarna för ett mera fokuserat arbetsätt och en översyn av arbetsgången i Miljöprövningsdelegationen.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Naturvård

Kalmar län har genom sin mångfald av miljöer och sitt geografiska läge ett mycket rikt växt- och djurliv och därmed ett stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i Sverige. Miljöer som i första hand förekommer i Kalmar län och som länet har ett extra stort ansvar för att bevara och sköta är alvarmarker, sjömarker, inklusive strandängar, rikkärr på Öland och ekmiljöer. Skärgården och det eklandskap som finns i stora delar av länet har höga värden knutna både till det öppna odlingslandskapet och till de mer slutna miljöerna. Den lilla rest av slåtterängar som finns kvar i länet och i Sverige har också hög prioritet, liksom öppna sandiga marker. I länet finns också skogar med mycket höga skyddsvärden t.ex. ädellövskog och ek-hasselskog i Mittlandsskogen på Öland och brandpräglade blandskogar med Allgunnen och Hornsööområdet som ett kärnområde.

För vissa arter utgör förekomsten i Kalmar län en väsentlig del av deras population i landet eller i världen. I Kalmar län finns 49 % av landets hotade arter. Vissa av dessa arter har sina enda nordiska förekomster i länet och ytterligare 107 arter förekommer endast i Kalmar län i Sverige. Av de ca 220 åtgärdsprogram för hotade arter som finns eller är under utarbetande berör ungefär hälften Kalmar län. 20 åtgärdsprogram-arter har sin enda kända förekomst inom länet och ytterligare ett 50-tal har sin största utbredning här.

Tyvärr är trenden för biologisk mångfald i länet negativ. I Artdatabankens rapport *Arter och naturtyper i habitatdirektivet - tillståndet i Sverige 2007* har hotbilden bedömts och många av de arter och naturtyper som bedöms som mest utsatta finns i Kalmar län. Antalet arter som bedöms som hotade har inte minskat och många miljö-mål med slutår 2010 har inte uppnåtts.

Medelstillsdelningen till arbetet Åtgärdsprogram för hotade arter har minskat de senaste åren och därmed möjligheten att genomföra åtgärder utanför de skyddade

områdena. Här finns stora behov att restaurera biotoper för de mest utsatta arterna och att skapa grön infrastruktur mellan olika biotoper. Under 2012 har Länsstyrelsen enbart kunnat arbeta med ett fåtal av alla åtgärdsprogram som är aktuella i länet.

Vattenvård

Länets vattenarbete styrs av miljömålen samt vattenförvaltningens mål om god vattenstatus. För att nå dessa mål jobbar Länsstyrelsen med övervakning av vatten, bedömning av tillstånd i länets vatten, framtagande av åtgärdsplaner, samverkan samt finansiering och samordning av åtgärdsarbetet i länet. Ett viktigt arbete är även att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av vatten vid prövning och tillsyn enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.

Miljöövervakning av vatten

Under året har ordinarie övervakning pågått enligt *Program för regional miljöövervakning i Kalmar län 2009-2014*. Utöver detta har Länsstyrelsen provtagit och övervakat vattendirektivets prioriterade ämnen (t ex tungmetaller, bekämpningsmedel, ftalater) i grund- och ytvatten. I sjöar och kustvatten har prover även tagits i sediment och biota.

Övervakning i länets vatten sker till största delen genom den statligt finansierade uppföljningen av kalkningsverksamheten samt den recipientkontroll som finansieras av verksamhetsutövare med påverkan på vatten. Under 2011 påbörjades ett projekt tillsammans med länets kommuner i syfte att ta fram en gemensam strategi för recipientkontrollen i länet samt för att öka deltagandet. Projektet har under året fortgått inom Miljösamverkan sydost. Slutrapportering kommer att ske under våren 2013. I detta arbete har Ljungbyån använts som pilotområde. Resultatet av detta projekt kommer förhoppningsvis leda till en förbättrad övervakning av länets vatten och att länet därmed får ett effektivare åtgärdsarbete. Projektet syftar

även till ett samordnat tillsynsarbete mellan kommuner och Länsstyrelsen på avrinningsområdes nivå. För att samordna arbetet och utbyta erfarenheter mellan distriktets länsstyrelser har Länsstyrelsen deltagit i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för övervakning.

Bedömning av miljötillståndet i länets vatten

Extra insatser har gjorts under året för att utvärdera och presentera data från den regionala miljöövervakningen. Resultaten visar bl a på en pågående brunifiering i många av länets vatten. Något som kan få en negativ effekt på såväl de akvatiska ekosystemen som på dricksvattensförsörjningen. Närsaltsnivåerna i länets vattendrag är generellt låga, men höga halter uppmäts i kustnära områden, framförallt i södra länet. Resultaten visar på att det krävs ytterligare åtgärder för att vi ska nå uppsatta mål för vattenmiljön. Materialet är publicerat på Länsstyrelsens hemsida.

Arbetet med karakterisering inom vattenförvaltningen har 2012 fokuserats på insamling och kvalitetssäkring av data inför den statusklassning samt påverkans- och riskanalys som ska genomföras under 2013. Detta arbete har delvis skett på uppdrag av Vattenmyndigheten inom *Dataförsörjningsprojektet*. Fokus för länets arbete har varit fysikalisk-kemisk data samt miljögiftsdata. För att samordna arbetet och utbyta erfarenheter mellan distriktets länsstyrelser har Länsstyrelsen deltagit i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för grundvatten, försurning, övergödning, miljögifter och fysisk påverkan.

Länsstyrelsen har även deltagit i vattenmyndighetens nationella projekt *Nationell Hydromorfologisk modellering* med syfte att ta fram förbättrade bedömningsgrunder inom vattenförvaltningen för att bedöma fysisk påverkan.

Åtgärdsplaner för vatten

Arbetet som påbörjades under 2011 med framtagande av underlagsdokument till vattenförvaltningens åtgärdsprogram har fortsatt under 2012. Delar av materialet har även publicerats på Länsstyrelsens hemsida. Dokumenten är fortfarande under uppbyggnad och kommer att kompletteras

fram till att nästa åtgärdsprogram fastställs under 2015. Dokumenten kommer i sin slutliga form att bestå av 4-5 delar, där del ett innehåller bakgrundsfakta om åtgärdsområdet, medan delarna två och tre tar upp de miljöproblem som finns i ytvatten respektive grundvatten. De avslutande delarna kommer att behandla åtgärder och prioritering av dessa. En viktig del i detta arbete är att sammanställa planeringsunderlag i form av kartläggande av var det finns verksamheter med eventuell negativ påverkan på vattenkvaliteten. Detta är en förutsättning för det fortsatta åtgärdsarbetet. Externa aktörer har informerats samt uppmanas att kommentera material och komma in med ytterligare viktiga uppgifter. Samordning av arbetet mellan distriktets länsstyrelser har framförallt skett genom deltagande i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för åtgärdsprogramsunderlag.

Viktiga förutsättningar för kommande vattenarbete är även det pågående arbetet med framtagande av en marin strategi och våtmarksstrategi för Kalmar län.

Inom *”Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt”* har Länsstyrelsen Kalmar län, under 2012 fortsatt arbetet med att färdigställa så kallade kunskapsöversikter för de avrinningsområden och kustområden som länet har huvudansvar för. Därtill omfattar insatserna i Kalmar län en kulturhistorisk dokumentation av elektriska vattenkraftverk och deras kulturmiljöer. Se vidare sakområde kulturmiljö, uppdrag 69, rubrik Kulturmiljö och vattenförvaltning.

Samverkan vatten

Under året har Länsstyrelsen deltagit i ett trettiotal möten, vattendragsvandringar samt utbildningar för att samverka och öka kunskapen kring frågor som berör vatten och vattenförvaltningen. Samverkan har skett med bl a vattenråd, länets kommuner, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten.

I länet finns idag elva vattenråd. Under 2012 anordnade länsstyrelsen utbildning i vattenförvaltning för fem av länets vattenrådsstyrelser. I slutet av året anordnade och deltog Länsstyrelsen en träff för samordnare i distriktets vattenråd. Samordning och erfarenhetsutbyte mellan

distriktets länsstyrelser har framförallt skett genom deltagande i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för vattenråd.

Länsstyrelsen deltar även i Leader-projektet *Alsterån i balans*. Projektet syftar till att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för Alsterån för att nå god status. Förhoppningen är att åtgärdsförslag som presenteras i *Underlag för åtgärdsprogram* (se rubrik Åtgärdsplaner för vatten) och det lokala åtgärdsprogrammet ska leda fram till ett gemensamt åtgärdsprogram för Alsteråns avrinningsområde.

Åtgärdsarbete i vatten

Ett antal planer ligger till grund för länets åtgärdsarbete bl a *Regional kalkåtgärdsplan 2011-2015*, *Regional åtgärdsplan för biologisk återställning i kalkade vatten i Kalmar län 2007-2010*, *Fiskvårdsplan i Kalmar län* och åtgärdsprogram enligt vattendirektivet för Södra Östersjön.

För att minska läckaget av närsalter pågår rådgivning riktad till lantbruket genom *Greppa Näringen*, framtagande av planeringsunderlag och genomförande av åtgärder inom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) samt åtgärder finansierade via landsbygdsprogrammet. För att minska effekterna av försurning pågår sedan flera decennier kalkning av sjöar och vattendrag. Åtgärder har genomförts för att återskapa rekryteringsplatser och vandringsmöjligheter för fisk vilket även har en positiv effekt för många andra vattenorganismer.

Genomförande av vattenåtgärder har skett i viss omfattning via LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) i länet. Under hösten 2011 kom tolv nya LOVA-ansökningar och i mars 2012 beviljades sex av dessa ansökningar. I Kalmar län har det mellan 2009 och 2012 förmedlats ca 22 mnkr i LOVA-medel till 39 projekt.

Länsstyrelsens LOVA-koordinator har under året deltagit i ett par möten (under vår och höst) för LOVA-koordinatorer i Göteborg och HaV där bl a Kalmar läns LOVA-VA (vatten och avlopps)-planeringsprojekt för elva av länets tolv kommuner uppmärksammades. Det är främst kommuner som sökt dessa LOVA-medel och förhoppningen var att även ideella organisationer som vattenråd skulle kunna söka inför 2013. Men eftersom det är

neddragningar för LOVA under 2013 finns det just nu inga medel att söka för nya LOVA-projekt.

En viktig uppgift för Länsstyrelsen under kommande år är att uppfylla miljö-kvalitetsnormerna (MKN) för vatten. En del i detta arbete är uppfyllande av *Åtgärdsprogram för Södra Östersjön 2009-2015*. Länsstyrelsen har under 2012 påbörjat arbete med översyn av verksamheter som kan vara av behov av omprövning för att länet ska nå MKN för vatten samt säkerställa att verksamhetsutövare genomför nödvändig egenkontroll. Länsstyrelsen har även tagit fram en plan för länets vattenrelaterade åtgärdsarbete, *Plan för vattenrelaterat åtgärdsarbete på Länsstyrelsen i Kalmar län 2010- 2015*.

Bedömningen är att takten inom åtgärdsarbetet behöver öka för att uppsatta mål inom miljömålsarbetet och vattenförvaltningen ska uppnås i Kalmar län till 2015, 2021 samt 2027. Länsstyrelsen ser behov av att jobba mer proaktivt samt stärka samordningen av länets åtgärdsarbete. Helhetsanalyser behöver göras både på en geografisk skala och utifrån alla de olika miljöproblem som berör vatten. Exempel på detta är översvämningsproblematiken i Emån.

Fiskevård

Se under sakområdet Fiske.

Viktigaste insatserna, Vattenförvaltningens arbete i Södra Östersjöns vattendistrikt

Att vara vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt är ett uppdrag Länsstyrelsen i Kalmar län har haft enligt vattenförvaltningsförordningen sedan 2004. I uppdraget ingår att samordna vattenförvaltningens insatser främst mellan distriktets sju länsstyrelser. För att effektivisera samordningen är distriktet uppdelat i sju delområden utifrån avrinningsområden med en huvudansvarig länsstyrelse.

Under 2012 har arbetet med att färdigställa den andra cykelns samrådshandling av *Översikt av väsentliga frågor* varit i fokus. En lika viktig insats har varit att förbättra de sedan tidigare rapporterade

miljöövervakningsprogrammen. En interimistisk rapportering av genomförda åtgärder har också lämnats till Havs- och vattenmyndigheten för vidare rapportering till EU-kommissionen.

Insatser på distriktsnivå:

Vattenmyndigheten samordnar och stödjer länens beredningssektariat i vattenförvaltningsarbetet genom att ha regelbundna möten för information och diskussion, driva kompetensnätverk, anordna workshops mm. Under 2012 har Vattenmyndigheterna gemensamt arbetat med att förbättra flera sk hjälpredor (stöddokument för mer likartad bedömning), tagit fram nationellt underlag för bedömning av hydromorfologiska kvalitetsfaktorer och samlat in konsulters data om vattenkvalitet genom ett dataförsörjningsprojekt, allt i syfte att underlätta länens klassificeringsarbete av vattenförekomster under 2013. När det gäller stöd till länen i åtgärdsarbetet har, riktlinjer och tidplan för underlagsdokument till åtgärdsprogram, webverktyget LEGO (Lättillgängligt, Enkelt, Gemensamt och Optimalt webbaserat publiceringsverktyg för underlagsdokument), Åtgärdsbibliotek och Åtgärdsmodul i VISS-verktyget, utvecklats vidare under året.

Den sedan tidigare sammansatta grupperingen av chefer (Vattensamordnande chefsgrupp) från de i distriktet ingående länsstyrelserna har haft stor betydelse för att strategiska beslut och viktig information har kunnat hanteras smidigt mellan kansliet och länsstyrelsernas olika beslutsnivåer.

Att engagemanget och aktiviteterna i distriktet har ökat successivt kan avläsas av bl a antalet vattenråd som nu är 36 stycken inom distriktet. Vattenråden, som bäst beskrivs som ett lokalt dialogforum över ett avrinningsområde, kan bestå av representanter från alla aktörer med intresse för vattnet i sitt område. Vanligtvis är kommunerna involverade och även branschorganisationer som LRF finns med. Genom vattenrådets insatser kan flera av de åtgärder realiserats som är nödvändiga att genomföra för att uppnå god vattenstatus. Länsstyrelserna inom distriktet är starkt drivande och stödjande i vattenrådsarbetet.

Projektet ”Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt” har pågått även under detta år. Sju länsstyrelser medverkar. Bland annat sammanställs befintlig kunskap som underlag för prioritering av fortsatt arbete. Materialet tillgängliggörs via webben och gör det därför möjligt för kommuner eller andra aktörer att ta del av resultaten. Projektet har varit finansierat från tre håll; länsstyrelserna, vattenmyndighetens kansli och Riksantikvarieämbetet. Detta gör att det också finns en stark drivkraft att samarbeta i projektet. Riksantikvarieämbetet har i olika sammanhang framfört att detta är ett väl fungerande projekt avseende såväl metod som samarbetsform. Insatserna syftar till att effektivisera och kvalitetssäkra åtgärdsarbetet kopplat till vattendirektivet och det tvärssektoriella miljömålet Levande sjöar och vattendrag.

VÅRDA-vatten (Verktyg för Åtgärder, Regionalt Deltagande och Analys)-projektet har drivits av Vattenmyndigheten för Södra Östersjön sedan 2010 i syfte att ta fram underlag för kostnadseffektiva åtgärder mot övergödning. Under 2012 har ett samarbete med Biogas Syd slutförts där syftet varit att via en vattenkvalitetsmodell undersöka biogasgrödors effekt på näringsförluster från åkermark inom Tullstorpsåns avrinningsområde. Projektet har tillgång till 5 vattenkvalitetsmodeller inom Södra Östersjöns vattendistrikt (Skånes sydvästra kustområde, Vinneå, Lyckebyån, Öland, Svartån samt Söderköpingsån). Sammanfattningar av modellresultat (källfördelningar för kväve och fosfor) från dessa modelluppsättningar har producerats under 2012 och skall tillgängliggöras under 2013.

Kopplat till *VÅRDA vatten* finns fler närliggande projekt som t.ex. *MOMENT* (initiering av lokala, ideella vattenråd för konkret genomförande av EU: s vattendirektiv) och *WAB (Wetlands, Algae, Biogas - A Southern Baltic Sea Eutrophication Counteract Project)* som är ett projekt inom EU: s South Baltic Program. Det senare projektet är ett samarbete mellan 11 partnerorganisationer i Sverige och Polen. Ett mål med projektet är att skapa ett system för reduktion av övergödning genom insamling av marina

substrat som alger, musslor och vass till biogasproduktion.

Vattendistriktet erhöll medel att fördela till de ingående länsstyrelserna för tillsyn av damm-anläggningar, vilket samordnades av kansliet. Länsstyrelsen i Kalmar län fick detta år även ansvar att starta samordningen av processen kring havsplanering för sju kustlänsstyrelser inom havsområdet Östersjön. Projektet skall leda till att underlag levereras till Havs- och vattenmyndigheten (HaV) inför framtagandet av en havsplan för Östersjön.

Insatser på nationell nivå:

Samarbetet mellan de fem vattenmyndighetskanslierna har fortsatt under året i nära samarbete med Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Särskilt viktigt har samarbetet varit för att få en gemensam syn på arbetet med miljöövervakning och underlag för att ta fram ett mera konkret åtgärdsprogram inför beslutet 2015. Som en viktig grund har både engagemang och pengar lagts på förbättring av ekonomiska analyser. Dessa analyser är viktiga för att kunna göra rätt avvägningar mellan behov av åtgärder och kostnader. Med andra ord att "kunna göra rätt insats på rätt plats till rätt kostnad". Projektet "Ekonomisk analys av vattenanvändningen" har drivits av Vattenmyndigheten för Södra Östersjön sedan april 2012 med syfte att beskriva vilka vattenanvändarna är, hur de påverkar vattenanvändningen och vilken betydelse de har i samhällsekonomin, samt kartlägga VA tjänsternas intäkter och utgifter. Samarbete med Näringslivets branschorganisationer har initierats med fokus på dessa frågor.

Ett fortsatt intresse från branschorganisationerna är hur tillämpningen av delegationernas beslut inte minst hur miljö kvalitetsnormerna (MKN) kommer att påverka verksamheterna. Vattenmyndigheterna följer med intresse hur olika miljömyndigheter och mark- och miljödomstolar tolkar tillämpningen.

VISS <www.VISS.lansstyrelsen.se> har utvecklats ytterligare under året – framförallt inom rapporteringen till EU-kommissionen av övervakningsprogram, interimistisk rapportering av åtgärdsprogrammets uppföljning samt marina direktivet på uppdrag från HaV.

VISS Åtgärdsbibliotek har färdigställts med möjlighet att koppla samman åtgärder med vattenförekomsterna i VISS. En revidering av vattenförekomsterna från SMHI har även genomförts. Antalet användare av VISS har fortsatt att öka och har nu 500 unika besökare dagligen. Även internationellt har VISS rönt uppmärksamhet med besök från Irland, Norge, Finland och Island. Ansvaret för utveckling och drift av VISS ligger på Länsstyrelsen i Kalmar län med finansiering från HaV.

Miljö-och hälsoskydd

Länsstyrelsen har under 2012 prioriterat ärenden som bidrar till samhällsutvecklingen före den egeninitierade tillsynen inom miljöområdet. Det innebär att tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet samt prövningar av dispenser, anmälningsärenden och samråd enligt 7, 11 och 12 kap. miljöbalken har prioriterats. Konsekvenserna av detta är att efterlevnaden av de beslut som fattas inte kontrolleras genom tillsyn, vilket i förlängningen kan påverka både miljön och förtroendet för Länsstyrelsen som tillstånds, tillsyns och tillsynsvägledande myndighet.

Länsstyrelsens har under 2012 lagt mycket arbete på att koncentrationen av tillståndsprövningar enligt 9 kap miljöbalken från Kronobergs län till Kalmar län ska ske så bra som möjligt. Länsstyrelsen har samverkat med dels de tolv koncentrationslänsstyrelserna för att ensa hanteringen av tillståndsärenden i Sverige och dels med avlämnadelänet Kronoberg för att överlämnandet ska gå så smidigt som möjligt för de företag som planerade att eller redan hade lämnat in en tillståndsansökan till länsstyrelsen i Kronoberg.

Den fortsatt dominerande branschen gällande tillståndsprövningar är vindkraft. Nästan en fjärdedel av Länsstyrelsens resurser riktade mot prövning hanterar vindkraftsfrågor och inget talar för att kulmen har nåtts i antalet tillståndsansökningar. Ärendena är mycket komplexa och bedömningarna är svåra vad gäller påverkan på natur och specifika arter men också landskapsbild och människors hälsa. Ett problem som dessutom har dykt upp under senare år är att flera bolag söker tillstånd inom samma påverkansområde och därmed låser upp varandra. Om inte de

sökande bolagen kan lösa frågan
sinsemellan så blir det upp till
Länsstyrelsen att ge företräde åt ett bolag.
Detta är en extraordinär och därför
tidskrävande fråga att hantera.

Redovisning enligt regleringsbrev

46. Länsstyrelserna ska utveckla och genomföra regionala åtgärdsprogram i bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Arbetet med åtgärdsprogrammen ska översiktligt redovisas.

Länsstyrelserna ska särskilt redovisa viktigare insatser inom de miljöpolitiskt prioriterade områdena: klimat, havsmiljö (i berörda län), biologisk mångfald samt giftfri miljö.

Arbetet med regionala åtgärdsprogram

Åtgärdsarbetet pågår på många håll i länet. Flera av länets kommuner har sökt LOVA- och LONA-medel för att genomföra angelägna projekt som syftar till att miljön förbättras och att miljö kvalitetsmålen uppnås. Även inom Landsbygdsprogrammet söker länets aktörer medel för att genomföra åtgärder som förbättrar miljön.

Det är viktigt att allt arbete som genomförs sker med ett tvärsektoriellt arbetssätt. Våtmarksuppdraget, vattenförvaltningsarbetet och det nyligen startade arbetet med samverkan för naturvård är exempel på detta.

Syftet med regionala åtgärdsprogram är att samordna arbetet som sker i regionen för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Arbetet skall ske tvärsektoriellt och målet är att alla aktörer skall bidra till åtgärdsprogrammets genomförande. Ett viktigt syfte med åtgärdsprogrammen är att hitta de problem som är svårlösta och som kräver extra insatser.

Under 2012 har arbetet med att ta fram regionala åtgärdsprogram fortsatt. Det sker inom fem temaområden. Under våren genomfördes bl a tre halvdagsträffar där länets aktörer inbjöds för att diskutera vilka åtgärder som skall ingå i åtgärdsprogrammen. De fem teman som ska ta fram fem regionala åtgärdsprogram är:

- Landskap gällande miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.
 - God bebyggd miljö gällande miljö kvalitetsmålen God bebyggd miljö och Säker strålmiljö.
 - Klimat gällande miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft samt Skyddande ozonskikt.
 - Vatten gällande miljö kvalitetsmålen Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker
 - Giftfri miljö gällande miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö
- Under 2012 har även en struktur för åtgärdsprogrammen tagits fram.

Klimatarbetet och miljömål

Energiomställningen, inkluderande energieffektivisering och ökad andel förnybar energi, är ett arbete som i miljömålssammanhang främst ligger inom miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. En avgörande faktor för att klara miljömålen inom klimatområdet är att ställa om energisystemet från fossila bränslen till förnybara. Kalmar län tillgodoser idag över 65 % (2010) av sitt energibehov med energi från förnybara källor och trenden pekar på att andelen ökar. Ett övergripande mål för energiomställningen i Kalmar län är att till

2030 ersätta fossilt bränsle med förnybar energi så att inget nettoutsläpp av fossil koldioxid sker från länet och samtidigt minska energianvändningen så mycket som möjligt. (Se vidare sakområde Energi och klimat, uppdrag 40).

Havsmiljöarbetet och miljömål

Intresset för havsmiljöfrågorna är fortsatt stort på regional nivå, vilket inneburit att Länsstyrelsen har deltagit i möten med centrala verk samt främjat havsmiljöarbetet genom att hålla föredrag och leda diskussioner med fokus på havsmiljö, (vattenförvaltning, Baltic Sea Action Plan, God Havsmiljö 2020 m.m.) i samband med bl a besök i länets kommuner och vid möten med externa aktörer. Länsstyrelsen har beviljat ansökningar till länets kommuner för genomförandet av havsmiljöåtgärder genom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt)-finansierade åtgärder som t.ex. etablering av musselodling, skapande av våtmarker, båtlatriner i kustbandet, båtbotentvättar mm. Detta har bl a resulterat i att det idag finns ca 25 st latrintömningsstationer för fritidsbåtar väl fördelade längs Kalmar läns kust.

Vidare fortsätter Länsstyrelsen arbetet med t ex Greppa Näringen, tillsyn av avloppsreningsverk och saneringen av Oskarshamns hamn. Länsstyrelsen är också aktiv part i flera havsmiljörelaterade projekt, bl.a; *Life Balt Coast* vars syfte är att bidra till att bevara kustnära laguner samt de arter som trivs i dessa miljöer; *AQUABEST* som har till syfte att utreda möjligheter för storskalig musselodling; *Biogas – marina substrat* som har till syfte att utreda möjligheter att nyttja vass, musslor och alger för biogas. Länsstyrelsen har under året lyft marina frågor och marin havsplanering i samband med samråd kring översikts- och detaljplaner, och har i dessa sammanhang sett att det finns ett stort behov av en samlad marin strategi för länet. En sådan marin strategi skulle i så fall behandla länets kustvatten, sammanfatta nuvarande kunskaps- och skyddsläge samt visa inriktningen på det framtida arbetet med länets kustmiljöer. Strategin behövs bl a för att länet ska kunna arbeta med långsiktig planering och förvaltning av kustmiljöerna, samt kunna nå mål uppsatta inom framförallt miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*.

Denna strategi bör tas fram i bred samverkan med länets kommuner och berörda aktörer. En första ansats till en sådan marin strategi har tagits och Länsstyrelsen har sökt medel via Havs- och vattenmiljöanslaget men inte fått någon finansiering för detta arbete.

Under året har Länsstyrelsen låtit inventera grunda marina områden, inom ramen för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter. Syftet med inventeringarna har varit att öka kännedomen om hotade kransalger och om de biologiska värdena i länets kustnära områden. Inventeringarna är värdefulla i arbetet med de marina miljömålen.

Länsstyrelsen har också deltagit i samverkansmöte med Havs- och vattenmyndigheten angående den fördjupade utvärderingen av de vattenrelaterade miljömålen 2012, samt lämnat förslag till områden med behov av övergripande och långsiktiga politiska prioriteringar för att Sveriges vattenrelaterade miljö kvalitetsmåls ska kunna nås.

Under 2012 deltog länsstyrelsens marina experter aktivt i arbetet med bedömningen av det nuvarande miljötillståndet i Östersjön samt i remissen angående indikatorer och miljö kvalitetsnormer.

Årets signaler om minskade resurser till Havs- och vattenmyndigheten samt minskade resurser till lokala och regionala vattenåtgärder via t ex havsmiljöanslaget och LOVA är oroväckande för framtida vattenåtgärdsarbete och för möjligheten att bl a uppnå miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och målen i BSAP (Baltic Sea Action Plan).

Biologisk mångfald och miljömål

För att klara de olika miljömålen för biologisk mångfald krävs stora omställningar i landskapet. I dagens landskap hotas den biologiska mångfalden av flera anledningar;

-Det finns idag för lite gammal skog, gamla träd och död ved i landskapet.

-Nedläggning av lantbruk i skogs- och mellanbygden ger igenväxning som följd.

-Fragmenteringen av livsmiljöer är stor och fortsätter både i skogs- och odlingslandskapet.

EU:s miljöersättningar är mycket viktiga för att skötseln av naturbetesmarker och slåtterängar utförs. Ett problem är dock att dagens ersättningsregler leder till negativa effekter för den biologiska mångfalden framförallt för träd- och buskbärande betesmarker och för de mycket värdefulla mosaikartade naturtyperna som finns i sjömarker och alvar. Dessvärre finns remissförslag från Jordbruksverket om framtida förändringar som drastiskt skulle försämra förutsättningarna för biologisk mångfald i odlingslandskapet.

Stora resurser för olika restaureringsinsatser krävs. Dels för att förbättra tillståndet i befintliga livsmiljöer, dels för att möjliggöra spridning mellan dem. Enligt ArtData-banken har situationen för rödlistade arter inte förbättrats mellan åren 2000 och 2010. Kalmar län har en mycket stor andel rödlistade arter och det finns inget som tyder på att situationen skulle vara bättre i länet än på andra platser. Resultat från Länsstyrelsens trädinventeringar visar på stort behov av skötselåtgärder gällande gamla träd som nu riskerar att dö i förtid. Flera fågelarter minskar i Kalmar läns ytterskärgård och på Ölands strandängar. Spridningsvägar för hotade arter behöver beskrivas och beaktas vid planering av markutnyttjande. Likaså behöver kunskapen om tröskelnivåer för utdöenderisk öka.

På grund av bristande ekonomiska styrmedel inom areella näringarna blir omställningarna extra svåra att genomföra. Flera vanliga arter är på tillbakagång, till exempel olika fåglar i jordbrukslandskapet. Nästan tre fjärdedelar av naturtyperna och ungefär hälften av arterna som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv saknar gynnsam bevarandestatus i Sverige. Det är starka indikationer på att de biologiska resurserna inte nyttjas hållbart i dagsläget. Förhållandena är desamma i Kalmar län.

Positiva insatser görs dock inom t.ex. lokala naturvårdssatser (LONA), bildande och skötsel av naturreservat samt inom åtgärdsprogrammen för hotade arter. Tyvärr är resurserna för naturvårdsarbetet marginella i jämförelse med det behov som finns. Hårda prioriteringar måste göras.

En avvägning måste alltid göras av vilka naturtyper och områden som är mest hotade och i behov av restaureringar eller andra skötselåtgärder. Det finns en risk att

otillräckliga resurser för skötsel av värdefulla naturområden undergräver acceptansen för reservatsbildning och naturvårdsarbetet i stort. Medelstilldelningen till arbetet med Åtgärdsprogram för hotade arter har minskat kraftigt de senaste två åren och därmed minskar möjligheten att genomföra åtgärder utanför de skyddade områdena. Under 2012 har Länsstyrelsen enbart kunnat arbeta med ett fåtal av alla åtgärdsprogram som är aktuella i länet.

Arbetet med giftfri miljö och miljömål

Länsstyrelsen har medverkat i Oskarshamns kommuns arbete för saneringen av hamnbassängen (577-1456-12). Miljödom har meddelats från mark- och miljödomstolen och Naturvårdsverket (NV) har beviljat bidragsmedel för första etappen av muddringsarbetet.

Erfarenheterna från saneringen av Gladhammars gruvor är nu samlade i en slutrapport (577-5258-12). Arbetena genomfördes 2011. Miljödomen styrde omhändertagandet av gruvavfallet till undervattensdeponering i den närbelägna Tjursbosjön. Projektet blev 10 mnkr dyrare p g a oförutsedda avfallsegenskaper och avfallsmängder.

Ett åtgärdsbehov har konstaterats vid ett f d sågverksområde som ligger inom ett vattenskyddsområde i Kalmar kommun (577-7587-11). På sikt är Kalmars vattentäkt hotad genom spridning av klorfenoler från området beläget på Nybroåsen. En stor mängd dioxiner finns dessutom upplagrade på platsen. Det finns även risk finns för hälsofarlig dioxinexponering via intag av jord. En huvudstudie är nu klar som underlag för ansökan om åtgärdsbidrag hos NV.

Undersökningar är klara vid Pukeberg, ett nedlagt glasbruk i Nybro kommun, också det beläget på Nybroåsen (577-6660-12). Behov finns av åtgärder. Risk finns för exponering av arsenik, bly och tunga PAHer.

Under året har NV beviljat bidrag för åtgärder vid Björkshults glasbruk (577-9634-12). Avgörande har varit risken för exponering av arsenik och spridning av gifter till Alsterån.

Undersökningar har påbörjats i de nedre delarna av Emån där påslaget av kadmiumspridning är tydlig(577-5184-12). Syftet är att utreda hur och var läckaget uppkommer och om det finns någon möjlig åtgärd för att stoppa spridningen.

Länets kommuner har samverkat för att utreda riskerna med nedlagda avfallsanläggningar i det s k *Deponiprojektet*. En stor mängd avfallstippar har studerats och översiktligt riskklassats för prioritering till eventuella åtgärder där spridning riskeras.

Länsstyrelsen har deltagit i ett nationellt projekt om operativ miljöövervakning av miljögifter. Syftet har varit hur analys av EU:s prioriterade ämnen bäst ska utföras. Prover har tagits i sediment och i vattendrag. Det är svårt att påvisa miljögifterna i vattenprover. De avspeglar en mycket kort tidsperiod och halterna är ofta låga och därmed svåra att detektera. Nonyl- och oktylphenol, PAH, TBT och bromerade flamskyddsmedel hittades dock i enstaka fall i de olika vattendragen inom länet. I alla sedimentprover kunde PAH påvisas.

Högst verkar halterna av tungmetaller och t ex nonylfenoler och TBT vara längst ut till havs utanför sydöstra Öland. Projektet har visat att det är mer framgångsrikt att söka efter miljögifter i sediment eller i organismer än att ta vattenprover.

En intern tvärsektoriell grupp har arbetat fram en handlingsplan för miljögiftsarbetet i vatten(537-684-11). Fyra områden har prioriterats för åtgärdsarbete:

- 1) Ljungbyån uppströms Flerohopp har stor påverkan av tungmetaller från glasindustrin.
- 2) Hultsfredsdelat är en grundvattenresurs med ett stort påverkanstryck särskilt från nedlagda verksamheter som kvarlämnat miljögifter som bly, arsenik och PAH i stor mängd.
- 3) Kustlinjen utmed tätorterna har ett stort exploateringsstryck och därmed en stor möjlig påverkan från dagvatten.
- 4) Vattenskyddsområden i odlingslandskapet där intensivt jordbruk riskerar att påverka dricksvattnet.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- verka för att de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen uppnås, och svara för regionalt mål- och uppföljningsarbete, stödja kommunerna med underlag för deras miljömålsarbete, verka för att målen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Länsstyrelserna ska i fråga om sitt miljömålsarbete enligt första stycket 8 rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Förordning (2008:1346).

Översiktlig redovisning av viktiga miljömålsinsatser

Övergripande miljömålsarbete - mål, åtgärdsprogram, uppföljning

Länsstyrelsens miljö målssamordnare har under 2012 deltagit i flera nationella och interna grupper för att diskutera miljö målsarbetet exempelvis sydlänsträffar samt de s.k. Nobeldagarna där länsstyrelsernas miljö målskoordinatorer diskuterar gemen-

samma lösningar för måluppfyllelse och samordning kring verktyg och metoder.

Under våren 2012 var Länsstyrelsen i Kalmar län tillsammans med Naturvårdsverket och RUS värd för de årligen återkommande nationella miljö målsdagarna. De genomfördes i Borgholm på Öland och ca 150 personer deltog.

Miljömålskoordinatorerna har internt aktiverat Länsstyrelsens kontaktpersoner, dvs. sakkunniga inom olika verksamhetsområden, ca 30 personer, i ett miljömålsnätverk för att uppdatera länsspecifika kommentarer i indikatorpresentationerna i RUS (regionalt uppföljningssystem) samt för att göra en samlad regional miljömålsbedömning av länets regionala miljömål på Miljömålsportalen <www.miljomal.se>.

Under året har Länsstyrelsens miljömåls-samordnare arbetat med att strukturera arbetet med åtgärdsprogram. Tre halvdagsmöten har genomförts där åtgärder för att nå miljökvalitetsmålen diskuterats. En regional miljömålsdag har genomförts,

med fokus på konsumtionsbeteende. Syftet med dagen var att deltagarna skulle få tips om hur man som privatperson eller offentlig upphandlare skulle kunna ändra sin konsumtion till att bli mer miljövänlig. Det kom ca 70 deltagare från regionens olika myndigheter, organisationer och näringsliv.

Länsstyrelsen har under året avfört de gamla regionala miljömålen med delmål och ersatt dem med de nationella miljö kvalitetsmålen preciseringar och etappmål.

Redovisning enligt regleringsbrev

47. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden.

Viktiga insatser i arbetet med efterbehandling av förorenade områden och att öka andelen privatfinansierade åtgärder

Länsstyrelsen tar varje år fram en prioriteringslista för Kalmar län där förorenade eller misstänkt förorenade objekt som innebär mycket stor risk för människors hälsa och/eller miljön, riskklass 1, redovisas. Inventeringsarbetet utgör en mycket viktig grund för att kunna prioritera nya objekt. Prioriteringslistan innehåller både objekt som drivs i projektform genom statlig finansiering och objekt som drivs via tillsyn. I det sistnämnda fallet baseras undersökningar, utredningar och åtgärder på privatfinansierade insatser. Länsstyrelsens tillsynsarbete inriktas i första hand på de objekt som finns med på prioriteringslistan, men även på andra riskklassade objekt.

En förutsättning för att en privatfinansierad efterbehandlingsåtgärd ska kunna genomföras, är att undersöknings- och utrednings-skedet har gett ett faktaunderlag som är tillräckligt bra för att Länsstyrelsen ska kunna fatta beslut om vilka åtgärder som är de miljömässigt mest motiverade och att privata aktörers ansvar kan styrkas. En viktig del i Länsstyrelsens arbete är därför att rikta

krav på undersökningar och utredningar gentemot verksamhetsutövare. Exempel på tillfällen när Länsstyrelsen ställer krav på undersökningar, utredningar och efterbehandlingsåtgärder, är när företag vill expandera och bygga på en ny yta, eller vid företagsnedläggning, då en verksamhet har gett upphov till historiska föroreningar som behöver åtgärdas mm. Tillsynsinsatserna sker ofta genom förelägganden och inte sällan med tillhörande vitesbelopp.

Under 2012 har Länsstyrelsen tagit fram en ansvarsutredning för en f.d. batterifabrik i Hultsfreds kommun och översänt denna till Naturvårdsverket för synpunkter, med kopia till ansvariga aktörer. Detta har gjorts som ett led i den process som föregår efterbehandlingsåtgärder på objektet. Länsstyrelsen har också tagit fram en ansvarsutredning inför åtgärd för Pukebergs glasbruk. Denna visar att privata aktörer har ett ansvar på knappt 10 % av de planerade efterbehandlingsåtgärderna. Ett annat objekt med ett mindre inslag av privat finansiering är Björkshults glasbruk som från och med hösten 2012 är i åtgärdsfas. Länets största saneringsprojekt, Oskarshamns hamnbassäng, finansieras enligt ett avtal mellan företaget Saft AB och Länsstyrelsen med privata medel om

maximalt 41 mnkr eller 10 % av efterbehandlingskostnaderna.

Redovisning enligt regleringsbrev

48. Länsstyrelsernas miljötillsynsarbete ska bidra till att miljökvalitetsmålen nås och att uppkomsten av miljöskador motverkas.

Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- hur arbetet med effektivisering för att förbättra tillsyn och provning samt underlag för prioriteringar av tillsynen utvecklas, t.ex. genom förändrade rutiner och arbetsmetoder,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional Miljösamverkan i de län där sådana projekt finns/bedrivs.

Arbete med effektivisering för att förbättra tillsyn och provning

Länsstyrelsens arbete med tillsyn och provning av miljöfarlig verksamhet har under 2012 kraftigt påverkats av koncentrationen av tillståndsprövningar enligt 9 kap miljöbalken. Länsstyrelsen i Kalmar län fick den 1 juni 2012 ansvaret för tillståndsprövningarna i Kronobergs län. För att effektivisera både handläggningen av tillståndsärenden och miljötillsynen valde länsstyrelsen att göra en mindre organisationsförändring och dela upp arbetsuppgifterna inom miljöskydd till tillsyns- och provningstjänster. Länsstyrelsen har också i detta sammanhang arbetat mycket med processen kring tillståndsprövningar för att effektivisera och kvalitetssäkra denna. Bland annat kan nämnas att Länsstyrelsen under 2012 upprättar ett förslag till beslut innan det begärs in kompletteringar i ärendet för att på så sätt undvika onödiga tidskrävande och kostsamma kompletteringar eller extra kompletteringar senare i processen. Detta arbetssätt har tagits väl emot av både handläggare och verksamhetsutövare.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken

Ett viktigt sätt för Länsstyrelsen att bedriva tillsyn är granskning av de årliga miljörapporterna. På grund av prioriteringar och bristande resurser har Länsstyrelsen lågpri-

oriterat granskningen av dessa sedan fem år tillbaka. Alla miljörapporter har översiktligt gått igenom med avseende på villkorsefterlevnad. Enstaka miljörapporter har handlagts mera utförligt.

Kontrollinsatser sker i övrigt till stor del i form av reaktiv tillsyn. Exempel på detta är de flertalet anmälningssärenden beträffande diverse mindre ändringar av verksamheter som inkommer till Länsstyrelsen. Mycket resurser läggs ner för att granska dessa. Egna initiativ för enbart tillsynsbesök utan särskild anledning har varit sällsynta. Under 2012 har analys gjorts för att belysa vid vilka tillsynsobjekt tillsynen ska prioriteras utifrån miljömålen. Analysen bygger på den så kallade TIM (tillsyn och miljömål)-modellen som Naturvårdsverket tagit fram. Resultatet av detta har legat till grund för 2012 års tillsynsplanering.

Tillsyn av förorenade områden

Kommunerna har i stor utsträckning tagit över tillsynen av miljöfarlig verksamhet och därför är tillsynsvägledning i efterbehandlingsfrågor en viktig arbetsmetod. Detta sker bl.a. genom träffar mellan Länsstyrelsen och enskilda kommuner, anordnande av gemensamma utbildningsdagar och handläggartäffar samt genom direkt vägledning i enskilda ärenden. Information om identifierade förorenade områden i samband med planärenden är också en viktig del i detta arbete. Tillsynsvägledning sker också ofta

genom svar på frågor som kommer via telefon och e-post från kommunerna. Nyheter inom området och annan generell information vidarebefordras från Länsstyrelsen till länets kommunala kontaktpersoner för efterbehandlingsfrågor. I takt med att kommunerna bedriver ett mer aktivt efterbehandlingsarbete ökar kraven på tillsynsvägledning.

Under 2010 startade Länsstyrelsen och *Miljösamverkan Sydost* tillsammans ett projekt med syfte att inventera nedlagda industri- och avfallsdeponier. Projektet kommer att fortsätta t.o.m. år 2015. Under år 2012 har Länsstyrelsens arbetsinsats främst bestått av att ta fram uppgifter ur databasen för förorenade områden samt ur Länsstyrelsens arkiv för att försörja projektet med nödvändig information. Länsstyrelsen har också kvalitetsgranskat ett urval av kommunernas riskklassade objekt.

Tillsynsvägledning samt arbetet med Miljösamverkan sydost

Länsstyrelsen har i sin tillsynsvägledning aktivt deltagit och varit stödjande i projektet *Miljösamverkan Sydost*. Projektet har pågått sedan 2003 och stöds ekonomiskt av Länsstyrelsen i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län och länets samtliga kommuner. Sedan ett par år tillbaka är även Länsstyrelsen på Gotland och Gotlands kommun deltagare och medfinansiärer i projektet.

Länsstyrelsen i Kalmar ser *Miljösamverkan Sydost* som en viktig del av Länsstyrelsens egen tillsynsvägledning och deltar såväl i projektets styrgrupp som i dess referensgrupp. I den senare förs regelbundet en dialog med kommunerna om aktuella frågor. *Miljösamverkan Sydost* arbetar främst med att anordna gemensamma informations- och tillsynsprojekt, ta fram handlednings-, informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor samt att anordna kurser och seminarier.

Länsstyrelsen deltar som regel alltid med en representant i de projekt som *Miljösamverkan Sydost* tagit fram. Valet av projekt sker årligen utifrån kommunernas och länsstyrelsernas behov, vilket medför ett aktivt deltagande i projekten hos samtliga parter.

Länsstyrelsen har deltagit i två av de fyra projekt som pågått under 2012. Projektet *Förbättrad recipientkontroll genom ökat deltagande* utgår från miljömålet *Levande sjöar och vattendrag*. Syftet med detta projekt var att ta fram en arbetsmodell för att få en samordnad recipientkontroll i länet. Tanken är att alla verksamheter, som har en större påverkan på vattnet, ska vara med och bekosta kontrollen.

Parallellt med detta löper ett sexårigt projekt mellan 2010 och 2015, *Riskklassning av gamla deponier*. Projektets mål är att identifiera och förbättra kontrollen av de farligaste deponierna i länet och projektet har också sin utgångspunkt i miljömålet *Giftfri miljö*.

Länsstyrelsens roll i dessa projekt har varit att bistå med kunskap som tillsynsvägleddande myndighet.

Förutom tillsynsvägleddningsarbetet genom *Miljösamverkan Sydost* har Länsstyrelsen kallat berörda kommuner till handläggarträffar inom avfall, vindkraft samt hälsoskydd. Syftet med träffarna har varit att skapa samsyn samt att ge råd och vägledning.

Länsstyrelsen har inte deltagit i några av *Miljösamverkan Sveriges* projekt under 2012.

Ett indirekt tillsyns- och tillsynsvägleddningsarbete, har varit att genom finansiering med LOVA (lokala vattenvårdsprojekt)-medel stimulerat till framtagande av långsiktiga vatten- och avlopps(VA)planer med deltagande från nästan alla länets kommuner. Länsstyrelsen får på detta sätt en god inblick i hur kommunerna arbetar långsiktigt med vatten- och avloppsfrågorna i respektive kommun och detta underlag kommer sedan kommunerna själva att använda i sin översiktsplanering samt ingå i kommunernas budgetarbete. Länsstyrelsen har också deltagit i flera workshops tillsammans med länets kommuner under 2011-2012 som dessa projekt pågått. Kommunerna kommer att vara färdiga med sina VA-planer i slutet av 2013. Genomförande av åtgärder enligt VA-plan kommer dessutom att, t ex genom att göra förbättringar av enskilda avlopp och reningsverk, bidra till minskade utsläpp av näringsämnen till Östersjön.

50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,
- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt
- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Skydd av värdefulla områden (inkl. Natura 2000, myrskyddsplan och vattenskyddsområden) för att nå Sveriges miljökvalitetsmål

Naturskydd inkl Natura 2000

Under 2012 har arbetet med naturreservatsbildning omfattande inventeringar, avgränsningar, markägarförankringar samt upprättande av beslut och skötselplaner bedrivits i 30 områden.

Under året har det tillkommit två nya naturreservat i länet. Genom besluten har den sammanlagda skyddade arealen i länets naturreservat ökat med 77 ha varav 74 ha utgörs av produktiv skogsmark. Därmed är 15 630 ha (2,2 % av länets produktiva skogsmarksareal) avsatt som naturreservat varav 11 782 ha (1,6 %) har föreskrifter som ger fullgott skydd för skogen. Vidare är 13 229 ha ängs- och naturbetesmarker och 1 305 ha myr skyddade i naturreservat vilket utgör 24,5 % respektive 6,2 % av länets areal av respektive naturtyp.

I Kalmar län fanns vid 2012 års slut två nationalparker, 201 naturreservat (inkl. naturvårdsområden) varav 9 är kommunala, 121 fågel- och salskyddsområden, varav fyra områden har till syfte att skydda säl, samt 215 naturminnen. Totalt omfattas 63 706 ha i länet av ovan nämnda områdeskydd.

I länet finns 31 särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet (60 791 ha) och 173 områden av gemenskapsintresse enligt art- och habitatdirektivet (90 975 ha) som godkänts av regeringen. Då de flesta områden är överlappande ger det en totalareal på 91 292 ha inom Natura 2000

varav 44 427 ha överlappas av naturreservat. Av detta är 40 263 ha vattenområde (sötvatten och hav). Detta ger en total landareal på 50 712 ha vilket är 4,5 % av länets landareal som omfattar 1 126 000 ha. Under 2011-2012 har kvalitetssäkring av rapporterade objektsuppgifter genomförts med utgångspunkt bland annat utifrån genomförd basinventering av Natura 2000-områdena. Arbetet har lett fram till föreslagna ändringar av rapporterade naturtyps- och artuppgifter för flertalet områden samt i några fall även förslag till mindre gränsjusteringar.

Skydd av limniskt och marint värdefulla vatten

Skyddet av limniskt och marint värdefulla områden går sakta eftersom inga särskilda medel finns avsatta inom biologisk mångfaldsanslaget för denna typ av skydd. Det är främst skydd av värdefulla skogar som prioriteras inom säkerställandearbetet. Tilldelningen av medel från Naturvårdsverket för att fördjupa kunskapen inom utredningsobjekten för limniskt värdefulla vatten har upphört och det försvårar också arbetet.

Arbetet med skydd av värdefulla limniska miljöer i länet sker därför endast i de skogligt värdefulla objekt där reservatsbildning pågår och där värdefulla vatten ingår. Det innebär i flera fall att länets mest värdefulla vatten inte kan prioriteras. Det innebär

också att avgränsningen för vattenmiljöerna gjorts utifrån fastighetsgränser och skogliga värden, inte ur ett värdefullt vattenperspektiv.

I fyra avtalsområden, som berör två värdefulla vatten (Gårdvedaån och Pauliströmsån), har ett arbete pågått under 2012 med att skriva naturvårdsavtal. Avtalsområdena innehåller de för vattendragen så viktiga kantzonerna. Markägarna har i tre av områdena valt att gå vidare med naturreservat istället eftersom en intrångsersättning ger mer pengar. Se vidare rubriken Naturvårdsavtal för bevarande av skyddsvärda områden.

Länets arbete med skydd av marina värdefulla miljöer sker genom revidering av beslut och skötselplan i befintliga naturreservat. Arbetet fortsatte 2012 med naturreservatet Misterhults skärgård (7 500 ha). Beslut kommer troligtvis tas 2013.

Myrskyddsplaner

Av länets 23 objekt i myrskyddsplanen är 13 områden skyddade. Tio är oskyddade, varav nio ingår inte i områden som planeras bli reservat inom överskådlig framtid. Det tionde ingår i ett objekt med pågående naturreservatsbildning i vilket värdefull skog i enlighet med miljö kvalitetsmålet Levande skogar är prioriterad. Skogsmarken anses mer hotad än våtmarkerna.

Vattenskydd

Kalmar län är ett kustlän med få stora sjöar och vattendrag. Länet har endast ett fåtal stora isälvsavlagringar som kan försörja en större mängd människor med dricksvatten, nämnas kan Nybroåsen (Kalmar, Nybro) och Hultsfredsdeltat i Hultsfred. I norra länsdelen är kustkommunerna beroende av ytvatten som varierar kraftigt i kvalitet under året och av mindre grundvattentäkter med små kvantitativa uttagsmöjligheter. Reservvattentäkter saknas för flera av dem. Det innebär bl.a. en hög sårbarhet och ökad risk för kvalitetsproblem med kommuninvånarnas dricksvatten.

På Öland är grundvatten från små sand- och grusavlagringar och den sedimentära berggrunden mycket betydelsefull för den kommunala vattenförsörjningen. Problem kan uppstå med det varierande uttagsbehovet under året med ett betydligt större uttag sommartid under en period med hög avdunstning och ringa nederbörd. Detta

innebär en ökad sårbarhet för dricksvattenförsörjningen med risk för vattenbrist.

I Kalmar län finns ca 100 kommunala vattentäkter varav 68 har fastställda vattenskyddsområden. I samband med projektet *Regionala vattenförsörjningsplan för Kalmar län*, se sakområde Energi och klimat uppdrag 41 klimatanpassning, har vattenskyddsområdenas status bedömts. 39 % är i stort behov av revidering, 32 % är i medelstort behov av revidering och för 8 % bedöms behovet av revidering vara litet eller inget. 21 % av de allmänna vattentäkterna saknar vattenskyddsområden. I länet pågår arbete med att revidera och tillskapa nya vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter. Det finns sex registrerade ärenden hos länsstyrelsen. Takten för arbetet med att skydda våra vattentäkter bedöms som låg och vattentäkterna kan inte anses vara skyddade ur ett flergenerationsperspektiv.

Regional strategi för formellt skydd av skog

I början av 2006 beslutade Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt om en regional strategi för formellt skydd av skog. Den regionala strategin är ett viktigt styrinstrument för arbetet med områdesskydd på skogsmark i enlighet med preciseringarna inom miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Enligt den regionala skogsstrategin ska 14 600 ha produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010, varav 10 950 ha som naturreservat. Inom områdesskyddsarbetet är därför skydd av skog högt prioriterat men verksamheten stödjer också flera andra miljö kvalitetsmål som Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med genomförande av den regionala skogsstrategin utifrån en objektlista som är upprättad enligt strategins riktlinjer för prioritering. Under 2012 har 74 ha produktiv skogsmark skyddats genom naturreservatsbildning. Mellan 1999 och 2012 har därmed 7 513 ha skyddats som naturreservat. Skogsstyrelsen har under samma period skyddat 1 989 ha skogsmark som biotopskydd/naturvårdsavtal. För att nå målet i den regionala skogsstrategin återstår därmed 3 437 ha att skydda som naturreser-

vat och 1 661 ha som biotopskydd/naturvårdsavtal.

Naturvårdsavtal för bevarande av skyddsvärda områden

I fyra områden har arbetet med att teckna naturvårdsavtal pågått sedan 2010. Ett är tecknat och klart medan tre har avslutats på grund av att markägarna hellre vill ha intrångsersättning än avtal eftersom det ger en högre ersättning. I de tre områdena var syftet att bl.a. utveckla en ekologiskt funktionell kantzon på åkermark vid värdefulla vatten med en avtalstid på 50 år. Det fjärde är ett femårigt avtal (0,5 ha) som gäller en stoppad avverkning av en kantzon i väntan på reservatsbildning. Länsstyrelsen har i det

femåriga avtalet erbjudit berörd fastighetsägare möjligheten att teckna ett naturvårdsavtal som innebär att ekonomisk ersättning utgår mot att fastighetsägaren avstår att bedriva markanvändning under avtalsperioden. När Länsstyrelsen 2013 aktualiserar bildandet av naturreservat är avsikten att detta relativt kortsiktiga naturvårdsavtal ska kunna ersättas av ett mer långsiktigt avtal om intrångsersättning alternativt köpekontrakt.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden (inkl Natura 2000) för att nå Sveriges miljö kvalitetsmål

Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden sker kontinuerligt och verksamheten bidrar till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och ett Rikt växt- och djurliv. Omfattningen styrs till största delen av medelstilldelning från Naturvårdsverket men vissa åtgärder finansieras med stöd av EU-medel, via lokala och regionala myndigheter, ideella organisationer, föreningar och privatpersoner. En viktig finansieringskälla för skötsel av betesmarkerna inom skyddade områden är landsbygdsprogrammets miljöersättningar.

Medeltilldelningen från Naturvårdsverket för skötsel och förvaltning har inte ökat i takt med att nya reservat bildats. Regeringens ambitionsnivå vad gäller tillgänglighet har också höjts och sammantaget gör det att resursbehovet är större än nuvarande anslagsnivå. Under 2012 har underhåll av redan restaurerade marker och av befintliga anordningar prioriterats. Därefter prioriteras restaurering för de naturtyper och arter som bedöms som mest hotade i länet men de begränsade resurserna gör att restaureringar inte sker i den takt som skulle behövas.

Kalmar län har ett mycket stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i

Sverige eftersom flera hotade arter och naturtyper har sin största utbredning eller enbart förekommer inom länet. Jämfört med andra län har Kalmar en mycket stor areal värdefulla ängs- och naturbetesmarker skyddade som naturreservat och inom Natura 2000. Ca 25 % av landets skyddade gräsmarker finns i Kalmar län. Ca 85 % av dessa utgörs av alvar- och sjömarker på Öland och länet har ett internationellt ansvar för att bevara och sköta dessa marker. På fastlandet finns silikatrika gräsmarker med höga naturvärden. Betydande insatser görs bl.a. genom röjning och stängsling för att underhålla naturbetesmarker eller restaurera och återuppta betet i igenväxta områden.

Även i skogsreservaten krävs ofta aktiva åtgärder för att uppnå syftet med reservatet. Detta gäller i första hand lövskogar där åtgärder för att hålla bort gran och frihugga värdefulla träd görs.

Under 2012 har restaurering gjorts av ca 250 ha fördelat på olika naturtyper och i ytterligare ca 370 ha har beteshävderna kunnat återupptas eller bibehållas genom stängsling eller betesavtal.

I länet finns också värdefulla barr- och blandskogar som sköts genom naturvårdsbränning. Denna åtgärd kräver omfattande planering och är resurskrävande, men samtidigt ett viktigt instrument för att bibehålla de mycket höga

naturvärden som finns knutna till brandpräglade skogar.

Under 2012 har projektet, *Eldskäl*, där Länsstyrelsen i Kalmar varit huvudman avslutats. Syftet med projektet har varit att ta fram verktyg och samarbetsformer för att kunna utveckla, organisera, strukturera och konkretisera arbetet med naturvårdsbränning. Länsstyrelsen bedömer att projektet har lagt en mycket god grund för arbetet med naturvårdsbränning och samarbetet mellan de fem län som ingått i projektet kommer att fortsätta. Projektet har resulterat i en strategi för naturvårdsbränning i Östra Småland och kopplat till strategin finns flera konkreta verktyg för att effektivisera och kvalitetssäkra arbetet. Resultatet från projektet presenterades i samband med den nationella konferens för *Förvaltning av skyddad natur* som Länsstyrelsen anordnade i samarbete med Naturvårdsverket under 2012.

Aktuella skötselplaner med tydliga bevarandemål och skötselåtgärder är ett viktigt verktyg för att kunna bedriva en bra skötsel i skyddade områden och skötselplanerna är i behov av regelbunden revidering. Resurserna för revidering av skötselplaner är otillräckliga vilket gör att många naturreservat har skötselplaner som är inaktuella och att de åtgärder som krävs för att bevara naturvärden inte alltid kan genomföras. Av skötselplanerna är 45 % äldre än 10 år.

Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder i skyddade områden är viktig för att veta om skötseln är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Under 2012 har inom Natura 2000-områden gjorts uppföljning av gräsmarker, vissa kärlväxter, samt fågelinventeringar på Öland och i Västerviks skärgård.

Förutom direkta insatser inom skyddade områden för att bevara den biologiska mångfalden görs insatser för att främja friluftslivet genom byggande och underhåll av fågeltorn, leder, stättor, spänger, informationsskyltar, m.m., (se även under avsnittet Främjande av friluftsliv). Under 2012 har 13 områden fått nya entréskyltar. Informationen om skyddade områden på Länsstyrelsens hemsida uppdateras kontinuerligt. I länet finns två naturum som Länsstyrelsen ansvarar för och förnyelse av informationen i dessa sker kontinuerligt. I Trollskogens naturum och Ottenby naturum

liksom i Blå Jungfruns nationalpark finns guidepersonal under besökssäsongen. Länsstyrelsen ansvarar också för naturinformation vid Ölands turistbyrå, vid brofästet strax norr om Färjestaden.

Under 2010 - 2012 har ett omfattande arbete gjorts med att byta ut slitna skyltar som upplyser om tillträdesförbud i fågel- och salskyddsområdena längs länets fastlandskust. Totalt har 370 skyltar bytts under 2012. I de mest välbesökta naturreservaten samt fågel- och salskyddsområden (ca ett tiotal) finns avtal med lokala entreprenörer som under besökssäsongen ser till att anordningar för friluftslivet och skyltar som upplyser om tillträdesförbud mm. finns på plats. I de djurskyddsområden för fågel och säl samt naturreservat som är belägna i skärgården bedriver Kustbevakningen en viss tillsyn. Länsstyrelsens tillsyn av naturreservaten samt fågel- och salskyddsområdena utgörs för övrigt av enstaka besök i samband med genomförda skötselåtgärder. Detta gör att tillsynen av regelefterlevnaden i länets naturreservat och andra skyddade områden är mycket bristfällig.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med *Åtgärdsprogram för hotade arter* (ÅGP) utförs på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 2003. Totalt ska drygt 200 åtgärdsprogram som berör knappt 400 arter tas fram i Sverige. Kalmar län berörs av en stor andel av dessa (108 ÅGP ungefär 50 % och 206 arter ungefär 53 %). Länsstyrelsen i Kalmar har nationellt ansvar för framtagande och genomförande av 15 åtgärdsprogram. Sju av dessa program är fastställda av Naturvårdsverket; lavdagsvärmare (2004), korthalsad majbagge (2005), spansk fluga (2006), öländsk tegellav (2006), vädnnätfjäril (2009), svampar i kalkrika, ädellövbärande fodermarker (2009), större ekbock (2009), storviol (2011) och ängshök (2011). Under 2012 har arbetet fortsatt med framtagandet av ÅGP för långbensgroda, alvarlarvmördare, hedlarvmördare, hotade bin på Salix, skärrande gräshoppa och stäppfingersvamp. Tre av dessa program är i slutfasen och beräknas bli fastställda under 2013.

Arbetet med hotade arter är mycket komplext och kräver, till stor del, tvärsektoriellt arbete inom Länsstyrelsen samt även med externa samarbetspartners

som t.ex. Skogstyrelsen, Jordbruksverket, Fiskeriverket, Sveaskog, länets kommuner samt ett flertal ideella organisationer. Huvudmomenten i arbetet har under året varit inventering, uppföljning av åtgärder, övervakning av populationer, inhämtande av ny kunskap, biotopvård, restaurering och nyskapande av livsmiljöer, information och evenemang, utbildning och rådgivning.

Under de senaste tre åren har anslagen för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter minskat kraftigt. Under 2012 har Länsstyrelsen arbetat med mindre än en tredjedel av de medel som tilldelats för åtgärder under åren 2007–2009, vilket gjort att utrymmet för åtgärder varit litet.

Den akut hotade större ekbocken förekommer endast på Öland i Norden. Inom ramen för ÅGP pågår bl.a ett arbete med att försöka föda upp arten *ex situ*. Under året samlades de första 30 ekbockarna (15 hanar och 15 honor) in från Polen och odlingen har påbörjats på Nordens Ark. Projektet har gått över förväntan och cirka 400 larver har kläckts och vid årets slut var de mellan 5 och 40 mm stora.

Eftersom de vattenanknutna åtgärdsprogrammen är överflyttade till Havs- och Vattenmyndigheten har Länsstyrelsen i år fått ett eget anslag för dessa program. Årets inventeringar av kransalger, asp och flodkräfta har ökat kunskapen betydligt om dessa arter.

Inom ramen för åtgärdsprogramsarbetet har även en rad olika fältinventeringar genomförts. Under året har ytterligare 11 473 av länets skyddsvärda träd inventerats i Borgholms kommun. Även kronärtsblåvinge, veronikanätfjäril, stäppfingersvamp, svampar i ängs- och betesmarker, svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker, ängshök, större ekbock och alvarlarvmördare har inventerats. Glädjande nog har nya förekomster hittats av både kronärtsblåvinge och stäppfingersvamp. För stäppfingersvampens del innebär det att det totala antalet lokaler i landet har fördubblats. Inventeringarna är viktiga för att öka kunskapen och kunna prioritera de områden där åtgärder behöver göras.

Genomförande av rovdjurspolitiken

Länsstyrelsen har av Jordbruksverket fått ett anslag på ca 635 000 kr till bidrag för

uppsättning av rovdjursstängsel. Ordentliga stängsel är en förutsättning för etablering av varg i södra Sverige, annars kommer en etablerad varg sannolikt att snart tas bort genom skyddsjakt.

Viltförvaltningsdelegationen har vid möten 2012-02-15, 2012-05-31 och 2012-11-08 informerats om aktuell rovdjurssituation.

Se vidare sakområde Övrig verksamhet, rubrik väsentliga insatser under året, viltförvaltning.

Främjande av friluftsliv

De naturskyddade områdena utgör en viktig möjlighet för människor att komma ut i naturen.

De allra flesta naturreservat tillgängliggörs i högre eller lägre grad för besökande. Möjligheten till anpassningar styrs av de naturgivna förutsättningarna och av de bevarandevärden som finns. Ibland kan man behöva styra besökarna inom det skyddade området för att begränsa slitage eller störningar i särskilt känsliga miljöer.

För att tillgängliggöra ett område genomförs olika åtgärder, allt från information innan ett besök till olika typer av anordningar inom området. Information om alla naturreservat finns på Länsstyrelsens hemsida samt i en broschyr för de mest besöksintressanta områdena vilka också har hänvisningsskylt från allmän väg. Alla reservat har en informationsskylt vid ingången till området och i många områden finns strövstigar/leder och iordningsställda rastplatser. Andra anordningar som finns är t.ex. toaletter, fågeltorn och tältplatser. Flera av reservaten har anpassats för besökande med särskilda behov och i samband med att anläggningar byts ut arbetar Länsstyrelsen löpande med att i möjligaste mån tillgänglighetsanpassa dessa.

Sammantaget finns i länets skyddade områden ett stort antal anordningar för friluftslivet. Att löpande tillse och underhålla dessa så att de är i gott och säkert skick är ett mycket viktigt men resurskrävande arbete. Regeringen har i olika propositioner de senaste åren höjt ambitionen att i än högre grad tillgängliggöra skyddade områden för friluftslivet och för besökande med särskilda behov. Verksamheten finansieras

via skötselmedel för skyddad natur och ställs därför mot behovet av den skötsel av naturtyper och arter som är nödvändig för att uppnå syfte och bevarandemål för de skyddade områdena. Detta gör att arbetet inte kan prioriteras i så hög grad som det vore önskvärt.

Dialoginsatser inom förvaltning och skötsel av skyddade områden

Vid skötsel av de skyddade områdena sker kontakter och samråd med markägare, brukare och andra som kan beröras. Åtgärder genomförs ofta av lokalt upphandlade entreprenörer. Vid vissa typer av åtgärder (t.ex. naturvårdsbränning) eller vid åtgärder i tätortsnära, publika områden informeras allmänheten via press och/eller skyltar som upplyser om vilka åtgärder som planeras och varför. Under 2012 avslutades ett statligt finansierat projekt, *Eldskäl*, kring naturvårdsbränning tillsammans med fyra andra län. Ett viktigt mål har varit att förbättra kommunikationen med olika berörda vid naturvårdsbränning och inom projektet har en kommunikationsplan utarbetats som innehåller riktlinjer och mallar.

För att öka den lokala delaktigheten finns skötselråd för naturreservaten Ottenby och Halltorp och programråd för naturum Ottenby och Trollskogen.

Under året har Länsstyrelsen i egen regi och med lokalt anlitate entreprenörer erbjudit guidningar. Utöver ordinarie guidningar inom naturumsverksamheten i Ottenby och Trollskogen har 27 guidningar genomförts i skyddade områden. Ett viktigt syfte med guidningarna är att öka kunskapen och förståelsen för naturvårdsarbetet.

På nationalparkernas dag den 24 maj anordnades guidningar och andra aktiviteter i nationalparken Norra Kvill. Under 2012 har ett par invigningar gjorts som varit öppna för allmänheten, av det nya fågeltornet i Ottenby, samt av naturreservatet Kvill där leden in till Kvilleken har tillgänglighetsanpassats.

Dialoginsatser inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

En väl fungerande dialog med alla inblandade är central i arbetet med hotade arter. Det är viktigt att skapa förståelse för varför Länsstyrelsen arbetar med

artbevarande och att till exempel förklara att en art kan ha stor betydelse för ett helt ekosystem. I ÅGP-arbetet sker en löpande dialog på många olika nivåer. På lokal nivå handlar det främst om en dialog med markägare, brukare och intresseföreningar inför alla de åtgärder som ska genomföras. På regional nivå förs dialogen främst med andra aktörer som t.ex. Skogsstyrelsen, Sveaskog, Trafikverket och Kraftledningsbolagen men även andra som Linnéuniversitetet och Nordens Ark. En dialog på central nivå är också avgörande och här handlar det främst om de centrala verken (Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Havs- och Vattenmyndigheten och Trafikverket).

Dialoginsatser i arbetet med Life Baltcoast

Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker och Hav i balans är de miljömål som främst berörs av projektet. Ett flertal träffar i fält mellan projektledning och brukare har genomförts, dessutom möten med intresserad allmänhet, träffar med intresseföreningar angående hot mot och av uppföljning av vadarfågel. Den 28 april anordnades "Save the frogs day" med bl.a. föredrag och barnaktiviteter i Ottenby naturum samt guidad kvällstur med grönfläckiga paddor. Den 3–4 oktober hölls ett seminarium som ägnades åt Ölands sjömarker och dess arter med guidade vandringar, föredrag och diskussioner kring främst kring det fortsatta samarbetet kring sjömarkernas skötsel. Vid projektets internationella slutseminarium i Kiel, Tyskland, delgavs deltagarna erfarenheter från arbete, bl.a. i de öländska sjömarkerna.

Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Länsstyrelsen beviljade våren 2012 statliga LONA-bidrag (Lokala naturvårdsprojekt) om sammanlagt 1 138 800 kronor till sju lokala naturvårdsprojekt i länet. Årets projekt berör främst miljömålen Ett rikt växt och djurliv, Hav i balans samt Myllrande våtmarker.

Vattenråd i länet (delområde Smålandskusten)

Det pågår ett arbete i länet med att initiera och bilda vattenråd. Det är ett nytt forum/nätverk för samverkan och dialog för människor som bor och verkar inom ett visst avrinningsområde och som vill vara

med och påverka när det gäller yt-, grund- och kustvattenfrågor. Länsstyrelsen initierar tillsammans med berörda kommuner dessa vattenråd. Länsstyrelsen deltar aktivt vid ett par inledande möten (s.k. för- och stormöte). Där möts markägare, fiskvattenägare, kraftverksägare, olika organisationer som LRF och Södra Cell, ideella föreningar som naturskydds-föreningar och kustmiljögrupper, kommuner, myndigheter m.fl. för att diskutera förutsättningarna för att tillsammans uppnå god vattenstatus enligt EU:s vattendirektiv. För närvarande finns i länet elva bildade vattenråd varav ett vattenråd bildades under 2012 (Virån). Potential finns för ytterligare tre vattenråd i norra länsdelen varav ett har påbörjats (Tjust kustområde) under året.

Länsstyrelsen har anordnat utbildningar för vattenrådsstyrelser under våren och hösten samt anordnat ett vattenrådssamordnarmöte under hösten i distriktet. Se vidare under sakområde Naturvård, rubrik vattenvård.

Regional landskapsstrategi för biologisk mångfald i Östra Småland

I samarbete med länsstyrelserna i Kronoberg och Jönköping samt med Artdatabanken är en regional landskapsstrategi för Östra Småland under framtagande. Syftena med strategin är:

1. att hitta ett nytt arbetssätt där landskapet står i fokus och myndigheter, kommuner, organisationer, brukare och markägare arbetar tillsammans i olika delprojekt mot gemensamt uppställda mål.
2. att ta fram ett samlat kunskapsunderlag för biologisk mångfald i projektområdet som är tillgängligt för samtliga aktörer som arbetar inom projektet.
3. att genom skötsel och restaurering återskapa ett för arter och livsmiljöer

mer funktionellt landskap, detta brukar ibland benämnas en grön infrastruktur.

Landskapsstrategiarbetet för Östra Småland är ett försök att applicera ett helhetstänkande gällande bevarande och utvecklande av biologisk mångfald i ett mycket artrikt landskap i kombination med bevarande av kulturmiljövärden och utveckling av landsbygden.

Länsstyrelserna anordnade ett uppstartsmöte med olika aktörer i januari 2012 för framtagande av regional landskapsstrategi. Länsstyrelserna har påbörjat framtagandet av det första förslaget till landskapsstrategi. Denna version ska sedan processas i dialog med ett stort antal externa aktörer som på olika sätt påtagligt påverkar den biologiska mångfalden i projektområdet. Bland dessa aktörer återfinns kommunerna, Skogsstyrelsen, Sveaskog, Trafikverket, Vattenråden, LRF, Leader sydost, SÖDRA, SLU, Eon, Svenska kraftnät, enskilda markägare, brukare i odlingslandskapet etc. Länsstyrelserna räknar med att detta kommer att leda till en förbättrad och fördjupad strategi.

Själva strategin kommer att redovisas i en rapport som färdigställs under 2013. Länsstyrelserna vill att den slutgiltiga strategin beslutas i samråd med ett stort antal externa aktörer och att de olika aktörerna förbinder sig att samverka för att uppnå uppställda mål i landskapsstrategin. Den första versionen av Landskapsstrategin planeras vara färdig den 1 juni 2013 och åtgärderna som följer av strategin beräknas pågå t o m 2020.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- verka för att de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen uppnås, och svara för regionalt mål- och uppföljningsarbete, stödja kommunerna med underlag för deras miljömålsarbete, verka för att målen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Länsstyrelserna ska i fråga om sitt miljömålsarbete enligt första stycket 8 rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Förordning (2008:1346).

Detta uppdrag återrapporteras direkt efter uppdrag 46-regionala åtgärdsprogram (miljömål).

Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER SKYDD MOT OLYCKOR, KRISBEREDSKAP OCH CIVILT FÖRSVAR

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,66	4,19	3,74
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	4,97	5,15	3,79
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,73	5,25	4,44
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	11 415	10 249	9 257
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,46	6,08	5,68
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	159	130	145
Antal beslutade ärenden	145	111	137
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	1	10
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	20	26	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 45*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Den ökade årsarbetskraften från 2011 kvarstår tack vare att möjligheten att söka projektmedel från MSB(myndigheten för samhällsskydd och beredskap) finns och att tilldelning av kärnkraftsmedel ökat 2012.

Antalet anställda personer inom krisberedskap har ökat 2012 men uträknat på årsarbetskrafter framgår detta inte i tabellen, på grund av föräldraledigheter och

att ny tillsatta tjänster tillsatts sent under 2012.

Ärendemängden har varit relativt jämn under åren. Förtydligande av interna rutiner för diarieföring av processinriktad verksamhet, exempelvis för olika projekt och nätverk, har föranlett ett ökat antal registrerade ärenden.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Erfarenheterna från SAMÖ-KKÖ visade på behov att ytterligare utveckla samverkansförmågan i länet. Utifrån detta har en ny regional krishanteringsplan för Kalmar län fastställts 2012, där samordning av kriskommunikation är inbegripen. Flertalet kommuner har sett över sina övergripande krishanteringsplaner och särskilda planer och alla kommuner i länet har en aktuell plan för extraordinära händelser. Länsstyrelsen har fortsatt utvecklingen av sin krisorganisation och förstärkt uthålligheten för stabscheferollen, biträdande och samverkan i fält.

Länets aktörer har under 2012 arbetat med att utveckla kriskommunikation och information till allmänheten i länet. Under året har bland annat länsstyrelsen tagit initiativet till Krissamverkan Kalmar län, ett samlande begrepp för myndigheter, kommuner och andra organisationers gemensamma arbete med krishantering, och lanserat en officiell facebook sida för krisberedskap. En strategi och handledning för sociala medier har tagits fram. Länsgemensam utbildning för talespersoner har genomförts.

Länsstyrelsen har, under året för att utvecklat samverkansformerna och

informationsspridningen i länet, startat ett nyhetsbrev för Områdets aktörer (länets regionala krishanteringsråd) som ska utkomma fyra gånger per år. Nyhetsbrevet är ett komplement till möten med Området och tillhörande nätverk som genomfört möten och arbete kontinuerligt under året (ITA, Exam, Länsrisk (Publika evenemang), Räddsam, Kärnsam). Regional samverkanskurs, RSK, genomfördes i februari 2012, i syfte att utveckla förmågan vid större räddningsinsatser och extraordinära händelser.

Den regionala samverkansövningen Henning genomfördes under våren 2012 i samverkan med kommuner, landsting och flera andra aktörer som har en roll inom kärnenenergiberedskapen på regional och nationell nivå. Totalt övades 264 individer från lokal, regional och nationell nivå under övning Henning. Övningen föregicks av en 15 veckor lång planeringsprocess. Övning Henning var ett led i att angripa och hantera behoven för kärnenenergiberedskapen i Kalmar län samt öka länets förmåga att skapa gemensam lägesbild och samordna kommunikationen med allmänhet för att fortsätta skapa ny kunskap och utveckla lokal och regional samverkan. Övningen visade bland annat att initial larmning och start av krisorganisationer fungerar då att samtliga aktörer har uppdaterade och inövade planer för uppstartsarbetet och att fältpersonalen i indikeringsorganisationen gör ett bra arbete men organisationen behöver utvecklas främst inom intern informationsdelning. Det största utvecklingsbehoven som övningen visade var processen kring att förmedla gemensam lägesbild och samordning av kriskommunikation.

Inom kärnenenergiberedskapen har under året fortsatt arbetet med att strukturera om och omarbota planer för att planerna på ett mer lättöverskådligare sätt ska kunna användas praktiskt och på ett korrekt sätt spegla rådande verkligheten och kravbild samt behov av utveckling. Saneringsplan är färdigställd, indikeringsplan är reviderad och remitterad och ska fastställas vid årsskiftet. Revidering av sjöplan har påbörjats. Under året har länsstyrelsen färdigställt en struktur för användningen av digital dosimetri på regional nivå för uppföljning av stråldoser hos fältpersonal. Larmplanen för kärnteknisk olycka har

uppdaterats utifrån de ändringsbehov som identifierades under Samö-KKÖ. Under året har även ett nytt forum för arbete med kärnenenergiberedskapsfrågor konstituerats i länet, Kärnsam, där länsstyrelsen är ordförande och genomfört tre möten under året. Under året har även grund- och befattningsutbildning genomförts för polis, räddningstjänst, kustbevakning och sjöfartsverket.

TiB (Tjänsteman i beredskap)-veckomöten har på försök startats i länet där länsstyrelsen deltar, genom TiB, i veckomöten tillsammans med aktörer som räddningstjänst, polis, försvarsmakten, landsting (sjukvård) och SOS Alarm. Syftet med dessa möten är att följa upp händelser föregående vecka och att stämma av inför kommande vecka och på så sätt öka operativa beredskapen i länet. Länets aktörer har efter utvärdering enhälligt kommit överens om att fortsätta genomföra TiB-veckomöten och utveckla formerna för dessa.

Rakel finns sedan årsskiftet 2011-2012 i bruk hos alla räddningstjänster i länet och på kommunledningsnivå då ett implementeringsprojekt genomförts under 2012.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys tvärssektoriellt inom länet har utvecklats under året. I samband med det har resultatet från *Styrel-projektet* kvalitetssäkrats. Länsstyrelsen har i dialog med kommunerna under 2012 följt upp det material som de lämnade in 2011 och samlat in eventuella uppdateringar. Länsstyrelsen har även sammanställt erfarenheter och lärdomar från Styrels-processen i ett dokument som blir ett startstöd vid nästa planeringsomgång för Styrel.

Vad gäller IT-säkerhet har samtliga kommuner i länet under året förbättrat skyddet på sina hemsidor. De har infört så kallad DNSSEC som innebär ett skydd mot att kommunernas hemsidor ska kopieras och förfälskas. Arbetet har bedrivits i projektform där regionförbundets IT-säkerhetssamordnare varit samordnande och Länsstyrelsen varit delaktig i styrgrupp och med finansiering.

Länsstyrelsen har även medverkat i att fastställa en struktur för samverkan mellan kärnkraftslän inklusive stödlän utifrån arbetet med regeringsuppdraget att se över möjligheterna till fördjupad samverkan mellan kärnkraftslänen inom organisation, utbildning/övning och information. Regeringsuppdraget redovisades i april 2012.

Oljeskydd har varit en prioriterad typhändelse 2012. I arbetet har det ingått att ta fram ett övningskoncept för kommunala ledningsövningar samt att revidera regional oljeskyddsplan. Oljeövningar genomförs i Mönsterås, Oskarshamn, Kalmar, Torsås, Mörbylånga, Borgholm och Västerviks kommun under året.

Under året har länets krisberedskap aktiverats under ett antal mindre och några större händelser. Bland de större händelserna kan nämnas översvämningarna kring Emån under juli månad som orsakades av intensivt regn över östra Götaland. Flera kommuner var berörda av översvämningarna och under tre veckor höll Länsstyrelsens TIB samman regionalt

samordningsarbete kring översvämningarna. Arbetet kom att få stor spännvidd och innefattade bland annat störningar på dricksvattnet. Under händelsen nyttjades Krissamverkan Kalmars facebooksida för första gången skarpt vid en större händelse. Länsstyrelsen anordnade ett särskilt möte för strategiskt samtal kring översvämningens problematik kring Emån där utvärdering av händelsen lyftes in.

Den samlade effekten av ovanstående åtgärder är att den generella samverkansförmågan hålls på en fortsatt god nivå i länet och att utvecklingssteg har tagits för att öka förmågan inom framförallt kriskommunikation och kärnenergiberedskap samt öka medvetenheten inom oljeberedskap. En av effekterna som märks under året är bland annat att acceptans för hantering av sociala medier under skarpa händelser har skapats samt att länets aktörer uttryckligen vill arbeta vidare med utveckling av veckovisa avstämningsmöten mellan TIBarna i länet.

Redovisning enligt regleringsbrev

67. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen ska inriktas så att den kan samordnas med länsstyrelsernas uppföljning av kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 redovisa en sammanfattande bedömning av resultatet av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Tillsyn över kommunerna

Länets kommuner har en väl fungerande räddningstjänst och bedriver ett arbete som ligger i linje med de intentioner som finns i Lagen om skydd mot olyckor (LSO). Länsstyrelsen för en kontinuerlig dialog och har ett nära samarbete med länets räddningstjänster. Detta gäller såväl planeringsmässigt som operativt under händelser.

Nio av tolv räddningstjänst-kommuner/förbund har ett fastställt handlingsprogram enligt LSO för mandatperioden 2010-2014. Mönsterås, Oskarshamn och Hultsfred saknar i dagsläget fastställda handlingsprogram men kommer att fastställas under första halvåret 2013. Länsstyrelsen bedömer att de inkomna handlingarna håller en hög kvalitet då handlingsprogrammen successivt

utvecklats men att ytterligare förbättringar behöver göras exempelvis rörande formuleringar av mål samt uppfyllelsen av dessa och analys i jämförelse med andra likvärdiga kommuner.

Under året har Länsstyrelsen fört dialog med kommunerna i samband med besök för årsuppföljning 2012 med LSO-enkät inklusive sotningsverksamhet. Kommunbesöken genomförs en dag per kommun/förbund under januari och februari 2013.

Under 2012 har en brandingenjör i länet anställts på deltid av MSB för att bistå kommunerna med arbete inom olycksutredningar. Länsstyrelser anser att kommunerna har ett stort utvecklingsbehov inom olycksutredningar och ser mycket positivt på stödmöjligheten och kan redan nu konstatera att medvetenheten har ökat hos kommunerna kring olycksutredningar.

Länsstyrelser för dialog om detta vid tillsynsbesöken.

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn i Högsby, Västervik och Ölands räddningstjänstförbud, samordnat med den uppföljning som länsstyrelsen bedriver enligt lagen om extraordinära händelser (LEH).

En tillsynsplan är fastställd under 2012 för kommande tillsyn enligt LSO samordnat med LEH-uppföljning.

Länsstyrelsen har under året deltagit i kommunernas räddningschefssamråd för dialog om LSO-frågor.

Arbetet med beslut enligt LSO 2 kap. 4 § har genomförts i samråd med kommunerna. Beslut om farlig verksamhet är fattad för ytterligare en verksamhet i Nybro kommun och ytterligare en prövas i Kalmar.

Redovisning enligt regleringsbrev

68. För uppföljningen av samhällets krisberedskap ska länsstyrelserna göra en översiktlig regional sammanställning med analys och värdering av de risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som kommuner och landsting sammanställer enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Uppföljningen ska inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 dels redovisa den översiktliga regionala sammanställningen, dels redovisa hur stor andel av länets kommuner och landsting som hittills under mandatperioden har lämnat en risk- och sårbarhetsanalys, varvid länsstyrelserna ska värdera kvalitén på kommunernas analyser. En bedömning ska göras av i vilken utsträckning som enskilda kommuner och landsting analyserat och dokumenterat möjliga extraordinära händelser i fredstid, uppskattat deras konsekvenser för verksamheten och värderat sin förmåga att verka vid en sådan händelse.

Under 2012 har arbete i länet pågått med vidareutvecklingen av kommunernas och landstingets risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Länsstyrelsen har i samråd med säkerhetssamordnarna i kommunerna under 2012 arbetat vidare med en gemensam struktur för RSA-rapporterna och process för samordning av RSA-arbetet i länet. Dessa ligger som grund för kommunernas och landstingets arbete med uppföljning av åtgärder och åtgärdsbehov i RSA-arbetet. För att ta hänsyn till övrig samhällsviktig

verksamhet har Länsstyrelsen samtalat med det regionala krishanteringsrådet OmRådets aktörer utifrån ett frågeformulär som utarbetades 2012 och fått in underlag. Det har i år gjorts med ett urval av OmRådets aktörer samt med målsättningen att täcka in alla. Underlaget som inkommit till länsstyrelsen har bearbetats, analyserats och kategoriserats och sammanställts i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen 2012.

Förmågebedömningen kring störning i dricksvattenförsörjningen har tagits fram genom en RSA-workshop där deltagare från det OmRådets aktörer var representerade. Deltagarna fick diskutera länens förmåga utifrån indikatorerna i förmågebedömningen. Slutsatserna av diskussionen ligger till grund för förmågan att hantera en störning i dricksvattenförsörjningen.

Samtliga tolv kommuner har en aktuell risk- och sårbarhetsanalys. Två stycken har en reviderad version för 2012 och resterande tio kommuner har följt upp sin tidigare RSA enligt MSBs föreskrifter. Alla kommuner har redovisat en generell förmågebedömning och merparten har även gjort förmågebedömningar för de olika scenarierna eller typhändelserna som har analyserats.

En majoritet av kommunerna bedömer att både krishanteringsförmågan och förmågan att motstå störningar är *God* med viss brist. En kommun bedömer sin krishanteringsförmåga som *God*, två kommuner bedömer sin krishanteringsförmåga som *Bristfällig* och fyra kommuner att förmågan att motstå störningar är *Bristfällig*.

Generellt kan sägas att kommunerna har krisledningsnämnder och krishanteringsplaner men flera ser ett behov av att ytterligare öva krisorganisation och politiker i stabsmetodik.

Länsstyrelsen anser att samtliga inlämnade analyser har tillräcklig kvalitet men det finns utvecklingsområden. Följande bedömer Länsstyrelsen vara viktiga att utveckla framöver: analys och dokumentation av icke-kommunal samhällsviktig verksamhet,

förmågebedömning av enskilda indikatorer samt sammanställning av genomförda/planerade och behov av åtgärder.

Landstinget redovisar sin risk- och sårbarhetsanalys till Socialstyrelsen med kopia till Länsstyrelsen. Landstinget i Kalmar län bedömer 2012 att krishanteringsförmågan och förmågan att motstå störningar i huvudsak är *God* men att det finns förbättringsmöjligheter. I första hand har landstinget ett vårdansvar i länet. Landstinget har även sedan 1 januari 2012 tagit över ansvaret för kollektivtrafiken i länet. Landstinget har identifierat sina egna verksamheter och funktioner som måste fungera vid en extraordinär händelse samt viktiga samverkansparter. Under 2012 har landstinget genomfört en organisationsförändring av sin krisorganisation vilket stärkt uthålligheten. Reservkraft, larm, omvärldsbevakning samt ledning, samverkan och information är de delar av förmågan som bedöms som starkast. Informationssäkerheten behöver ytterligare stärkas och arbetet med ledningssystem är ett led i detta. De åtgärder som är planerade avser främst utbildningar och övningar inom IT-säkerhet.

Länsstyrelsen har under 2012 genomfört uppföljningsbesök i Högsby, Västervik, Vimmerby, Borgholm och Mörbylånga kommun. Uppföljning av kommunernas LEH-verksamhet har genomförts samordnat med tillsynsbesök enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO). Plan för uppföljning av övriga kommuner, samordnat med tillsyn enligt LSO, har tagit fram 2012.

Sakområde Kulturmiljö

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER KULTURMILJÖ

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	4,63	4,06	3,02
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	4,64	5,51	5,26
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,07	5,38	4,88
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 098	9 911	8 973
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,71	5,88	5,50
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	694	773	789
Antal beslutade ärenden	722	771	774
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	2	8
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	221	250	639
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 43*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Årsarbetskrafter män och kvinnor: Från att tidigare ha haft en kraftig överrepresentation av kvinnor inom sakområdet, har könsfördelningen under senare år jämnats ut och är nu 50/50.

Verksamhetskostnad: Skillnaden i verksamhetskostnad jämfört med 2011 är marginell. Extrapersonal har under året arbetat med digitalisering och dokumentation av vattenkraftverk.

Antal ärenden: Antalet inkomna ärenden har minskat med cirka 10 % jämfört med 2010 och 2011. Minskningen kan troligen främst förklaras med lågkonjunktorens inverkan på kommunernas och företagens investeringsvilja och därmed sammanhängande exploateringar, som ska prövas mot kulturmiljölagstiftningen. Samtidigt har komplexiteten hos många ärenden ökat. Främst gäller detta en ökande mängd

ärenden som resulterat i omfattande arkeologiska undersökningar, med åtföljande krav på urvalsförfarande av arkeologiföretagen. Detsamma gäller allt fler kyrkoantikvariska ärenden, som har medfört komplicerade avvägningar och ställningstaganden mellan å den ena sidan liturgiskt och funktionellt betingade förändringsönskemål och å den andra sidan höga bevarandevärden.

Antal beslutade ärenden: Antalet beslutade ärenden överstiger antalet inkomna ärenden, vilket är en förbättring jämfört med närmast föregående år, som delvis kan relateras till ett kontinuerligt processutvecklingsarbete.

Bidragsutbetalningar: Redovisningen är inte relevant. Se i stället tabell 5.2.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

De nationella kulturpolitiska målen

De kulturpolitiska målen utgör grunden för kulturmiljöarbetet och kan förenklat sägas bestå av ett demokratimål, ett kvalitetsmål, ett kulturarvsmål, ett solidaritetsmål och ett mål som särskilt uppmärksammar barns och ungas rätt till kultur. Även om tyngdpunkten i Länsstyrelsens kultur-

miljöarbete ligger på kulturarvsmålet, finns större eller mindre beröringspunkter även med de övriga målen.

Länets kulturmiljöprofil

Kalmar län har mycket stora områden med höga kulturmiljövärden. Bronsålders-landskap i norr och i söder, särpräglade

herrgårdar och bruksmiljöer i Tjust, en till stora delar oexploaterad skärgård, det småländska höglandets byar, flera städer med medeltida kulturlager under mark och rika, flerhundraåriga bebyggelsemiljöer ovan mark, två Vasaslott och ett flertal medeltida ruiner, Glasrikets industrilandskap och inte minst hela Öland med den södra tredjedelen upptagen på Unesco:s världsarvslista.

Länsstyrelsens prioriteringar

Viktiga förutsättningar för att löpande kunna göra nödvändiga prioriteringar i kulturmiljöarbetet är en aktuell och tillgänglig kunskap om kulturmiljön, en god förankring i det omgivande samhället och kunskap om de processer som formar detsamma och samtidigt påverkar kulturmiljöns olika delar, en ändamålsenlig organisation och rimliga resurser till de anvisade arbetsuppgifterna. Ganska betydande utvecklingsinsatser krävs för att samtliga dessa förutsättningar ska kunna anses uppfylla.

Prioriteringsarbetet handlar bland annat om att eftersträva en balans mellan händelsestyrda och målstyrda insatser. För att balansera en ökande inströmning av förvaltningsärenden enligt kulturmiljövårdens speciallagstiftning krävs prioriterade insatser av administrativ natur. Samtidigt måste medvetenhet och fokus också ligga på kulturpolitikens inriktningsmål och hur dessa kan omsättas i en regional verklighet.

Mot denna bakgrund har två strategiska prioriteringar gjorts inom kulturmiljöarbetet under 2012.

- Utvecklad tillsyn och ärendehandläggning;
- Tillgänglig kunskap om kulturmiljön

Båda utgör angelägna insatsområden för att utveckla och långsiktigt vidmakthålla en hög kvalitet på Länsstyrelsens kulturmiljöarbete och på kulturmiljön i Kalmar län.

Utvecklad tillsyn och ärendehandläggning

Antalet större arbetsföretag i länet som resulterat i komplexa arkeologiska undersökningar har ökat under senare år. Under 2012 handlar det bland annat om ett flertal undersökningar i centrala Kalmar. För att förbättra förutsättningarna för den löpande ärendehandläggningen och tillsynen av den arkeologiska verksamheten har det under 2011 påbörjades arbetet med ett digitalt

Arkeologiskt rapport- och ärenderegister (se redovisning under Uppdrag 69) fortsatt. Arbetet kan förväntas leda till bättre underbyggda arkeologibeslut och därigenom ökade förutsättningar för en breddad förankring av fornminnesskyddet och den arkeologiska verksamheten. I projektet *Skattskydd på Öland* har ett brett nätverk etablerats för att förbättra förutsättningarna för tillsynen av de öländska skattfyndplatserna. Samverkan med polisen, åklagarmyndigheten, länsmuseum, kommunerna på Öland, LRF och hembygdsrörelsen har bland annat gett positiva effekter i form av en ökad uppmärksamhet kring problematiken med skattplundring med metalldetektor.

Ett växande problemområde utgörs av situationen för det kyrkliga kulturarvet. Inom Svenska kyrkan sker i accelererande takt omfattande förändringar av strukturell natur, vilka också ger tydliga avtryck på förvaltningen av det kyrkliga kulturarvet. Befolkningsminskning och utträden ur kyrkan är orsak till minskade ekonomiska möjligheter och incitament för församlingarnas underhåll av kyrkobyggnader och kyrkliga inventarier. Felaktiga åtgärder och materialval i samband med restaurerings- och ombyggnadsarbeten under framför allt 1960- och 1970-talen är nu dessutom orsak till ibland omfattande skador och mögelangrepp i kyrkorna. Tillsammans med liturgiskt motiverade krav och önskemål om ofta radikalt förändrade kyrkorum utgör sammantaget arbetet med de kyrkoantikvariska frågorna en växande arbetsbelastning och betydande utmaning vad det gäller behovet av flexibilitet och prioriteringar i ärendehandläggningen.

Inom sydlänsgruppen har ett långsiktigt arbete med att utveckla gemensamma utgångspunkter för en löpande tillsyn fortsatt under året, som på sikt kommer att öka kunskapen om tillståndet för kulturmiljövärdena i den kyrkliga miljön. För att förbättra samsynen mellan berörda länsstyrelser (Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Östergötland) och stift (Linköping och Växjö) har diskussioner mellan dessa parter förts om hur den kyrkoantikvariska ersättningen skall prioriteras och fördelas i förhållande till inkomna ansökningar.

Tillgänglig kunskap om kulturmiljön

Vård av och information om kulturmiljön går hand i hand. Länsstyrelsen har under en följd av år satsat på att tillgängliggöra såväl kunskapen om kulturarvet, som kulturarvets olika uttryck i landskapet. Insatserna utgör resultat av en medveten långsiktig strategi, som i sin tur bottnar i övertygelsen om att kunskap och tillgänglighet utgör nycklarna till samhällets politiskt beslutade kulturmiljömål; både de av riksdagen beslutade kulturmålen och de kulturmiljöinriktade miljömålen. Länsstyrelsen har därför även under 2012 satsat på informationsskyltar,

skrifter, utställningar, seminarier och byggnadsvårdsläger med syftet att nå ut till bredast tänkbara målgrupp – enskilda fastighetsägare, ideella föreningar, kommuner, andra statliga myndigheter, med flera.

Samma övergripande strategi styr insatserna vad det gäller kulturmiljöinformation i naturreservat och fornlämningsområden. Även insatser för en bättre fysisk tillgänglighet har prioriterats; bland annat har parkeringsplatser, vandringsslingor och klivstättor setts över eller nyanlagts inom fornvårdsverksamheten.

Redovisning enligt regleringsbrev

69. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur man verkar för att förnya och utveckla kulturmiljöarbetet. Länsstyrelsen ska också redovisa exempel på och kommentera hur samverkan, t.ex. med statliga myndigheter och kommuner, sker inom kulturmiljöarbetet samt hur samverkan har utvecklats.

Samverkan inom Länsgrupp Syd

Länsstyrelsen har deltagit i det samarbete som skett inom länsgrupp Syd. Detta har inneburit gemensamma insatser inom områdena tillsyn och riksintressen samt samverkan kring satsningar i treårsplaner för bidrag. Fyra nya arbetsgrupper är tillsatta under 2012 med syfte att ensa hanteringen av skogsbruksärenden, arkeologiskt handlingsprogram, vindkraftsfrågor och kyrkoantikvarisk ersättning.

Ett pilotprojekt kring tillsyn har genomförts under 2012, vilket omfattat tillsyn enligt kulturminneslagen av fornlämningar i skogsmark i samband med skogsbruksärenden (10 ärenden/län) och kyrkliga inventarier (5 kyrkor/län). Ett seminarium om erfarenheterna av tillsynsinsatserna har hållits i Växjö. Resultatet påvisar bland annat att skillnader i ärendehantering mellan länen påverkar efterlevnaden av beslut och skadefrekvensen på fornlämningar. Beträffande kyrkliga inventarier vårdas och förvaras dessa överlag väl. Tillsynen av skogsbruksärenden har i allmänhet genomförts utan närvaro av markägare, medan närvaron av och dialogen med företrädare för Svenska kyrkan varit av stor

betydelse. Den har också gjort avtryck i församlingens eller pastoratets hantering i övriga kyrkor.

Tillsynsinsatserna har haft positiva effekter, och internt har en modell för tillsyn tagits fram som är tillämpbar i hela landet. En landsomfattande tillsynsinsats planeras därför i samverkan med övriga län under år 2013. Flera län överväger även att genomföra tillsyn under en tillsynsvecka tillsammans med övriga verksamhetsområden inom Länsstyrelsen, vilket Skåne län gjort under år 2012. Effekten externt har varit en samlad bild utåt över Länsstyrelsens uppdrag och stor medial uppmärksamhet.

Beträffande revidering och fördjupning av länens riksintressen har länen arbetat med olika metoder. Ett gemensamt tvådagarseminarium har hållits i Växjö den 9-10 maj i samverkan med Riksantikvarieämbetet. Vid seminariet deltog även planerare från kommunerna. Syftet med seminariet var att lyfta frågan om tillämpningen av riksintressesystemet där flera aktuella exempel med exploateringstryck presenterades från länen. Länsstyrelserna inom länsgrupp Syd konstaterar gemensamt att samarbetet har

inneburit betydande utvecklingsinsatser inom bland annat tillsynsarbete, vilket på sikt kommer att bidra till en ensad ärendehantering. För ensade ärendeprocesser är det avgörande att funktioner för diarieföring, tidredovisning, rapportering och uppföljning är genomtänkta och koordinerade. Det IT-projekt som bedrivs inom den nationella länsstyrelsesamverkan har stor betydelse för hur dessa funktioner kan utvecklas. Länsstyrelserna i länsgrupp Syd har sett det som prioriterat att med utgångspunkt i sakansvaret medverka både i detta projekt och i andra insatser som hanterar dessa frågor (P4, LISA, utveckling av VÄS-koder).

Länsstyrelsen noterar vidare att myndigheten via länsgruppssamordnaren varit företrädd i det för Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna gemensamma programrådet. Rådet har under året koncentrerat sina utvecklingsinsatser till riksintressen, tillsyn, IT och Kulturarvslyftet.

Utöver samverkan inom länsgruppen har Länsstyrelsen genomfört flera andra insatser för att förnya och utveckla kulturmiljöarbetet.

En regional kulturarvsstrategi utgör grunden

”Att vårda kulturarvet och hålla det levande i människornas medvetande är en grund för livskvalitet och hållbar utveckling.” Så inleder Länsstyrelsen och Länsmuseum sin gemensamma skrift ”Vägar till kulturarvet”, som sammanfattar de strategiska överväganden som under åtta år utgjort vägledning för kulturmiljöarbetet i Kalmar län. Med målet att skapa ”En god livsmiljö med historiskt djup” formuleras i skriften en länsvision: ”Invånarna i Kalmar län känner sig delaktiga i sin historia och sitt kulturarv. Det förvaltas och brukas med ansvar och respekt, till nytta för människornas livskvalitet och samhällets utveckling, nu och framtiden”.

De citerade textavsnitten från länets kulturarvsstrategi visar entydigt att livskvalitet och hållbar utveckling utgör kärnvärden i länets kulturmiljöarbete. Men med en aldrig så hög ambition vad det gäller sådana effekter, måste det också

klargöras att resultat i form av ökad livskvalitet och en hållbar utveckling är svårsmåttbara och en redovisning kan lätt uppfattas som subjektiv. Dessutom uppstår effekter av det här slaget inte ”över en natt”. Det är de långa tidsperspektiven som gäller, både i kulturarvet i sig och i de eventuellt mätbara effekterna av olika insatser inom kulturmiljöarbetet.

Länsstyrelsen har inom ramen för kultursamverkansmodellen medverkat i arbetet med den regionala kulturplanen och har tillsammans med Regionförbundet Kalmar län och Kalmar läns museum identifierat behovet av en ny, eller reviderad, regional kulturarvsstrategi. Ett strategiarbete beräknas kunna påbörjas under år 2013.

Nya regionala och kommunala planeringsunderlag i dialog med länets kommuner

Kulturmiljövårdens riksintressen enligt 3 kap Miljöbalken beslutades av Riksantikvarieämbetet i slutet av 1980-talet och beskrivningarna reviderades senast för nästan 20 år sedan. Under årens lopp har synen på kulturmiljön, vad den representerar och hur den presenteras, utvecklats och i takt därmed har allt mer kritik riktats mot riksintressenas beskrivningar, motiveringar och gränser. Det har till exempel inte alltid varit lätt att se eller förstå vad som egentligen är det riksintressanta i ett utpekad område. Nu har Länsstyrelsen påbörjat en omfattande översyn av de befintliga riksintressena. Översynen inleddes med en metodstudie i samarbete med Länsstyrelsen Västerbotten. Det var särskilt intressant att testa frågeställningar, problem och metoder på två län med helt olika typ av kulturmiljöer. Arbetet har därefter genomförts i en nära dialog med länets kommuner. Hela översynsarbetet beräknas vara avslutat vid utgången av år 2013 och därefter ska Riksantikvarieämbetet fatta beslut om i första hand de större förändringar som Länsstyrelsen föreslår.

Arbetet med översyn av länets riksintressen är direkt länkat till all samhällsplanering som har med det fysiska landskapet att göra. Riksintressena utgör länsstyrelsens viktigaste ”dörröppnare” in i sådana processer, inte minst den kommunala

fysiska planeringen. Här finns goda möjligheter att främja såväl bevarande-, användnings- som utvecklingsperspektiv för kulturarvets olika uttryck i landskapet. I dialogen med länets kommuner har dessa särskilt pekat på riksintressenas potential vad det gäller att lyfta fram goda livsmiljöer och hög livskvalitet i den glesbygd som stora delar av Kalmar län utgör. Kommunerna har också visat en ökande benägenhet att använda riksintressemiljöerna i utvecklingsarbete för en långsiktigt hållbar natur- och kulturturism.

Inför 2012 kontaktade några av länets kommuner länsstyrelsen för en dialog om behovet av förbättrade kommunala planeringsunderlag för arbetet med att förvalta och utveckla kulturmiljön. Inom ramen för denna dialog har länsstyrelsen medfinansierat en metodstudie för ett nytt kulturmiljöprogram för Emmaboda kommun. Arbetet, som har utförts av Kalmar läns museum, har bland annat resulterat i en metod för att identifiera kommunens kulturmiljöprofil och har även redovisat delvis nya synsätt vid avgränsningen av landskapets kulturhistoriska värden. Metodstudiens resultat har redovisats vid en planeringsdag för länets övriga elva kommuner och är tänkt att kunna stå som förebild för motsvarande arbeten i dessa. Arbetet har även betydelse för interna processer inom länsstyrelsen, främst mellan Kulturmiljö och Samhällsplanering och med hänsyn till olika regelverk (KML (kulturminneslagen) och PBL(plan- och bygglagen)).

Kulturmiljö och vattenförvaltning

Vattenförvaltningsarbetet ska bedrivas tvärssektoriellt och för att kunna göra avvägningar mellan olika intressen behövs tillräckligt täckande planeringsunderlag ur olika aspekter. Befintliga underlag för kulturmiljön har mycket stora brister och kulturmiljöinventeringar av vattendrag saknas som regel. Det försvårar myndigheternas arbete. I ett samarbete mellan Vattenmyndigheten och länsstyrelsernas kulturmiljöverksamhet inom Södra Östersjöns vattendistrikt utarbetades under 2010 en gemensam modell för avrinningsområdesvisa kunskapsöversikter med kulturmiljö- och vattenförvaltningsperspektiv. Projektet

syftar till att bredda de perspektiv som hittills varit styrande inom vattenförvaltningen, så att även kulturmiljöaspekter kan lyftas in i och beaktas i de processer och åtgärdsprogram som utgör betydande delar av samhällets vattenförvaltning. Det är även av betydelse för miljömålet Levande sjöar och vattendrag. Under 2011 och 2012 har det gemensamma projektet resulterat i enhetliga, länsvisa kunskapsöversikter enligt denna modell. I några av länen har även kunskapsuppbyggnad skett i form av inventeringar, i Kalmar län en kulturhistorisk dokumentation av elektriska vattenkraftverk.

Genom att tydliggöra kunskapen om det vattenanknutna kulturarvet skapas bättre förutsättningar för ett hållbart bevarande och bruk av detsamma och i ett miljömålsperspektiv bidrar projektet till en hållbar utveckling med tvärssektoriella förtecken av landskapliga värden i anslutning till sjöar och vattendrag. En annan effekt av projektet är en ökad samverkan mellan vattenförvaltning och kulturmiljö och mellan länsstyrelser inom distriktet, vilket i ett längre tidsperspektiv kan förväntas ge positiva effekter för kulturmiljöer vid vatten.

Regionalt kulturarvsseminarium – forum för stärkt samverkan kring kulturarvet

Det kanske viktigaste regionala resultatet av det nationella projektet Agenda kulturarv, som genomfördes i början av 2000-talet, är det årligen återkommande kulturarvsseminariet i Oskarshamn. 2012 års seminarium var det elfte i ordningen och som under de föregående åren genomfördes seminariet i nära samverkan mellan Länsstyrelsen och Kalmar läns museum. De två samarbetsparternas olika perspektiv på kulturmiljöarbetet har berikat innehållet i det årliga seminariet på ett mycket utvecklande sätt. Seminariets betydelse för myndighetens och museets relationer till länets övriga kulturarvsaktörer kan inte överskattas. Årets heldagsseminarium på temat "Angelägen arkeologi" lockade 130 deltagare från kommuner, ideella föreningar, kulturinstitutioner, med flera i Kalmar län.

Effekten i såväl kort som långt tidsperspektiv utgörs av en stärkt dialog, ett aktivt nätverksbyggande och ökad uppmärksamhet kring kulturarvet. Samverkan kring seminariet har även stor betydelse för hur relationen mellan Länsstyrelsen och Kalmar läns museum hålls vid liv och utvecklas.

Byggnadsvård; ett resurshushållningsperspektiv

Den antikvariska byggnadsvården har en tydlig koppling till ett mera övergripande resurshushållningsperspektiv. En bred satsning på byggnadsvård kan därför sägas ha betydelse inte bara i ett antikvariskt bevarandeperspektiv, utan även för en hållbar samhällsutveckling med ekologiska förtecken. I detta sammanhang kan bland annat nämnas de förväntade effekterna av projektet *Hus med historia*, där de hembygdsgårdar som fått del av satsningen fungerar som halvoffentliga referensobjekt i sina respektive bygder. Men även den medvetna satsningen på byggnadsvårdsbidrag till ett 20-tal av länets byggnadsminnen har betydelse i ett liknande hållbarhets- och referensperspektiv. Insatserna är inte bara viktiga för de enskilda byggnaderna, utan främjar även en långsiktigt hållbar utveckling i flera viktiga samlade bebyggelsemiljöer av riksintresse runt om i länet.

Ett världsarv som utvecklas i samverkan

Länsstyrelsen samverkar i förvaltningen av världsarvet Södra Ölands odlingslandskap med LRF, Mörbylånga kommun och Regionförbundet Kalmar län. Kalmar läns museum är ständigt adjungerat till förvaltningsrådet. Världsarvet på södra Öland är ett levande kulturlandskap, där lantbruksnäringens fortlevnad och utvecklingsmöjligheter är av helt avgörande betydelse för bevarandet av de värden som konstituerar världsarvsstatusen. En viktig förutsättning för en hållbar utveckling av världsarvet är att kunskapen om dess värden och hur de kan förvaltas finns hos människorna som bor och arbetar inom området. Länsstyrelsen har som en kombinerad insats inom landsbygdsutveckling och kulturmiljövård satsat på sådan kunskapsspridning på lokal sockennivå. Murarna på Öland ser ungefär

likadana ut men har olika ålder. De äldsta murarna är närmare 800 år gamla och går runt byarnas gamla åker- och ängsområden. En inventering har gjorts i några av världsarvssocknarna för att få en uppfattning om hur många av dessa gamla stenmurar som fortfarande finns kvar. Stora alvaret har varit betat i många generationer men inte förrän vid sekelskiftet 1900 började man hägna in byarnas alvarmarker. Det har därför varit av intresse att utreda hur lantbrukarna organiserar betet på Stora alvaret idag. Utredningarna redovisas sockenvis i skrifter som delas ut bland världsarvets brukare.

Effekterna utgörs bland annat av en ökad medvetenhet om världsarvets betydelse i ett livskvalitetsperspektiv och av enskilda initiativ för att utveckla exempelvis överloppsbyggnader genom att ge dem nya funktioner med turistisk inriktning.

I ett tematiskt tillägg till sin översiktsplan har Mörbylånga kommun föreslagit några områden inom världsarvet för vindkraftsutbyggnad, vilket har lett till en diskussion om hur omfattande vindkraftsutbyggnaden kan bli, utan att världsarvets värden påverkas negativt, eller förloras. UNESCO har i en skriftväxling med den svenska staten, representerad av Riksantikvarieämbetet, påbörjat en utredning för att nå fram till ett klagörande i denna fråga. Riksantikvarieämbetet samråder i sin tur med Länsstyrelsen.

Glasrikets unika kulturmiljöer – ett levande kulturarv

Våren 2012 fick länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län regeringens uppdrag att i samverkan med lokala och nationella aktörer genomföra insatser i Glasriket för industriell utveckling och stärkt besöksnäring. Arbetet, som samordnas av de två landshövdingarna, ska vila på tre ben – industrin, besöksnäringen och kulturarvet. Genom att öka kunskapen om kulturarvets olika yttringar och använda dem mer strategiskt stärks "varumärket" Glasriket, vilket kan inverka positivt på viktiga utvecklingsfaktorer såväl för området i stort, som för de enskilda glasbruksorterna.

Under året har länsstyrelserna i Kalmar och Kronoberg, i samverkan med de två regionförbunden, berörda kommuner och

glasbruksnäringen, genomfört en förstudie, i vilken bland annat identifieras behovet av riktade satsningar vad det gäller att lyfta fram Glasrikets kulturarv och kulturmiljöer. Länsstyrelserna i de båda länen planerar en treårig (2013-2015) regional satsning för att bevara och utveckla Glasrikets kulturmiljövården inom ramarna för övergripande strategier för att stärka områdets industriella utveckling, besöksnäring och människors vilja att bosätta sig eller bo kvar. Syftet är att både stärka och fokusera insatserna kring Glasrikets kulturmiljöer. Insatserna skall omfatta kunskapsuppbyggnad, vård och information om olika delar av Glasrikets rika kulturarv, samt ev. FoU-insatser. Satsningen förutsätter samverkan med Glasrikets aktörer och viss medfinansiering.

Program för en angelägen uppdragsarkeologi

Länsstyrelsen har under 2012 fortsatt arbetet med ett handlingsprogram för uppdragsarkeologin i länet. Arbetet genomförs i samverkan med de övriga länsstyrelserna i Länsgrupp Syd. Programmet handlar bland annat om uppdragsarkeologins samhällsrelevans och utvecklingspotential. Ett sätt att stärka samhällsrelevansen är att göra uppdragsarkeologins resultat bättre tillgängliga. Länsstyrelsen har i detta syfte fortsatt arbetet med att utveckla ett digitalt

arkeologiskt rapport- och ärenderegister. I registret finns alla schakt och undersökningsytor redovisade på kartunderlag, alla rapporter finns digitalt och sökbara data är inlagda (fastighet, undersökt yta, lämningstyp, datering, undersökare, diarienummer m.m.). Arbetet utförs i dialog med länsstyrelsernas IT-enhet och projektgruppen för länsstyrelsernas gemensamma IT-satsning inom kulturmiljöområdet.

Att arbeta för ett vidgat kulturarvsbegrepp

Länsstyrelsen medverkar i länsstyrelsernas gemensamma FoU-projekt Kalejdoskop; ett ambitiöst försök att implementera ett genomtänkt mångfaldsbegrepp i kulturmiljöarbetet. Uppsatsen "Kalla mig gärna bykkärring", är länsstyrelsens bidrag till boken "Platsens mänskliga berättelser", som ges ut i Kalejdoskops namn under våren 2013. Länsstyrelsen har under 2012 även medverkat vid Kalejdoskops avslutningskonferens i Sundsvall. Medverkan i Kalejdoskop har bland annat stimulerat diskussionen och medvetenheten om kulturarvets politiska sprängkraft och nödvändigheten av att bredda perspektiven i synen på kulturarvet.

Redovisning enligt regleringsbrev

TABELL 5.1 LÄNSFAKTA KULTURMILJÖ

Tabell 5.1

Länsfakta kulturmiljö	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	42 000	42 000	30 000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	135	135	135
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	99	99	99
<i>yta (ha)</i>	137 291	137 291	137 291
Kulturresevat, <i>antal</i>	0	0	0
<i>yta (ha)</i>	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75	75	75

Källa: Riksantikvarieämbetesolika databaser och register som FMIS, byggnadsregister och Källa.

Kommentarer Tabell 5.1

Inga väsentliga förändringar jämfört med 2011. Under året har arbetet påbörjats med att bilda länets första kulturresevat.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	12 385	12 921	11 235

Källa: Riksantikvarieämbetets redovisningssystem för anslaget 7:2 Bidrag till förvaltningen av värdefulla kulturmiljöer.

Kommentarer Tabell 5.2

Länsstyrelsens tilldelning av bidragsmedel minskade med drygt 0,5 mkr jämförd med tilldelningen för 2011, men ligger trots det kvar på en i ett nationellt perspektiv hög nivå. Knappt 50 % av de utbetalade medlen avser bidrag till byggnadsvård. Bidrag har i övrigt lämnats till de olika ändamål som anges i Riksantikvarieämbetets fördelningsbeslut.

Sakområde Folkhälsa

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER FOLKHÄLSA

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,91	0,44	0,40
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,80	0,93	1,40
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,48	0,77	1,07
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 870	1 446	2 069
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,62	0,86	1,27
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	67	57	80
Antal beslutade ärenden	64	43	81
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	1
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	3 769	6 072	11 167
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 70*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Andelen årsarbetskrafter har ökat eftersom Länsstyrelsen har rekryterat inom uppdraget Våld i nära relationer. Bidragsutbetalningarna har minskat

eftersom Socialstyrelsen sedan 2012 själva betalar ut utvecklingsmedlen.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

ANDT, alkohol-, narkotika-dopnings- och tobaksområdet

Länsstyrelsens ANDT- arbete har utvecklats och tagit steg framåt under 2012, gällande uppdragen tillsyn och drogförebyggande arbete.

Under 2012 har arbetet fokuserats på att bygga regionala strukturer, för ett länsövergripande förebyggande ANDT-arbete.

Länsstyrelsen har under året haft möten med polis, landsting och Regionförbundet för inledande samtal kring en samverkansorganisation kring planering, styrning och uppföljning av det regionala ANDT-arbetet. Samtalen ska ligga till grund för ett fortsatt arbete för en regional organisation kring ANDT-arbetet, vilket ses som en prioriterad fråga inom sakområdet.

En av länsstyrelsens målsättningar under 2012, har varit att skapa en större samverkan mellan uppdragen tillsyn och drogförebyggande arbete, utifrån målen i regeringens nationella ANDT- strategi. Forskningen ser en klar koppling mellan tillgänglighetsbegränsande åtgärder och ett framgångsrikt drogförebyggande arbete. Då Länsstyrelsens tillsynsuppdrag omfattar alkohol och tobak, har det gemensamma arbetet utgått från det.

Tillsyn

Operativ tillsyn har genomförts i sex av länets kommuner där Länsstyrelsen har tittat på tillståndsgivningen enligt alkohollagen, policys, riktlinjer och övrigt drogförebyggande arbete.

Tillsynen har genomförts enligt det länsstyrelsegemensamma projektet ”Förstärkt tillsyn” som pågick under 2011.

Huvudsakligen har tillsynen genomförts genom intervjuer med handläggare, berörd chef och nämndpolitiker. Utöver detta har genomgång av verksamhetens organisation, uppbyggnad och kommunala riktlinjer och policys genomförts. Innan besöket skickades en enkät ut till handläggarna som besvarades skriftligt och sändes åter till Länsstyrelsen.

Utöver tillsynsbesöken har också en löpande granskning gjorts av inkomna beslut från kommunerna, detta i enlighet med ovan nämnda projekt. Eventuella brister som framkommit i granskningen har återkopplats muntligen till den kommunens alkoholhandläggare.

Stödet i övrigt till kommunerna har under året utgjorts av telefonrådgivning, utbildningar och fyra nätverksträffar för alkohol- och tobakshandläggare. Länsstyrelsen har under året också bjudit in till en nätverksträff för handläggare av rökfria miljöer, men som ställdes in p.g.a. för få deltagare. En ny nätverksträff planeras till 2013 och då i samverkan med Länsstyrelsens kontaktperson för hälsoskyddsfrågor.

Drogförebyggande arbete

Nätverksträffar för kunskapsstöd och samverkan, har erbjudits och genomförts för kommunala samordnare vid fyra tillfällen. Fortbildning har erbjudits samordnarna, genom utbildning som hållits gemensamt med länsstyrelserna i södra Sverige. Som ett led i att stödja den enskilde kommunsamordnaren och att påtala vikten av funktionen, har kommunbesök genomförts i nio av länets tolv kommuner.

Samarbetet med Trafikverket, polisen och länets kommuner kring SMADIT (samverkan mot alkohol och droger i trafiken) har fortsatt. Under året har en överenskommelse kring fortsatt samverkan mellan berörda parter undertecknats. Länsstyrelsen har också övertagit ansvaret från Trafikverket, gällande sammanställning och redovisning av statistik från polis och socialtjänst.

Möten har genomförts med Landstingets Folkhälsocentrum för att hitta gemensamma

samverkansformer kring frågor som rör folkhälsa och drogförebyggande arbete. Detta har resulterat i ett antal inplanerade gemensamma nätverksträffar under 2013.

Utvecklingsarbete ANDT

Under 2012 har ett utvecklingsarbete påbörjats, med sikte på mindre kommuners drogförebyggande arbete.

Utvecklingsarbetet görs i samverkan med Länsstyrelsen i Kronobergs län och Statens folkhälsoinstitut. Målet är att stödja och utveckla de deltagande kommunernas strukturer, samordning och samverkan inom ANDT- området. Detta görs främst genom utbildningsinsatser inriktat på tillsyn, drogförebyggande arbete och media.

I utvecklingsarbetet görs också en kartläggning och sammanställning, i samarbete med Linnéuniversitetet, av kommunernas ANDT- relaterade statistik.

Utifrån kommunernas behov har också processtöd erbjudits och genomförts genom gemensamma kommunbesök.

Rökfria skolgårdar

Under 2012 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att få länets skolor att följa tobakslagens förbud mot rökning på skolgårdar. Detta har gjorts genom att utbilda och informera kommunerna om det tillsynsansvar de har för skolgårdarna med målet att öka antalet tillsynsbesök av länets skolgårdar. En heldagskonferens har också hållits och erbjudits berörd personal, rektorer och politiker med målet att öka motivationen och kunskapen kring frågan.

Övrig samverkan

Länets kommuner har under året erbjudits dialogbesök och tillsynshandläggaren har tillsammans med ANDT- samordnaren besökt sju kommuner där Länsstyrelsen presenterat sina uppdrag för kommunala handläggare och förtroendevalda. En gemensam nätverksträff mellan tillsynshandläggare och ANDT- samordnare från länets kommuner har genomförts utifrån ambitionen att tillsynen och det drogförebyggande arbetet ska hitta samverkansformer i högre grad än idag på lokal nivå.

Redovisning enligt regleringsbrev

TABELL 6.1 VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER

Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)	2 104,3	2,71
varav Allmänt och övergripande inom Folkhälsa (700)	1 582,2	1,78
varav Fördelning av statsbidrag (704)	231,9	0,36
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	290,2	0,57
varav alkoholärenden 7051 - 7053	149,0	0,29
varav tobaksärenden 7054	127,0	0,26
Totala kostnader (inkl. OH)	2 869,8	

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2012)

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell 6.1

Utfallet i tabellen följer den planering som fanns för 2012.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak.

”Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.”

När det gäller att skapa samhällseliga förutsättningar för en god folkhälsa på lika villkor för hela befolkningen, ser Länsstyrelsen sig som en viktig aktör. Inom krisberedskap, samhällsplanering, naturvård och ANDT har Länsstyrelsens arbete en naturlig koppling till människors levnadsvillkor i Kalmar län, ur ett folkhälsoperspektiv. Det gäller den direkta fysiska hälsan likväl som den psykiska hälsan som påverkas av känslan av att ha ett bra liv. Människors livskvalitet ses som en regional tillväxtfaktor i Kalmar län.

Samhällsplanering och folkhälsa

Plan- och bygglagens syfte är att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsvillkor och

en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer. (SFS 2010:900)

Kommunerna ska i sin planering visa hur de tar hänsyn till och samordnar sin översiktsplan med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Folkhälsomålen ingår i nationella mål och ur ett planeringsperspektiv är det främst målområde 1,2, 3, 5 och 9 (se nedan) som är mest relevanta att ta hänsyn till.

Länsstyrelsen ska vid granskning av kommunernas översiktsplaner uppmärksamma hur hänsyn tas till folkhälsomålen och hur dessa mål sedan följs upp i juridiskt bindande detaljplaner. Detta innebär bland annat att länsstyrelsen särskilt ska granska.

- Att alla kommuninnevärdare ska ges möjlighet att delta i översiktsplaneprocessen.

- Att den fysiska miljön ska vara tillgänglig för alla och att transportsystemet är utformat så att det är användbart för funktionshindrade.
- Att barn ska ha säkra GC-vägar så att de kan förflytta sig självständigt till skola och fritidsaktiviteter.
- Att den fysiska miljön utformas så att den uppmuntrar till fysisk aktivitet.
- Att den fysiska miljön är fri från giftiga ämnen, ohälsosamt buller och att risken för olyckor minimeras.

Krisberedskap och folkhälsa

Länsstyrelsen arbetar inom krisberedskap med att titta på samhällets säkerhet ur ett helhetsperspektiv där aktörer såsom länets alla kommuner, polis och landsting är huvudaktörer. I helhetstänkandet ingår att förhålla sig till samhällets olika behovsgrupper så att de vid en krissituation kan få information och hjälp utifrån sina behov och därigenom förhoppningsvis minska människors oro likväl som att vid samhällsplanering bevaka risk- och hälsofrågor så att samhällsutvecklingen går i en uthållig riktning.

Naturvård och folkhälsa

De naturskyddade områdena utgör en viktig möjlighet för människor att komma ut i naturen. *Se vidare under sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd, uppdrag 50, rubrik Främjande av friluftsliv.*

ANDT och folkhälsa

Inom Länsstyrelsens ANDT- arbete bedrivs verksamheten utifrån det nationella folkhälsomålet i allmänhet och delmål 11 i synnerhet. I arbetet med de regionala och lokala aktörerna i länet, finns det klara och tydliga mål utifrån regeringens nationella ANDT- strategi, som tar sikte på en god folkhälsa för hela befolkningen. Genom anordnande av nätverksmöten för kommunernas och kompetenshöjande seminarier för politiker och tjänstemän har samverkan och kunskapsnivån höjts i länets kommuner.

Länsstyrelsens arbete med tillsyn enligt tobakslagen och alkohollagen strävar i enlighet med mål 11 mot en minskning av tobaks- och alkoholbruket i samhället och därigenom en förbättrad folkhälsa. Den ökade tillsynen har lett till att brister i kommunernas alkohol- och tobaks tillsynsarbete uppmärksammas och rättats till.

Regional tillväxt och folkhälsa

Regional utveckling finns i den tillväxtkraft som skapas av människor i alla delar av Sverige men varierar också i olika regioner. Individens valfrihet och lika förutsättningar till boende och arbetstillfällen oavsett geografi är en viktig utmaning för offentliga aktörer att stötta. Regional utveckling ska handla om en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar tillväxt. I den sociala delen av hållbarhetsbegreppet kan folkhälsa återfinnas. S k "social inclusion" eller "KASAM" (Aaron Antonovsky) - känsla av sammanhang, är en grundförutsättning för egenkraft hos individen. Att ha en känsla av att höra till, finnas i ett sammanhang och att räknas som medborgare. Därför är det viktigt att en rimlig grundläggande service återfinns t ex på landsbygden, att föreningsliv och samhörighet uppmuntras där ensamhet uppstår (även i städerna) och att det finns en möjlighet att kunna bo där man vill och ha ett arbete. För både regional utveckling och folkhälsa är bl a en fungerande infrastruktur för IKT (informations- och kommunikationsteknik) av största betydelse för att korta alla upplevda avstånd. Med utveckling av e-tjänster inom sjukvården finns t ex möjlighet till olika typer av egenkontroll (av t ex blodtryck och diabetes), kostrådgivning, läkemedels-information och sjukvårdsrådgivning.

Leadermetoden som under innevarande programperiod arbetat på landsbygden, är under diskussion inför nästa programperiod som en förutsättning för leadersamarbete även i större städer, där samarbete och social tillhörighet kan behöva utvecklas utifrån olika behov och tematiska inriktningar.

Sakområde Jämställdhet

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER JÄMSTÄLLDHET

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,05	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,97	0,88	0,28
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,53	0,52	0,17
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 051	881	282
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,59	0,52	0,17
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	12	1	1
Antal beslutade ärenden	9	2	0
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 80*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Under 2012 är det en ökning av årsarbetskraften med anledning av det prioriterade arbetet med det fjärde jämställdhetsmålet *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Medel till detta arbete har tilldelats länsstyrelserna från Socialstyrelsen. I början av året fanns även en förstärkning inom området mänskliga rättigheter.

Antalet inkomna ärenden/ansökningar av utvecklingsmedel mot hedersrelaterat våld

och förtryck var under året sju stycken, diarieförda på sakområde jämställdhet. Tidigare var dessa ansökningar kopplade till sakområde folkhälsa.

Antalet beslutade ärenden rörande utvecklingsmedel i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har under 2012 varit sex stycken.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Huvuddelen av Länsstyrelsens externa jämställdhetsarbete har fokuserats på det fjärde jämställdhetsmålet ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra” samt på arbetet rörande hedersrelaterat våld. Samtliga tolv kommuner i länet har sedan 2010 och framåt tagit del av de utvecklingsmedel som Länsstyrelsen fram till 2011 fått att fördela rörande mäns våld mot kvinnor. Resultatet har blivit att samtliga kommuner haft en förstärkning vad gäller sina insatser till målgruppen kvinnor och barn. Genom de olika projekten har ett flertal utbildningar kunnat arrangeras och ett över tid hållbart arbete har inletts. I vissa av kommunerna har arbete påbörjats med att

uppdatera handlingsplaner och rutiner. De olika projekten har också förmedlat resultat av sitt arbete genom en av Länsstyrelsen arrangerad kunskaps/erfarenhetsdag för samtliga berörda aktörer i länet. Två nätverk rörande kvinnofrid, ett i norr och ett i söder finns för regelbundet samarbete och erfarenhetsutbyte under ledning av Länsstyrelsen. Dessutom har under året även funnits nätverk bestående av de olika projekt som fått utvecklingsmedel 2011. Länsstyrelsen har även deltagit i de nationella länsstyrelsenätverk som träffats i frågan.

Hedersrelaterat våld och förtryck

När det gäller Länsstyrelsens arbete mot hedersrelaterat våld så har Länsstyrelsen deltagit i det länsstyrelsegemensamma arbetet på nationell nivå dels i en arbetsgrupp med fokus på HBT (homo-, bi-, transsexuella) och heder samt i de nätverksmöten som förevarit.

Arbetsgruppens arbete inriktade sig på att kartlägga det kunskapsstöd som finns inom landet med inriktning HBT och heder samt att sammanställa detsamma. Detta material är tänkt att i första hand användas av Länsstyrelserna internt för att öka den egna kunskapen i frågan. Genomgång av arbetsgruppens arbete med information från de olika utbildningsaktörerna presenterades vid en nationell länsstyrelseövergripande hearing i Stockholm i feb. 2012.

Länsstyrelsen i Kalmar har under året verkat för att öka intresset hos länets olika aktörer att söka de utvecklingsmedel som Länsstyrelsen har att fördela. Under 2012 hade antalet ansökningar ökat till sex st. att jämföra med två st. föregående år.

För att stärka de sökandes intresse erbjöd Länsstyrelsen representanter från olika kommuner, skolor, polis, åklagare och Regionförbundet att delta i föreläsningen med Arkan Asaad den 17 april inom ämnet *"Gift mot sin vilja"*.

Resultatet blev att ett par av projekten anordnade personal och elevföreläsningar med Arkan Asaad och genomförde diskussioner inom ämnet *"Gift mot sin vilja"*. Länsstyrelsen har under året även arrangerat två länsövergripande föreläsningss dagar för alla aktörer i länet med Arkan Asaad och Sara Mohammad inom ämnet *"Att leva under hedersrelaterat våld och förtryck"* med inriktning *"Gift mot sin vilja"*. Detta som en grund för en fortsatt planering i samarbetet med Rädda Barnen Syd för att få till stånd projektet *"Kärleken är fri"*. Ett samarbetsmöte har förevarit med Rädda Barnen Syd och inbjudna representanter från gymnasium, grundskola och folkhögskola för att planera detta arbete inför 2013.

Jämställdhet

Länsstyrelsen i Kalmar har under året avsatt 50 % av en heltidstjänst försakkunnig uppdraget rörande jämställdhet. Frågan har dock i möjligaste mån även vävt in i

uppdragen rörande Mänskliga Rättigheter, Hedersrelaterat våld och förtryck och Hemlöshet.

Länsstyrelsen har deltagit i det nationella nätverkets sakkunnigmöten som förevarit under året.

Stort fokus för länets jämställdhetsarbete har under året lagts på det fjärde jämställdhetsmålet *"att mäns våld mot kvinnor ska upphöra"*. Se vidare under rubriken *"våld i nära relationer"*.

Länsstyrelsen leder sedan tidigare två olika jämställdhetsnätverk i länet. Det ena består av representanter från de tolv kommunerna, Regionförbundet Kalmar län, Landstinget Kalmar län, Winnet Kalmar län samt Linnéuniversitetet. Syftet med nätverket är att förmedla erfarenhetsutbyte och kunskap inom länet. Det andra nätverket består av representanter från Länsstyrelsen, Regionförbundet Kalmar län samt Kalmar kommun. Anledningen att Kalmar kommun är representerat är att det är den kommun i länet som längst har aktivt arbetat med jämställdhet och integrerat detta i sina lednings- och styrsystem. I detta mindre nätverket planeras det gemensamma jämställdhetsarbetet samt förbereds de frågor som sedan föreslås i det större nätverket. Gemensamt arrangerades under året en föreläsningssdag med DO (Diskrimineringsombudsmannen) för länets olika aktörer.

Länsstyrelsen har även bildat en arbetsgrupp med representanter från kommun och öppenvårdsverksamhet inom missbruksvård, länsstyrelsens ANDT handläggare, samordnaren för våld i nära relationer samt jämställdhetssakkunnig för att utveckla ett kunskapsunderlag/arrangemang rörande missbruk och genus.

Länsstyrelsen har föredragit regeringens jämställdhetsmål och deras praktiska innebörd för den primärkommunala nämnden inom Regionförbundet Kalmar län samt också för Länsstyrelsens insynsråd.

Dessa mål implementeras/ges information om även i samtliga de nätverk där den jämställdhetssakkunniga ingår dvs. nätverk rörande heder, kvinnofrid, projektmedelsnätverk, jämställdhetsnätverk samt LAMP (Länsstyrelsernas arbete mot människohandel och prostitution).

Information om olika aktiviteter och utbildningstillfällen har vidarebefordrats till berörda aktörer inom nätverket.

Länsstyrelsen har även deltagit i samarbete med Regionförbundet Kalmar län i deras arbete med länets ”handlingsplan för Jämställd tillväxt”. Ett flertal informella möten har under året förevarit med regionförbundet Kalmar län. Samarbete har även förevarit med Winnet Kalmar län. Länsstyrelsen Kalmar län deltar även i det HÅJ (Hållbar jämställdhet) projekt som drivs av SKL och där fyra av länets kommuner deltar.

ESF (Europeiska socialfonden)

ESF Jämt startade som ett projekt finansierat av ESF och skulle genomföras under tre års tid t o m 2011. Projektet förlängdes till 2012 och nu står ESF Jämt inför ytterligare en förlängningsperiod.

Kalmar län tillhör området Småland och Öarna med den regionala projektstödjaren placerad i Kronobergs län. På regional nivå har stöd, kunskap och rådgivning erbjudits till projektägare som söker eller har beviljats ekonomiska medel till att genomföra projekt. Vidare har en rad regionala och nationella seminarier och konferenser genomförts med syfte att öka kunskapen om jämställdhet och hur perspektivet kan integreras i en verksamhet. I området Småland och Öarna finns för närvarande tolv projekt som har koppling till Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län har deltagit i två lärseminarier samt ESF:s föreläsning under konferensen ”30 trettio”. Länsstyrelsen Kalmar har ingått i ESF:s referensgrupp. Länsstyrelsen Kalmar har deltagit i planeringsmöte med berörda Länsstyrelser inom Småland och Öarna rörande det fortsatta ESF arbetet.

Hemlöshetsuppdraget

Jämställdhetssakkunnig ingår tillsammans med handläggare inom samhällsplaneringsområdet i det uppdrag som Länsstyrelsen i Kalmar län har för år 2012 att stödja kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet. Under året har Länsstyrelsen genomfört en enkät till länets tolv kommuner med syfte att få information om de olika kommunernas behov i frågan.

Länsstyrelsen har deltagit i ett seminarium med den nationella hemlöshetssamordnaren

och deltagit vid dennes tillsynsbesök i Kalmar kommun. En handlingsplan för 2012 har upprättats.

Samordningsuppdraget

Länsstyrelsen har även uppdraget att samordna insatser rörande kvinnofrid, heder samt människohandel och prostitution. När det gäller det sistnämnda så bör det i varje län, enligt NMT (Nationellt Metodstöd mot prostitution och människohandel), finnas en s.k. spetsgrupp som har en mer gedigen kunskap i frågan. Gruppen bör bestå av representanter från polis, åklagare, socialtjänst och ev. kvinnojour. I Kalmar län liksom i Blekinge län har det varit svårt att samla en sådan grupp varför dessa två län valt att samarbeta i frågan och skapa en gemensam spetsgrupp. Under våren arrangerade de båda länsstyrelserna en utbildningsdag under ledning av NMT. Under hösten erbjöds samma grupp en vidareutbildning i regi av NMT bekostad av länsstyrelserna men endast en deltagare från gruppen valde att delta. Information om olika aktiviteter inom området har även under året förmedlats till berörda parter.

Länsstyrelsen i Kalmar har även deltagit i nationella LAMP-möten (Länsstyrelsernas arbete mot människohandel och prostitution).

Länsstyrelsen har under året även medverkat i två arrangemang i samarbete med Byteatern, Kalmar Länsteater. Det ena arrangemanget var att efter föreställningen ”Jag blev slagen kl. 14:45” tillsammans med ett av kvinnofridsprojekten leda ett publiksamtal. Det andra arrangemanget var att vara deltagare i läsarföreläsningen ”Seven” (om sju kvinnor från sju världsdelar som kämpat för mänskliga rättigheter för kvinnor) och därefter leda publiksamtal om mänskliga rättigheter i Sverige samt arbetet med mäns våld mot kvinnor i Sverige och Kalmar län.

Våld i nära relationer

Under året har de två sedan tidigare startade nätverken ”Kvinnofridsnätverk Norr” och ”Kvinnofridsnätverk Söder”, fortsatt att ha möten. I nätverken ingår representanter för länets tolv kommuner, landsting, polis, åklagare samt länets kvinnojourer. Ytterligare ett nätverk finns bestående av de sju projektägare som 2011 erhöll projektmedel i arbetet våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Detta nätverk

genomförde 2011 en utbildning/kunskapsdag för länets aktörer med redovisning av det arbete som genomförts med hjälp av de beviljade utvecklingsmedlen. Motsvarande arrangemang har genomförts under 2012. Effekten är att samtliga kommuner i länet har haft ett förstärkt arbete rörande våldsutsatta kvinnor. Vid Socialstyrelsens uppföljning ”Öppna jämförelser” uteblev flera kommuner i länet med sina svar. Pga. detta har Länsstyrelsen förnyat förfrågningarna till kommunerna och erhållit ytterligare fyra svar. Länsstyrelsen har förutom information vid nätverksmöten även regelbundet hållit nätverket och kommunerna uppdaterade med all den information som rör ämnet våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck som kommit Länsstyrelsen till del.

Nätverken har inbjudits till föreläsning/kunskapsdagar arrangerade av Länsstyrelsen Kalmar län. Arrangemangen handlade om; information om att söka medel i arbetet mot hedersrelaterat våld, föreläsare Juno Blom och en kunskap/erfarenhetsdag med projektansvariga för kvinnofridsprojekt Kalmar län. Vidare anordnades ”Att växa upp under hedersvåld och förtryck”, föreläsare Arkan Asaad och Sara Mohammad, vilket erbjöds vid två olika tillfällen, samt ”Barn utsatta för människohandel”, med Ingrid Åkerman.

I mitten av september tillsattes ytterligare en tjänst inom Länsstyrelsen med fokus på att erbjuda kommuner och kvinnojourer metod och kompetensstöd i att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld samt våldsutövare. I samband med detta samlades båda nätverken för en introduktionsdag inför det förstärkta uppdraget. Det nya uppdraget är ett gemensamt uppdrag tillsammans med Socialstyrelsen och flera möten har hållits samman med dem där Länsstyrelsen Kalmar har deltagit. Samtliga socialnämnder, i de tolv kommunerna, samt tjej- och kvinnojourer i länet har erbjudits dialog om deras behov och information kring uppdraget samt specifikt om deras respektive ansvarsområde. Två kommuner har hittills besökts under år 2012. Resterande tio kommuner kommer besökas under 2013. Två möten har skett med

kvinnojourer och fler planeras under 2013. Två möten har skett med *Alternativ till våld* (ATV), vilket är ett kvinnofridsprojekt som drivs av länets sju södra kommuner. Projektet är numera delvis permanentat.

Gemensamt med sydlänen arrangerades två utbildningsdagar i Växjö med Allan Wade; kanadensisk forskare och terapeut. Två möten har skett tillsammans med flera utvecklingsledare i länet och Regionförbundet Kalmar län. Informella möten och dialog har skett med SKLs utvecklingsledare samt med Fokus, utvecklingsenhet inom Regionförbundet Kalmar län. Flera aktörer såsom socialtjänst, kvinnojourer, grundskolor, elevhälsa, landstinget, Gymnasieförbundet och Linnéuniversitet visar stort intresse för kunskapsinhämtning inom ämnet mäns våld mot kvinnor.

Samtliga aktörer har bjudas in till ett seminarium kring bedömningsinstrumentet FREDa som Socialstyrelsen har tagit fram. Seminariet kommer att hållas på två olika platser i länet. Tillsammans med sydlänen har socialtjänsten, djurskyddet, polis, kvinnojourer m.fl. bjudits in till en utbildningsdag kring kopplingen mellan våld och djur.

De insatser som Länsstyrelsen har genomfört under 2012 har resulterat i att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck än tydligare blivit synliggjort. Utvecklingsarbetet har fortsatt men det behövs än större fokus på arbetet. Kommunerna och de ideella föreningarna behöver få fördjupad kunskap om sina ansvarsområden och avtal mellan dem behöver formuleras. Många är i behov av kunskap om hur man bemöter och upptäcker våld, om hedersrelaterat våld och förtryck samt hur man ska använda sig av bedömningsinstrument. Vidare ser Länsstyrelsen ett behov av att följa och stödja kommunerna och andra aktörer angående kunskapsutveckling och metodstöd för särskilt utsatta grupper såsom människor med funktionsnedsättning och missbruksproblematik. Även arbetet med barn som utsätts för våld, inklusive bevittnar våld, och de som utsätter andra för våld behöver utvecklas än mer genom kunskap och metodstöd. Utöver detta är det av stor vikt att fortsätta och följa det utvecklingsarbete som har påbörjats genom

den regionala samverkan för en hållbar utveckling i Kalmar län.

Redovisning enligt regleringsbrev

TABELL 7.1 KOSTNADER/INTÄKTER FÖR SAKOMRÅDET JÄMSTÄLLDHET

Kostnader/intäkter för Jämställdhet	2012	2011	2010
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	1 051,1	881,3	281,7
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	277,5	408,8	272,1
varav övrig finansiering (tkr)	768,0	472,4	9,6
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,59%	0,52%	0,17%
Verksamhetsintäkter	553,8	210,6	9,2

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell 7.1

Kostnaderna för området har ökat som en följd av länsstyrelsernas gemensamma handlingsplan för mänskliga rättigheter samt för arbetet med mäns våld mot kvinnor som finansieras av Socialstyrelsen.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- . integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor.

Under 2012 sammanställdes Länsstyrelsen Kalmar läns *Jämställdhets och mångfaldsplan för perioden 2012-05-01-2015-04-30*.

I Länsstyrelsen Kalmar läns samarbete med Regionförbundet Kalmar län och inom det egna arbetet finns denna fråga ständigt aktuell i samarbetet med de aktörer som ingår i befintliga nätverk rörande jämställdhet, kvinnofrid och arbetet mot hedersrelaterat våld. I den handlingsplan för

jämställd regional tillväxt som i samråd med Länsstyrelsen Kalmar län sammanställts av Regionförbundet Kalmar län belyses detta inom sex prioriterade områden: rund och gränslös region, växande näringsliv som bidrar till hållbar utveckling, lärande- och kompetensförsörjning, befolkning och välfärd, miljö i balans samt kultur och upplevelser.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Länsstyrelsen Kalmar län presenterar i möjligaste mån all individbaserad statistik utifrån kön.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa.

Vid utbildningen som genomfördes för länsstyrelsens personal 2011-2012 inom MR (mänskliga rättigheter)-uppdraget ingick även ”beslut som kan röra barn” som en del. Vid efterföljande workshop ingick att deltagarna inom varje enhet bl. a. skulle

diskutera hur olika målgrupper, t ex. (barn- pojkar-flickor, kvinnor och män), skulle påverkas av de beslut Länsstyrelsens handläggare fattar.

Sakområde Integration

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER INTEGRATION

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,50	1,21	0,40
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,82	0,68	0,24
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 474	874	785
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,83	0,52	0,48
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	37	28	26
Antal beslutade ärenden	37	36	16
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 85*

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

Inom integration har det skett en ökning av årsarbetskraften eftersom två tjänster är

tillsatta för att arbeta med integrationsfrågor.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Kalmar län har ett väl fungerande mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. Samtliga kommuner i länet har tillsvidareöverenskommelser om mottagande av nyanlända om totalt 550 platser. Tio av kommunerna har dessutom överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn, varav två av kommunerna påbörjar sitt mottagande 2013. Mellan första januari och sista september i år bosatte sig 366 nyanlända i länet.

Länsstyrelsen har sett ett ökat behov av samverkan på regional nivå. Som ett led i detta har ett regionalt strategiskt arbete initierats och påbörjats. I det strategiska arbetet som leds av Länsstyrelsen medverkar länets samtliga kommuner, Landstinget, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Polismyndigheten, Linnéuniversitetet, Näringslivet, Lantbrukarnas riksförbund mfl. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år och har fått mycket positiv respons från samverkansparterna. Effekter av det

strategiska arbetet är att integrationsfrågan har uppmärksamats, olika organisationers roller har tydliggjorts och att fler aktörer än tidigare har visat intresse och delaktighet. Utöver detta sammankallar Länsstyrelsen till gemensamma nätverksträffar för länets flyktingsamordnare och föreståndare för verksamheterna med ensamkommande barn.

Länsstyrelsen har ytterligare arbetat för att stärka samverkan i länet med anledning av etableringsreformen genom att tilldela Regionförbundet i Kalmar län medel enligt 37§, förordning om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (2010:1122). Projektet fokuserar på samhällsorientering till nyanlända och omfattar samtliga länets tolv kommuner.

För att lyfta arbetet med ensamkommande barn har Länsstyrelsen arrangerat två dialogdagar där Migrationsverket och Socialstyrelsen bjöds in för att ge information om asylprocessen och HVB (hem för vård eller boende)-hem.

Vidare har Länsstyrelsen bjudit in Arbetsförmedlingens bosättningsenhet, samtliga flyktingsamordnare och etableringshandläggare i länet till en dialogdag om en smidigare bosättning. Dialogdagen resulterade i en ökad förståelse för varandras arbete, skapade nya kontakter och spred goda exempel.

Integration är en ömsesidig process och det är många aktörer som tillsammans kan skapa ett inkluderande mottagande där mångfald bidrar till regionens utveckling. För att inspirera till ett utökat och förbättrat mottagande av nyanlända och

ensamkommande barn arrangerade därför Länsstyrelsen en inspirationsdag om integration. Dagen innehöll goda exempel på hur statliga myndigheter, kommuner och ideella organisationer verkar för en god och ömsesidig integration. En av talarna var integrationsminister, Erik Ullenhag.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att de insatser som har genomförts under året har lett till en mer positiv inställning, ett större engagemang och skapat nya möjligheter för integrationsarbetet i länet.

Redovisning enligt regleringsbrev

72. Länsstyrelserna ska inom ramen för uppdraget rörande mottagandet av nyanlända invandrare prioritera genomförandet av reformen för etablering av vissa nyanlända invandrare.

Länsstyrelsen ska redovisa:

- En bedömning av behovet av insatser från länsstyrelserna,
- genomförda insatser,
- en bedömning av det egna resultatet, samt
- kvarstående utvecklingsbehov.

Länsstyrelserna ska särskilt redogöra för insatser m.m. som rör sfi. Anvisningar för redovisningarna ska lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Länsstyrelsen har under året följt bosättningsprocessen och sett att det finns behov av att utöka samtliga kommuners överenskommelser om mottagandet av nyanlända och att bosättningen av nyanlända behöver förenklas, påskyndas och tydliggöras. Vidare har Länsstyrelsen bedömt att det finns behov av att öka samverkan mellan kommuner och andra aktörer som kan bidra till en positiv etablering samt att integrationsarbetet får fortsatt fokus i det offentliga rummet. Länsstyrelsen har också sett ett behov av att se över hur sfi (språk för invandrare) fungerar och erbjuds i länet.

Under året har Länsstyrelsen haft dialog med kommunerna om att utöka befintliga överenskommelser. Tre kommuner har utökat sitt mottagande. Fortsatt dialog kommer att hållas under 2013. För att underlätta bosättningsarbetet har

Länsstyrelsen bjudit in Arbetsförmedlingens bosättningsenhet, samtliga flyktingsamordnare och etableringshandläggare i länet till en dialogdag om en smidigare bosättning. Länsstyrelsen har även intervjuat samtliga flyktingsamordnare i länet kring hur de ser på möjligheten att utöka mottagandet och påskynda bosättningen av nyanlända.

För att skapa ökad samverkan mellan kommuner och andra aktörer har Länsstyrelsen inlett ett regionalt strategiskt arbete. Landshövdingen är sammankallande och leder det strategiska arbetet där drygt 20 samverkansparter ingår. Arbetet fortgår kommande år och en regional överenskommelse med tillhörande handlingsprogram kommer att undertecknas under 2013. I den regionala överenskommelsen är ett av delmålen ökad språkkunskap. Delmålet kommer att mätas

och följas upp årligen genom andelen godkända elever på sfi, samt andelen personer som uppnått målen i de nationella proven på sfi. I handlingsprogrammet fyller samtliga samverkansparter i hur de kan bidra till att uppnå delmålet genom tex effektivare och flexiblare sfi.

Fem av länets kommuner har sökt och beviljats medel, enligt 37§, förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar för att utveckla befintlig sfi-verksamhet. Länsstyrelsen följer och stödjer projekten.

För att inspirera till ett utökat och förbättrat mottagande av nyanlända och för att belysa integrationsarbetet arrangerade Länsstyrelsen en inspirationsdag om integration. Dagen innehöll goda exempel på hur statliga myndigheter, kommuner och ideella organisationer verkar för en god och ömsesidig integration. 150 personer deltog vid konferensen.

De insatser som Länsstyrelsen har genomfört under 2012 har resulterat i att integrationsarbetet i länet har synliggjorts, skapat tydligare roller och bidra till en utökad samverkan där fler centrala parter än

tidigare medverkar som t ex Landstinget. Genom att diskutera och fokusera på sfi som ett av delmålen i den regionala överenskommelsen har vikten av goda språkkunskaper belysts. Vidare har fler platser i överenskommelserna om mottagande av nyanlända tillskapats och fortsatta förhandlingar med kommunerna sker kontinuerligt.

Länsstyrelsen ser flera kvarstående utvecklingsbehov. Fler platser måste tillskapas och bosättningsarbetet bör ske ännu smidigare för att underlätta nyanländas etablering och minska andelen nyanlända med uppehållstillstånd på Migrationsverkets anläggningsboenden. Vidare ser Länsstyrelsen ett behov av att följa och stödja kommunerna angående utveckling och effektivisering av sfi. Utöver detta är det av stor vikt att fortsätta följa det utvecklingsarbete som har påbörjats, där den regionala överenskommelsen ska undertecknas och vara en drivkraft för integration i Kalmar län.

Redovisning enligt regleringsbrev

73. Länsstyrelserna ska redovisa till vilka typer av insatser som ersättning enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar lämnats till kommuner och kommunförbund. Av redovisningen ska särskilt framgå insatser för att underlätta kommunal samverkan rörande sfi och samhällsorientering. Ersättningarna finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Kommun	Sökt insats	Sökt belopp, tkr	Beviljat belopp, tkr
Regionförbundet	Samverkan Samhällsorientering i Kalmar län	860	777,5
Högsby kommun	Praktik med språkstöd och yrkessvenska	770	328
Västerviks kommun	Sommarskola	50	50
Kalmarsundsgymnasieförbund	Kulturöverbyggare inom sfi	3 783	444,5
	<i>Summa:</i>	5 463	1 600

Länsstyrelsen har särskilt prioriterat stöd till effektivare och mer flexibel ”språk för invandrare (sfi)”-undervisning genom samverkan samt åtgärder som syftar till att underlätta nyanländas bosättning.

Högsby kommun och Kalmarsunds gymnasieförbund beviljades vardera medel för att genomföra en mer flexibel sfi-undervisning genom ytterligare språkstöd kopplat till praktikplatser. I Högsby sker detta genom en ambulerande sfi-lärare som följer med individen på en praktikplats och där ger kontinuerlig undervisning och stärker den nyanländes kommunikations-möjligheter. Kalmarsunds gymnasieförbund är ett kommunförbund som innefattar samverkan mellan Borgholm, Kalmar, Mörbylånga och Torsås. Syftet med insatsen är att skapa bättre förutsättningar för nyanlända att lära sig svenska på ett så effektivt och flexibelt sätt som möjligt samt underlätta nyanländas etablering i samhället. Projektet arbetar med ”kulturöverbyggare” som på modersmål stödjer och underlättar språkinläringen för nyanlända. Förbundet driver även ett ESF

(europeiska socialfonden)-projekt, ”sfi yrkesutveckling”.

Regionförbundet beviljades 2011 medel för att bedriva samhällsorientering på modersmål för länets samtliga tolv kommuner. I år beviljades Regionförbundet medel för fortsatt arbete med samhällsorientering. Samhällsorienteringen kan i dagsläget erbjudas på 18 olika språk i länet. De kurser som bedrivs idag sker på arabiska, kurmanji, persiska och somaliska. Regionförbundet arbetar för att erbjuda samhällsorienteringen på minst tre orter i länet.

Sammanfattningsvis mottog Länsstyrelsen totalt sex ansökningar, fyra insatser beviljades medel helt eller delvis. Ingen ansökan omfattade insatser för att konkret underlätta nyanländas bosättning. Länsstyrelsen tilldelades 1,6 miljoner kronor och fördelade hela summan. Samtliga kommuner har tagit del av en eller flera insatser.

Redovisning enligt regleringsbrev

85. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtagande om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5§ punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor.

-Åtgärder som har vidtagits för att genomföra länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter 2010–2012, samt resultatet av dessa, ska särskilt redovisas.

***Mänskliga rättigheter (MR)
återrapportering ÅR 2012
angående åtgärder för att
genomföra länsstyrelsernas
gemensamma handlingsplan för
lika rättigheter och möjligheter***

Nedan redovisas det gemensamma arbetet med genomförandet av Länsstyrelsernas antidiskriminerings strategi.

Länsstyrelsernas hittillsvarande insatser för att ta fram och genomföra myndigheternas gemensamma antidiskrimineringsstrategi har tidigare redovisats i Länsstyrelsernas årsredovisningar för åren 2007 - 2011. Under 2012 har arbetet fokuserat på ett fortsatt genomförande av handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter. Samtliga länsstyrelser deltar i samordningsarbetet och i att genomföra handlingsplanen på den egna länsstyrelsen. Ansvaret för genomförandet ligger på respektive myndighet. Länsrådsgrupp 3 ansvarar för att hålla ihop det gemensamma arbetet och förvalta handlingsplanen och det finns en projektorganisation med ett antal arbetsgrupper och en styrgrupp för ändamålet.

Sammanfattning och resultat inom område A

Område A syftar till att uppnå två övergripande mål och fem delmål. Området omfattar 15 åtgärder som genomfördes under perioden 2010 – 2012. Arbetet med 12 av de 15 åtgärderna genomfördes fram till och med 2011. Dessa beskrivs i årsredovisningen för 2011. Inom några av dessa åtgärder har funnits vissa kvarstående delar och dessa redovisas i nedanstående text.

Återstående åtgärder är 1, 2 och 4 som avser att erbjuda samordnade utbildningsinsatser rörande mänskliga rättigheter för ledning och chefer inom länsstyrelsekollektivet, har inte genomförts. Däremot har chefer och ledning i stor utsträckning deltagit i handlingsplanens övriga utbildningsinsatser som kompetensbaserad rekrytering och grundutbildningen. Slutsatsen är att det inte har funnits någon efterfrågan på samordning av ytterligare utbildningsinsatser. Utbildning och utvecklingsinsatser för myndigheters ledningsgrupper sker kontinuerligt. Frågor om värdegrund och mänskliga rättigheter är ofta naturliga inslag i sådana utbildningsinsatser och ett ansvar för respektive myndighetsledning.

Länsstyrelsernas personalchefer, rekryterande chefer och fackliga representanter genomgått en länsstyrelsegemensam utbildning i kompetensbaserad rekrytering (åtgärd 6 och 7). Tio länsstyrelser genomförde utbildningen under 2011 och resterande har genomfört den under 2012. Dessutom har nya chefer inom länsstyrelserna successivt genomgått utbildningen och utbildningstillfällena har därför utökats. Vid varje utbildningstillfälle har det varit ca 20 deltagare. Den strukturerade och kompetensbaserade metodiken är en kvalitetssäkring och ett effektivt sätt att finna rätt person för aktuell tjänst men garanterar också en rekryteringsprocess som inte är orättfärdigt exkluderande och diskriminerande. Som en röd tråd i utbildningen löper diskussionen hur ett mångfaldsorienterat förhållningssätt kan uppnås. Kursutvärderingarna visar fortsättningsvis att deltagarna har

uppfattningen att utbildningen har hållit en mycket god kvalitet, varit relevant och gett kunskaper om rekrytering som kommer att kunna påverka det framtida rekryteringsarbetet. På frågan om hur länsstyrelserna har märkt någon förändring i sin rekryteringsprocess och träffsäkerhet i rekryteringen är svaret att det ofta redan har funnits en god ordning men detta har ytterligare stärkt detta. Den stora vinsten har varit att man nu arbetar mycket metodiskt med kravspecifikationen inför varje rekrytering. Syftet med åtgärderna är att höja kvalitén i rekryteringsarbetet och de måste ses som en del i ett kontinuerligt och långsiktigt arbete. Ett sådant arbete är en förutsättning för att på sikt kunna konstatera mätbara effekter.

En metod för att kvalitetssäkra annonstexter (Åtgärd 9) har tagits fram och provats under 2011 och 2012 successivt av varje länsstyrelse vid rekryteringar. Det har inte varit möjligt att göra någon kvalitativ utvärdering under 2012 men en mer generell förfrågan visar att verktyget ännu inte har använts i den omfattning som man hoppats. De som använder verktyget menar dock att det är ett bra stöd för chefer när de formulerar sina annonstexter.

Ett länsstyrelsegemensamt verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring av arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter har utretts (åtgärd 11). Som ett led av detta har man enats om att införa en gemensam arbetsmiljöenkät, där dessa delar finns med. Arbete med upphandling av denna pågår och slutförs kvartal ett, år 2013.

Länsstyrelserna tog 2011 fram en gemensam och sammanhållen mall för de handlings- och åtgärdsplaner som varje arbetsgivare ska ha i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagarna (åtgärd 12). Mallen ligger till grund för de dokument som varje länsstyrelse tar fram för sin myndighet och rymmer frågor om jämställdhet, rutiner vid trakasserier och kränkande särbehandling samt handlingsplan för tillgänglighet. Syftet har varit att arbetet ska lyftas och tydliggöras samt följa en för länsstyrelserna gemensam struktur. Genomförandet och jämförelser ska på så sätt underlättas. Varje länsstyrelse har sedan svarat för att anpassa dokumenten och genomföra insatser utifrån behoven på

den egna myndigheten. Utvärdering av detta arbete kan ske tidigast 2013.

Enligt lag ska alla arbetsgivare göra kontinuerliga lönekartläggningar för att säkerställa att lönen sätts utifrån sakliga grunder och inte rymmer ett diskriminerande synsätt. För att ha hög kvalitet i detta arbete och öka jämförbarheten har länsstyrelserna (åtgärd 13) enats om att använda ett gemensamt metodstöd. Arbetsgivarverket har tillsammans med Partsrådet påbörjat ett pilotprojekt med samma syfte kallat BESTA vägen. Flera länsstyrelser har anslutit sig till denna metod successivt under 2012. Arbete återstår innan någon gemensam hållning i frågan kan nås.

I arbetet med att ta fram mål och åtgärder har ett nära samarbete med DO (Diskrimineringsombudsmannen) bedrivits. Under genomförandeprocessen har DO visat fortsatt intresse för arbetet och lyft upp handlingsplanen som ett gott exempel på sin webbsida. Där har även mallar och dokument lagts ut som goda exempel och inspiration för andra arbetsgivare. Även Arbetsgivarverket har spridit flera av länsstyrelsernas mallar via sin medlemsida för andra myndigheter.

Sammanfattning och resultat inom område B

Åtgärder inom område B:
Sakområdena rör bl.a. grundutbildning i mänskliga rättigheter, handledarutbildning och verksamhetsintegrering. En projektgrupp (Projektgruppen för utbildning och verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter, B-gruppen) har bildats för att fungera som stöd i genomförande och uppföljning av åtgärder under detta område i handlingsplanen. Projektgruppen består i dag av representanter för länsstyrelserna i Stockholm, Östergötland, Västernorrland, Värmland, Västra Götaland, Uppsala och Skåne. Länsstyrelsen i Skåne är sammankallande för gruppen. B-gruppen har sedan den bildades 2010 haft i genomsnitt 6-8 möten per år.

Åtgärd 16 – Grundläggande utbildning om mänskliga rättigheter har genomförts under 2011 och 2012. För att få information om vilka utbildningsinsatser som genomförts på respektive Länsstyrelse, och hur många

som genomgått grundutbildning i mänskliga rättigheter, har ett antal frågor ställts till samtliga Länsstyrelser vid två tillfällen under åren 2011 och 2012. Kortfattat visar sammanställningen att nästan alla länsstyrelser har genomfört utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter. På ungefär hälften av länsstyrelserna har nästan alla i personalen genomgått MR-utbildning. Femton länsstyrelser uppger också att de använt sig av eller delvis använt det gemensamma utbildnings-/handledningsmaterialet. När det gäller planering och genomförande av utbildningsinsatser så är det vanligast att de utsedda MR-handledarna planerat och genomfört insatserna. Sex länsstyrelser uppger att cheferna varit direkt involverade i genomförandet av utbildningsinsatserna. Tretton länsstyrelser har använt sig av externa föreläsare. Av de framgångsfaktorer som nämns är chefernas delaktighet den vanligaste återkommande. På de länsstyrelser där chef eller ledning varit med och drivit MR-arbetet aktivt lyfts detta fram som en viktig orsak till arbetets framgång.

Åtgärd 17 – Handledarutbildningen genomfördes den 17-18 januari 2011. Det sextioalet handledare som utsetts vid respektive Länsstyrelse har genomgått utbildningen. Dessa handledare har bl.a. utbildat anställda vid länsstyrelserna i en grundläggande utbildning om mänskliga rättigheter. Dessa handledare utgör även ett s.k. MR-nätverk för Länsstyrelserna.

Åtgärd 18 och 19 avser en förstudie inför och genomförande av utbildning för jurister, controllers, utvecklingsråd och andra nyckelpersoner för verksamhetsplanering. En förstudie i form av en behovsinventering genomfördes under våren 2012 för att identifiera behov och intresse. Behovsinventeringen resulterade dock inte i ett tillräckligt stöd för att ta fram ett förslag till en fördjupad utbildning om mänskliga rättigheter och diskrimineringslagen. Förklaringen är i första hand brist på resurser och tid men även att många redan deltagit i de andra utbildningsinsatser, grundläggande utbildning, rekryteringsutbildning etc. som anordnats inom ramen för handlingsplanen.

Åtgärd 20 handlar om att arbeta med integrering av rättighets- och

antidiskrimineringsperspektiv i verksamheten. Under 2011 och 2012 har två kartläggningar/inventeringar genomförts för att få en tydligare bild av planerade eller genomförda insatser kring integrering av mänskliga rättigheter i länsstyrelsernas verksamhet. Kartläggningarna är tänkta att fungera som stöd för det fortsatta arbetet. Sammanställningen visar att nästan samtliga ser länsstyrelseinstruktionen och regleringsbrevet som styrdokument för det praktiska arbetet med att integrera mänskliga rättigheter i länsstyrelsens verksamhet. För många fungerar också länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter och myndighetens verksamhetsplan som styrdokument. Dokumentation av arbetet med verksamhetsintegrering sker främst genom återsrapportering i årsredovisning och tertialredovisning samt genom uppföljning av handlingsplaner och VP. Länsstyrelserna har under många år på olika sätt lyft perspektiv som jämställdhet, trygghet, tillgänglighet, barn och hälsa inom olika verksamhetsområden. Verktyg för att integrera mänskliga rättigheter är checklistor och lathundar, handlingsplaner och policys för jämställdhetsintegrering, barnperspektiv, lika rättigheter mm. Det finns också många andra exempel som konsekvensanalyser, interna fallstudier och kartläggningar. Utvecklandet av verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter sker främst genom utbildningar och workshops för chefer och medarbetare där man ges möjlighet att öka förståelsen och hitta kopplingar till respektive verksamhet.

Åtgärd 21 avsåg att bilda ett nätverk för mänskliga rättigheter. Ett nätverk bildades 2011 och alla länsstyrelser är representerade i detta. Ett sextiototal personer ingår i nätverket. En grupp för nätverket har bildats på Yammer. Syftet är att prova en mer självadministrerande form för att utbyta och dela erfarenheter om insatser i Länsstyrelsernas verksamhet som rör mänskliga rättigheter.

Åtgärd 22 och 23 rörde ett mobiliseringsprojekt för verksamhetsintegrering. En projektansökan togs fram och medel söktes från ESF(europeiska socialfonden)– rådet men

ansökan avslogs. Projektet kunde därför inte genomföras.

Åtgärd 24 handlade om e-tjänster och tillgänglighet. Rutiner för att säkerställa tillgänglighetsperspektivet i samband med förvaltning av befintliga e-tjänster och vid framtagandet av nya e-tjänster kommer att tas fram. Detta ska ske inom ramen för Länsstyrelsernas gemensamma projekt om handläggningsstöd och e – tjänster P4 och med stöd av medarbetare med särskild sakkunskap i mänskliga rättigheter. Diskussion pågår för närvarande om hur mål och åtgärd/prestation avseende tillgängliga e-tjänster bör formuleras i P4 projektets verksamhetsplan för 2013.

Vår bedömning är att de åtgärder som genomförts inom ramen för område B – sakområden, har gett ett bra resultat. Nästan alla länsstyrelser har genomfört utbildningsinsatser, på ungefär hälften av länsstyrelserna har nästan alla i personalen genomgått utbildning. Det gemensamma utbildningsmaterialet har använts av det stora flertalet.

Kartläggningarna om utbildningsinsatser och verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter visar på att kunskapen om de mänskliga rättigheterna ökat och att arbetet med verksamhetsintegrering är prioriterat på de flesta länsstyrelser. Flertalet länsstyrelser planerar för fler utbildningsinsatser och fortsatt arbete för att vidareutveckla arbetet med verksamhetsintegrering. Brist på tid och resurser upplevs dock som ett hinder i det fortsatta arbetet med att utveckla metoder för verksamhetsintegrering.

Bedömningen är att insatser för att verksamhetsintegrera MR perspektiv successivt ökat under ett antal år och att bland annat länsstyrelsernas gemensamma handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter bidragit till detta. När det gäller framgångsfaktorer så nämns främst god förankring och samverkan internt. Det länsstyrelsegemensamma arbetet lyfts också fram. Angående vilka resultat arbetet lett till internt så lyfter en övervägande andel av länsstyrelserna fram integrering i verksamhetsplaneringsprocessen som viktigt och positivt.

En stor utmaning, som återstår, är att mer systematiskt utifrån möjlig och förväntad effekt utveckla metoder när det gäller verksamhetsintegrering. Samhällets styrsignaler är särskilt viktiga i ett sådant framtida arbete.

Sammanfattning och resultat inom område C

Kommunikationsgruppen har under 2012 fortsatt sitt arbete för att stödja länsstyrelserna i deras arbete att göra kommunikationen inom och från länsstyrelserna tillgänglig och fri från diskriminering. Konkreta insatser är översättningar till de nationella minoritetsspråken och lättläst svenska för att öka tillgängligheten på länsstyrelsernas webbplatser. Varje län avgör vilka språkvarianter som publiceras på länets webbplats. Under 2013 kommer teckenspråkstolkning till webbplatserna att levereras.

Den nationella webbsamordningen har genomfört tillgänglighetsrevisioner av länsstyrelsernas webbplatser, e-tjänster och tjänsten Länsstyrelsernas diaries. Revisionen visar att webbplatserna är tekniskt bra ur ett tillgänglighetsperspektiv, men att det finns brister i e-tjänster och diaries-tjänsten. Genom länsstyrelsernas gemensamma intranätsprojekt kommer intranäten att bli mer tillgängliga, lansering sker våren 2013. Kommunikationsgruppen har under 2012 tagit fram en checklista för tillgänglig information som förankras bland informationsansvariga och som kommer att levereras till länsstyrelserna i början av år 2013.

Sammanfattningsvis har alla åtgärderna inom område C genomförts framför allt under 2011 och 2012 och med några leveranser som kommer att ske under våren 2013. Därigenom har länsstyrelserna goda förutsättningar till en kommunikation fri från diskriminering. En tillgänglig extern webb är säkrad på ny plattform, utbildning i tillgänglig information har genomförts, översättningar till nationella minoritetsspråk och andra insatser för att öka tillgängligheten på webbplatserna. Genom länsstyrelsernas gemensamma intranätsprojekt säkras tillgängligheten på intranätet och den interna kommunikationen. Bedömningen är att det

gemensamma arbete har gett en bra grund, tekniskt och kompetensmässigt, för länsstyrelserna i det fortsatta och kontinuerliga arbete som krävs för att vår kommunikation ska vara fri från diskriminering. Det gemensamma arbetet har varit en framgångsfaktor och kostnadseffektivt.

Uppföljning och fortsatt arbete

Under året har uppföljning av handlingsplanen påbörjats. En diskussion om ett fortsatt gemensamt arbete kring MR frågor behövs och i så fall hur ett sådant skulle kunna läggas upp har också förts. En slutrapport om länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter liksom ett förslag till förvaltning och fortsatt arbete planeras till våren 2013.

Länsstyrelsen Kalmar läns MR-arbete

Förutom ovan nämnda beskrivning har Länsstyrelsen Kalmar län även, med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen Stockholms län, under 2012 vid två tillfällen erbjudit länets tolv kommuner en utbildningsdag med interna och externa föreläsare rörande nationella minoriteter och mänskliga rättigheter (MR). Båda dagarna fick tyvärr ställas in pga. för få deltagare.

Under början av 2012 genomfördes, för den personal som av olika anledningar missat grundutbildningen 2011, en halv utbildningsdag omfattande den teoretiska delen av MR- utbildningen. Se vidare text under länsstyrelseinstruktion 5§ om Länsstyrelsens interna MR-arbete.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Lokaler och tillgänglighet

Regeringen har fastslagit att allmänna platser och publika lokaler från och med år 2010 ska vara tillgängliga för alla oavsett funktionsnedsättning. Detta innebär att taktila skyltar är ett lagkrav i offentliga miljöer. Skyltarna är försedda med upphöjd text och symbol samt punktskrift. Båda funktionerna finns på skyltarna för att tillgodose både de personer som har fått en synnedsättning under livets gång samt de personer som är synskadade från födseln.

I syfte att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har Länsstyrelsen har under 2012 bytt samtliga informationsskyltar i den mer publika delen till s k taktila skyltar. Vidare har kontrastmarkeringar i entré och reception installerats.

Naturvård och tillgänglighet

De naturskyddade områdena i länet utgör en viktig möjlighet för människor att komma ut i naturen. De allra flesta naturreservat tillgängliggörs i högre eller lägre grad för besökande. Möjligheten till anpassningar styrs av naturgivna förutsättningarna och av de bevarandevärden som finns. Ibland kan man behöva styra besökarna inom det skyddade området för att begränsa slitage eller störningar i särskilt känsliga miljöer. För att tillgängliggöra ett område genomförs olika åtgärder, allt från information innan ett besök till olika typer av anordningar inom området. Information om alla naturreservats finns på Länsstyrelsens hemsida, en broschyr finns för de mest besöksintressanta områdena och dessa har också hänvisningsskylt från allmän väg. Alla reservat har en informationsskylt vid ingången till området och i många områden finns strövstigar/leder och iordningsställda rastplatser. Andra anordningar som finns är t.ex. toaletter, fågeltorn och tältplatser.

Flera av reservaten har anpassats för besökande med särskilda behov och i samband med att anläggningar byts ut arbetar Länsstyrelsen löpande med att i möjligaste mån tillgänglighetsanpassa dessa.

Sammantaget finns i länets skyddade områden ett stort antal anordningar för friluftslivet. Att löpande tillse och underhålla dessa så att de är i gott och säkert skick är ett mycket viktigt men resurskrävande arbete. Regeringen har i olika propositioner de senaste åren höjt ambitionen att i än högre grad tillgängliggöra skyddade områden för friluftslivet och för besökande med särskilda behov. Se vidare sakområde naturvård, rubrik förvaltning.

Information och tillgänglighet

Länsstyrelsens webbplats erbjuder ”Talande webb”, ett verktyg för uppläsning. Diskussion pågår tillsammans med övriga länsstyrelser om eventuellt införande av teckenspråk på webbplatsen.

En broschyr om länsstyrelsernas roll och arbetsuppgifter finns framtagna gemensamt på lättläst svenska. Arbete pågår att överskådligt presentera motsvarande information på webbplatserna. Information på engelska finns färdig för publicering, och efterhand överförs andra språk från den gamla länsstyrelsegemensamma webbplatsen till den nya som lanserades i början av år 2012.

Länsstyrelsen Kalmar har producerat en del trycksaker på främst engelska samt några på tyska. Faktablad om Världsarvet Södra Ölands odlingslandskap på finns på lättläst svenska samt arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska, spanska och tyska.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 5§

- integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering.

Under 2011 genomfördes för all personal inom Länsstyrelsen, enligt Länsstyrelsernas gemensamma handlingsplan ”*Lika rättigheter och möjligheter*” 2010-2012, en utbildning med en halvdag teori samt en halvdag workshop uppdelat per enhet. För att fullfölja uppdraget genomfördes under 2012 en uppföljande teorigenomgång för de som inte haft möjlighet att delta under föregående år samt för nyanställda.

Samtliga enheter hade utifrån sina egna workshops ett eget material att utgå ifrån i sitt fortsatta arbete inom sin enhet då det gäller mänskliga rättigheter och diskriminering.

Inom ramen för samma handlingsplan utvecklades under 2012 det verktyg för att åstadkomma en rekrytering fri från diskriminering; ”*Kompetensbaserad rekrytering*” som implementerades under föregående år. Behovet av anpassning av verktyget och träning i metoden fortsätter kontinuerligt. Nyttillträdda chefer utbildas i verktyget.

I den länsstyrelsegemensamma ledarutbildningen som finns sedan flera år tillbaka har ett avsnitt om diskriminering lagts in under 2012. Utbildningen är för Länsstyrelsen Kalmar läns del obligatorisk för nya chefer.

Sakområde Övrig verksamhet

FAKTARUTA VOLYMER OCH PRESTATIONER ÖVRIG FÖRVALTNING

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,79	2,47	3,38
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,79	4,00	3,30
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,05	3,64	3,94
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 088	6 077	7 002
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	3,44	3,61	4,29
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1112	-	-
Antal beslutade ärenden	1106	-	-
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	18	-	-
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	16 824	24 767	36 669
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet XXX (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som deltar i tilläggsundersökning)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 20* och 21* med bl a jakt och viltvård (218) med 479 inkomna och initiativärenden som är ca 43% av det totala antalet ärenden inom 20-21. Inom 20-21 finns förutom jaktfrågorna även verksamheter som begravningsfrågor, lönegarantier, kameraövervakning, bevakningsföretag, delgivning, allmänna val osv. Länsstyrelsen har valt att kommentera jakt- och viltvårdsärendena. Flera ärendetyper som begravningsfrågor, lönegarantier och bevakningsföretag (förutom skyddsjakt) har under året flyttats över eller håller på att flyttas över till Länsstyrelsen Östergötlands län.

Kommentarer till ovanstående volymer och prestationer

En ny älgförvaltning infördes under 2012 vilket innebar ett stort arbete med många ärenden. Ärendevolymen kommer även under 2013 att vara stor, med flera arbetskrävande ärenden. Med tanke på den

stora arbetsbelastningen under 2012 och kommande arbete 2013 inklusive utvecklingen av rovdjursstammarna i länet behöver antalet årsarbetskrafter inom detta område snarare öka än minska.

Väsentliga insatser och resultat under året inom sakområdet

Viltförvaltningsdelegationen har vid möten 2012-02-15, 2012-05-31 och 2012-11-08 informerats om aktuell rovdjursituation. Två jakthandläggare deltog på Naturvårdsverkets Viltförvaltningskonferens 16-18 oktober i Stockholm. Deltog även på SOFT-IT:s årliga jaktadministrativa konferens – detta år förlagd till Skåvsjöholm.

Länsstyrelserna ska dela in länen i älgförvaltningsområden och förordna ledamöter till älgförvaltningsgrupper senast

31 januari 2012. För dessa grupper ska länsstyrelserna genomföra utbildningsinsatser med undervisningsmaterial från Sveriges lantbruksuniversitet. Utbildningsinsatserna ska vara genomförda senast den 30 juni 2012.

Viltförvaltningsdelegationen beslutade om indelning av Kalmar län i älgförvaltningsområden så tidigt som 2010-12-07. Beslutet överklagades till Förvaltningsrätten i Växjö som överlät

beslut till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket ansåg att länsstyrelserna inte kan fatta beslut då det inte finns gällande lagstöd förrän 2012-01-01. Fler förslag till indelning av länet i älgförvaltningsområden inkom efterhand och viltförvaltningsdelegationen har på möte 18 november 2011 utsett en arbetsgrupp för att ta fram ett nytt förslag på indelning. Gruppen utarbetade ett nytt förslag som fastställdes på

viltförvaltningsdelegationens möte 15 februari 2012. Ledamöterna till älgförvaltningsgrupperna förordnades i beslut i mars 2012 och utbildades bl.a. under en heldag på Brofästet april 2012. En utbildningsinsats gjordes även kvällstid vilken hölls på landshövdingens residens den 8:e november 2012.

.

Redovisning enligt länsstyrelseinstruktionen 4§

- De allmänna valen

Det har inte varit mycket aktivitet under 2012 gällande allmänna val men det kommer att öka under 2013 inför valåret 2014. Endast några få ärenden gällande t ex

val av nya medlemmar i några kommunfullmäktige har förekommit under året.

Organisationsstyrning

Redovisning enligt regleringsbrev

89. Länsstyrelsernas årsredovisning för 2012 ska följa en för samtliga länsstyrelser enhetlig struktur. Strukturen ska tas fram av Länsstyrelsen i Örebro län i samråd med övriga länsstyrelser.

Länsstyrelsen Kalmar län har använt Örebromallen som utgångspunkt för årets åiterrapportering av regleringsbrevet 2012.

Redovisning enligt regleringsbrev

90. Länsstyrelserna ska redovisa verksamhetskostnader och årsarbetskrafter under åren 2010–2012 fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS), på nivå två (VÄS 20, 21, osv.). Den andel av kostnaderna som finansieras från anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 ska anges per sakområde. För 2012 ska även OH-kostnader redovisas per sakområde. Verksamhetskostnaderna ska överensstämja med de som anges i resultaträkningen. Länsstyrelserna ska vidare redovisa kostnader för representation och lokaler. Redovisningen ska göras i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen Kalmar län har genomfört redovisningen av kostnader enligt anvisningar från Länsstyrelsen Örebro län.

Redovisning enligt regleringsbrev

91. Länsstyrelserna ska redovisa statistik avseende ärendehantering fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS). Redovisningen ska ske göras i motsvarande struktur som gäller för 2011 och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen redovisar statistik avseende ärendehantering under 2010-2012 enligt anvisningar från Länsstyrelsen Örebro län.

Redovisning enligt regleringsbrev

93. Länsstyrelserna ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Länsstyrelserna ska var och en betala 120 000 kr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Rakel

För information om radiokommunikationssystemet Rakel hänvisas till redovisningar under sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Länsstyrelsen har, efter fakturering från MSB, betalat 120 000 kronor avseende abonnemangsavgift för Rakel.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Kompetensförsörjning

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av ovan nämnda uppgifter.

Kompetensförsörjningen under 2012 präglas av en ökad personalomsättning främst inom områden som juridik, djurskydd och Naturskydd/Naturvård. Föräldraledigheterna har varit omfattande varför antalet rekryteringar till korttidsanställning har varit högt. Länsstyrelsen har klarat den rekrytering av kompetens som varit nödvändig för att genomföra länsstyrelsens uppdrag men en ökad konkurrens om kompetensen har känts av inte bara vad gäller tillgång på sökande utan också på de löneförväntningar de sökande har. Det har funnits skäl att diskutera vår policy för lönesättning av nyanställd personal med fackliga representanter vid flera tillfällen under året. Rekryteringsarbetet har klarats av utan nämnvärt externt rekryteringsstöd.

Rekryteringsprocessen utvecklas vidare utifrån ett länsstyrelsegemensamt koncept – ”Kompetensbaserad rekrytering”. Syftet med konceptet är att åstadkomma en rekryteringsprocess där väl genomtänkta kravprofiler utvecklas och förändras i takt med verksamhetsförändringar. Dessa kravprofiler är sedan grunden för en urvalsprocess som säkerställer att anställningen alltid erbjuds den person som bäst motsvarar kompetenskraven. Samtidigt minimeras risken för diskriminering.

Den länsstyrelsegemensamma utbildningen för rekryterande chefer som pågått sedan 2011 har upphandlats och administrerats av Länsstyrelsen i Kalmar län.

Som tidigare beskrivits har de omfattande pensionsavgångar som tidigare befarats

kunnat hanteras, på ett för verksamheten, bra sätt genom att, inom ramen för individuella överenskommelser, sprida ut avgångarna över längre tid genom tidigare och senare avgångar. Alla pensioneringar behöver heller inte återbesättas beroende på förändringar i arbetssätt och uppdrag.

Arbetet med att uppmuntra inre rörlighet fortsätter. Möjligheter till personlig utveckling och flexibla utnyttjande av befintlig kompetens är två syften med detta. En ökad rörlighet kan noteras men har inte följts upp så att den kan redovisas i absoluta tal. En djupare analys av personalomsättningen kommer att göras under 2013.

Lönebildningsprocessen har liksom tidigare år fått mycket uppmärksamhet. Förutom en årlig jämställdhetsanalys har en översyn av arbetsbeskrivningar gjorts. Med denna översyn som grund har sedan en lönekartläggning enligt den s k ”BESTA-vägen” genomförts där olika befattningar analyseras och viktas utifrån ett verksamhetsperspektiv. Denna analys förfinas under 2013 och ska bidra till en bra verksamhetsanpassning av lönepolicy, lönekriterier, lönestruktur och i slutänden en lönesättning som stödjer vår kompetensförsörjning på ett aktivt sätt.

Länsstyrelsernas personalchefsnätverk har under 2012 fortsatt ett redan etablerat erfarenhetsutbyte och representeras också i flera länsstyrelsegemensamma projekt där några har tydlig anknytning till kompetensförsörjning:

- ledarutveckling för nya chefer och introduktion av nyanställd personal
- gemensamt intranät
- utveckling av ett nytt alternativt befintligt rekryteringsverktyg (Aditros Offentliga Jobb)
- fortsatt genomförande av *Handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter*,
- upphandling av gemensamt verktyg och frågebatterier för medarbetarenkät,
- fortsatt utveckling av ett gemensamt IT-baserat beslutsstöd.

En medarbetarenkät har genomförts. Enkäten genomförs vartannat år och ska ge underlag för utvecklingsinsatser på arbetsplatsen.

De kompetensutvecklingsinsatser som prioriterats under 2012 har varit:

Utbildning och gruppinsatser för att minska negativa följder av stress, Medarbetarutveckling, Mediaträning, Kompetensbaserad rekrytering, Jämställdhet och Mångfald, Kris- och beredskap, Ledarutbildning, Leda utan att vara chef, handledningsgrupp för chefer.

Under året har också omfattande insatser genomförts för att förbättra länsstyrelsens bemötande av myndigheter, arbetsgivare, organisationer och allmänhet i syfte att höja omvärldens kunskap om och förtroende för länsstyrelsens kompetens och myndighetsutövning. Insatserna påverkar sannolikt även framtida medarbetares bild av oss på ett positivt sätt till stöd för kompetensförsörjningen.

7 kap. 3 § Uppgift skall lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret. Den totala sjukfrånvaron skall anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Uppgift skall också lämnas om

den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer,

sjukfrånvaron för kvinnor respektive män samt

sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre.

Sjukfrånvaron för varje grupp som avses i andra stycket 2 och 3 skall anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Sådan uppgift skall inte lämnas om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till ens enskild individ.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte myndigheter och affärsverk i vilka antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal uppgått till högst tio. (F.2002:1061). Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har efter flera år av minskning ökat något under 2012. Ökningen (0,6 %) har inte föranlett några särskilda åtgärder utöver de rehabiliteringsinsatser som normalt förekommer. Sedan 2007 har den totala sjukfrånvaron ändå nästan halverats. Den ökning som nu kan noteras finns i gruppen kvinnor, 30-49 år (+1,4 %) och i gruppen anställda 50 år och äldre (+ 0,8 %). Även här är kvinnornas andel av ökningen störst. Det finns inga uppenbara kopplingar mellan den totala ökningen på 0,6 % och

eventuella problem i arbetsmiljön (se vidare nedan).

De långtidssjukas andel av sjukfrånvaron har också ökat något (+4,6 %) och är sannolikt den dominerande förklaringen till att den totala sjukfrånvaron ökar. Här noteras att hela ökningen återfinns bland kvinnorna. Långtidssjukskrivningen är till stor del stressrelaterad och har föranlett individuellt riktade insatser. Männens andel av långtidssjukskrivningarna minskar markant (-16,4 %).

I gruppen långtidssjuka kan man alltså se kopplingar mellan arbetsförhållanden och sjukskrivning. Under 2012 har omfattande kompetensutvecklingsinsatser och andra gruppriktade insatser genomförts till stöd för utsatta handläggargrupper. Även ett aktivt rehabiliteringsarbete där den anställde, chef och företagshälsovård samverkat har sannolikt påverkat längd och omfattning på den långa sjukskrivningen i positiv riktning.

Även om sjukfrånvaron ökat något och de långtidssjukskrivnas andel av frånvaron

också ökar så kan Länsstyrelsen, liksom föregående år, notera en relativt låg förbrukning av företagshälsovård. Det är gruppen långtidssjuka som står för nästan hela förbrukningen av sådan vård. Den faktor som mest påverkar förbrukningen av företagshälsovård är utan jämförelse det stöd som erbjuds för att bättre hantera stressrelaterade problem.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2012			2011		
		Antal anställda 31 december	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda 31 december	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	12	0,4	0	11	0,3	0
	30 - 49	52	1,9	0	46	2,0	3,1
	50 -	30	1,4	0	30	1,0	13,1
	Alla	94	1,5	0	87	1,5	16,2
Kvinnor	- 29	18	1,6	0	16	3,0	0
	30 - 49	81	3,1	14,3	71	1,7	3,3
	50 -	36	5,2	28,5	35	4,1	29,8
	Alla	135	3,6	42,8	122	2,6	33,2
Samtliga	- 29	30	1,1	0	27	1,9	0
	30 - 49	133	2,6	11,0	117	1,8	3,3
	50 -	66	3,5	21,9	65	2,6	24,9
	Alla	229	2,7	32,9	209	2,1	28,2

Källa:

Uppgifterna hittas i Agresso:

Sökväg: Egen meny/T Örebro län/lönerapporter/redovisning av sjukfrånvaro (PRS31)

Sökväg: Egen meny/T Örebro län/PA-Rapporter/Personalrapport (PERS)

Kommentar

Se texten ovan som beskriver sjukfrånvaron inom Länsstyrelsen.

Året i siffror

Tabell A- Verksamhetskostnader 2010 - 2012				
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012 Tkr	2011 Tkr	2010 Tkr
20-21	Övrig förvaltning	4 223,4	4 300,8	4 787,6
25	Körkort och trafikföreskrifter	368,9	334,6	455,8
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 334,9	7 533,1	6 506,7
30	Regional tillväxt	476,6	879,9	1 186,9
34	Infrastrukturplanering	199,7	154,7	228,6
40	Hållbar samhällsplanering och boende	2 630,9	3 190,4	3 144,7
41	Stöd till boende	190,5	279,9	619,9
42	Energi och klimat	1 975,4	1 780,7	1 041,5
43	Kulturmiljö	7 709,4	7 721,2	6 832,2
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	8 935,6	7 644,3	6 927,0
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	11 249,9	11 512,3	11 687,5
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	29 691,9	31 172,0	27 932,3
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 250,7	985,9	937,6
53	Vattenverksamhet	15 761,3	12 935,0	12 153,8
54	Mineral-och torvfyndigheter	5,2	21,4	3,8
55	Miljöfarlig verksamhet	3 301,1	2 840,2	3 023,9
56	Övrig miljö-och hälsoskydd	181,0	60,1	72,6
57	Förorenade områden, efterbehandling	4 020,5	3 529,5	3 331,5
58	Restaurering	1 229,7	1 077,0	1 034,3
60	Lantbruk	28 533,8	29 677,1	27 621,9
61	Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,3	0,0	0,0
62	Fiske	667,7	489,1	519,9
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)			0,0
70	Folkhälsa	2 104,3	1 098,1	1 528,9
80	Jämställdhet	756,4	632,3	197,9
81	Nationella minoriteter	13,0		
82	Mänskliga rättigheter	21,7		
83	Barnperspektivet	4,9		
85	Integration	1 039,1	631,0	537,6
	SUMMA PRODUKTION	133 878,3	130 480,6	122 314,2
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 385,1	6 476,1	7 573,2
11	Administration och intern service	31 507,4	31 630,6	33 217,1
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	176 770,8	168 587,3	163 104,6
99	Resurssamverkan ¹⁾	52,3	222,3	9,8
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	176 823,2	168 809,6	163 114,4

1) Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod. 2) Totalsumman verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Källa: Agresso

Tabell B - Verksamhetskostnader 2012							
VÄS - KO D	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH Kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	4 223,4	2,39%	1 864,1	4,35%	6 087,5	3,44%
25	Trafikföreskrifter m.m.	368,9	0,21%	171,1	0,40%	540,0	0,31%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 334,9	4,15%	3 256,9	7,60%	10 591,8	5,99%
30	Regional tillväxt	476,6	0,27%	160,3	0,37%	636,9	0,36%
34	Infrastrukturplanering	199,7	0,11%	107,0	0,25%	306,7	0,17%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	2 630,9	1,49%	1 229,0	2,87%	3 859,9	2,18%
41	Stöd till boende	190,5	0,11%	85,6	0,20%	276,1	0,16%
42	Energi och klimat	1 975,4	1,12%	748,7	1,75%	2 724,0	1,54%
43	Kulturmiljö	7 709,4	4,36%	2 388,1	5,57%	10 097,5	5,71%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	8 935,6	5,05%	2 479,6	5,78%	11 415,3	6,46%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 249,9	6,36%	4 811,5	11,22%	16 061,4	9,09%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	29 691,9	16,80%	3 888,6	9,07%	33 580,6	19,00%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 250,7	0,71%	583,0	1,36%	1 833,7	1,04%
53	Vattenverksamhet	15 761,3	8,92%	4 404,2	10,27%	20 165,5	11,41%
54	Mineral- och torvfyndigheter	5,2	0,00%	2,5	0,01%	7,7	0,00%
55	Miljöfarlig verksamhet	3 301,1	1,87%	1 450,5	3,38%	4 751,6	2,69%
56	Övrig miljö- och hälsoskydd	181,0	0,10%	84,5	0,20%	265,5	0,15%
57	Förorenade områden, efterbehandling	4 020,5	2,27%	1 633,6	3,81%	5 654,1	3,20%
58	Restaurering	1 229,7	0,70%	253,5	0,59%	1 483,2	0,84%
60	Lantbruk	28 533,8	16,14%	11 581,1	27,01%	40 115,0	22,70%
61	Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,3	0,00%	0,0	0,00%	0,3	0,00%
62	Fiske	667,7	0,38%	177,3	0,41%	845,0	0,48%
70	Folkhälsa	2 104,3	1,19%	765,4	1,79%	2 869,8	1,62%
80	Jämställdhet	756,4	0,43%	294,7	0,69%	1 051,1	0,59%
81	Nationella minoriteter	13,0	0,01%	6,2	0,01%	19,2	0,01%
82	Mänskliga rättigheter	21,7	0,01%	8,7	0,02%	30,5	0,02%
83	Barnperspektivet	4,9	0,00%	2,3	0,01%	7,2	0,00%
85	Integration	1 039,1	0,59%	435,3	1,02%	1 474,4	0,83%
	SUMMA PRODUKTION	133 878,0	75,74%	42 873,5	100,00%	176 751,5	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 385,1	6,44%				
11	Administration och intern service	31 507,4	17,82%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	176 770,5	100,00%			176 751,5	100,00%
99	Resurssamverkan ¹⁾	52,3		19,0		71,3	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	176 822,8				176 822,8	
	<i>Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ³⁾</i>						
	Nivå 1 (113-115)	23 978,4	26,71%				
	Nivå 2 (110-112, (116-119)	7 529,1	8,39%				
	Nivå 3 (100-109)	11 385,1	12,68%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	89 784,5					

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

3. Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Källa: Agresso

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Tabell C. Årsarbetskrafter 2010-2012, se def nedan 1)					
Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012 årsarb	2012 årsarb	2012 årsarb	2011 årsarb	2010 årsarb
	totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
Övrig förvaltning	5,58	3,79	1,79	6,47	6,68
Trafikföreskrifter m.m.	0,73	0,03	0,70	0,64	0,75
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12,00	8,90	3,09	12,68	10,88
Regional tillväxt	0,46	0,15	0,31	0,74	1,18
Infrastrukturplanering	0,39	0,04	0,35	0,22	0,39
Hållbar samhällsplanering och boende	4,01	2,77	1,24	5,20	5,04
Stöd till boende	0,28	0,05	0,23	0,47	0,98
Energi och klimat	2,30	0,59	1,71	2,05	1,17
Kulturmiljö	9,27	4,64	4,63	9,57	8,29
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	8,63	4,97	3,66	9,34	7,52
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,30	9,01	6,29	16,33	17,39
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	15,10	6,45	8,64	15,79	15,34
Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,31	1,20	1,10	1,88	1,82
Vattenverksamhet	15,73	8,30	7,43	14,43	12,50
Mineral- och torvfyndigheter	0,01	0,01	0,00	0,03	0,00
Miljöfarlig verksamhet	5,18	3,24	1,94	4,71	5,40
Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,37	0,15	0,23	0,14	0,15
Förorenade områden, efterbehandling	6,11	3,87	2,25	4,92	4,18
Restaurering	1,06	0,78	0,27	1,25	1,40
Lantbruk	47,79	28,35	19,45	46,13	43,88
Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fiske	0,67	0,07	0,61	0,76	0,89
Skogsbruk (endast Gotlands län)					0,00
Folkhälsa	2,71	1,80	0,91	1,36	1,81
Jämställdhet	0,97	0,97	0,00	0,92	0,28
Nationella minoriteter	0,02	0,02	0,00		
Mänskliga rättigheter	0,03	0,03	0,00		
Barnperspektivet	0,01	0,01	0,00		
Integration	1,50	1,50	0,00	1,21	0,40
SUMMA PRODUKTION	158,51	91,68	66,83	157,26	148,34
Myndighetsövergripande verksamhet	11,45	7,98	3,46	5,96	7,27
Administration och intern service	12,64	5,24	7,40	14,26	14,06
SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	182,60	104,90	77,69	177,48	169,67
Resurssamverkan ²⁾	0,07	0,07	0,00	0,31	0,01
TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	182,66	104,97	77,69	177,78	169,68

1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Agresso

Kommentarer**Tabell A Verksamhetskostnader och Tabell B Verksamhetskostnader och Tabell C Årsarbetskrafter**

Mellan 2011 och 2012 har länsstyrelsens verksamhetskostnader, exkl resurssamverkan, ökat med ungefär 8,2 tkr (4,8%). Ökningarna återfinns inom område 45 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, område 53 Vattenverksamhet, område 70 Folkhälsa samt område 10 Myndighetsövergripande verksamhet.

Mellan 2011 och 2012 har länsstyrelsens årsarbetskrafter ökat främst inom område 45 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, område 53 Vattenverksamhet, område 70 Folkhälsa samt område 10 Myndighetsövergripande verksamhet.

Antalet anställda personer inom krisberedskap har ökat 2012 men uträknat på årsarbetskrafter framgår detta inte i tabellen, på grund av föräldraledigheter och att nytillsatta tjänster tillsatts sent under 2012. Andelen årsarbetskrafter inom Folkhälsa har ökat eftersom Länsstyrelsen har rekryterat inom uppdraget Våld i nära relationer. Under 2012 har ordinarie landshövding tillträtt att jämföras med 2011 då ordinarie landshövding saknades under två tredjedelar av året. Kostnader för IT har ökat med ca 500 tkr främst datatjänster jämfört med 2011.

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2012	2012	2011	2011	2010	2010
	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	93	509,58	235	1 324,07	98	576,83
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	72	396,74	26	147,59	70	415,16

Källa: Agresso**Kommentarer Tabell D**

Det höga beloppet totalt och per åa för intern representation under 2011 avser personalfest i samband med avtackning av landshövding Sven Lindgren. Förklaringen avseende de låga siffrorna för extern representationen under 2011 är avsaknaden av landshövding under större delen av året. Ny landshövding tillträdde februari 2012.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2012	2011	2010
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103	1 130	1 014	905
Lokalyta (m ²)	981	981	981
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 152	1 033	923
Lokaler ¹⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113	9 255	8 913	8 869
Lokalyta (m ²)	7 496	7 496	7 496
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 235	1 189	1 183
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	51	50	52
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	41	42	44
Kontorslokaler ²⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	7 496	7 496	7 496
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	41	42	44
SUMMA LOKALKOSTNADER	10 385	9 927	9 774

¹⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.²⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Agresso och hyresavtal

Kommentarer Tabell E

Lokalvården i Länsstyrelsen lokaler bedrivs på entreprenad av ISS Facility Services. Under 2011 och 2012 har Statens Fastighetsverk renoverat residensen, därav den högre hyreskostnaden. Inga större lokalförändringar planeras under 2013.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas)

Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering som anges för samtliga områden. I

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	81	152	259	418	74	15
Övrig förvaltning (20-21)	238	961	151	1106	244	18
varav stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	36	51	8	74	21	0
varav bevakningsföretag m.m (212)	11	176	35	222	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	16	113	1	100	30	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	489	1180	895	2124	439	59
varav Livsmedelskontroll (281)	5	77	27	99	10	1
varav Djurskydd (282)	427	904	830	1783	378	56
varav Smittskydd (283)	21	73	9	80	22	2
varav Allmänna veterinära frågor (284)	33	59	22	90	24	0
Regional tillväxt (30)	34	8	2	22	22	9
Infrastrukturplanering (34)	4	14	1	19	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	142	917	9	884	184	1
Stöd till boende (41)	148	363	0	437	74	35
Energi och klimat (42)	16	9	6	16	17	1
Kulturmiljö (43)	297	612	82	722	279	9
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	49	91	68	145	78	6
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	6	10	11	12	15	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	126	150	10	204	82	28

A	B	C	D	E	F	G
Tabell F forts.						
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	103	92	242	294	143	14
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	1	1	1	1	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	80	545	22	555	92	8
Vattenverksamhet (53)	110	282	96	427	61	5
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	81	193	29	282	21	4
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	5	0	5	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	240	453	33	483	243	62
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	128	312	29	356	113	25
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	22	230	2	192	62	1
Förorenade områden, efterbehandling (57)	18	45	62	66	59	4
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	12	31	51	55	39	2
Restaurering (58)	8	13	9	17	13	2
Lantbruk (60)¹	1438	15215	4919	20890	682	135
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	1249	14506	4901	20068	588	50
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61))						
Fiske (62)	44	214	1	245	14	15
Folkhälsa (70)	20	49	18	64	23	0
Jämställdhet (80)	1	8	4	9	4	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	1	1	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	0	0	0	0	0
Integration (85)	4	17	20	37	4	0
Summa	3728	21 738	6 912	29 481	2 958	427
Varav Vattenmyndighetens ärenden (inom 537)	15	31	32	50	28	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden (inom 551)	11	44	0	28	91	31

. Källa: Diabas, Platina, JAS, DAWA och Svanen

1) Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Kommentarer Tabell F Generellt

Under 2012 beslutade Länsstyrelsen i drygt 30 000 ärenden, vilket motsvarar förra årets siffror. Djurskyddsärenden fortsätter att öka i antal från 1496, 2011 till årets siffra på 1783.

Länsstyrelsen fortsätter att sänka antalet ärenden i balansen. Utgående balans för 2010 var 4933st, 2011 3728 st och årets utgående balans är 2958st. Denna sänkning av balansen kan vara ökade handläggningstider som redovisas nedan.

När det gäller lantbruk (60) är jämförelsen mellan åren 2011 och 2012 bra, då underlaget tagits ut på likvärdigt sätt enligt Jordbruksverkets rutiner. Dock finns det olikheter mellan antalet inkomna ärenden och antalet initiativärenden för 2011 och 2012 som det kan bero på skillnader i administrativa rutiner.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas) Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering som anges för samtliga områden.			
A	B	C	D
Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans²	varav antal ändrade³
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	0	0	0
Övrig förvaltning (20-21)	36	2	1
varav stiftelser (206)	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	9	2	1
varav bevakningsföretag m.m (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	12	3	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	30	13	1
varav Livsmedelskontroll (281)	0	0	0
varav Djurskydd (282)	30	13	1
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	57	28	7
Stöd till boende (41)	0	0	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	1	1	0
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	0	0	0
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	24	10	5

Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	2	1	0
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	27	13	4
Vattenverksamhet (53)	14	15	10
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	14	15	10
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	26	15	10
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	2	1	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	0
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	0	0
Restaurering (58)	0	0	0
Lantbruk (60)⁴	277	0	0
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	261	0	9
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0
Fiske (62)	0	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	506	101	38
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	13	1	1

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

²⁾ Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2012.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴⁾ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Källa: Platina

Kommentarer Tabell G

Det är fler överklaganden i de ärendegrupper där Länsstyrelsens beslut innebär ingripande myndighetsutövning mot enskild. Andelen ändrade ärenden är inte anmärkningsvärt hög i någon ärendegrupp sett till den totala mängden beslut Länsstyrelsen fattat.

Tabell H - Handläggningstider					
VÄS-KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 median dagar	Utfall 2012 median dagar	Utfall 2011 median dagar
Ärendegrupper med tresiffrig VÄS-kod					
202	Medborgarskap	Alla	15	5	5
204	Begravningsfrågor	Ansökan om att sprida aska	10	2	4
206	Stiftelser	Alla, e-tjänster	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH
206	Stiftelser	Ändringsanmälan, e-tjänster	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH
206	Stiftelser	Nyregistrering, e-tjänster	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH	Gäller ej IstH
211	Allmän kameraövervakning	Anmälan	15	29	8
211	Allmän kameraövervakning	Ansökan	180	339	225
212	Bevakningsföretag m.m.	Anmälan, e-tjänster	1	1	1
212	Bevakningsföretag m.m.	Ansökan om godkännande av personal hos auktoriserat bevakningsföretag, e-tjänster	10	17	14
218	Jakt och viltvård	Tillstånd för skydds jakt	10	18	6
282	Djurskydd	Förprovning av djurstall	10	28	28
282	Djurskydd	16 § (Tillståndsplikt för yrkesmässig djurhållning av sällskapsdjur)	30	446	332
402, 404	Detaljplan, områdesbest, fastighetsplan	Prövning av antagen plan, detaljplaner m.m.	9	7	8
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om detaljplaner	72	58	69
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om lovärenden samt förhandsbesked	180	196	191
431	Fornminnen	Avverkningsärenden	27	38	29
505	Överklagande av kommuns beslut enligt miljöbalken m.fl. författningar	Överklagande av kommuns beslut	240	278	265
521	Tillstånd och dispenser avseende naturskydd	Strandskyddsdispenser	50	47	86
525	Samråd enl. 12 kap 6 § miljöbalken	Alla	43	23	22
551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Samråd o beslut om betydande miljöpåverkan	120	30	60

551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Prövning vid miljöprövningsdelegationen	360	421	247
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Anmälningssärenden	32	15	12
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Miljörapporter	39	34	43
562	Prövning av avfall- och producentansvar	Alla	7	14	13
VÄS-KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 antal dagar	Utfall 2012 måluppfyllelse %	Utfall 2011 måluppfyllelse %
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om företagsstöd landsbygdsutveckling	120 ¹⁾	17	8
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av företagsstöd landsbygdsutveckling	90 ¹⁾	6	5
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om projektstöd exkl. miljöinvesteringar	120 ¹⁾	27	11
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av projektstöd exkl. miljöinvesteringar	90 ¹⁾	0	13

Orsaker till eventuella större avvikelser från målsättningarna ska redovisas i kommentarer i respektive läns årsredovisning.

¹⁾ För ärenden inom stöd till landsbygdsutveckling gäller mål som överenskommits mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. Målet är att minst 90 % av ärendena ska avgöras inom uppsatt tid.

Källa: Från nationella mål, LISA samt Länsstyrelsens verksamhetsplanering 2012 och årsredovisning 2011.

Kommentarer Tabell H

Generellt: Det finns en inneboende svaghet med undersökningar av detta slag. Det statistiska underlaget kan i vissa delar vara svagt vilket medför att få ärenden som kraftigt avviker från mängden påverkar medianhandläggningstiden, vilket i sin tur medför avvikelser från beslutade målsättningar.

En viktig förutsättning för att nå de uppsatta målen för handläggningstider är att ärendena är kompletta vid ankomst till Länsstyrelsen. Om ett ärende efter registrering måste kompletteras av den sökande påverkar detta naturligtvis den slutliga handläggningstidens längd. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att förebygga och minska antalet ofullständiga ansökningar. Detta arbete fortsätter under 2013.

211: Handläggningstiden för ansökan om allmän kameraövervakning är lång pga av 10-15 ärenden som legat i 1,5 år. Dessa ärenden kommer att prioriteras för handläggning under 2013.

403+403: Målsättningen för år 2013 är att leva upp till de handläggningstider som regeringen ålagt länsstyrelserna beträffande dessa ärendegrupper.

505: Målsättningen för år 2013 är att något korta handläggningstiderna.

282: Eftersom ärendena legat länge och inte varit prioriterade blir det också väldigt långa handläggningstider. Dessa ärenden kommer att successivt arbetas bort under 2013.

602: Dessa ärenden har alldeles för långa handläggningstider i förhållande till målet. Med det finns inte personalresurser som kan hantera den stora ärendemängden. Förhoppningen är att det kan förändras och förbättras under 2013. Se även sakområde Lantbruk, uppdrag 13.

Nedan följer en sammanställning av för länsstyrelsen väsentliga nyckeltal som återfinns i andra tabeller i årsredovisningen.

Tabell I - Nyckeltal	2012	2011	2010
Antal inkomna och initiativärenden	28 650	29 032	22 201
Antal beslutade ärenden	29 481	30 237	25 315
Totalt antal beslutade ärenden/totalt antal inkomna och initiativärenden	1,03	1,04	1,14
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	427	303	171
Utgående ärendebalans	2 958	3 728	5 143
Årsarbetskrafter (åa)	182,66	177,78	169,68
– varav kvinnor	104,97	98,73	92,55
– varav män	77,69	79,03	77,11
Lokalkostnad per årsarbetskraft	50,67	50,14	52,27
Intern representation (tkr)	93	235	98
Extern representation (tkr)	72	26	70
Total sjukfrånvaro %	2,7	2,1	2,2
– sjukfrånvaro kvinnor %	3,6	2,6	2,0
– sjukfrånvaro män %	1,5	1,4	2,4
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda%	7,9%(15/189)	-	-
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda%	9,0%(17/189)	-	-
Andel OH-kostnad av total kostnad %	24,26%	22,57%	25,01%
Andel förvaltningsanslag av totala intäkter %	47,66%	50,59%	50,27%

För definitioner: Se info under ditt EA-stöd/LISA-nyckeltal/Beskrivning & definition av nyckeltalen

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2012	2012	2012	2012	2012	2011	2011	2011	2010
	intäkter	kostnader	netto- utfall	netto- budget	ackum- ulerat utfall	intäkter	kost- nader	netto- utfall	ackum- ulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	381	435	-54	150	-162	341	450	-109	0
Delgivning	20	13	6	0	18	20	9	11	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	99	99	0	40	0	44	83	-39	39
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	104	73	31	0	58	231	203	28	0
Summa totalt	603	620	-17	190	-86	636	745	-108	39
<i>- fördelat på</i>									
Summa offentligrättsligt	500	547	-48	190	-145	406	542	-136	39
Summa uppdragsverksamhet	104	73	31	0	58	231	203	28	0

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet

Övrig offentligrättslig verksamhet avser registreringsavgifter för jaktområden.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr

	2012	2011	2010	2009	2008
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	4 000	5 000	6 000	5 000	8 000
Utnyttjad	1 942	2 505	1 940	3 265	5 305
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	8 000	10 000	10 000	10 000	12 000
Räntekonto					
Ränteintäkter	491	521	176	292	2 479
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	500	900	0	0	0
Utfall	5 779	9 566	11 293	15 363	7 788
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	5 000	5 200	5 800	6 700	5 700
Utfall	5 954	5 854	4 959	5 404	6 127
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01, Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Beviljad	3 334	3 294	3 201	4 880	4 200
Utnyttjad	0	0	0	203	1 767
<i>Utgiftsområde 19, Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Beviljad	212	212	212	212	212
Utnyttjad	0	157	0	0	0
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01, Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Summa anslagssparande	618	1 581	1 541	-203	-1 767
<i>Utgiftsområde 19, Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Summa anslagssparande	9	-157	70	917	1 345
Bemyndiganden					
Tilldelat	4 000	5 000	5 000	3 000	4 000
Åtaganden	2 878	2 526	2 084	2 192	2 707
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹	183	178	170	179	202
Medeltal anställda ¹	220	213	204	227	240
Driftkostnad per årsarbetskraft	963	944	951	988	838
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-17	623	1 146	-791	2 255
Balanserad kapitalförändring	-69	6 755	5 609	3 339	-9 835

¹ Mätmetod finns dokumenterad

Kommentar: Balanserad kapitalförändring har under 2012 justerats med 7 447 tkr med slutreglering av balansposter avseende verksamhetsövergång av lönegarantier till länsstyrelsen i Östergötland. Låneram - anläggningsanskaffningar i december 2012 som ännu inte lånats till år; 90 tkr till möbler samt 336 tkr till mobilförstärkning telefoni. Budget för avgiftsintäkter som myndigheten ej disponerar enligt regleringsbrev. För avgiftsintäkter som disponeras avses främst resurssamverkan, kurs- och konferensavgifter, 4§intäkter och offentligrättsliga avgifter.

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2012	2011	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	79 297	77 575	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 779	9 566	2
Intäkter av bidrag	91 239	81 039	3
Finansiella intäkter	491	521	4
Summa	176 806	168 701	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-107 078	-99 135	5
Kostnader för lokaler	-11 602	-10 760	
Övriga driftskostnader	-57 268	-57 915	6
Finansiella kostnader	-37	-34	7
Avskrivningar och nedskrivningar	-838	-965	8
Summa	-176 823	-168 810	
Verksamhetsutfall	-17	-108	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	5 954	5 854	
Intäkter av uppbörd	0	6	
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-5 954	-5 859	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7 161	7 192	9
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	37 610	82 293	10
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 379	10 783	11
Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringar	-461	-319	12
Lämnade bidrag	-47 689	-99 217	13
Saldo	0	731	
Årets kapitalförändring	-17	623	14

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2012-12-31	2011-12-31	Not
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	32	125	
<i>Summa</i>	32	125	15
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2 311	2 380	
<i>Summa</i>	2 311	2 380	16
<i>Fordringar</i>			
Kundfordringar	462	337	
Fordringar hos andra myndigheter	4 230	5 172	17
Övriga fordringar	431	9 437	18
<i>Summa</i>	5 123	14 946	
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	2 341	2 880	
Upplupna bidragsintäkter	5 969	3 457	
Övriga upplupna intäkter	224	0	
<i>Summa</i>	8 534	6 337	19
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	32 611	24 039	
<i>Summa</i>	32 611	24 039	20
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28 457	32 688	
Övr tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	439	461	21
<i>Summa</i>	28 896	33 149	
Summa tillgångar	77 506	80 976	

BALANSRÄKNING

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2012-12-31	2011-12-31	Not
<i>Myndighetskapital</i>			
Balanserad kapitalförändring	-69	6 755	22
Kapitalförändring enl resultaträkningen	-17	623	
<i>Summa</i>	-86	7 378	
<i>Fonder</i>			
Fonder	1 227	766	
<i>Summa</i>	1 227	766	12
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner o likn förpliktelser	486	1 472	23
Övriga avsättningar	540	469	24
<i>Summa</i>	1 026	1 941	
<i>Skulder m.m.</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	1 942	2 505	25
Skulder till andra myndigheter	5 636	8 502	26
Leverantörsskulder	15 336	10 981	
Övriga skulder	1 738	1 896	27
Depositioner	439	461	
<i>Summa</i>	25 091	24 346	
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader	9 048	7 172	
Oförbrukade bidrag	41 200	39 372	
<i>Summa</i>	50 248	46 544	28
Summa kapital och skulder	77 506	80 976	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 Länsstyrelserna m.m.	1 581	84 270	85 851	-85 233	618
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	-157	2 115	1 958	-1 949	9
Summa	1 424	86 385	87 809	-87 182	627

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	700	774
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	4 200	5 018
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	0	128
2714 10 Tilläggsavgift (Plan o Bygglagen)	0	12
2811 9 Övriga inkomster	100	23
Summa	5 000	5 954

Redovisning av bemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag	Tilldelat bemyndig- ande 2012	Ingående åtaganden 2012	Utestående åtaganden 2012	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2013	2014	2015	2016
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	4 000	2 526	2 878	2 203	675	0	0

Anslag 01 05 001 ap. 7 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)

Länsstyrelsen disponerar ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Kreditutrymmet på räntekontot är 8 000 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2012. Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av tilldelat anslag. Länsstyrelsen har möjlighet att utnyttja anslagskredit på sitt ramanslag med 3 334 tkr. Anslagskrediten utnyttjades inte 2012. Utgående överföringsbelopp 2011 var 1 581 tkr, vilket har ianspråktagits med 963 tkr under 2012.

Länsstyrelsen ska med 5 525 tkr finansiera förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län. Medlen har betalats ut med en tolfedel per månad.

Medel som disponeras hos Länsstyrelsen skall sättas in på ett särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Länsstyrelserna disponerar var sitt konto i Riksgäldskontoret för detta ändamål.

Anslag 19 01 001 ap. 7 Regionala tillväxtåtgärder (ramanslag)

Medel som disponeras hos Länsstyrelsen skall sättas in på ett särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Länsstyrelserna disponerar var sitt konto i Riksgäldskontoret för detta ändamål.

Länsstyrelsen kan utöver tilldelat anslag disponera en anslagskredit på 212 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2012.

Av tilldelat anslag får Länsstyrelsen utöver ordinarie ramanslag för förvaltningsändamål använda högst 200 tkr för utvärdering av insatser, vilka finansieras av anslaget samt vid behov även säkerställa uppföljningssystem m.m. i samband med bemyndigandesystemet på anslaget. Detta har inte använts under 2012.

Finansiella villkor

Belopp i tkr

Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 Länsstyrelserna m.m., Kalmar län	Anslagskredit	3 334	0
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	100	618
	Kredit på räntekonto	8 000	0
	Låneram för anläggningstillgångar	4 000	1 942
	Finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län	5 525	5 525
Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	Anslagskredit	212	0
	Uppföljning och utvärdering	200	0

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Länsstyrelsen redovisning följer god redovisningssed en 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet Organisationsstyrning och bilaga 2 till regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 4 januari 2013. De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av excellerator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr. Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m. Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr redovisas som anläggningstillgångar. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Materiella anläggningstillgångar:	
- Maskiner, inventarier m.m.	
IT-utrustning	3 år
Bilar och transportmedel	7 år
Maskiner	5 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Redovisning av lönegaranti sker i enlighet med Ekonomistyrningsverkets skrivelse den 6 december 2002. Lönegarantifordran har tidigare år värderats kollektivt med 95 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar. För 2012 har lönegarantifordran värderats kollektivt med 100 tkr eftersom verksamheten överförts till Länsstyrelsen i Östergötland.

Transfereringar

Från 1 juli 2012 har lönegarantiärenden överförs till länsstyrelsen i Östergötland. I samband med detta har årets kapitalförändring överförs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag 2012.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
<i>Landshövding</i>		
Carlsson, Stefan	951 797	Team Olivia AB, Goodpoint AB
<i>Länsråd</i>		
Fiskesjö, Anne-Li	944 923	Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd
<i>Länsråd, tf</i>		
Ekholm, Peter	731 724	tf länsråd fr o m 2012-11-01, ersättning redovisas för hela året
<i>Insynsråd</i>		
Bergbäck, Bo	4 500	
Bengtsson Skogsberg, Eva	6 000	
Andersson, Anders		Socialstyrelsens insynsråd, Centralförbundet för alkohol- och 3 000 narkotikaupplysning
Norregårdh, Marie		Gila Control System AB, DEL-TA Produktion AB, Station Linné AB, 6 000 Stiftelsen Station Linné
Nilsson, Claes-Göran		Swecon AB, Gransjöverken AB, Sångs-Säby AB, Handelsbanken i 6 000 Kalmar, Kalmar Hamn AB
Åkesson, Anders	3 000	
Kadowaki, Mari	4 500	Saft AB, Saft Sweden AB, ALMI Företagspartner AB Kalmar län
Liljevall, Desirée	3 770	

Noter till resultaträkningen

Not 1	Intäkter av anslag	2012	2011
	01 05 001 Förvaltningsanslag	79 708	78 290
	Årets minskning av semesterlöneskulden före 2009	-724	-1 273
	Summa 01 05 001 Förvaltningsanslag	78 985	77 017
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	313	558
	Summa intäkter av anslag	79 297	77 575
	Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2012	2011
	Offentligrättsliga avgifter	1 120	876
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	4 210	7 147
	Intäkter av andra ersättningar	449	1 543
	Summa	5 779	9 566
	Intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
	<i>Intäkter uthyrning</i>	<i>1 050</i>	<i>1 078</i>
	<i>Intäkter utbildning/konferenser</i>	<i>880</i>	<i>102</i>
	<i>Intäkter konsultuppdrag</i>	<i>1 341</i>	<i>5 411</i>
	<i>Intäkter övriga 4 § avgifter</i>	<i>939</i>	<i>556</i>
	Summa	4 210	7 147
	Av ovanstående intäkter redovisas utfallet för avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna beräknas täcka verksamhetens kostnader och uppvisa årligt resultat i separat tabell enligt		
	Offentligrättsliga avgifter	500	406
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	104	231
Not 3	Intäkter av bidrag	2012	2011
	Bidrag från statliga myndigheter	90 389	80 517
	<i>varav</i>		
	<i>Naturvårdsverket</i>	<i>37 330</i>	<i>42 314</i>
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	<i>19 865</i>	<i>9 704</i>
	<i>Statens jordbruksverk</i>	<i>13 698</i>	<i>10 269</i>
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	<i>7 013</i>	<i>5 079</i>
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	<i>4 871</i>	<i>4 816</i>
	<i>Länsstyrelserna</i>	<i>2 820</i>	<i>4 345</i>
	<i>Övriga statliga myndigheter</i>	<i>4 791</i>	<i>3 989</i>
	Bidrag från övriga	850	522
	Summa	91 239	81 039
Not 4	Finansiella intäkter	2012	2011
	Räntekonto i Riksgälden	491	521
	Summa	491	521
	Avser ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret		

Not 5	Kostnader för personal	2012	2011
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-72 012	-66 740
	Övriga kostnader för personal	-35 067	-32 396
	Summa	-107 078	-99 135

Not 6	Övriga driftskostnader	2012	2011
	Övriga driftskostnader	-57 268	-57 915

Länsstyrelsen fattade under 2012 ett gynnande beslut för en stödsökande i ett investeringsstöd. Jordbruksverket avslog ansökan om utbetalning med motivering att investeringen inte är stödberättigad. Ärendet har prövats i förvaltningsrätten som går på Jordbruksverkets linje. Länsstyrelsen har därefter gjort en överenskommelse med stödsökanden i godo och utbetalt 258 671 kr vilket redovisats som Skadestånd i enlighet med rekommendationer från ESV och under posten Övriga driftskostnader i resultaträkningen.

Not 7	Finansiella kostnader	2012	2011
	Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-35	-31
	Övriga finansiella kostnader	-2	-3
	Summa	-37	-34

Avser ränta på lån för anläggningstillgångar i Riksgäldskontoret.

Not 8	Avskrivningar och nedskrivningar	2012	2011
	Avskrivningar och nedskrivningar	-838	-965

Kostnaderna minskar eftersom investeringar i IT-utrustning görs hos länsstyrelsernas gemensamma IT-enhet i Västra Götaland.

Not 9	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2012	2011
	01 05 001 Förvaltningsanslag	5 525	5 477
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	1 636	1 715
	Summa	7 161	7 192

Not 10	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2012	2011
	Från myndighet		
	Kammarkollegiet	14 332	14 722
	Havs- och vattenmyndigheten	11 356	0
	Naturvårdsverket	7 303	60 272
	Socialstyrelsen	3 450	5 952
	Övriga myndigheter	1 169	1 347
	Summa	37 610	82 293

Erhållna bidrag för utbetalning av bidrag för efterbehandlingsåtgärder från Naturvårdsverket har

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2012	2011
Medel från privata sektorn	300	841
Älgvårdsfonden	642	567
Lönegaranti konkurser	1 610	8 676
Lönegaranti rekonstruktioner	828	699
Summa	3 379	10 783

Erhållna medel för Lönegarantier har sjunkit under året med anledning av verksamhetsövergång till länsstyrelsen i Östergötland.

Not 12 Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2012	2011
Ingående balans	766	447
Årets förändring	461	319
Utgående balans	1 227	766
 Uppdelat på		
Älgvårdsfonden		
<i>Ingående balans</i>	766	447
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	642	567
<i>Lämnade bidrag</i>	-181	-248
<i>Utgående balans</i>	1 227	766

Älgvårdsfondens ökning beror främst på att fällavgiften har höjts med 50 % från 800 kr till 1200 kr mellan älgjakten 2011/2012 och jakten 2012/2013 samt att en fällavgift på älgkalv införts med 100 kr.

Not 13 Lämnade bidrag	2012	2011
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-26 104	-63 807
Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-21 585	-35 411
Summa Lämnade bidrag	-47 689	-99 217
 <i>inom verksamhetsområden</i>		
<i>Lönegaranti</i>	-16 490	-23 260
<i>Efterbehandling förorenade områden</i>	-5 544	-44 610
<i>Övriga ärenden inom omr 11</i>	-5 525	-5 477
<i>Kalkning försurade vatten</i>	-4 269	-3 644
<i>Förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön</i>	-3 791	-2 110
<i>Fördelning av statsbidrag</i>	-3 719	-6 058
<i>Miljömål</i>	-2 953	-7 544
<i>Stöd till fisket</i>	-2 205	-2 074
<i>Regional projektsamverkan</i>	-1 679	-1 715
<i>Övriga verksamhetsområden</i>	-1 514	-2 726
	-47 689	-99 217

Not 14 Årets kapitalförändring	2012	2011
Verksamhetsutfall		
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	-17	-108
<i>Semesterlöne- och löneskuld</i>	724	1 273
<i>Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag</i>	-724	-1 273
Summa verksamhetsutfall	-17	-108
Transfereringar		
<i>Lönegaranti konkurser</i>	0	477
<i>Lönegaranti rekonstruktioner</i>	0	254
Summa Transfereringar	0	731
Summa årets kapitalförändring	-17	623

Verksamhetsöverföring har under året skett av lönegarantier till länsstyrelsen i Östergötland.

Noter till balansräkningen

Not 15	Immateriella anläggningstillgångar	2012	2011
	Ingående anskaffningsvärde	3 056	3 009
	Årets anskaffning	0	47
	Årets försäljning, utrangering	-2 512	0
	Utgående anskaffningsvärde	544	3 056
	Ingående avskrivningar	-2 931	-2 767
	Årets avskrivningar	-93	-164
	Årets försäljning, utrangering	2 512	0
	Utgående avskrivningar	-513	-2 931
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	32	125
Not 16	Materiella anläggningstillgångar	2012	2011
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	26 422	25 583
	Årets anskaffning	676	1 380
	Årets försäljning, utrangering	-1 015	-540
	Utgående anskaffningsvärde	26 083	26 422
	Ingående avskrivningar	-24 043	-23 782
	Årets avskrivningar	-745	-801
	Årets försäljning, utrangering	1 015	540
	Utgående avskrivningar	-23 772	-24 043
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	2 311	2 380
Not 17	Fordringar hos andra myndigheter	2012	2011
	Diverse fordringar andra myndigheter	936	2 576
	Mervärdesskatt	3 294	2 597
	Summa	4 230	5 172
	Enligt ESV:s rekommendationer har fler myndigheter betalat skulder till andra myndigheter före årsskiftet än tidigare år.		
Not 18	Övriga fordringar	2012	2011
	Lönegarantifordringar	0	7 447
	Övriga fordringar	431	1 990
	Summa	431	9 437
	Verksamhetsöverföring har under året skett av lönegarantier till länsstyrelsen i Östergötland. Under 2012 har miljö- och täktavgifter fakturerats tidigare än föregående år och fordringarna har därför i större utsträckning reglerats före årsskiftet än tidigare år.		

Not	19 Periodavgränsningsposter	2012	2011
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	2 341	2 880
		2 341	2 880
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	5 969	3 457
	varav Statens jordbruksverk	5 473	2 867
	Totala upplupna bidragsintäkter	5 969	3 457
	Övriga upplupna intäkter	224	0
	Summa periodavgränsningsposter	8 534	6 337
Not	20 Avräkning med statsverket	2012	2011
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-1 983	-234
	Redovisat mot inkomstitel	-5 954	-5 859
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	7 531	4 111
	Skulder avseende uppbörd	-406	-1 983
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	71	25
	Redovisat mot anslag	1 949	2 272
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde	-1810,684	-2 226
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	210	71
	Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	-1 581	-1 541
	Redovisat mot anslag	85 233	83 767
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-84 270	-83 807
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-617	-1 581
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	<i>Ingående balans</i>	2 925	4 198
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-724	-1 273
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 201	2 925
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	<i>Ingående balans</i>	24 606	53 369
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	73 470	79 283
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-61 133	-106 160
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	-5 720	-1 885
	Övriga fordringar på statens centralkonto	31 224	24 606
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	32 611	24 039
Not	21 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2012	2011
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden	439	461
	Avser särskilt konto för deponerade medel		

Not 22 Balanserad kapitalförändring	2012	2011
Balanserad kapitalförändring	-69	6 755
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-17	623
Summa	-86	7 378
Specifikation balanserad kapitalförändring		
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	-69	39
<i>Lönegaranti konkurser</i>	0	6 716
Summa	-69	6 755
Specifikation kapitalförändring enligt resultaträkningen		
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	-17	-108
<i>Lönegaranti konkurser</i>	0	731
Summa	-17	623
Specifikation total kapitalförändring		
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	-86	-69
<i>Lönegaranti konkurser</i>	0	7 447
Summa	-86	7 378

Skillnaden mellan 2011 års totala kapitalförändring och 2012 års balanserad kapitalförändring utgörs av övergångseffekten avseende redovisningen av uppbörd från 1 januari 2012. Handläggning av Lönegarantier övertogs 1 juli 2012 av Länsstyrelsen i Östergötland.

För att kunna göra jämförelse mellan årens balanserad kapitalförändring kan jämförelseår 2011 justeras med värden såsom exklusive lönegarantier enligt följande:

Balanserad kapitalförändring	-69	39
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-17	-108
Summa	-86	-69

Not 23 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2012	2011
Ingående avsättningar	1 472	3 005
Årets pensionskostnader	19	188
Årets pensionsutbetalningar	-1 004	-1 721
Utgående avsättning	486	1 472

Utgående avsättning har minskat då flera delpensioner har avslutats.

Not 24 Övriga avsättningar	2012	2011
Kompetensväxlingsåtgärder		
Ingående balans	469	268
Årets förändring	71	201
Utgående balans	540	469

Övriga avsättningar avser medel avsatta för kompetensväxling. 0,3% av lönesumman avsätts årligen för kompetensväxling. Under året har ungefär motsvarande medel använts i detta syfte.

Not 25 Lån i Riksgäldskontoret	2012	2011
Ingående balans	2 505	1 940
Under året upptagna lån	277	1 555
Årets amorteringar	-841	-990
Utgående balans	1 942	2 505
Länsstyrelsen diponerar en låneram på	4 000	5 000

Not	26	Skulder till andra myndigheter	2012	2011
		Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	3 365	5 248
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter	1 913	2 139
		Mervärdesskatt	359	1 115
		Summa	5 636	8 502
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal, 1 910 tkr (1 779 tkr) samt lönegaranti, 3 tkr (360 tkr)		
Not	27	Övriga skulder	2012	2011
		Personalens källskatt	1 693	1 595
		Övriga skulder - utomstatliga	45	301
		Summa	1 738	1 896
Not	28	Periodavgränsningsposter	2012	2011
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg	447	505
		Upplupna semesterlöner inkl social avg	7 294	6 458
		Övriga upplupna kostnader	1 306	210
		Summa	9 048	7 172
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet	40 858	39 494
		<i>varav</i>		
		<i>Naturvårdsverket</i>	25 726	31 616
		<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	7 818	3 974
		<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	2 016	1 175
		<i>Statens folkhälsoinstitut</i>	1 197	694
		<i>Statens jordbruksverk</i>	1 049	452
		<i>Övriga myndigheter</i>	3 052	1 583
		Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	342	-122
		Totalt oförbrukade bidrag	41 200	39 372
		Summa periodavgränsningsposter	50 248	46 544

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar